

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ayman MOHAMED YOUSİF ELHUSSEİN

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEKİ ARAPÇA KÖKENLİ ALINTI SÖZCÜKLERDE
GERÇEKLEŞEN ARGOLAŞMA VE MECAZLAŞMANIN MODERN ARAPÇA İLE
KARŞILAŞTIRILMASI

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2022

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ayman MOHAMED YOUSİF ELHUSSEİN

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEKİ ARAPÇA KÖKENLİ ALINTI SÖZCÜKLERDE
GERÇEKLEŞEN ARGOLAŞMA VE MECAZLAŞMANIN MODERN ARAPÇA İLE
KARŞILAŞTIRILMASI

Danışman

Doç. Dr. Enfel DOĞAN

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2022

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Ayman MOHAMED YOUSİF ELHUSSEİN'in bu çalışması, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Ali CİN (İmza)

Üye (Danışmanı) : Doç. Dr. Enfel DOĞAN (İmza)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Didem AKYILDIZ AY (İmza)

Tez Başlığı:	Türkiye Türkçesindeki Arapça Kökenli Alıntı Sözcüklerde Gerçekleşen Argolaşma Ve Mecazlaşmanın Modern Arapça İle Karşılaştırılması
--------------	---

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 29/09/2022

Mezuniyet Tarihi : 03/11/2022

(İmza)
Prof. Dr. Engin KARADAĞ
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Türkiye Türkçesindeki Arapça Kökenli Alıntı Sözcüklerde Gerçekleşen Argolaşma Ve Mecazlaşmanın Modern Arapça İle Karşılaştırılması” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımda yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

İmza

Ayman MOHAMED YOUSİF ELHUSSEİN

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

27.10.2022

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU BEYAN BELGESİ

Öğrenci Bilgileri	
Adı-Soyadı	Ayman MOHAMED YOUSİF ELHUSSEİN
Öğrenci Numarası	20195242014
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Danışman Öğretim Üyesi Bilgileri	
Unvanı, Adı-Soyadı	Doç. Dr. Enfel DOĞAN
Yüksek Lisans Tez Başlığı	Türkiye Türkçesindeki Arapça Kökenli Alıntı Sözcüklerde Gerçekleşen Argolaşma Ve Mecazlaşmanın Modern Arapça İle Karşılaştırılması
Turnitin Bilgileri	
Ödev Numarası	1936780413
Rapor Tarihi	27.10.2022
Benzerlik Oranı	Alıntılar hariç: %14 Alıntılar dahil: %27
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE, Yukarıda bilgileri bulunan öğrenciye ait tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 191 sayfalık kısmına ilişkin olarak Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarında belirlenen filtrelemeler uygulanarak yukarıdaki detayları verilen ve ekte sunulan rapor alınmıştır. Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir: (X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylarım. () Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esaslarında öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.	
Gerekçe:	
Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlere uygun olarak tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim. Danışman Öğretim Üyesi Unvanı, Adı-Soyadı Doç. Dr. Enfel DOĞAN İmza	

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR LİSTESİ	ii
KISALTMALAR LİSTESİ	iii
METİNDE KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ	iv
ÖZET	v
SUMMARY	vi
ÖNSÖZ	vii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TDK TÜRKÇE SÖZLÜK’TE YER ALAN ARAPÇA KÖKENLİ ALINTILARDA GERÇEKLEŞEN MECAZLAŞMA VE ARGOLAŞMA

İKİNCİ BÖLÜM

KUBBEALTI LUGATİ / MİSALLİ BÜYÜK TÜRKÇE SÖZLÜK’TE YER ALAN ARAPÇA KÖKENLİ ALINTILARDA GERÇEKLEŞEN MECAZLAŞMA VE ARGOLAŞMA

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BÜYÜK ARGO SÖZLÜK’TE YER ALAN ARAPÇA KÖKENLİ ALINTILARDA GERÇEKLEŞEN MECAZLAŞMA VE ARGOLAŞMA

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜKLERDE TESPİT EDİLEN MADDELERİN MODERN ARAPÇA SÖZLÜKLERLE KARŞILAŞTIRILMASI

4.1. Mecaz(laşmış) Olanların Karşılaştırılması	102
4.2. Argo(laşmış) Olanların Karşılaştırılması	132
4.3. Teşmil, Hakaret, Alay, Kaba, Teklifsiz Konuşma vb. Şeklinde Nitelendirilenlerin Karşılaştırılması	145
SONUÇ	159
KAYNAKÇA.....	177
ÖZGEÇMİŞ	178

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1 TDK Türkçe Sözlük'te Yer Alan Arapça Kökenli Alıntılarda Gerçekleşen Mecazlaşma Ve Argolaşma	6
Tablo 2.1 Kubbealtı Lugatı / Misalli Büyük Türkçe Sözlük'te Yer Alan Arapça Kökenli Alıntılarda Gerçekleşen Mecazlaşma Ve Argolaşma	32
Tablo 3.1 Büyük Argo Sözlük'te Yer Alan Arapça Kökenli Alıntılarda Gerçekleşen Mecazlaşma Ve Argolaşma	89
Tablo 4.1 Sözlüklerde Tespit Edilen Maddelerin Modern Arapça Sözlüklerle Karşılaştırılması (<i>Türkçe Sözlük-TS, Misalli Büyük Türkçe Sözlük-MBTS ve Büyük Argo Sözlük-BAS</i> 'teki maddeler kendi içlerinde alfabetik olarak sıralanmıştır.)	102
Tablo 4.2 Argo(laşmış) Olanların Karşılaştırılması (<i>Türkçe Sözlük-TS, Misalli Büyük Türkçe Sözlük-MBTS ve Büyük Argo Sözlük-BAS</i> 'teki maddeler kendi içlerinde alfabetik olarak sıralanmıştır.)	132
Tablo 4.3 Teşmil, Hakaret, Alay, Kaba, Teklifsiz Konuşma Vb. Şeklinde Nitelendirilenlerin Karşılaştırılması (<i>Türkçe Sözlük-TS, Misalli Büyük Türkçe Sözlük-MBTS ve Büyük Argo Sözlük-BAS</i> 'teki maddeler kendi içlerinde alfabetik olarak sıralanmıştır.)	145

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar.	: Arapça
argo.	: Argo söz
hkr.	: Hakaret yollu
hlk.	: Halk ağzında
is.	: İsim
kaba.	: Kaba konuşmada
mec.	: Mecaz
sf.	: Sıfat
şaka.	: Şaka yollu
teşmil.	: Kapsamını genişletme; daha geniş bir anlam verme; yayma.
tkz.	: Teklifsiz konuşmada

METİNDE KULLANILAN ÇEVİRİ YAZI İŞARETLERİ

اَ	a, ā	ص	ş
اِ	a, e, ı, i, u, ü	ض	ž, d
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	ṯ	غ	ġ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	ḥ	ك	k, g
خ	ḫ	ل	l
د	d	م	m
ذ	z, d	ن	n
ر	r	و	v, u, ū, ü, o, ö
ز	z	ه	h, a, e
ژ	j	لا	la, lā
س	s	ی	y, ı, i, ī
ش	ş	ء	’

ÖZET

Dil insanların birbiriyle bağlantılı olmaları; düşüncelerini ve duygularını karşılıklı aktarmaları için temel bir anahtardır. Bir dilin başka bir dilden aldığı kelimelere (alıntı / ödünçleme), ses bilgisi ve anlam bilgisi bakımından etki ettiği bilinmektedir.

Bu tez Arapçadan Türkçeye girdikten sonra asırlar içinde kullanıla kullanıla anlam bakımından gelişmeye uğrayarak argolaşan ve mecazlaşan kelimelerin; modern Arapçanın sözlükleriyle karşılaştırılması temeline dayanmaktadır.

Türkiye Türkçesindeki Arapça kökenli alıntı sözcüklerde gerçekleşen argolaşma ve mecazlaşmanın tespit edilmesi için Türk Dil Kurumu'nun *Türkçe Sözlük*'ü, *Kubbealtı Lugati / Misalli Büyük Türkçe Sözlük* ve Hulki Aktunç'un *Büyük Argo Sözlüğü* incelenmiştir. Tespit edilen kelimeler ve elde edilen veriler modern Arapça sözlükleriyle karşılaştırılmaktadır.

Çalışma giriş ve dört ana bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında anlambilimine dair konulardan, mecaz ve mecazlaşma, argo ve argolaşma terimlerinden bahsedilmiştir.

Arapçadan Türkçeye giren alıntı kelimelerdeki mecazlaşma ve argolaşmalar tespit edilmiş, daha sonra tespit edilen veriler Arapçadan Türkçeye ve Arapçadan Arapçaya sözlükler ile karşılaştırılarak sonuçları ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anlambilimi, Mecaz, Argo, Türkçe, Arapça.

SUMMARY
COMPARISON OF SLANGING AND METAPHORIZATION IN ARABIC
ORIGINATED WORDS IN TURKEY TURKISH WITH MODERN ARABIC.

People are interrelated, and language is the fundamental means through which they communicate their ideas and emotions to one another. It is well recognized that a language has an impact on the phonetics and meaning of words that are borrowed or quoted from another language.

This thesis is based on a comparison between the dictionaries of contemporary Arabic and words that have been used, changed in meaning through time, and evolved into slang and metaphors after entering Turkish from Arabic.

In order to determine the slang and metaphorization in the borrowed words of Arabic origin in Turkey Turkish, the *Turkish Dictionary* of the Turkish Language Association, the *Kubbeaaltı Lugati/Misalli Büyük Turkish Dictionary* and Hulki Aktunç's *Great Slang Dictionary* were examined. The detected words and the obtained data are compared with the Modern Arabic dictionaries.

An introduction and four major sections make up the research. The topics of semantics, metaphor and metaphorization, slang and slang terminology are discussed in the introduction. After metaphors and slang in the borrowed words from Arabic that entered Turkish had been identified, the findings were disclosed by comparing the determined data with the words from Arabic to Turkish and from Arabic to Arabic.

Keywords: Semantics, Metaphor, Slang, Turkish, Arabic.

ÖNSÖZ

Bu çalışmamızda Türkiye Türkçesinde bulunan ve asırlardan beri dilimizde kullanılagelen Arapça kökenli alıntı sözcükler incelenmiştir. Bu alıntı sözcükler zaman içerisinde kullanıla kullanılaanlamlarında argolaşma veya mecazlaşma meydana gelebilmektedir. Tabii burada, bugün Arapça alıntılarda görülen bütün mecazlaşma ve argolaşmanın bu kelimelerin Türkçede kullanılması esnasında gerçekleştiğini söylemek doğru değildir. Belki de bazı Arapça alıntılar zaten Arapçada kullanılırken de hem gerçek hem mecaz ve hem de argo anlam taşımaktaydı ve Türkçeye her iki anlamla beraber geçmişlerdi. İşte bu tezin bir ayağı da bu sorunu incelemeyi amaçlamaktadır. Yani önce Arapça alıntı sözcüklerdeki argo ve mecaz anlamlar Türkçenin belli başlı sözlükleri taranarak tespit edildi. Tabii bu yapılırken sözlüklerde yer alan ve önlerinde “teklifsiz konuşmada (tkz.)”, “halk ağzında (hlk.)” “hakaret yollu (hkr.)”, “kaba konuşmada (kaba)”, “şaka yollu (şaka)”, teşmil (kapsamını genişletme; daha geniş bir anlam verme; yayma.) gibi bilgi kayıtları bulunan Arapça alıntı sözcükler de anlam bilimsel bir gelişmeye uğradıkları düşünülerek çalışmanın birinci aşamasına dâhil edildi ve bu sözcüklerin kazandıkları anlamlar da buraya alındı.

Tezin ikinci ayağında ise, sözlüklerde yer alıp önünde *argo*, *mec.*, *hkr.*, *hlk.*, *kaba*, *şaka*, *teşmil* gibi kısaltmalar bulunduğu tespit edilen Arapça alıntı sözcükler Modern Arapçaya ait iki sözlük üzerinden bir karşılaştırmaya tutulmuş ve bu sözlüklerde bu kelimelere ait herhangi bir argolaşma, mecazlaşma vb.nin görülüp görülmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu şekilde de hangi sözcüklerin Türkçede argolaşmaya, mecazlaşmaya vb. uğradığı, hangi sözcüklerin ise Türkçemize girdiğinde zaten argo, mecaz vb. anlamlara sahip olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Yani tezin dayandırıldığı bu veriler sözlükler taranarak elde edilmiş ve Arapçadaki değişimleri ile ortaya konulmuştur.

Buna göre; tezimiz dört bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde, Türk Dil Kurumu’nun (TDK) *Türkçe Sözlük*’ünde yer alan Arapça kökenli alıntılarda gerçekleşen mecazlaşma ve argolaşma, bütün örnekleriyle tespit edilmiştir. İkinci bölümde, Z. İlhan AYVERDİ’nin hazırlayıp Ahmet TOPALOĞLU’nun ilmi redaksiyonunu gerçekleştirdiği *Kubbealtı Lugati Misalli Büyük Türkçe Sözlük*’te yer alan Arapça kökenli alıntılarda gerçekleşen mecazlaşma ve argolaşma, bütün örnekleriyle tespit edilmiştir. Üçüncü bölümde, Hulki AKTUNÇ’un hazırladığı *Büyük Argo Sözlük*’te yer alan Arapça kökenli alıntılarda gerçekleşen mecazlaşma ve argolaşma, bütün örnekleriyle tespit edilmiştir. Bu üç bölümde bu tespitler yapılırken kelimenin Latin harfli hâli, orijinal ve transkripsiyonlu hali, eski harfli

hâli, kelimenin türü, kelimenin geçtiği kaynak ve sayfa numarası bilgileri de tek tek verilmiştir.

Tezin dördüncü bölümünde de bahisleri geçen bu üç sözlükte tespit edilen maddeler, modern Arapçaya ait Mevlüt SARI: *ElMevârid (Arapça-Türkçe Lügat)* ve *El-Mu'cemü'l-Vasît* adlı sözlüklerle karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma yapılırken üç ayrı tabloda, *argo*, *mec.*, *hkr.*, *hlk.*, *kaba*, *şaka*, *teşmil* anlamlı kelimeler eski harfle ve yeni harfle yazılmış, tespit edilen kelimelerin her iki modern Arapça sözlükte geçip geçmediği bilgisi verilmiştir.

Çalışma sürecinde her türlü yol gösterici olan, olumlu tavrıyla beni cesaretlendiren, bilgi birikimiyle çalışmama farklı açılardan bakmamı sağlayan, beraber çalışmaktan ve her zaman öğrencisi olmaktan gurur duyduğum kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Enfel DOĞAN'a sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca bu çalışmayı yaparken ilham ve mensubu olmaktan mutluluk ve gurur duyduğum, bana destek olan tüm bilgi ve birikimlerini benimle paylaşan Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü hocalarından Doç. Dr. Fatih ERBAY, Doç. Dr. Furkan ÖZTÜRK ve Dr. Öğr. Üyesi Büşra ÇELİK'e teşekkür borçluyum. Bana verdiği karşılıksız bursla, Türkiye'de yüksek lisans yapmamın yolunu açan Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB / Türkiye Bursları)'na ve Türkiye Cumhuriyeti devletine içten teşekkür ederim.

Son olarak tüm hayatım boyunca yanımda olan, aldığım kararları her zaman destekleyen, sadece bu çalışma sürecinde değil tüm hayatım boyunca beni cesaretlendiren ve moral veren sevgili annem Fatıma Salih'a ve kız kardeşim Nuha Mohamed'e sonsuz şükranlarımı sunar ve teşekkür ederim.

Ayman MOHAMED YOUSİF ELHUSSEİN

Antalya, 2022

GİRİŞ

Dil, insanların iletişim kurmasını sağlamakta ve doğduğumuz andan itibaren hem yazılı hem sözlü bir şekilde gelişmektedir. İnsanlık tarihi boyunca milletler savaş, göç, sanat gibi sebeplerden dolayı etkileşim halinde olmuşlardır. Bu etkileşimin sonucu olarak diller karşılıklı olarak birbirlerine tesir etmişlerdir.

Türkler, yaptıkları savaşlar ve göçler ile büyük bir coğrafyaya yayılmış, farklı kültürlerle temas kurmuşlardır. Özellikle İslamiyet'in kabulünden sonra Arap kültürü ve Arapçadan etkilenmişlerdir. Türkçe için Arapça ile olan bu etkileşim diğer diller ile kıyaslandığında büyük bir yer tutmaktadır. Arapça sözcüklerin yoğun kullanımı, ilerleyen dönemlerdeki dilde sadeleşme hareketine kadar önemini korumuş, hatta sonrasında dahi alıntı kelimelerin birçoğu dilde varlığını sürdürmeye devam etmiştir.

Alıntı sözcüklerin dâhil olduğu dil ve kültür çerçevesinde şekillenen anlamları, diğer sözcükler ve dizilimleri ile olan ilgisi, sözcüğün alındığı dilin modern kullanımında farklı olabilmektedir. Sözcüklerin, şekillerin cümlelerin ve metinlerin taşıdığı anlamları ve anlam olaylarını, iletişimi yani dilin işlevini inceleyen dil bilgisi bölümüne *anlam bilimi* denir (Hazar 2014: 6). XX. yüzyıl başlarında, dilin yalnız kendi yapısı içinde ve tarihsel etkenden soyutlanarak incelenmesi gerektiği anlaşıldıktan sonra eşsüremlilik boyutu ağırlık kazanınca, öbür dilbilim dallarına oranla geç olmakla birlikte, anlambilim de yeni yöntemsel akımın yörüngesine girmiş, tarihsel görüşü aşarak zamandaş olgulara, iç incelemelere, dizge araştırmalarına öncelik ve üstünlük tanımıştır. Anlambilim giderek anlamlı birimlerin dizisel düzlemdeki özelliklerini inceleyen dal olmak dışında, öğelerin tümce içinde kurdukları bağıntılar ağının yorumuyla da yükümlü bir inceleme niteliği kazanmıştır. Son yıllarda dilbilimin en çok ilgi çeken kesimi anlambilimdir. (Guirad 1999: 7-8).

Anlambilimi kısaca zaman içerisinde dilde anlamsal açıdan değişime uğrayan kelimeleri incelemektedir. Bu çerçevede bakıldığında alıntı kelimeler zamanla argo ve mecaz anlam kazanabilmektedir. Argo, *Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük*'te her yerde ve her zaman kullanılmayan veya kullanılmaması gereken çoklukla eğitimsiz kişilerin söylediği söz veya deyim (www.tdk.gov.tr) olarak açıklanmaktadır. Argolaşma ise sövgü anlamı olmayan kelimelerin argo olarak algılanmasıyla oluşmaktadır. Mecaz da yine *Türk Dil Kurumu Güncel Sözlük*'te bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda kullanılan söz (www.tdk.gov.tr) şeklinde tanımlanmaktadır. Mecazlaşarak temel anlamından farklı bir anlam kazanan sözcükler asıl anlamından tamamen kopmayabilir ya da somut anlamı ile arasında ilgiyi zamanla kaybedebilir.

Dilde varlığını sürdüren alıntı kelimeler, ilk anlamından yani temel anlamından uzaklaşarak sövgü ifadesi belirtmese bile zamanla argolaşma ve mecazlaşma yaşayabilmektedir. Bu çalışmamızda Türkiye Türkçesinde bulunan ve asırlardan beri dilimizde kullanılagelen Arapça kökenli alıntı sözcükler incelenmiştir. Bu alıntı sözcükler zaman içerisinde kullanıla kullanıla, anlamlarında argolaşma veya mecazlaşma da görülebilmektedir. Tabii burada, bugün Arapça alıntılarda görülen bütün mecazlaşma ve argolaşmanın bu kelimelerin Türkçede kullanılması esnasında gerçekleştiğini söylemek doğru değildir. Belki de bazı Arapça alıntılar zaten Arapçada kullanılırken de hem gerçek hem mecaz veya argo anlam taşımaktaydı ve Türkçeye her iki anlamla beraber geçmişlerdi. İşte bu tezin bir ayağı da bu sorunu incelemeyi amaçlamaktadır. Yani önce Arapça alıntı sözcüklerdeki argo ve mecaz anlamlar Türkçenin belli başlı sözlükleri taranarak tespit edildi. Tabii bu yapılırken sözlüklerde yer alan ve önlerinde “teklifsiz konuşmada (tkz.)”, “halk ağzında (hlk.)” “hakaret yollu (hkr.)”, “kaba konuşmada (kaba)”, “şaka yollu (şaka)”, teşmil (Kapsamını genişletme; daha geniş bir anlam verme; yayma.) gibi bilgi kayıtları bulunan Arapça alıntı sözcükler de anlam bilimsel bir gelişmeye uğradıkları düşünülerek çalışmanın birinci aşamasına dâhil edilmiş ve bu sözcüklerin kazandıkları anlamlar da buraya alınmıştır. Tezin ikinci ayağında ise, sözlüklerde yer alıp önünde *argo*, *mec.*, *hkr.*, *hlk.*, *kaba*, *şaka*, *teşmil* gibi kısaltmalar bulunduğu tespit edilen Arapça alıntı sözcükler Modern Arapçaya ait iki sözlük üzerinden bir karşılaştırmaya tutulmuş ve bu sözlüklerde bu kelimelere ait herhangi bir argolaşma, mecazlaşma vb.nin görülüp görülmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu şekilde de hangi sözcüklerin Türkçede argolaşmaya, mecazlaşmaya vb. uğradığı, hangi sözcüklerin ise Türkçemize girdiğinde zaten argo, mecaz vb. anlamlara sahip olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Yani tezin dayandırıldığı bu veriler sözlükler taranarak elde edilmiş ve Arapçadaki değişimleri ile ortaya konulmuştur.

Argo

Argo, bir dilin parçası olmakla birlikte, toplumun belli bir çevresi tarafından kullanılan, kendine özgü sözcük deyim ve deyişlerden oluşan özel bir dildir.

Argoda kelimeler örtük, şekilleri bozuk ve yerleri değiştirilmiş olabilir. Anadildeki ilk anlamı dışında kaydırmalara uğratılan kelimeler, yabancı kelimelerle ve azınlıkların kelimeleriyle karışık olarak ortaya çıkar.

"Çoğu zaman zengin anlatımlı, hırsızlara ait özel dil. Bazı sosyal kesimlerde kullanılan, kaba, bayağı biçimlerde süslenmiş anlatım tarzı. Önce özellikle Fransız dili fitolojisinde, sonra kaplamı genişletilmek suretiyle de genel dilcilikte, Türkolojide ve başka kollarda, dilin tabakalanması bahsinde kullanılan bir terim. Eskiden önce esnafın, sonra da

dilenci, serseri, külhanbeyi, hırsız, kaçakçı ve genel olarak şehir takımının kendi yaşayış tarzı isteğine uyarak, etrafındakilerin anlayamayacağı bir şekilde ve kendi aralarında konuştuğu aşağılık, özel ve gizli dil." (Hacer, 2009: 6)

Toplumda belli bir gruba sosyal bir sınıfa mahsus olan ve genel dilin koynunda asalak bir kelime hazinesi bulunan konuşma sistemlerine argo adı verilir, hırsız argosu, talebe argosu, asker argosu vb. gibi.

Kullanılan ortak dilden ayrı olarak, belirli toplulukların ses bilgisi, yapı bilgisi, söz dizimi ve anlam bakımından özellikler gösteren dili veya sözcük dağarcığı...

Aynı meslek veya topluğa (atelye, okul, kışla vb.) mensup olan şahısların benimsedikleri özel terimlerin bütünü. Kaba konuşma, kültürsüz ve aşağı tabakanın ağzı.

Bir meslek ya da topluluk sınıfı arasında kullanılan özel söz.

Bir toplumda geçerli genel dilden ayrı, ama ondan türemiş olan, yalnızca belirli çevrelerce kullanılan, toplumun her kesmince anlaşılmayan kenine özgü sözcük, deyim ve deyişlerden oluşan özel dil. (Ana Britanica Genel Kültür Ansiklopedisi, c. 2: s. 266.)

Argo, toplumda belli bir gruba veya sosyal bir sınıfa mahsus olan ve genel dilin koynunda asalak bir kelime hazinesi bulunan konuşma sistemlerine denir (Devellioğlu, 1980: 9).

Bir sosyal sınıfın, bir meslek grubunun bir topluluğun üyelerinin kullandığı, genel dilin sözcüklerine yeni anlamlar yükleyerek ya da yeni sözcükler, deyimler katarak oluşturulan özel dil, argonun diğer bir tanımıdır.

Argo, anadil içinde sonradan türetilmiş bir yardımcı dil olarak konuşulur, grameri yoktur. Temelde sözlü ve doğal bir dildir. Argo sürekli değişen ve gelişen özel bir dil olmakla birlikte oluşumunu bazı genel ilkelere bağlamak mümkündür. Sıfatlardan cins ismi türetmiş, eski ve bölge dili sözlerinden yaranma, genel dildeki sözcüklerin niçimlerini bozma, yabancı kökenli sözcük kullanma, sözcüklerin anlamlarını kaydırma ve değiştirme bu ilkelerin başlıcalarıdır. Türk argosu eski İstanbul'un külhanbeyi ve tulumbacı çevrelerinde gelişmiştir.

Rakıya "anzarot", polise "aynasız", kâğıt paraya "papel" vs. demek; "boş ver", "abayı yakmak", "açıktan almak", "boş koymak" gibi deyişler argo içinde zikredilir.

Burada Türk argosu üzerine yapılmış iki çalışmayı zikredebiliriz: Ferit Devellioğlu, *Türk Argosu* (1980), Hulki Aktuç, *Büyük Argo Sözlüğü* (1989).

Mecaz Anlam ve Önemi

Mecaz sözcüğü, TDK *Türkçe Sözlük*'te "Bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamında başka anlamda kullanılan söz",mecazen sözcüğü ise "mecaz yoluyla, mecaz olarak" (TDK, 2008: 1349) halinde bulunmaktadır.

İlhan Ayverdi, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*'te mecazı, "1. İfadeye kuvvet ve güzellik vermek için benzerlik veya daha değişik bir ilgiye dayalı olarak gerçek anlamı dışında kullanılan söz. 2. edeb. Bir sözü bu şekilde gerçek anlamı dışında kullanma sanatı." (Ayverdi, 2005: 1969) hâlinde tarif eder.

Saraç'a göre mecaz, "Bir kelimenin kendi gerçek anlamı dışında başka bir anlam için kullanılması"dır (Saraç, 2007: 109).

Dilçin'e göre, "Mecaz sanatı, söze güzellik, canlılık ve daha etkili bir güç vermek için yapılır. Türkçe, mecazlar bakımından çok zengin bir dildir. Bu bakımdan mecaz sanatları Türk edebiyatında çok kullanılmıştır" (Dilçin, 1992: 404).

Özsoy, konuya ilişkin olarak "İnsanoğlunun birbiriyle anlaştığı vasıtaya dil denir. Bütün dillerde her kelimenin ifade ettiği bir anlam vardır. Kelime söylenip işitildiğinde, anlaşılan, gerçek anlamıdır. Kelimenin bu anlamlarına dilin gelişme sürecinde birtakım ilişkiler ve benzerliklerle değişik anlamlar yüklenir. Gerçek anlamlar dışındaki anlaşılmalarda mecazidir." demektedir (Özsoy, 2004: 814).

Mecaz anlamda kullanılan bir kelimeden gerçek anlamın çıkarılmasını engelleyen aklî bir engel vardır. Bu engel "karine-i mâniâ" adını alır. Bir başka deyişle bir kelimenin gerçek anlamı değil de mecaz anlamı kastedildiğinde anlamsal olarak bir karışıklık çıkması engellenir. Bu engel, akla dayalı bir engeldir. "Karanlık işler" kelimesinin gerçek anlamda kullanılmadığını akıl yoluyla fark etmemiz zor değildir. (Enes, 2010: 12)

Burada göz önünde bulundurulması gereken nokta; mecazların, hayatın ve dilin her alanında kullanılıyor olmasıdır. Edebi ürünlerde karşılaşmaya alışık olduğumuz mecazlar, aslında günlük konuşma dilinde de sıkça karşımıza çıkmaktadır. Mecazi söyleyişler sözüm olduğu her alanda kullanılabilir.

"Edebi eserlerde olduğu gibi günlük konuşmada, çarşı-pazarda, külhanbeyi argosu ve başka argolarda, güldürücü fıkralarda, bilmece gibi halk verimlerinde de mecaza sık sık başvurulur. Mecaz, bir dilin görünmeyen, üstelik herhangi bir sözlükte bütünüyle toplanıp görünmesine imkân olmayan zenginliğini teşkil eder. " (Kabaklı, 2002: 188)

Her insan günlük hayata mecazları doğal bir malzeme olarak kullanmaktadır. Otobüste, iş yerinde, evde ve hayatın her alanında kısacası konuşulan ve yazılan her yerde mecazlara başvururuz.

"Mecazlar dilin bünyesinde tabii bir şekilde bulunurlar. Hatta günlük dilde mecazları farkına varmadan kullanırız. Bu durumdaki mecazlar dilin o dili kullanan herkesçe paylaşılan ortak malzemesidir" (Saraç, 2007: 112).

BİRİNCİ BÖLÜM

TDK TÜRKÇE SÖZLÜK’TE YER ALAN ARAPÇA KÖKENLİ ALINTILARDA GERÇEKLEŞEN MECAZLAŞMA VE ARGOLAŞMA

Bu bölümde Türk Dil Kurumu’nun yayımlamış olduğu *Türkçe Sözlük*’te yer alan Arapça alıntı sözcüklerde bulunan *mecaz* ve *argo* anlamlar ile *teklifsiz konuşma*, *hakaret*, *halk*, *kaba*, *şaka* kullanışları tespit edilmiş ve bunlar aşağıdaki tabloda sekiz sütun olarak gösterilmiştir. Tabloya kelimelerin gerçek ve yan anlamları alınmamış, sadece mecaz, argo ve yukarıda belirtilen kullanımları tabloya yerleştirilmiştir. Sözlükte eğer ilgili maddeyle ilgili bir örnek verilmişse, o örnek cümle(ler) de sözcüğün kullanımının tam anlaşılması amacıyla tabloya alınmıştır.

Tablo 1.1 TDK Türkçe Sözlük'te Yer Alan Arapça Kökenli Alıntılarda Gerçekleşen Mecazlaşma Ve Argolaşma

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
abraş	abrāş	ابراش	sf.	-	-	5.hlk. çilli çopur yüzlü, gözleri açık renk olan (kimse). 6.hlk. tüysüz yerlerinde görülen uyuza benzer hastalık.	TS,5
acar	'acar	عجار	sf.	-	-	3.hlk.yeni.	TS,6
adam	âdem	ادم	is.	-	-	9.hlk. eş, koca.	TS,24
adi	'ādī	عادي	sf.	2.mec. aşağılık, alçak: "Bunlar çok adi ve fena insanlardı." - Reşat Nuri Güntekin. 3.mec.bayağı: "Büyük bir nefretle bu adi yalamı reddederim." - Asaf Halet Çelebi	-	-	TS,30
afet	âfet	افت	is.	3.sf.mec. çok kötü: "Şöhret gibi servetin de afet olduğunu yeni anlıyordum." - Reşat Nuri Güntekin 4.mec. güzelliği ile insanı şaşkına çeviren, aklını başından alan kadın: Gül yüzlü bir afetti ki her busesi lale." - Yahya Kemal Beyatlı	-	-	TS,33
aile	'a'ile	عائلة	is.			4.hlk. eş, karı.	TS,57
ahraz	aḥres	اخرس	sf.	-	-	hlk. 1. Dilsiz (kimse).	TS,56
akamet	'aḳāmet	عقامت	is.	2. mec. Başarısızlık, sonuçsuzluk: "Bu mücadeleden ruhumun yorgun düştüğünü, akamete mahkûm kaldığımı görüyorum." - Hüseyin Cahit Yalçın	-	-	TS,59
aksi	'aks	عكسى	is.	3. mec. Bir şeyin başka bir şey görünmesi.	-	-	TS,69
akraba	aḳribā	اقرباء	is.	3. mec. Biri, diğerinin doğurduğu sonuç veya olgular: Zulüm zorbalıkla akrabadır.	-	-	TS,72
alamet	'alāmet	علامت	is.	2. mec. Büyüklük, irilik bakımından şaşılabilecek durumda olan nesne.	-	-	TS,59
alem	'ālem	عالم	is.	3. mec. Simge.	-	-	TS,89
âlem	'ālem	عالم	is.	11. mec. Eğlence.	-	-	TS,89
alet	ālet	آلت	is.	4.mec. Maşa: "Birtakım teşebbüslerini gerçekleştirmesi yolunda onu bir alet gibi kullanıyor." - Yakup Kadri Karaosmanoğlu	-	-	TS,90
amel	'amel	عمل	is.	3. mec. İshal.	-	-	TS,113
anzarot	'anzarūt	عنذروت	is.	3. argo Alkollü içecek: "Tam eğleneceğimiz sırada anzarot bitti." - Hüseyin Rahmi Gürpınar	-	-	TS,136
aptal	abdāl	ابدال	sf.	-	2.ünl. tkz. argo.	-	TS,138

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
					Küçümseme ve azarlama bildiren bir seslenme sözü: "Aptal! Senin yerini açıkça söyledim ben." - Tarık Buğra		
âşık	'âşık	عاشق	is.	-	-	4.tkz. dalgın kalender kimse: Âşık yine geç kaldın. 5. ünl. tkz. "Ahbap, arkadaş" anlamında kullanılan seslenme sözü: Âşık! Anlat bakalım, neler yaptın?	TS,174
avrat	'avret	عورت	is.	-	-	hlk. 1.Kadın: Avrat var, arpa unundan aş yapar; avrat var buğday unundan keş yapar.	TS,192
ayar	'iyār	عيار	is.	3. mec. Değer, derecesi: "Biz, telif eser ayarında bir sanat kıymeti taşıyan tercümelere teşekkür edelim." - Bedri Rahmi Eyüboğlu	-	-	TS,200
babıali	bāb + 'ālī	باب على	is.	2.mec. İstanbul'da bu çevredeki basın: "Bütün Babıali yazı işçilerinin yazgısından Naci Sadullah da kurtulamadı." - Haldun Taner	-	-	TS,221
basar	başar	بصر	is.	2.mec. İleriye görme, algılama yetisi.	-	-	TS,257
basit	basit	بسيط	sf.	3.mec. Süssüz, gösterişsiz: "Üstünde basit ve kapalı bir çarşaf vardı." - Aka Gündüz 4.mec. Bilgi ve görgüsü sınırlı olan, bayağı, görgüsü: Bu, fikirsiz, basit ve masum bir çocuk hafifliği değildi." - Reşat Nuri Güntekin 5.mec. Her zaman rastlanan, özelliği olmayan olağan: "Bu basit takımlar, her seferinde onları güldürdü." - Necati Cumalı	-	-	ST,260
battal	baṭṭāl	بطل	sf.	2. mec. İşe yaramaz, kullanılmaz: "Orada sahile çekilmiş bir battal balıkçı kayığı yan yatmış." - Refik Halit Karay	-	-	TS,284
bedel	bedel	بدل	is.	-	-	6.hlk. Bir ücreti karşılığında çalışan kimse.	TS,292
bedevi	bedevī	بدوي	is.	2.mec. Böyle bir hayat sürdüren kimse: "Devriyeler, isyancılara silah götüren bedevileri yakalamışlar." - Attila İlhan	-	-	TS,293
belde	belde	بلدة	is.	2.mec. Mekân, yer, çevre: "Bugün toz hâlinde sallanan bu iklim, asırların uykusundan, bunca sanat beldeleri gibi bir gün sıyrılacak." - Yahya Kemal Beyatlı	-	-	TS,298

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
bereket	bereket	براق	is.	-	-	2.hlk. Yağmur: Bereket yağıyor.	TS,311
beşerî	beşeri	بشري	sf.	2.mec. Bedensel, bedenle ilgili: "O kadar fena başım ağrıyordu ki beşerî kısmını hissedemez gibiyim." - Halide Edip Adivar	-	-	TS,317
billur	billür	بلور	is.	-	-	4. hlk. Koç yumurtası.	TS,343
budala	budalā	بدلاء	sf.	3.mec.bir şeye aşırı düşkün: Kibarlık budalası.	-	-	TS,402
bukalemun	buḳalemūn	بقلمون	is.	2. mec. Davranışını,görüşünü çıkartına göre değiştiren kimse.	-	-	TS,406
cahil	cāhil	جاهل	sf.	-	-	3.hlk. Deneyersiz, genç, toy (delikanlı veya kız).	TS,434
cani	cānī	جاني	is.	2.sf.mec. Acımasız, gaddar.	-	-	TS,442
cebbar	cebbār	جبار	is.	-	-	2.sf. hlk. Becerikli, açık göz (kadın).	TS,447
cehennem	cehennem	جهنم	is.	2.mec. Çok sıkıntılı yer.	-	-	TS,449
cehennemî	cehennemī	جهنمی	sf.	2. mec. Üzücü, yakıcı, cehennem gibi: "İçimi cehennemî bir üzüntü kemiriyordu." - Yahya Kemal Beyatlı	-	-	TS,449
cellat	cellād	جلاد	is.	2.mec. Acımasız, katı yürekli, kolaylıkla suç işleyen zalim.	-	-	TS,450
cenabet	cenābet	جنابت	is.	2.mec. Pis, kötü, hoşlanılmayan (kimse veya şey).	-	-	TS,452
cennet	cennet	جنت	is.	2.mec. Her hangi bir şeyden fazlasıyla bulunan yer: Kitap cenneti. 3. mec. Herhangi bir şeyin kolayca yapıldığı yer: Turizm cenneti. 4.mec. Çok güzel, yer: "Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?" - Mehmet Akif Ersoy	-	-	TS,453
cephe	cebhe	جبهه	is.	3.mec. Yan, yön, taraf: "Hakikatin binbir cephesi ve başka başka görünüşleri yok mudur?" - Abdülhak Şinasi Hisar	-	-	TS,454
cereyan	cereyān	جریان	is.	3. mec. Aynı eğilimde olan, aynı görüşü paylaşan kimselerin oluşturduğu hareket: "Aşırı ırkçılık cereyanlarının yalancı şahidi olarak sahneye çıkarıldı." - Cemil Meriç	-	-	TS,455
cevher	cevher	جوهر	is.	3.mec. İyi yetenek: "Avrupa aristokrati, cevheri tükenmeye yüz tutmuş bir insandır." - Peyami Safa	-	-	TS,457
cife	cīfe	جيفه	is.	2.sf.mec. İğrenç: "Sonunda öldü, bu cife dünyadan kurtuldu." - Hüseyin Rahmi Gürpınar	-	-	TS,464
cila	cilā	جلاء	is.	2.mec. Bir şeydeki aldatıcı, göz boyacı durum. 4.mec. Gereksiz süs, gösteriş.	5.argo. Sert içkiden sonra içilen hafif içki.	-	TS,465

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
cin	cinn	جن	is.	3.mec. Akıllı, zeki, uyanık kimse.	-	-	TS,467
cinayet	cināyet	جناية	is.	2.mec. Adam öldürme derecesinde ağır suç.	-	-	TS,467
cins	cins	جنس	is.		4. sf. argo Garip, tuhaf.	-	TS,468
çul	cül	جول	is.	-	-	4.tkz. Giyim, giysi.	TS,570
daire	dā'ire	دائرة	is.	5.mec. Soyut kavramlarda belli sınır, ölçü: "Serkeşliklerden vazgeçerek edep ve itaat dairesine dönünüz!" - Necip Fazıl Kısakürek	-	-	TS,581
dakik	daḳīḳ	دقيق	is.	2.mec. Zamanı kullanmada çok dikkatli olan, her şeyi zamanında yapmaya özen gösteren.	-	-	TS,581
darbe	ḍarbe	ضربه	is.	3.mec. Birini kötü duruma düşüren, sarsan olay: "Bu, nereden ve kimden geldiği belli olmayan darbe son kalkınma ümitlerini de silip süpürmüştü." - Ercüment Ekrem Talu	-	-	TS,595
darıdünya	dār + dunyā	دار دنیا	is.	-	-	hlk. Dünya, yeryüzü: "Bu darıdünyada bana ondan başka halis dost kalmadı." - Hüseyin Rahmi Gürpınar	TS,596
dava	da'vā	دعوى	is.	3.mec. Sorun: "O kırkıyılık davada beyhude akıntıya kürek çekmişiz." - Yahya Kemal Beyatlı 4.mec. Ülkü: "Ankara'nın bırakılışını Türkiye'nin ve davanın bırakılışı sayanlar vardı." - Tark Buğra	5.argo. Sevgili.		TS,598
deccal	deccāl	دجال	sf.	mec. Yalancı, fesat, dedikoducu (kimse).	-	-	TS,604
demevi	demevī	دموى	sf.	2. mec. Öfkeli, sinirli.	-	-	TS,619
ders	ders	درس	is.	4.mec. Bir olayın belevte bıraktığı öğretici iz, öğüt, ibret: "En iyisi, kıynının verdiği şu ekoloji dersini uygulamak mı dersiniz?" - Haldun Taner	-	-	TS,638
devlet	devlet	دولت	is.	3.mec. Büyüklük, mevki. 4.mec. Mutluluk: "Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi / Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi" - Muhibbi 5.mec. Talih.	-	-	TS,648
deyyus	deyyūs	ديوث	sf.	-	-	deyyüş hkr. 1.Karısının veya kendisine çok yakın bir kadının iffetsizliğine göz yuman (kimse).	TS,651

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
dikkat	dikkât	دِکَّات	is.	3.mec. İlgi, özen.	-	-	TS,660
din	đīn	دین	is.	3.mec. İnandırıp çok bağlanılan düşünce, inanç veya ülkü, kült.	-	-	TS,668
divan	đīvān	ديوان	is.	4.mec. Meclis: "Çok geçmeden ortadaki masanın etrafında akşamki divan tekrar kurulmuş bulunuyordu." - Reşat Nuri Güntekin	-	-	TS,682
diyar	diyār	ديار	is.	2.mec. Dünya: "Arkamda başka bir diyar, sıkıntı, ızdırap ve kudret diyarı var." - Halide Edip Adivar 3.mec. Bazı nitelik veya değerleri taşıyanların çok bulunduğu yer, yurt.	-	-	TS,683
dolap	đülāb	دولاب	is.	6. mec. Düzen: "Kendisinden önce mahpushanede dönen dolapları kulak verip ciddiyle dinlememişti." - Kerim Korcan	-	-	TS,698
dükkân	dukkān	دكان	is.	2.mec. Görevli olarak çalışılan yer , iş yeri: "Bir gece oyuncular dükkânı, tezgâhı toplayıp kasabadan defoldular." - Reşat Nuri Güntekin	3.argo. kumarhane.	-	TS,734
dünya	dunyā	دنیا	is.	6.mec. Duygu, düşünce ve hayal âlemi: "Köprüye kadar kendi dünyaları içinde ne tatlı, ne özlü konuşurlardı." - Yusuf Ziya Ortaç	-	-	TS,736
edebiyat	edebiyāt	ادبيات	is.	3. mec. İften olmayan, gereksiz, yapmacık, boş sözler.	-	-	TS,754
efkâr	efkār	افكار	is.	-	-	2.tkz. Tasa, kaygı.	TS,758
ehl	ehl	اهل	is.	-	-	3.hlk. Karı kocadan her biri, eş: Bu adam ehliyle iyi geçinmiyor.	TS,764
elvan	elvān	ألوان	is.	-	-	2.sf. hlk. Türlü renklerde olan: "Çok aradım bulamadım dengimi / Elvan çiçeklerden aldım rengimi" - Halk türküsü	TS,791
esaret	esāret	اسارت	is.	3. mec. Hâkimiyet altında bulunma.	-	-	TS,814
esir	esīr	اسير	is.	3.mec. Bir düşünceye veya bir kimseye körü körüne bağlı olan kimse: Onun güzelliğinin esiri oldular.	-	-	TS,816
esnaf	eşnāf	اصناف	is.	2.mec. Başlıca düşüncesi, mesleğinin bütün inceliklerinden yararlanıp bunları karşısındakinin zararına kullanarak ve meslekte kötü örnek oluşturarak çok para kazanmak olan kimse.	3.argo. Kötü yola sapmış kadın: "O zaman azılı serserilerden birinin metresi oldu ve bu küçük yaşta iyice piştikten sonra esnaf oldu. Şimdi de	-	TS,819

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
					nalbandın yaşlı çırağıyla, şununla bununla iş yapmaktadır." - Yusuf Ahıskalı		
ezeli	ezelî	ازلی	sf.	2.mec. Eski: "Bu kitap ezeli bir imkânsızlığı anlatıyor." - Peyami Safa	-	-	TS,842
fakir	faķîr	فقير	sf.	4.mec. Zavallı, kimsesiz: "Hey gidi kahpe felek, gençliklerine doymadan gitti fakirler." - Haldun Taner 5.mec. Kişinin alçak gönüllülük göstermek için kendisine verdiği san: "Fakir dün ziyaretinize geldimse de bulamadım." - Şemseddin Sami	-	-	TS,847
farz	farz	فرض	is.	2.mec. Yapmak zorunda kalınan şey, boyun borcu.	-	-	TS,852
fatih	fâtih	فاتح	is.	2.mec. Büyük ve önemli bir iş bitiren (kimse): "Gazinoya bir fatih olarak giriyorum." - Refik Halit Karay	-	-	TS,854
felç	felc	فلج	is.	2.mec. İşlemez durumda olma.	-	-	TS,858
fersah	fersah	فرسح	is.	2.mec. Çok uzun mesafe, uzaklık.	-	-	TS,863
feveran	feverân	فوران	is.	2.mec. Birdenbire öfkelenme, köpürme, parlama: "Sabırlı olmak, parlamamak, duygusal feveranlardan uzak kalmak hassası da bizde çok eksik." - Haldun Taner	-	-	TS,865
fındık	funduk	فندق	is.	-	3.argo. Hileli zar.	-	TS,867
fıstık	fustuk	فستق	is.	-	2.argo. Güzel, gösterişli kadın: "Çok iyi bir akşam yemeği yedi, üstelik yanında da gencecik bir fıstık." - Muzaffer İzgü	-	TS,871
fıravun	fır'avn	فرعون	is.	3.mec. Kibirli, suratsız ve kötü yürekli kimse.	-	-	TS,879
fukara	fukarâ	فقراء	sf.	3.mec. Zavallı: "Ama fukara denizcilerin durumları, onlara bu gibi lüks elvedaları yasak eder." - Halikarnas Balıkcısı	-	-	TS,893
garip	ġarîb	غريب	sf.	5. mec. Dokunaklı, hüznü veren: "Bir yabancı için dünyanın neresinde olursa olsun büyükşehir böyle garip bir yalnızlık duygusu veriyor." - Halide Edip Adivar	-	-	ST,904

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
gurup	ğurüb	غروب	is.	3.mec. Çökmeye, yok olmaya yüz tutma: "Acaba bir medeniyetin gurubuna mı şahit oluyorduk?" - Cemil Meriç	-	-	TS,992
habis	habîş	حبيث	sf.	3.mec. Kötü, uğursuz: "Derhâl içinden tövbe edip zihninden kıskısladı bu habis fikirleri." – Elif Şafak	-	-	TS,1020
hafız	hâfiż	حافظ	is.	-	2.argo. Bir şeyi anlamında ezberleyen kimse.	-	TS,1023
hâl	hâl	حال	is.	5.mec. Kötü durum, sıkıntı, dert: Zavallının başına ne hâller geldi.	-	-	TS,1030
halife	halîfe	خليفة	is.	5.mec. Çok iyi yetişmiş, eğitilmiş kimse: "O, ustalarının postunda oturan bir sanat halifesiydi." - Memduh Şevket Esendal	-	-	TS, 1032
halita	halîta	خليفة	is.	2.mec. Birden çok öğeden oluşmuş karmaşık bir bütün.	-	-	TS,1033
halt	halı	خط	is.	-	-	2.tkz. Uygunsuz söz söyleme, uygunsuz iş yapma. 3.tkz. Uygun olmayan, beğenilmeyen şey: "Zehri şurupla, daha bilmem ne haltla karıştırıp yudum yudum içmek, pis şey, iğrenç şey." - Reşat Nuri Güntekin	ST,1036
hamasi	hamāsī	حماسي	sf.	2.mec. Dinleyenleri etkilemek veya heyecanlandırmak için abartılı (anlatım).	-	-	TS,1038
hamur	hamîr	خمير	is.	4.mec. Öz, asıl, maya.	-	-	TS,1039
hararet	harâret	حرارة	is.	3.mec. Coşkunkluk, ateşlilik: "Onu bileğinden tutup çekerek hararetle kucaklamak ister gibi yaptı," - Peyami Safa	-	-	TS,1046
harbi	harbî	حربي	sf.	-	3. sf. argo Temiz, hilesiz.	-	TS,1046
harın	harûn	حرون	sf.	2. mec. Hain, huysuz. 3.mec. Obur.	-	hlk. 1.Bir şeyden huylanıp yürümeyen, geri giden (hayvan).	TS,1049
harika	hârîka	خارقة	sf.	2.mec. Çok büyük bir hayranlık uyduran, eksiksiz, kusursuz, tam, mükemmel: "Harika fikir doğrusu, kim akıl ettiyse iyi akıl etmiş." - Attila İlhan	-	-	TS,1050
hasis	hasîs	خسيس	sf.	2.mec. Bayağı, insanı küçülten, değersiz: Hasis menfaatler.	-	-	TS,1054
havai	hevâ'î	هوائی	sf.	4. mec. Ciddi olmayan, ciddi işlerle uğraşmayan, ciddi işler yapmayan, dilediği gibi davranan, uçarı, hoppa, yeleme:	-	-	TS,1063

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				"Okula birlikte gidip geldiğimiz çilli, pabuç dilli, havai bir kız vardı." - Elif Şafak 5.mec. Değersiz, boş: "Ne yapıp yapmış bu havai konuşmayı bir röportaj şekline sokmak yolunu bulmuştu." - Yakup Kadri Karaosmanoğlu			
havari	havārī	حواری	is.	3.mec. Bağlı olduğu önderinin düşünce ve inançlarını yayan kimse.	-	-	TS,1065
havsala	havşala	حوصله	is.	3.mec. Zihnin bir şeyi anlama ve kavrama yetisi: "Havsalasında olmadığı hâlde, karşısına çıkabilecek musibetleri öğrenmek için fal bakardı." - Elif ŞafakZihnin bir şeyi anlama ve kavrama yetisi.	-	-	TS,1066
hayalet	hayālet	خيالت	is.	3.mec. Çok zayıf kimse.	-	-	TS,1067
hayat	hiyāt	خياط	is.	-	-	1.hlk. Genellikle köy ve kasaba evlerinde, üstü kapalı, bir veya birkaç yanı açık sofa. 2. Avlu. 3. Balkon. 4. Sundurma.	TS,1069
hayati	hayātī	حياتی	sf.	2.mec. Büyük önem taşıyan, önemli: "Bu kitapta toplanan yazıların bir kısmı bizim için hayati bir mesele olan demokrasi ile ilgilidir." - Mehmet Kaplan	-	-	TS,1069
hayvan	hayvān	حيوان	is.	2. sf. mec. Akılsız, duygusuz, kaba, hoyrat (kimse).	-	3.hkr. Kızılan bir kimseye söylenen bir söz. 4.hlk. At, eşek, katır gibi türlü hizmetlerinde kullanılan yaratık: "Zavallı hayvan bir saattir yüz okkadan fazla bir yükü sürüklüyordu." - Ömer Seyfettin	TS,1073
hazine	hazīne	خزينة	is.	9.mec. Büyük bağlılık duyulan, değer verilen şey veya kimse.	-	-	TS,1077
hazret	hazret	حضرت	is.	2.mec. Adı söylenmeyen bir kimseden söz edilirken kullanılan bir söz: "Bilen bilir, kolay okunan yazar değildir hazret." - Refik Erduran 3.mec. Kullanıldığında bir kişinin küçümsendiğini anlatan bir söz.	-	-	TS, 1078
hedef	hedef	هدف	is.	2.mec. Yapılması tasarlanan iş, amaç: "Asıl önemlisi devlet büyük hedefler dikmişti; milletin benimsediği, övündüğü hedeflerdi bunlar." - Tarık Buğra 3.mec. Varılacak yer, ulaşılabilecek son onkta: "Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!" - Atatürk	-	-	TS,1078
hediye	hediye	هدیه	is.	2.mec. Fiyat: Bu masa örtüsünün hediyesi otuz milyon liradır.	-	-	TS,1079

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
helak	helāk	هلاک	is.	2.mec. Bitkin bir duruma gelme veya getirme.	-	-	TS,1079
helal	halāl	حلال	sf.	4.mec. Nikâhlı eş.	-	-	TS,1080
herif	harîf	حريف	is.	1.mec. Güven vermeyen, aşağı görülen, bayağı kimse: "İki herif zavalhıya abanıyorlar." - Ahmet Rasim	-	2.tkz. Adam: "Herifin etrafına daha trenden inerken üşüştük." - Nazım Hikmet 3.tkz. Evin erkeği.	TS,1085
hinzır	hinzîr	خنزير	is.	2.mec. Genellikle hoşla giden bir davranış veya durum için şaka yollu söylenen bir söz: "Dilber'de bir kurum, bir eda. Bir de güzelleşti hınzır." - Sait Faik Abasıyanık 4.mec. Katı yürekli, kötü düşünen, gaddar: "Hortlasın mezarında öyleyse, hınzır herif, dedi." - İsmail Hakkı Baltacıoğlu 5. Sf. mec. Kurnaz, içten pazarlık olan.	-	-	TS,1092
hikâye	hikâye	حكاية	is.	-	2.argo. Asıl olmayan söz, olay: Anlattıkları hep hikâye idi.	-	TS,1100
hisse	hişse	حصه	is.	3.mec. Bir olaydan çıkarılan ders.	-	-	TS,1114
hudut	hudūd	حدود	is.	2.mec. Uç, son.	-	-	TS,1114
hukuk	hukûk	حقوق	is.	5.mec. Ahbaplık, dostluk: "Hukukumuz doktor hasta ilişkisinden daha önemlisi kişiseldir, eski dostuz." - Aydın Boysan	-	-	TS,1114
hücre	hücre	حجرة	is.	4.mec. Siyasî bir inançla gizli olarak çalışan bir örgütün genellikle aynı yerde çalışanlarının oluşturduğu topluluk.	-	-	TS,1118
hücum	hucüm	هجوم	is.	4.mec. Sert eleştiri.	-	-	TS,1118
ibadullah	ibâdullah	عباد الله	is.	2.mec. Bol: "Kahve, şerbet mevsim kış ise sahlep, yaz ise dondurma ibadullah düğün evinden gelir." - Ragıp Akyavaş	-	-	TS,1137
iblis	iblîs	ابليس	is.	2.mec. Kötü düşünci kimse: "Ne iblistir o Sezai, bir ben bilirim, bir de Allah." - Attila İlhan	-	-	TS,1138
ibne	ubne	ابنه	is.	-	-	1. hkr. Edilgin eş cinsel erkek, homoseksüel. 2. ünl. hkr. Kızgınlıkla söylenen bir söz.	TS,1138
idman	idmân	ادمان	is.	3.mec. Herhangi bir duruma veya şeye alışkanlık kazanma: "İçkide Tosun Ağa kadar değilse de hemen ona yakın idmanı vardı." - Hüseyin Rahmi Gürpınar	-	-	TS,1152
ifrit	ifrit	عفريت	is.	2.mec. Öfkeli, ortalığı birbirine katan kimse. 3. mec. İçini kemiren, meşgul eden şey: "İçimdeki bu ifriti öldürmek, sükûnumu bulmak	-	-	TS,1154

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				için kendimle cenk ettim." - Hüseyin Cahit Yalçın			
ihata	iḥāta	احاطه	is.	2.mec. Kavrayış, anlayış: "Biz zengin burjuvalıkla değil, irfan ve ihatamızla övünüyoruz." - Asaf Halet Çelebi	-	-	TS,1157
ihtiyar	iḥtiyār	اختيار	is.	-	-	4. tkz. Baba veya anne.	TS,1160
ilaç	‘ilāc	علاج	is.	2.mec. Çare, önlem.	-	-	TS,1170
ilahi	ilāhī	الهي	sf.	2.mec. Çok güzel, mükemmel: "Minarecilikte biz gerçekten ilahi bir hüner göstermişizdir." - Refik Halit Karay	-	-	TS,1170
ilim	‘ilm	علم	is.	2.mec. Ayrıntı, özellik, nitelik.	-	-	TS,1176
illet	‘illet	علت	is.	2.mec. Hastalık derecesine varan alışkanlık: "Ya sayfa sayfa mektup yazmak illetine tutulmuş olanlara ne diyeyim?" - Hüseyin Cahit Yalçın 3.mec. Bozukluk: Bu radyonun bir illeti var.	-	4. sf tkz. Kızdıran, sinirlendiren (şey veya kimse).	TS,1179
iman	īmān	ايمان	is.	2.mec. Güçlü inanç, inan: "Kalpleri vatan aşkı ve imanı ile doluydu." - Hüseyin Cahit Yalçın	-	-	TS,1181
imza	imzā	امضاء	is.	3.mec. Herhangi bir alanda ün yapmış kimse: Dergi en ünlü imzalara yer veriyor.	-	-	TS,1185
inhina	inḥinā	انحناء	is.	2.mec. Birine baş eğme, yumuşaklık gösterme: "Ona küçük bir samimiyet kelimesi ile hitap ederken sesimin inhinası bile yeni değildi." - Hüseyin Cahit Yalçın	-	-	TS,1193
inkisar	intihār	انكسار	is.	3.mec. İlenme, ilenç.	-	-	TS,1194
insan	insān	انسان	is.	3. sf mec. Huy ve ahlak yönünden üstün nitelik (kimse).	-	-	TS,1195
intihar	intihār	انتحار	is.	2.mec. Hayatını tehlikeye düşürecek aşırı davranış ve iş.	-	-	TS,1199
intizar	intizār	انتظار	is.	-	-	2. hlk. İlenme, beddua, inkisar.	TS,1200
irfan	‘irfān	عرفان	is.	3.mec. Kültür: "En büyük emelim, maarif vekili olarak yurdumun irfanını yükseltmektir." - Atatürk	-	-	TS,1204
isim	ism	اسم	is.	2.mec. Kişi, insan: "Biz eskidikçe yaşlarımız yirmiden yirmi bire, yirmi birden yirmi ikiye bastıkça yeni yüzler, yeni isimler katılıyor aramıza." - Yusuf Ziya Ortaç	-	-	TS,1206
isnat	isnād	اسناد	is.	2.mec. Karacılık, iftira.	-	-	TS,1209
istikrar	istikrār	استقرار	is.	3.mec. Denge, stabilizasyon.	-	-	TS,1216

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
işgal	işgāl	اشغال	İs	4.mec. Uğraştırma.	-	-	TS,1223
iştah	iştihā	اشتهاء	is.	2.mec. Cinsel istek ve arzu.	-	-	TS,1228
itidal	i'tidāl	اعتدال	is.	2.mec. Soğukkanlılık.	-	-	TS,1232
kader	kader	قدر	is.	2.mec. Genellikle kaçınılmaz kötü talih: "Esen rüzgâr siliyor alnımdan kaderimi / Okşuyor saçlarımı, yüzümü, ellerimi" - Enis Behiç Koryürek	-	-	TS,1258
kafa	kaḫā	قفا	is.	5.mec. Kavrama ve anlama yeteneği, zekâ, zihin, bellek: "Kafasının faaliyetini fikirden ziyade işe vermiş." - Yahya Kemal Beyatlı 6.mec. Görüş ve inançların etkisi altında beliren düşünce ve yargılama yolu, zihiyet: "Kalbi ve kafasıyla daima yeni, daima genç kaldı." - Yusuf Ziya Ortaç	-	-	TS,1261
kafes	kaḫes	قفص	is.	-	5.argo. Hapishane.	-	TS,1264
kâfir	kâfir	كافر	is.	3. mec. Acımasız, zalim kimse.	-	4. hlk. Genellikle müslüman olmayanlara verilen ad: "Kâfirin güçsüz noktaları, köprüleri, kaleleri öğreniliyordu." - Nezihe Araz	TS,1265
kâfur	kâfūr	كافور	is.	2. sf. mec. Çok beyaz.	-	-	TS,1265
kaḫpe	kaḫbe	قحبه	is.	1. mec. Orospu, ahlaksız kadın. 2. sf. mec. Dönek.	-	-	TS,1268
kale	kaḫ'a	قلعه	is.	3.mec. Genellikle bir düşüncenin savunulduğu, sürdürüldüğü yer.	-	-	TS,1276
kalem	kaḫem	قلم	is.	5.mec. Bazı deyimlerde yazı: Kaleme almak.6.mec. Yazar: Peyami Safa, edebiyatımızın usta kalemlerindendir.	-	-	TS,1276
kalıp	kaḫlib	قالب	is.	4.mec. Gösterişli görünüş: Peyami Safa, edebiyatımızın usta kalemlerindendir.5.mec. Biçim, durum: "Muayyen bir kalıba girecek insana benzemiyordu." - Halide Edip Adivar 5.mec. Biçim, durum.	-	-	TS,1279
kallavi	kaḫlāvī	قلوى	is.	2. sf. mec. Çok iri, kocaman.	-	-	TS,1283
kalp	kaḫb	قلب	is.	3.mec. Sevgi, gönül. 4.mec. Bir ülkenin, bir kuruluşun işleyiş yöntemi ve varlığını sürdürme bakımından en önde gelen yeri. 5.mec. Duygu, his: "İnsanı tekrar, kalp ve fikir cennetine eristirebilecek tek kudret kadındır." - Halide Edip Adivar	-	-	TS,1284
kalp	kaḫb	قلب	sf.	2.mec. İşe yaramaz, tembel. 3.mec. Yalancı, kendine güvenilmeyen.	-	-	TS,1285

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
kandil	kindîl	قندیل	is.	-	3.argo. Çok sarhoş.	-	TS,1296
kasap	kaşşâb	قصاب	is.	3. sf. mec. Kan dökücü,hunhar.	-	-	TS,1341
kavat	ka vvâd	قواد	is.	-	-	hkr. Pezevenk.	TS,1356
kayıt	kayd	قيد	is.	6.mec. Şart: Kitabımı geri gönderme kaydıyla verebilirim.7.mec. Sınırlama, davranışlarını çerçeveleme: Hiçbir kayıt ileri sürmeksizin.	-	-	TS,1365
kebab	kebâb	كباب	is.	4. sf. mec. Yanmış, yanık.	-	-	TS,1375
kenef	kenîf	كنف	is.	-	-	hlk. Tuvalet: "Sabahleyin kalkınca ilk iş kenefe gitmek sonra el yüz yıkamaktır." - Orhan Kemal	TS,1390
keyfî	keyfî	کیفی	sf.	2.mec. Gerçeğe, akla, yol ve yöneme uymayan: "Yaptığımızın keyfî bir uygulama olduğunun farkında ama bir şey de söyleyemiyor." - Ahmet Ümit	-	-	TS,1404
keyif	keyf	کیف	is.	-	7. Argo. Esrar.	-	TS,1404
kible	kible	قبلة	is.	5.mec. Sıkıntılı bir durumda yardım umarak başvuru yer.	-	-	TS,1405
kılıf	ğilâf	غلاف	is.	2.mec. Yolsuz bir işe bulunan sudan gerekçe.	-	-	TS,1408
kırat	kîrât	قيراط	is.	2.mec. Nitelik, değer, düzey, seviye: "Karşısındaki oyuncu belki de orta kıratı hiçbir zaman geçmeyen birisi idi." - Tarık Buğra	-	-	TS,1413
kırba	kırba	قربه	is.	2.mec. Çok su içen kimse.	-	3.hlk. Çocuklarda karın şişmesiyle beliren bir hastalık.	TS,1413
kıvam	kivâm	قوام	is.	3.mec. Bir şeyin en uygun zaman veya durumu: "Değirmende, daha sabahtan gönderilip hazırlanan yağlı bir oğlak çevirmesini tam kıvamında buldular." - Refik Halit Karay	-	-	TS,1428
kıyamet	kiyâmet	قيامت	is.	2.mec. Gürültülü karşılık, gürültü patırtı: "Bağırma, çağırma, kıyamet, polisler Mustafa'yı çalyaka götürürler." - Peyami Safa3.mec. Büyük felaket, afet.	-	-	TS,1431
kitabî	kitâbî	کتابی	sf.	5.mec. Kuru, sıkıcı (anlatım).	-	-	TS,1450
kumaş	ķumâş	قماش	is.	2.mec. Varlığı ve kişiliği oluşturan nitelik veya malzeme.	-	-	TS,1524
kumkuma	ķumķume	قَمَمَه	is.	2.mec. Kötü, olumsuz bir özelliği kendinle fazlasıyla toplayan kimse, olay, olgu veya yer: "Şu Mine, çelişkiler kumkuması bir	-	-	TS,1525

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				kız." - Necip Fazıl Kısakürek			
kurada	kurāda	قراده	sf.	-	-	hlk. 1. İşe yaramaz, yıpranmış, eskimiş, bozulmuş (eşya). 2. Gelişmemiş, cılız: "Pencereyi açar açmaz bu karı çarpık bacakları, kurada kolları, porsuk gerdanla karşıma çıkar." - Hüseyin Rahmi Gürpınar	TS,1528
kurban	kurbān	قربان	is.	3.mec. Bir ülkü uğrunda feda edilen veya kendini feda eden kimse: Hava kurbanları. 4.mec. Bir kazada veya felakette ölen kimse: "Vardar, her sene Üsküp'ten beş on kurban alan bir nehirdi." - Yahya Kemal Beyatlı 5.mec. Maddi ve manevi bakımından felekete sürüklenmiş, insani değerlerini yitirmek zorunda kalmış veya bırakılmış kimse: "Benim gibi nice kızlar beyaz kadın ticaretinin kurbanı olmuşlardır." - Aka Gündüz		2. ünl. hlk. İçtenliği belirten bir seslenme sözü.	TS,1529
kutup	kuṭb	قطب	is.	2.mec. Birbiriyle karşıt olan şeylerden her biri: "Çalışanlarla çalıştıranları ayrı kutuplarda toplayarak birbirine düşman ediyor." - Necati Cumalı	-	-	TS,1547
kuvvet	kuvvat	قوت	is.	6.mec. Güç.	-	-	TS,1548
kürsü	kursī	كرسى	is.	-	-	3. hlk. Sandalye.	TS,1563
laklak	laqlāḳ	لقلق	is.	2.mec. Ara vermeden söylenilen şıma sapan söz dizisi, gevezelik.	-	-	TS,1573
leziz	lezīz	لذیذ	sf.	2.mec. Hoş, güzel, zevkli, latif: "Bunun öte tarafında hayalî, leziz bir âlem mevcuttur." - Memduh Şevket Esendal	-	-	TS,1584
lezzet	lezzet	لذت	is.	2.mec. Herhangi bir şey karşısında duyulan zevk, haz: "Ona da dinlenmek gibi bir lezzet yetişir." - Ahmet Rasim	-	-	TS, 1585
lokma	luḳme	لقمه	is.	5.mec. Genellikle haksız olarak ele geçirilen mal veya para: "Bu lokma sizin için çok büyüktür, boğazınızdan geçmez; yutamayacaksınız ve boğulacaksınız." - Peyami Safa	-	-	TS,1592
lütfe	lutfen	لطفا	zf.	2.mec. İstemeyerek, gönülsüz bir biçimde: Aylarca sonra lütfe uğradı.	-	-	TS,1596
mabat	māba'd	مابعد	is.	2.mec. Kıp.	-	-	TS,1597
mabet	ma'bed	معبد	is.	2.mec. Özel bir konuda, sevgi ve saygı ile bağlanmanın ortaya konulduğu yer: "Burası jüri heyetinin toplanacağı mukaddes sanat mabedidir." - Halit Fahri Ozansoy	-	-	TS,1597

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
mabude	ma'bûde	معبوده	is.	2.mec. Tapınırcasına sevilen kadın, sevgili.	-	-	TS,1598
macera	mâcerâ	ماجرا	is.	2.mec. Olmayacakmış gibi görünen iş.	-	-	TS,1598
maddiyet	mâddiyyât	ماديات	is.	3.mec. Mal mülk, para ile ilgili şeyler.	-	-	TS,1600
maden	ma'den	معدين	is.	4.mec. Çok değerli şeyleri kapsayan kaynak: Bu kütüphane bir madendir, değerini bilin.	5.argo. uyuşturucu, esrari erion: İstersen sana biraz maden vereyim de çek!" - Osman Cemal Kaygılı	6. tkz. Kolay ve iyi kazanç sağlayan iş veya parası elinden kolaylık alınan kimse.	ST,1600
mahdut	maḥdūd	محدود	sf.	3.mec. Dar, basit: "Heyhat, dedi, siz de mahdut fikirli bir muharrirmişsiniz!" - Ömer Seyfettin	-	-	TS,1604
mahkeme	maḥkeme	محكمة	is.	-	-	2. hlk. Yargılama: Mahkeme tam yedi yıl sürdü.	TS,1605
mahkûm	maḥkûm	محكوم	sf.	2.mec. Zorunda olan, mecbur: "Bu konularda yeni kuşağın yanında her zaman cahil kalmaya mahkûmuz." - Haldun Taner 3.mec. Kötü birsonuca varması kaçınılmaz olan.	-	-	TS,1605
mahpus	maḥbûs	محبوس	sf.	-	-	3. a. hlk. Habishane: "At martini Debreli Hasan, dağlar inlesin / Drama mahpusunda, aman dostlar dinlesin" - Halk türküsü.	TS,1607
mahsul	maḥsûl	محصول	is.	3.mec. ortaya çıkan elde edilen şey: "Her yeni âlem bir eski kıyametin mahsulü değil midir?" - Yakup Kadri Karaosmanoğlu	-	-	TS,1607
mahsulat	maḥşûlât	محصولات	is.	2.mec. ortaya çıkan elde edilen şey.	-	-	TS,1607
maḥşer	maḥşer	محشر	is.	2.mec. Büyük kalabalık: "Yangın yeri bir maḥşer." - Haldun Taner 3. mec. Kargaşa: "Yolcular, içimdeki maḥşerden habersiz, yanımdan geçip gidiyorlardı." - Yusuf Ziya Ortaç	-	-	TS,1608
makas	miḳaşş	مقص	is.	7.mec. Çalma, kırpm.	-	-	TS,1610
makul	ma'kûl	معقول	sf.	4.mec. Aşırı olmayan, uygun elverişli: Ev için makul bir fiyat istedi.	-	-	TS,1613
makûs	ma'kûs	معكوس	sf.	2.mec. Uğursuz, kötü: "Siz orada yalnız düşmanı değil, milletin makûs talihini de yendiniz." - Atatürk	-	-	TS,1613
mal	mâl	مال	is.	4.mec. Bayağı, aşağılık, kötü kimse: Onun ne mal olduğunu bilirim.	5.argo. Esrar.	6.kaba. Orospu.	TS,1614

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
malum	ma'lûm	معلوم	sf.	2.mec. Herkesçe bilinen ancak dile getirilmeyen: Malum kişi. Malum çevre.	-	-	TS,1617
maneviyat	ma'neviyyât	معنويات	is.	2.mec. Yürek gücü, moral.	-	-	TS,1620
manzara	manzara	منظره	is.	4.mec. Durum: "Bu sade dekor, ölümün manzarasını ulvi bir tablo gibi güzelleştirmişti." - Orhan Seyfi Orhon	-	-	TS,1625
mapus	maḥbûs	محبوس	is.	-	-	hlk. 1. Mahbus.	TS,1625
maraz	maraż	مرض	is.	2.mec. Dayanılması güç durum. 3. sf. mec. Huysuzluğu ve titizliği ile can sıkın: Aman ne maraz adamsın!	-	-	TS,1626
maraza	maraża	مرضه	is.	-	-	hlk. 1.Hastalık. 2. Anlaşmazlık, çekişme, kavga.	TS,1626
marazi	marażî	مرضى	sf.	2.mec. Hastalık derecesine olan: Marazi kıskançlık.	-	-	TS,1626
maskara	maşhara	مسخره	sf.	-	-	4. hkr. Şerefsiz, onursuz, haysiyetsiz, rezil (kimse): "Bu maskara sosyete bana cahil diye bakar." - Halide Edip Adıvar	TS,1631
masum	ma'sûm	معصوم	sf.	-	-	3. hlk. Küçük çocuk: Dört masumu var.	TS,1633
maymun	meymûn	ميمون	is.	2.mec. Taklitçi. 3. sf. mec. Çirkin ve gülünç: Maymun herif.	-	-	TS,1638
mazlum	maẓlûm	مظلوم	sf.	3.mec. Sessiz ve uysal, boynu bükük: "Mazlum ve mütevekkil, kadıncağz çıkıp gitti." - Necip Fazıl Kısakürek	-	-	TS,1633
mecra	mecrâ	مجرى	is.	2.mec. Bir işin gidişi bir olayın doğrultusu.	-	-	TS,1642
mecruh	mecrûḥ	مجروح	sf.	2.mec. İncinmiş olan (kimse).	-	-	TS,1642
meddah	meddâh	مداح		2.mec. Öven, aşırı övgüde bulunan kimse.	-	-	TS,1643
melek	melek	ملك	is.	2.mec. Terbiyeli, uysal kimse: "Yanlarındaki kızlar ise sahici birer melekti." - Sait Faik Abasıyanık	-	-	TS,1648
melez	meles	مليس	sf.	3.mec. Katışık, karışık: Melez bir dil.	-	-	TS,1648
melun	mel'ûn	ملعون	sf.	3.mec. Nefretle karşılanan, kötü: "Baykuşlar uğursuzdu ama yeterince melun değil." - Elif Şafak	-	-	TS,1649
memba	menba'	منبع	is.	2.mec. Bir şeyin ilk olarak ortaya çıktığı yer: "Böyle bir siyaset, sabit ve payidar bir membadan çıkar." - Memduh Şevket Esendal	-	-	TS,1649

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
merasim	merâsim	مراسم	is.	2.mec. Resmî işlerde yol yöntem, yol yordam.	-	-	TS,1655
meret	mârid	مارد	is.	-	-	2. sf hlk. Uğursuz.	TS,1657
merhem	merhem	مرهم	is.	2. mec. Çare.	-	-	TS,1658
merkez	merkez	مركز	is.	6.mec. Biçim, tarz.	-	-	TS,1658
mesafe	mesâfe	مسافة	is.	2. mec. İlişkide çok içten olmama durumu, resmiyet.	-	-	TS,1661
meşale	meş'ale	مشعل	is.	2.mec. Bir düşüncesinin öncüsü.	-	-	TS,1663
mevsim	mevsim	موسم	is.	6.mec. Yaşamın bir bölümü: Yaşamın kış mevsimi yaşlılıktır.	-	-	TS,1669
meyil	meyl	ميل	is.	3.mec. İlgî, gönül verme: "Beni görüp yönün öte döndürme / Yine gitmez meylim sendedir sende" - Pir Sultan Abdal	-	-	TS,1672
mezbele	mezbele	مذبلة	is.	2. mec. Aşağılık ve kötü durum.	-	-	TS,1674
mezhep	mezheb	مذهب	is.	2.mec. Anlayış, görüş.	-	-	TS,1675
mıknatıs	mıknâṭıs	مغناطيس	is.	3.mec. Çekiçliliği, albenisi olan kimse.	-	-	TS,1676
mişmiş	mişmiş	مشمش	is.	-	-	hlk. Kayısı veya zerdali.	TS,1677
mide	mi'de	معدة	is.	2.mec. Karın, karın bölgesi. 3.mec. Yemek yeme isteği.	-	-	TS,1678
mihenk	miḥekk	محك	is.	2.mec. Birinin değerini, ahlakını anlamaya yarayan ölçüt.	-	-	TS,1680
mihrap	miḥrâb	محراب	is.	2.mec. Umut bağlanan yer: "Bir mihrap istiyorum, önünde diz çökmeye." - Behçet Kemal Çağlar	-	-	TS,1680
millet	millet	ملت	is.	-	-	3. hlk. Benzer özellikleri olan topluluk: "Şu kadın milletin kiskançlığının hiç sonu yok." - Ahmet Midhat	TS,1683
miras	mîrâs	ميراث	is.	2.mec. Kalıtım yoluyla gelen herhangi bir özellik. 3.mec. Bir neslin kendinden sonra gelen nesle bıraktığı şey: "Hatta bazıları mesleğin püf noktalarını anlatan kitaplar yazıp tecrübelerini gelecek nesillere miras bırakmışlardı." - İhsan Oktay Anar	-	-	TS,1688
miyar	mi'yâr	معيار	is.	2.mec. Ölçüt, ölçü: "Pakize bu son fikri fazla beğenmişti ve itiraf edeyim ki Pakize'nin zevki benim için bir çeşit miyar olmuştu." - Ahmet Hamdi Tanpınar	-	-	TS,1691
molla	mevlâ	مولا	is.	4.mec. Dinî yönü ağır basan kimse.	-	-	TS,1694
muadele	mu'âdele	معادله	is.	3.mec. Anlaşılmaz iş.	-	-	TS,1699

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
muallak	mu'allak	معلق	sf.	2.mec. Sonuca bağlanmamış, sürüncemede kalmış: "Komite mahkemesince verilip de nasılsa icra olunmayan muallak kararları yerine getirirdi." - Ömer Seyfettin	-	-	TS,1699
muamma	mu'ammā	معا	is.	3.mec. Anlaşılmayan, bilinmeyen: "Ruhu uykuda farz ettiğim kadın bana pek yaman bir muamma gibi geldi." - Halide Edip Adivar	-	-	TS,1700
muazzam	mu'azzam	معظم	sf.	3.mec. Güçlü, önemli: "Fakat muazzam hakikatlere karşı göz yumanlardan değilim." - Aka Gündüz	-	-	TS,1701
muhakeme	muḥākeme	محاکمه	is.	3.mec. Bir sorunu çözmek için çıkar yol arama: "Güldüm, şu muhakemem ne garip münasebetsizlikti." - Ömer Seyfettin	-	-	TS,1704
muhannet	muḥannes	مخنث	sf.	-	-	hlk. Alçak, korkak, namert.	TS,1704
muharebe	muḥārebe	محاربة	is.	2.mec. Güçlü tartışma.	-	-	TS,1704
muharrık	muḥarrık	محرك	sf.	2.mec. Kışkırtıcı.	-	-	TS,1705
muhit	muḥīṭ	محيط	is.	2.mec. Bir kimseinin sürekli ilişkide bulunduğu insanlar topluluğu, çevre: "Büyük bir sevinç içinde olan Mevlâna, artık onu muhitine bağlayabilmek için bir çare düşünmüştü." - Asaf Halet Çelebi	-	-	TS,1706
muhrik	muḥrik	محرق	sf.	2.mec. Yanık, dokunaklı (ses).	-	-	TS,1706
muhtar	muḥtār	مختار	is.	3. sf. mec. Her işe burunu sokan.	-	-	TS,1706
muhteri	muḥṭeri	مخترع	sf.	2. mec. Yalanlar uydurarak bir kimseye iftirada bulunan.	-	-	TS,1707
munis	mūnis	مونس	sf.	3. mec. Uygun: "Bu fikir birdenbire bana o kadar munis, yapılabilmesi o kadar kolay göründü ki hemen yola düştüm." - Yakup Kadri Karaosmanoğlu	-	-	TS,1711
munkabız	munkabiz	منقبض	sf.	3. mec. Verimsiz, işe yaramaz.	-	-	TS,1711
musibet	muṣībet	مصيبة	is.	2. sf. mec. Uğursuz.	-	-	TS,1713
musiki	mūsīkī	موسيقى	is.	2. mec. Kulağa hoş gelen sesler dizisi: "Şiirin musikisi demek, resmin musikisi demek gibi bir şeydir." - Nurullah Ataç	-	-	TS,1713
mübah	mubāḥ	مباح	sf.	2. mec. Yapılmasında sakınca görülmeyen.	-	-	TS,1719
müdana	mudāhane	مداهنه	is.	-	-	hlk. Yaranmaya, iyi görünmeye çalışma.	TS,1721
müessese	mu'essese	مؤسسة	is.	2. mec. Bir toplumda bazı sorunların çözümlenebilmesi için uygulanan yöntem: "Hâlbuki bu dayak müessesesi cennetten	-	-	TS,1722

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				çıkmadır." - Ömer Seyfettin			
münkesir	munkesir	منكسر	sf.	2. mec. Kırgın, gücenmiş.	-	-	TS,1729
müsademe	muşâdeme	مصادمه	is.	2. mec. Uğraşma.	-	-	TS,1731
müsait	musâ'id	مساعد	sf.	-	-	2. tkz. Flört etmeye hazır olan, kolayca flört edebilen (kadın).	TS,1731
müstağni	mustağnî	مستغنى	sf.	2. mec. Nazlı davranan.	-	-	TS,1733
mütevehhim	mutevehhim	متوهم	sf.	2. mec. Korkak, ödle.	-	-	TS,1739
mütevellit	mutevellid	متولد	sf.	2. mec. Meydana gelmiş, ileri gelmiş: "Gönlüm arzu ile korkudan, muhabbet ile nefretten mütevellit duygularla mütehassis olduğu hâlde gidiyordum." - Ahmet Hikmet Müftüoğlu	-	-	TS,1739
nabız	nabẓ	نبض	is.	2. mec. Eğilim, düşünce, niyet.	-	-	TS,1743
nafiz	nāfiz	نافذ	sf.	3. mec. Sözü geçen, etkili olan.	-	-	TS,1744
nağme	nağme	نغمه	is.	3. mec. Birinin yalandan ve nazlanarak söylediği söz.	-	-	TS,1744
nakarat	naķarāt	نقرات	is.	2. mec. Çok sık tekrarlanan, bundan dolayı bıkkınlık vererek yitiren söz: Bir yandan da Necla 'Ay yoruldu, ay hastalanacak, ay ölecek' diye eski nakaratına devam ediyor." - Haldun Taner	-	-	TS,1745
nakıs	nāķış	نقص	sf.	2. mec. Özü, kusuru olan.	-	-	TS,1746
nakış	naķş	نقش	is.	4. mec. Hile.	-	-	TS,1746
nefes	nefes	نفس	is.	4. mec. Canlılık, hayat belirtisi: "Bir insan daha var çok şükür evde / Nefes var / Ayak sesi var / Çok şükür, çok şükür" - Orhan Veli Kanık	-	-	TS,1760
nekahet	neķāhet	نقاہت	is.	2. mec. Durgunluk.	-	-	TS,1762
nesiç	nesc	نسخ	is.	3. mec. Yapı, özellik: "Kolektif bir vekt, birlikte söylenilen şarkı taslağı, boğazdan gelen bu çığlıklar şiirin ilk nescini teşkil etmektedir." - Asaf Halet Çelebi	-	-	TS,1765
nevir	nevr	نور	is.	-	-	hlk. Yüzün rengi, bet beniz.	TS,1768
nimet	ni'met	نعمت	is.	4. mec. Yiyecek içecek, özellikle ekmek.	-	-	TS,1772
nispet	nisbet	نسبت	is.	-	-	4. hlk. Birini üzme için veya inat olsun	TS,1773

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						diye yapılan iş.	
nokta	nukṭa	نقطه	is.	-	-	6. mec. Sınır, derece, radde: Savaşın gerçekleşme noktasına yaklaştığı sırada...	TS,1778
nurani	nūrānī	نورانی	sf.	2. mec. Saygı uyduvan: "Nurani, babacan, hoşlanılır bir ihtiyar olamazsın." - Refik Halit Karay	-	-	TS,1782
nüfuz	nufūz	نفوذ	is.	2. mec. Söz geçirme, güçlü olma erk: "Birbirlerinin servetlerini, nüfuzlarını, rütbelerini, kabiliyetlerini bilirdiler." - Abdülhak Şinasi Hisar	-	-	TS,1783
ömür	'umr	عمر	is.	2. mec. Çok hoş giden şey: Bu adamın arkadaşlığı ömürdür.	-	-	TS,1849
papağan	babbagā	بغبغاء	is.	2. mec. Duyduklarını düşünmeden olduğu gibi tekrarlayan kimse.	-	-	TS,1881
rahmet	rahmet	رحمت	is.	-	-	2. hlk. Yağmur: "Kubbedeki açıktan rahmet yağar, güneş vurur." - Ahmet Hamdi Tanpınar	TS,1961
rakik	raḳīḳ	رقيق	is.	2. mec. Merhametli, yufka yürekli.	-	-	TS,1962
reaya	re'āyā	رعايا	is.	3. mec. Hirstiyan.	-	-	TS,1968
rebabi	rebābī	ربابی	is.	2. sf. mec. İnce, duygulu: "Mesela en rebabi olan bir fazilet ... aşk, değil mi?" - Ömer Seyfettin	-	-	TS,1968
reddimiras	redd + mīrās	رد ميراث	is.	2. mec. Özellikle politikada kendinin veya partinin geçmişini tanımama.	-	-	TS,1969
ruh	rūḥ	روح	is.	4. mec. Duygu: "Nesri gibi güzel bir ruhu olan Falih Rıfkı, Türk gazeteciliğini bir vatan hizmeti telakki etmiş ve kutsi bir vazife gibi ifa ediyor." - Yahya Kemal Beyatlı	-	-	TS,1985
rüya	ru'yā	رويا	is.	2. mec. Gerçekleşmesi imkânsız durum, hayal: "Bu saadetin bir ay, bir buçuk ay sonra yeniden bir rüya olacağını bile aklına getirmiyordu." - Reşat Nuri Güntekin 3. mec. Gerçekleşmesi beklenen ve istenen şey, umut.	-	-	TS,1990
sabit	sābit	ثابت	sf.	3. mec. Değişmeyen, hep aynı kalan, önceden ayarlanmış: Sabit gelir.	-	-	TS,1996
saf	şāf	صاف	sf.	2. mec. Kurnazlığa aklı ermeyen, kolaylıkla aldatılabilen, bön, safdil: "Yenge, açık sözlü, saf bir kadıncağızdır." - Reşat Nuri Güntekin 3. mec. İyi niyetli, art niyetsiz: "Senin bu kadar çocukça	-	-	TS,2001

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				saf olduğunu bilmezdim." - Peyami Safa			
sahip	şāhib	صاحب	is.	4. mec. Koruyan, arka çıkan, gözetken kimse.	-	-	TS,2009
sahne	şahne	صاحنه	is.	3. mec. Tanık olunan, gözlenen olay: "Merdivenin başındaki paravanın arkasında garip bir sahne gördüm." - Aka Gündüz 4. Bir konu veya çalışma çevresi, çalışma dalı: Politika sahnesinde adları duyulan kişiler.	-	-	TS,2009
sakat	saķaķ	سقط	sf.	2. mec. Bozuk veya eksik: Sakat bir anlatım. Sakat bir iş.	-	-	TS,2012
saltanat	salţanat	سلطنة	is.	2. mec. Bolluk ve zenginlik, gösterişli yaşayış. 3. mec. Birinin bir işte, bir yerde bulunan kimseler üzerindeki egemenliği.	-	-	TS,2022
sandalye	şandāliyye	صندالية	is.	2. mec. Makam, koltuk, mevki: "Bunların gençliğe karşı aldıkları vaziyeti ben biraz sandalye vehminden doğmuş telakki ediyorum." - Halide Edip Adıvar	-	-	TS,2026
sanem	şanem	صنم	is.	2. mec. Çok güzel kadın.	-	-	TS,2028
satlıcan	zāt + cenb	ذات الجنب	is.	-	-	hlk. Zatülcenp: "Kayıkla gelip kurtarmasalarđı satlıcandan geberecektim." - Sait Faik Abasıyanık	TS,2042
sayfa	şahife	صحيفة	is.	3. mec. Konu.	-	-	TS,2047
sebil	sebīl	سبيل	is.	-	-	3. hlk. Meyan kökü şerbetini bir hayır için dağıtma.	TS,2052
sel	seyl	سيل	is.	2.mec.Hareket hâlindeki büyük kalabalık, yığın: "Ellerinde çantalı, küçük yiyecek paketleri, kadınlı erkekli bir memur seli, Ulus Meydanı'na doğru akıyor." - Necati Cumalı 3. mec. Etki ve iz bırakan güçlü durum veya davranış. 4. mec. Yoğunluk: "Yüzüne baktığım zaman bir ışık selinin ondan bana doğru aktığını hissettim." - Emine Işınsu	-	-	TS,2060
semere	şemere	ثمره	is.	2. mec. İstenilen sonuç, verim: "Sonunda bu zahmetli uğraşın semeresini görür gibi oldu." - Ahmet Ümit	-	-	TS,2064
sıfat	şifat	صفت	is.	-	-	3. hlk. Yüz, kılık ve dış görünüş: "Takındığı bu sıfatı boynundaki kravattan fazla mühimsediğı yoktu." - Falih Rıfkı Atay	TS,2088
sıfır	şifr	صفر	is.	2. mec. Hiçbir değeri olmayan şey. 3. sf. mec. Olmayan,	-	-	TS,2089

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				bulunmayan. 4. sf. mec. Kötü, başarısız, verimsiz: "Sorma, su içsem kilo alıyorum, bütün rejimleri denedim, netice sıfır." - Attila İlhan 5. sf. mec. Yeni, kullanılmamış.			
siftah	istiftāḥ	استفتاح	is.	2. zf. mec. İlk kez: "Aylarca süren bir ayrılıktan sonra, Selim'in Anadolu'ya siftah ayak bastığı yerdı burası." - Halikarnas Balıkcısı	-	-	TS,2108
silah	silāḥ	سلاح	is.	2. mec. Savunmak veya saldırmak için kullanılan nesne, etken araç. 3. mec. Bir konuda etkili her şey: "Yalnız katlanmamı değil katlanmam gereken şeyi yapması için eline silah vermemi de istiyordu." - Reha Mağden	-	-	TS,2110
simit	semīd	سميت	is.	-	-	3. hlk. İnce bulgur, düğürcük.	TS,2114
sinameki	senā + mekki	سنه مكي	is.	4. mec. Mızımız, sevimsiz, başkalarıyla ilişki kurmayan kimse.	-	-	TS,2115
sirayet	sirāyet	سرايت	is.	2. mec. Yayılma, dağılma: "Vehbi'nin bu şüphesi büyüklere sirayete başladı, çocuk bu fırtınada başka köye gitmiş olamaz." - Reşat Nuri Güntekin	-	-	TS,2121
sofra	sufre	صفرة	is.	-	-	5. hlk. Anüs: Çocuğun sofrası dışarı fırlamış.	TS,2128
soytarı	sa'teri	سعتري	is.	2. mec. Hileci, yaltak kimse, kaşmer.	-	-	TS,2147
sulp	şulb	صلب	is.	2. mec. Döl, nesil, zürriyet: "Senin sulbünden krallar çıkacak." - Nazım Hikmet	-	-	TS,2169
sultan	sultān	سلطان	is.	4. mec. Belli bir alanda en üst düzeyde olanlar için kullanılan bir söz: O, Türk sinemasının sultanıdır.	-	-	TS,2169
sunî	şun'î	صنعي	sf.	2. mec. Yapmacık.	-	-	TS,2171
surat	şüret	صورت	is.	2. mec. Somurtkanlık, asık yüzlülük. 3. mec. Soğuk davranma: "Ne vurdumduymaz misafirdi bunlar, ne surattan anlıyorlardı ne rumuzdan ne kinayeden." - Hüseyin Rahmi Gürpınar	-	-	TS,2173
suret	şüret	صورت	is.	-	-	5. hlk. Resim, fotoğraf.	TS,2174
sülale	sulāle	سلالة	is.	2. mec. Ev, aile.	-	-	TS,2178
süveyda	suveydā	سویدا	is.	2. mec. Kalpteki gizli günah.	-	-	TS,2192
şafak	şefaḫ	شفق	is.	2. mec. Askerler arasında terhis için kalan gün sayısından önce söylenen bir söz.	-	-	TS,2195

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
şair	şā'ir	شاعر	is.	2. mec. Hayal gücü geniş olan, duyarlı, duygulu (kimse): Şair ruhlu bir adam.	-	-	TS,2197
şavk	şevk	شوق	is.	-	-	hlk. Işık.	TS,2209
şebeke	şebeke	شبكة	is.	3. mec. Birbiriyle bağlantılı ve gizli çalışan kimselerin tümü: "Bütün dünyaya eroin gönderen geniş bir şebekenin peşindeydiler." - Reşat Enis	-	-	TS,2209
şehvet	şehvet	شهوت	is.	2. mec. Aşırı istek.	-	-	TS,2212
şerh	şerh	شرح	is.	4. mec. Açık ve ayrıntılı anlatma.	-	-	TS,2217
şeytan	şeytân	شیطان	is.	2. mec. Kötü düşünceli, kötü niyetli kimse. 3. sf. mec. Çok kurnaz, uyanık (kimse).	-	-	TS,2219
şiddet	şiddet	شدت	is.	5. mec. Kaba güç. 6. mec. Duygu veya davranışta aşırılık.	-	-	TS,2223
şiir	şi'r	شعر	is.	2. mec. Düş gücüne, hayale, imgeye , gönle seslenen, anı, duygu, coşku uyduuran, etkileyen şey: "Burada herkes kendi gönlünden olduğu kadar bu tabiatın içinden gelen bir şiiri dinler." - Abdülhak Şinasi Hisar	-	-	TS,2224
şürekâ	şurekâ	شركاء	is.	2. mec. Yandaşlar, taraftarlar, destekçiler.	-	-	TS,2234
tabut	tâbût	تابوت	is.	-	-	2. hlk. İçine yumurta konan uzun sandık.	TS,2240
takip	ta'kib	تعقيب	is.	4. mec. İzinden gitme, uyma, izleme: Atatürk'ün düşüncelerini takip, gençliğin başlıca amacıdır.	-	-	TS,2250
takiye	takiyye	طاقة	is.	2. mec. Olduğundan farklı görünme.	-	-	TS,2250
takvim	ta'vim	تقويم	is.	3. mec. Yapılacak bir işin türlü evrelerini zamana bağlı olarak gösteren program.	-	-	TS,2254
tam	tâmm	تام	sf.	6. mec. Gerçek, kusursuz: Reşit Galip tam bir idealist gibi öldü." - Orhan Seyfi Orhon 7. mec. Ehliyetli, yetkin.	8. a. argo Amerikan doları.	-	TS,2256
tamam	tamâm	تمام	is.	-	-	5. e. tkz. Evet.	TS,2257
tamir	ta'mir	تعمير	is.	2. mec. Yapılan bir yanlış, kusuru düzeltmeye çalışma: "Mademki bir münasebetsizlik etmişsin, bunu tamire imkân yok muydu?" - Reşat Nuri Güntekin	-	-	TS,2258
tarihî	târîhî	تاريخي	sf.	3. mec. Unutulmayan, anılma değeri olan: Tarihî bir gün.	-	-	TS,2271
tasfiye	taşfiye	تصفية	is.	4. mec. Türlü sebeplerle birçok birçok kimsenin görevine son	-	-	. TS,2276

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				verme.			
tasvîr	taşvîr	تصوير	is.	-	-	3. hlk. Resim.	TS,2277
taun	ṭā'ūn	طاعون	is.	3. mec. En uygun durum ve zaman. 4. mec. Hazır olma.	-	-	TS,2286
tazyik	tazyîḳ	تضييق	is.	2. mec. Manevi baskı, zorlama, zarara sokma: "Bütün hayatınca bunun tazyiki altında kaldı." - Sait Faik Abasıyanık	-	-	TS,2293
tedavi	tedāvî	تداوى	is.	2. mec. Aksayan bir şey düzeltme, iyileştirme.	-	-	TS,2296
tefessüh	tefessuḥ	تفسيخ	is.	2. mec. Kişi, toplum vb. Özellikliğini, niteliğini yitirerek bozulma, kokuşma.	-	-	TS,2299
tekaüt	teḳā'ud	تعاقب	is.	-	-	2. hlk. Emekli:	TS,2301
tekke	tekye	تكية	is.	-	3. argo Esrar içilen üstü kapılı yer. 4. argo Hapishane: "Bakıyorum, tekke sana yaramış, dedi. Ne zaman çıktın?" - Tahsin Yücel	-	TS,2304
telef	telef	تلف	is.	-	-	2. hlk. Boş yere harcama, yıpratma.	TS,2310
temayül	temâyul	تمايل	is.	4. mec. Bir kimseye veya bir şeye ilgi duyma: "Musiki ruhların en tabii temayülleri arasındadır." - Abdülhak Şinasi Hisar	-	-	TS,2325
temiz	temyîz	تميز	sf.	4. mec. Ahlakça lekesiz, bulaşık olmayan bir biçimde.	-	-	TS,2318
temsîl	temşîl	تمثيل	is.	-	-	3. e. hlk. Söz gelişi.	TS,2320
tenvir	tenvîr	تنوير	is.	2. mec. Bilgi verme aydınlatma.	-	-	TS,2323
terennüm	terennum	ترنم	is.	3. mec. Anlatma, ifade etme.	-	-	TS,2329
tertip	terṭîb	ترتيب	is.	6. mec. Hile, düzen, komplo.	-	-	TS,2334
teshir	teshîr	تسحير	is.	2. mec. Büyülme, kendine bağlama: "Kadındaki teshir kuvvetinin ondaki maddi hayvan kuvvetinden çok daha fazla olduğunu göstereceğim." - Reşat Nuri Güntekin	-	-	TS,2336
teşrih	teşrîḥ	تشریح	is.	-	-	3. hlk. İskelet.	TS,2340
teşvik	teşvîḳ	تشويق	is.	2. mec. Bir kimseyi kötü bir iş yapması için kışkırtma.	-	-	TS,2340
tevlit	tevlîd	توليد	is.	2. mec. Sebep olma, oluşturma.	-	-	TS,2343

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
tıfıl	tiḥl	طفل	is.	-	-	3. hlk. Zayıf, ufak tefek.	TS,2346
tılsım	tılısm	طلسم	is.	3. mec. Çare, önlem: "Bu insanlar, hastalık ve acı, görünmez bir canavar gibi yerlerinden kaptı mı çantaya tılsım gibi bakarlar." - Reşat Nuri Güntekin	-	-	TS,2348
tiryaki	tiryākī	ترياقى	sf.	2. mec. Bir şeye çok alışmış, kendine huy edinmiş: "Belki de ha bire yenilmekte olduğu için zaten öfkesi burnunda bir altmışaltı tiryakisi." - Haldun Taner	-	-	TS,2359
tufan	tūḥān	طوفان	is.	2. mec. Şiddetli yağmur. 3. mec. Çok yoğun veya şiddetli şey: "Bu heyecan tufanı içinde hiçbir muayyen şekli göremiyordu." - Ömer Seyfettin	-	-	TS,2387
ufuk	ufḥ	افق	is.	3. mec. Anlayış, kavrayış, görüş, düşünce gücü, ihata: "Bu dar zihinlerde, ufku genişlememiş dimağlarda, zaruri olarak faziletler de dardı." - Ömer Seyfettin 4. mec. Çevre, dolay.	-	-	TS,2410
uful	ufül	افول	is.	2. mec. Ölme.	-	-	TS,2410
ukde	‘ukde	عقد	is.	2. mec. İçeride dert olan şey: "Geceleri bilhassa yatsı namazından sonra seccadede oturmuş, çocuk dilimle, içimde ukde olan meseleler hakkında Allah'la konuşur dururdum." - Halide Edip Adivar	-	-	TS,2413
ukubet	‘ukūbet	عقبت	is.	-	-	2. sf. hlk. Çok çirkin.	TS,2413
urup	rub‘	ربع	is.	-	-	hlk. 1. Arşının sekizde biri uzunluğundaki ölçü. 2. hlk. Bir şeyin dörtte biri, çeyrek.	TS,2410
vahşi	vaḥṣī	وحشى	sf.	3. mec. Kaba, saygısız, uyum sağlayamayan (kimse).	-	-	TS,2464
vakit	vaḫt	وقت	is.	6. mec. Geçim, para bakımından elverişli durum: Onun bu kadar para vermeye vakti yok.	-	-	TS,2466
veliaht	veli + ‘ahd	ولى عهد	is.	2. mec. Herhangi bir göreve veya makama geleceği beklenen kimse.	-	-	TS,2478
yahu	yā + hū	ياهو	ünlem	-	-	1. tkz. "Hey, bana bak, baksana" anlamında bir seslenme sözü: "Yahu! Hâlâ işin bitmedi mi?" - Halide Edip 2. Üzerine dikkati çekmek için söylenen söze katılan bir kelime: "İnsan bayağı üzülüyor yahu!" - Sait Faik Abasıyanık 3. Cümlede rica	TS,2503

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						anlamını pekiştirmek için kullanılan bir söz: Yapmayın yahu!	
zaaf	za'f	ضعف	is.	3. mec. Eksiklik, yetersizlik.	-	-	TS,2639
zabit	zābiṭ	ظابط	is.	2. sf. mec. Tuttuğunu koparan, dediğini yaptıran.	-	-	TS,2639
zahir	zāhir	ظاهر	sf.	-	-	3. zf. hlk. Kuşkusuz, elbette, şüphesiz: "Zahir, o anda başıma kan çıkmış, yüzüm kızarmış olacak ki..." - Sermet Muhtar Alus	TS,2640
zahirî	zāhirî	ظاهري	sf.	2. mec. Yapmacık.	-	-	TS,2640
zaviye	zāviyye	زاوية	is.	3. mec. Anlayış, görüş, bakış açısı: "Herkes etrafındakilere hususi bir zaviyeden, sırf kendi görüşüyle bakıyor." - Hüseyin Cahit Yalçın	-	-	TS,2647
zayıf	za'îf	ضعيف	sf.	3. mec. Sağlamlılığı, dayanaklığı olmayan: Zayıf bir yapı. 4. mec. Önemli, güvenilir olmayan: Zayıf bir bilgi. 5. mec. Çok az. 8. mec. Blgî yönünden yeterli olmayan, yeteneksiz: Zayıf bir öğretmen. 9. mec. Kişilik ve ruhsal yönden gereği kadar güçlü olmayan: "Zayıf ve uydurma bir âşık bu cevaba karşı perişan olurdu." - Aka Gündüz	-	-	TS,2647
zevk	zevk	ذوق	is.	4. mec. Eğlence.	-	-	TS,2652
zıkkım	zaḳḳūm	ذقوم	is.	2. mec. İçki ve sigara gibi zararlı alışkanlıklar için kullanılan bir söz: "Bu zıkkım haramdır, insana zararı vardır." - Memduh Şevket Esendal 3. mec. Sıkıntı veren kimse veya şey.	-	-	TS,2654
zirve	zirve	ذروه	is.	2. mec. Bir işte ulaşılan en üst aşama: Sanatın zirvesi.	-	-	TS,2661
zürafa	zerāfe	زرافه	is.	-	-	2. hlk. Bir boncuk oyası türü: "Eski peçemdeki sıçandışlerini söktüm, yeni peçemin kenarındaki zürafayı bitirdim." - Sermet Muhtar Alus	TS,2667

İKİNCİ BÖLÜM
KUBBEALTI LUGATİ / MİSALLİ BÜYÜK TÜRKÇE SÖZLÜK’TE YER ALAN
ARAPÇA KÖKENLİ ALINTILARDA GERÇEKLEŞEN MECAZLAŞMA VE
ARGOLAŞMA

Bu bölümde *Kubbealtı Lugati / Misalli Büyük Türkçe Sözlük*’te yer alan Arapça alıntı sözcüklerde bulunan *mecaz* ve *argo* anlamlar ile *teklifsiz konuşma*, *hakaret*, *halk*, *kaba*, *şaka*, *teşmil* kullanışları tespit edilmiş ve bunlar aşağıdaki tabloda sekiz sütun olarak gösterilmiştir. Tabloya kelimelerin gerçek ve yan anlamları alınmamış, sadece mecaz, argo ve yukarıda belirtilen kullanımları tabloya yerleştirilmiştir. Sözlükte eğer ilgili maddeyle ilgili bir örnek verilmişse, o örnek cümle(ler) de sözcüğün kullanımının tam anlaşılması amacıyla tabloya alınmıştır.

Tablo 2.1 Kubbealtı Lugati / Misalli Büyük Türkçe Sözlük'te Yer Alan Arapça Kökenli Alıntılarda Gerçekleşen Mecazlaşma Ve Argolaşma

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
âbâ	ābā	آباء	is.	3. mec. Büyükler, ileri gelenler.	-	-	MBTS,1
ablak	ablak	ابلاق	sf.	-	-	2.halk ağzı. Şişman, hantal, abullabut, geniş irisi.	MBTS,3
abus	‘abūs	عبوس	sf.	3. mec. İnsana baskı yapan, olumsuz bir etki bırakan, hoş gitmeyen, sıkıcı, sert: Bir gün akşama doğru bu abus karanlıkta... (Ömer Seyfeddin).	-	-	MBTS,4
a‘dâ	a‘dā	اعداء	is.	2. mec. Rakipler, hasımlar: Dôst aybım setr eder düşman beni âgâh eder / Yârdan mergübdür yanımda a‘dâlar benim (...). Dil-i a‘dâyı sûzân etmek için hâr u has-âsâ / Elimde hâme Râgıb ejder-i âteş-feşânımdır (Koca Râgıb Paşa).	-	-	MBTS,10
adem	‘adem	عدم	is.	3. mec. Ölüm: Nazarlarında nümâyandı hep sükûn-ı adem (Hüseyn Siret).	-	-	MBTS,11
âdem	âdem	آدم	is.	3. mec. İnsanlık niteliklerine sâhip olan olgun kimse: Âdem olan âlemi yeksan görür (...). Âdem ona derler ki garazdan ola sâlim / Nefsinde dahi eyleye icrâ-yı adâlet (Ziyâ Paşa’dan).	-	-	MBTS,12
âfâk	âfâk	آفاق	is.	-	-	2. teşmil. Her taraf, çevre: Âfâkı türlü nağme ile inleyen tuyûr (Muallim Nâci).	MBTS,13
afârit	‘afârît	عفاريت	is.	2. mec. İfrît gibi korkunç kimseler: Ki cünd sala afârît-i bî-amân-ı Arab / Irâk’ın etmiş iken arsasın harâb-âbâd (Nâbî).	-	-	MBTS,14
âfet	âfet	آفت	is.	2. mec. Sakınılması gereken, tehlikeli, insana büyük zarar verecek olan kimse veya şey: Bu adam sarayın içinde herkes için bir belâ, bir âfettir (Yâkup K. Karaosmanoğlu). 3. İnsanın kendini kaptırıp kurtulamadığı durum: “Şöhret âfettir.” İçinde doğup büyüdüğü bu şehrin heyecânı âfetine yakalanmış samimî bir İstanbul dîvânesiydi (Sâmiha Ayverdi).	-	-	MBTS,14
ağniyâ	ağniyâ	اغنيا	is.	2. mec. Gözü ve gönü tok olanlar, mânevî zenginliğe sâhip oldukları için hırsa kapılmayanlar, müstağnî kimseler: Kanâat küşesin cây eyleyenler ağniyâdandır (Fıtnat Hanım).	-	-	MBTS,20
ağyar	ağyâr	اغيار	is.	-	-	halk ağzı. Bir köyün bütün köylüye âit olan ortak yerinde, merâsında, yaylasında hakkı bulunmayan kimse. [Tekil anlamında]	MBTS,21

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						kullanılır].	
ahras	aḥres	اخرس	sf.	-	-	halk ağzı. Dilsiz, ahres: “Benim yârim ahrazı dillendirir.”	MBTS,24
ahvel	aḥvel	احول	sf.	2. mec. Ters gören, yanlış gören: Ne mükedder mizâc-ı ahvel (Tevfik Fikret).	-	-	MBTS,25
a'kab	a'kāb	اعقاب	is.	2. mec. Evlâtlar oğullar, torunlar: Evlâd u a'kābı ile mahvoldu (Naîmâ).	-	-	MBTS,26
akâmet	'aḳâmet	عقامت	is.	2. mec. Sonuca varamama, yarıda kalma: asavvurunun akâmetinden münfail olan vâli bile şahsıma karşı insaf ile davranarak istifâma muhik bir karar nazarı ile bakıyor (Hâlit Z. Uşaklıgil).	-	-	MBTS,26
akârib	'aḳârib	عقارب	is.	2. mec. Zararlı, kötü, can yakıcı kimseler: Ol diyârın eşedd-i akâribinden idi (Hoca Sa'deddin Efendi'den).	-	-	MBTS,26
akim	'aḳîm	عقيم	sf.	-	-	3. teşmil. Neticesiz, sonu olmayan: Akim bir tefekkür içinde kendimizden geçmiş iken... (Ahmet Hâşim).	MBTS,30
akis	'aks	عكس	is.	4. mec. Bir düşünce, duygu veya olayın yaptığı eki, bıraktığı iz, yankı: üzünde aksi nümâyandı bir mülâhazanın... (Tevfik Fikret'ten).	-	-	MBTS,30
akrep	'aḳreb	عقرب	is.	3. mec. Tehlikeli, can yakıcı, zararlı kimse: Bunlar hep o akrebin başı altından çıkıyor (Hüseyin R. Gürpınar).	-	-	MBTS,32
aksisedâ	'aks-i şedâ	عكس صدا	is.	2. mec. Tesir, etki, iz: Büyük bir aksisedâ uyandıran bu şiir... (Ahmet H. Tanpınar).	-	-	MBTS,33
âlet	âlet	آلت	is.	3. mec. Pek hoş görülmeven bir işe aracı ve yardımcı olan, bu amaçla kendisinden faydalanılan kimse veya şey, vâsita: “Sevdiği filân yok, onu sâdece kirli işlerinin bir âleti olduğu için yanında tutuyor.”	-	-	MBTS,40
âli	'âlî	عالی	sf.	2. mec. Değeri yüksek, şerefli: “Âlî mevki.” “Âlî rütbe.” Gönülüm en âli vefâ-girdâr iken / Bilmedin ettin harâb ey dil-şiken (Muallim Nâci).	-	-	MBTS,43
alil	'alîl	عليل	sf.	4. mec. Harap, bitkin: Alil-i derd-i aşk u şevkin olsun dâimâ Hikmet / Benim her derdimin dermânı sensin yâ Resûlallah (Hersekli Ârif Hikmet).	-	-	MBTS,43
âmentü	âmentü	امنت	is.	2. mec. Bir şeyin esâsını, temelini teşkil eden husus: “Komünizmin âmentüsü mülkiyet eşitliğidir.”	-	-	MBTS,52
anzarot	'anzerût	عنزروت	is.	-	2. argo. Rakı: Tam eğleneceğimiz sırada	-	MBTS,60

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
					anzarot bitti (Hüseyin R. Gürpınar).		
âraf	a'râf	اعراف	is.	2. mec. İki şey arasında kalan yer veya hal, ne bir taraf ne öbür taraf, ara, geçit: Hayatta insanlıkla hayvanlık arasında gâyet dehşetli bir âraf vardır (Ömer Seyfeddin).	-	-	MBTS,62
arap	'arab	عرب	is.	-	-	4. teşmil. Derisi zenci gibi siyah renkli olan kimse. 7. sıf. teşmil. Koyu esmer: "Bu sarışın anne babadan bu arap çocuk nasıl olmuş?"	MBTS,63
ar'ar	'ar'ar	عرعر	is.	2. mec. Sevgilinin zarif endâmı, ince ve uzun boyu: Boyun ar'ar bûyun anber tenin gevher saçın hindû (Şeyhî'den).	-	-	MBTS,64
arife	'arefe	عرفة	is.	-	-	2. teşmil. Önemli bir gün veya olaydan önceki gün veya zaman: Balkan felâketinin o hazin arifesinde bu memlekette dikkat edilecek, sevicecek, acınacak ne kadar çok şey vardı (Ahmet H. Tanpınar).	MBTS,66
arus	'arus	عروس	is.	2.mec. Gelin gibi güzel ve değerli olan şey.	-	-	MBTS,70
asam	aşamm	اصم	sf.	2. mec. Ses vermeyen, sessiz: Asamm ü ebkem dağlar, dereler, bütün şu âlem (Mehmet Âkif).	-	-	MBTS,71
asıl	aşl	اصل	is.	-	-	15. halk ağzı. Mensup olduğu yer ve soy bakımından, aslen: "Annesi asıl Rizeli'dir."	MBTS,72
asîde	'aşîde	عصيدة	is.	-	-	2. halk ağzı Nişasta, yağ ve şekerle yapılan bir tatlı, suluca un helvası.	MBTS,73
asker	'asker	عسكر	is.	-	-	2. teşmil. Ordu: Devlet, kalesini kendi askeriyle	MBTS,74

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						korumaya mukteldir (Nâmık Kemal).	
âşık	‘âşik	عاشق	i ve sf.	4. mec. Dalgın, unutkan, kalender kimse: “Âşık yine kendi âleminde.” “Âşık, anlat bakalım, oralarda neler var?”	-	-	MBTS,77
ayar	‘ayār	عيار	is.	5. mec. (Belli bir değer hükmüne göre) Seviye, derece, değer, kırat: “Bu devirde o ayarda bir adam bulmak ne kadar zor.” Bunların başında büyük ressam, şair, mûsikîşinas ayarında bir iki kuvvetli sanatkâr... (Ahmet Hâşim).	-	-	MBTS,91
ayyuk	‘ayyūk	عيوق	is.	-	-	2. teşmil. Göğün en yüksek noktası.	MBTS,96
bâbîâlî	bāb-‘ālî	باب عالي	is.	-	-	2.teşmil. (Son iki asırda) Osmanlı hükümet: “Bâbîâlî’nin emri ile...” O zaman Bâbîâlî Yezîdîler’in tarafını tutmuş (Refik H. Karay).	MBTS,100
baid	ba‘îd	بعيد	sf.	2. mec. Olması ihtimaldan uzak bulunan, beklenmeyen: O derece masrafa muhtaçtır ki muâvenetin yalnız ona inhisârı baîdü’l-ihtimal görünür (Nâmık Kemal).	-	-	MBTS,106
bâkire	bâkire	باكره	is.	2.sf. mec. El değmemiş, dokunulmamış, temiz, saf, pâk: Beni bir lahza müsâit bulamaz idlâle / Ne beyaz bâkire zambak ne ateşten lâle (Yahyâ Kemal).	-	-	MBTS,108
bakkal	baqqāl	بقال	is.	-	-	2. teşmil. Bu maddelerin satıldığı dükkân: Bakkalda bekleyen fıkârâ kızcağızları (Yahyâ Kemal).	MBTS,108
bakkam	baqqam	بقام	is.	3. sf. mec. Her kılığa giren, her boyaya boyanan: akalını simsiyah, lostracıya boyatmış gibi o buruşuk bakkam herife ben varmam (Hüseyin R. Gürpınar).	-	-	MBTS,108
bâliğ	bâliğ	بالغ	sf.	-	-	3. teşmil. Olgunluğa, kemâle eren, kâmil.	MBTS,110
barid	bârid	بارد	sf.	2. mec. Hoş olmayan, sevimsiz, insanın üzerinde soğuk bir etki bırakan, nâhoş:lhtiyarlara böyle şakalar bârit görünür (Ahmed Vefik Paşa).	-	-	MBTS,114
basar	başar	بصر	is.	3. mec. Anlayış, idrak, iz‘an, basîret.	-	-	MBTS,115

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
basir	başîr	بصير	sf.	2. mec. Görüp anlayan, kalp gözü açık, basîret sâhibi, anlayışlı: Kaldı hayrette görüp hâce Nasîr / Gördü kim perdelidir çeşm-i basîr (Sünbülzâde Vehbî).	-	-	MBTS,115
bâsübâdelmevt	ba'sba'de'l-mevt	بعث بعد الموت	is.	2. mec. Tamâmen yok olmuş gibi görünen bir şeyin yeniden canlanması, hayâtiyet kazanması: Klasik ve rûhânî genç kız tipinin bâsübâdelmevtte uğramış yeni bir hayâlini canlandırıyordu (Peyâmî Safâ).	-	-	MBTS,117
belâgat	belâgat	بلاغت	is..	4. mec. Bir şeyin kendi özelliğini veya bir gerçeği sâdece varlığı ve durumu ile anlatması, hal diliyle anlatma, sözsüz ifade etme gücü: “Ölümün belâgati.” “Rakamların belâgati.”	-	-	MBTS,130
belediye	belediyye	بلديه	is.	-	-	2. teşmil. Bu yönetimin çalıştığı binâ: Belediye meydanına radyo konulmuş (Orhan V. Kanık).	MBTS,130
berrak	berrâk	براق	sf.	3. mec. Açık seçik net: Bu açık, berrak bir hayal değildi (Peyâmî Safâ).	-	-	MBTS,137
berzah	berzah	برزخ	is.	4. mec. Zorlu, belâlı geçti, can sıkıcı, bunalıcı yer: Azminde behîst olurdu berzah / Avdetle çemen gelirdi dûzah (Abdülhak Hâmit).	-	-	MBTS,137
besmele	besmele	بسملة	is.	2. mec. Başlangıç.	-	-	MBTS,138
beyaz	beyâz	بياض	is.	-	4. argo. Eroin.	-	MBTS,140
beynûnet	beynûnet	بينونت	is.	2. mec. Anlaşmazlık, ihtilâf, zıddiyet.	-	-	MBTS,142
beytullah	beytu'llâh	بيت الله	is.	2. mec. İnanan kulun gönlü.	-	-	MBTS,142
bızâât	biżâ'at	بضاعة	is.	2. mec. Bilgi sermayesi, bilgi hamûlesi: Genc-i hoştur efendi sabr-ı cemil / Zuafâda velî bîdâa kalil (Aziz Mahmud Hüdâyî).	-	-	MBTS,143
bisat	bisât	بساط	is.	2. mec. Dünya: Aşk devrânı bana tapşırdı (verdi) Mecnun nevbetin / Hâlî olmaz nakş-ı erbâb-ı vefâdan bu bisât (Fuzûlî).	-	-	MBTS,155
buhran	buhrân	بحران	is.	-	-	3. teşmil. Olayların zor ve tehlikeli bir durum almasından doğan genel sıkıntı, kriz: Her kriz, her mâlî buhran, bir nâzırı iskemlesinden yere yıkıp bir başkasını oturtur (Sâmiha Ayverdi).	MBTS,169

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
bukalemun	būkalemūn	بوقلمون	is.	4. mec. Yerine ve icâbına göre tavır ve davranışlarını hemen değiştirip bulunduğu yere uyan kimse, örnek: Hulâsa bükalemun fitratında züppelerin / Elinde maskara olduk deyin de hükmü verin (Mehmet Âkif).	-	-	MBTS,170
bürüdet	burüdet	برودت	is.	2. mec. Bir şeyin insanın üzerinde bıraktığı soğuk etki, mânevî soğukluk: Zâhid bu bürüdetle eğer düzaha girsene / Bir lûle duhan içmeğe âteş bulamazsın (Sâbit'ten). 3. mec. Dargınlık, kırgınlık, iğbirar: Gâlibâ yâr ile mâbeyne bürüdet girmiş / Râgıbâ yok gibi evvelki olan germiyyet (Koca Râgıb Paşa).	-	-	MBTS,176
câhil	câhil	جاهل	sf.	3. mec. Acemi, toy, tecrübesiz (kimse): İlimledir şerâfeti insanın / Ne farkı var câhil ile hayvanın (Sümmânî'den).	-	-	MBTS,179
câni	cânî	جانی	is.	2. sf. mec. Çok gaddar, kan dökücü: Dünyânın en büyük ve en câni milleti olan Romalılar... (Sâmpaşazâde Sezâî).	-	-	MBTS,183
cebbar	cebbâr	جبار	sf.	-	-	2. halk ağzı. Çok becerikli, cerbezeli, tuttuğu şeyi koparan (kimse).	MBTS,185
cehennem	cehennem	جهنم	is.	2. mec. Çok sıkıcı, azap verici yer veya durum: İçimde bir cehennem vardı (Aka Gündüz).Ne diye düştün bu cehennemin ortasına sen (Refik H. Karay).	-	-	MBTS,187
cennet	cennet	جنت	is.	2. mec. Çok güzel, iç açısı, huzur verici yer: Benim evim bir cennet (Ziyâ Gökalp).	-	-	MBTS,190
cereyan	cereyân	جریان	is.	5. mec. Fikir, sanat veya siyâset alanlarında ortaya çıkan belli bir görüş tarzı: “Tasavvuf cereyânı.” “Klasik cereyan.” Çünkü netice, ya Cermen veyâhut İslav nüfûzunun galebesine münce olacaktı. Yâni Avrupa politikasına bu iki cereyandan biri tahakküm edecektir (Ahmet Râsim).	-	-	MBTS,191
cevher	cevher	جوهر	is.	2. mec. Yaratılıştan gelen değer, fitrî kabiliyet, iyi ve kıymetli maya, değer, kıymet: “Cevheri bozuk.” Sendeki cevher hepimizde olsa... (Ömer Seyfeddin).	-	-	MBTS,193
cezzar	cezzâr	جزار	is.	2. sf. mec. Kan dökücü (kimse), zâlim, gaddar.	-	-	MBTS,195
cırboğa	cerbû'	جربوع	is.	2. mec. Cılız, zayıf çocuk.	-	-	MBTS,196
cife	cîfe	جيفة	is.	2. mec. Kokmuş bir ceset gibi iğrenç olan şey veya kimse: Bu dünyâ cifesin nefsi iti komaz / Gönülde azm-i didâr olmayınca (Eşrefoğlu Rûmî).	-	-	MBTS,197
cilve	cilve	جلوه	is.	4. mec. Hesapta bulunmayan olay, oyun: “Feleğin cilvesi.” “Hayâtın cilvesi.” Hele şu cilve-i kadere bak (Ömer Seyfeddin).	-	-	MBTS,199
cinâyet	cinâyet	جناية	is.	2. mec. Öldürme derecesinde ağır suç: ... İlim ve fazileti en büyük cinâyetti (Ömer Seyfeddin).	-	-	MBTS,200

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
coğrafya	cuğrāfiyā	جغرافيا	is.	-	-	2. teşmil. Toprak parçası, yer, memleket: Çok hareketli, meselelerle dolu bir coğrafyada yaşıyoruz (Ahmet H. Tanpınar).	MBTS,201
cudam	cuzām	جذام	sf.	3. mec. Sefil, kötü ve beceriksiz kimse: “Adam değil cudam.” Velâkin bu adam onları adam edeceğine cudam ediyor buyurdun. Ne etmişiz de cudam etmişiz (Reşat N. Güntekin’den).	-	2. halk ağzı. Cüzam hastalığı.	MBTS,202
dakika	daḳīka	دقيقة	is.	-	-	2. teşmil. An, lahza, zaman: Biz vatan için her dakika ölmeye koşuyoruz (Nâmık Kemal).	MBTS,248
dal	dāl	دال	is.	2. mec. İki büküm olmuş. Genişleyip yayılmak, her tarafa kol atmak: Kendileriyle berâber büyüyen bu geniş hamlenin etrâfa dal budak saldığını gördüler (Ahmet H. Tanpınar).	-	-	MBTS,249
darebe	ḍarbe	ضربه	is.	2. mec. Çok üzücü, yıkıcı bir etki yapan olay.	-	-	MBTS,254
dârünnedeve	Dâru'n-nedve	دار الندوة	is.	-	-	2. teşmil. Nikaf ve fesat yuvası hâline gelmiş yer: “Bu ev dârünnedveye döndü.” Kabak efsânesi dalga âlemi / Ol dârünnedvenin tek terânesi (Ali Çamiç).	MBTS,256
dâüssıla	dâu's-şıla	داء صله	is.	-	-	2. teşmil. Hasret: Mütâreke’den sonra mâziye karşı dâüssılam arttı (Yahyâ Kemal).	MBTS,256
dâvâ	da'vâ	دعوى	is.	-	-	3. teşmil. Anlaşmazlık, mücadele.	MBTS,256
debe	debbe	ديه	is.	-	-	Halk ağzı. Yağ ve bal gibi şeyleri taşımakla kullanılan, kulplu,	MBTS,259

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						karınlı, dibi yuvarlak, ağzı dar ve kapaklı bakır kap, bir nevi bakraç.	
deccal	deccāl	دجال	is.	-	-	2. teşmil. Yalancı, sahtekâr kimse.	MBTS,259
ders	ders	درس	is.	5. mec. Bir olayın zihinde bıraktığı, insanın gözünü açıp yanlış davranışlardan sakınmasını sağlayan öğretici, uyarıcı iz, ibaret.	-	4. teşmil. Öğretim, okuma, okutma: “1978 – 1979 ders yılı.” “Yüksek okullarda derslere ekimde başlanır.”	MBTS,273
devir	devr	دور	is.	-	-	8. teşmil. Zaman: “Her devrin adamı.” Bunca dem beklediğim devr-i muhabbet geliyor (Cenap Şahâbeddin).	MBTS,277
deveran	deverān	دوران	is.	2. mec. Kader, tâlih, baht.	-	-	MBTS,278
diyet	diyet	ديت	is.	-	-	2. teşmil. Bir şeyin karşılığı olarak ödenmek zorunda kalınan şey: Bir defa olsun bu gelip geçme diyeti olarak kendisine tıraş olurlar (Sait Fâik).	MBTS,293
ebter	ebter	ابتر	is.	2. mec. Eksik, noksan, sonuçsuz (şey): Aşk ol yârin Hak’ın bünyâdındır / Kendi bünyâdını ol ebter komaz (Kadı Burhâneddin).	-	-	MBTS,320
ecvef	ecvef	اجوف	sf.	2. mec. Câhil, bilgisiz: Görülür ecvef olanlarda gurûr u azamet / Ma’rifet-perver olan kimsede nahvet mi olur (Râşid’den).	-	-	MBTS,321
eczâ	eczâ	اجزاء	is.	-	-	3. teşmil. İlaç: “Eczâ çantası.” “Eczâ dolabı.” İstanbul’da birkaç eczâ deposundan başka doğrudan doğruya eczâ fabrikalarıyla temâsa girmişti (Ahmet H. Tanpınar).4. halk	MBTS,321

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						ağzı. Kibrit, kapsül vb. şeylerin ucundaki yanıcı kısım.	
edebiyat	edebiyât	ادبيات	is.	4. mec. Boş, gereksiz, yapmacık ve özentili sözler.	-	-	MBTS,322
edvar	edvār	ادوار	is.	-	-	3. teşmil. Mûsikî: “İlm-i edvar.” Bu mûsikîden ey sâmi’ sana ger nesne keşf oldu / Makâmâtın beyân eyle usûlün göster edvârın (Nesîmî’den).	MBTS,323
ef’î	ef’ā	افعاء	is.	2. mec. Kötü, habis kimse.	-	-	MBTS,324
emânet	emânet	امانت	is.	-	-	3. teşmil. Allah’ın insanlara bir gün geri almak üzere verdiği can [Kelimenin bu anlamı deyim niteliğindeki bâzı söyleyişlerde meydana çıkmaktadır]: “Allah’ın emânetini ne zaman alacağı belli olmaz.” “Emâneti teslim etti.”	MBTS,339
enf	enf	انف	is.	2. mec. Gurur, kibir.		-	MBTS,344
erbain	erba ‘în	اربعين	is.	-	-	3. halk ağzı. İmam kırkı: Erbaîne kadar elbette sürer germî-i bahs / Eylesem her ne kadar vasf-ı cemîlin icmâl (Ziyâ Paşa).	MBTS,347
esâret	esâret	اسارت	is.	-	-	2. teşmil. Birinin veya bir durumun hükmü ve buyruğu altında bulunma, boyunduruk altında olma, kölelik, kulluk: Derler ki esâret denilen halka cihanda / Bir geçti mi hür boyna	MBTS,350

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						asırlar kıramazmış / Bir secde eden bir daha baş kaldıramazmış (Fâruk N. Çamlıbel'den).	
esir	eşîr	اسير	is.	2. mec. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Birinin veya bir durumun hükmü ve buyruğu altına girmiş olan, etkisinden kurtulamayacak kadar müptelâ olan kimse: Ne efsûnkâr imişsin âh ey didâr-ı hürriyyet / Esir-i aşkın olduk gerçi kurtulduk esâretten (Nâmık Kemal). 3. mec. Birinin veya bir durumun hükmü ve buyruğu altında girmiş olan, etkisinden kurtulamayacak kadar müptelâ olan kimse.	-	-	MBTS,351
esîr	eşîr	اثير	is.	-	-	2. sf. teşmil. Yok denecek kadar hafif, hissedilmeyecek derecede, uçucu.	MBTS,352
esnaf	eşnâf	اصناف	is.	2. mec. Hesâbını bilen, mesleğini değil çok para kazanmayı düşünen açığöz kimse.	2. argo. Kötü yola sapmış kimse. (özellikle kadın).	-	MBTS,353
etfal	eţfâl	اطفال	is.	2. mec. Tâze fidanlar ve çiçekler.	-	-	MBTS,358
etraf	eţrâf	اطراف	is.	-	-	3. teşmil. Bir kimsenin devamlı ilişkide bulunduğu insanlar, çevre, muhit.	MBTS,359
evrat	evrâd	اوراد	is.	-	-	2. teşmil. Her zaman söylenen, tekrarlanan sözler.	MBTS,361
ezan	ezân	اذان	is.	-	-	2. halk ağzı. Anlam daralmasıyla) Akşam namazı vakit, akşam.	MBTS,364
ezeli	ezelî	ازلى	sf.	-	-	2. teşmil. Ezelden beri devam ediyormuş gibi eski olan, çok eski.	MBTS,364
fakir	fâķîr	فقير	sf.	4. sf. mec. Yetersiz, kifâyetsiz.	-	3. teşmil. Zavallı, âciz, biçâre (kimse).	MBTS,367
fâris	fâris	فارس	is.	3. sf. mec. Usta, mâhır, hünerli; konusunda at oynatabilen.	-	-	MBTS,369

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
farz	farz	فرض	is.	-	-	2. teşmil. Şart ve gerekli olan şey.	MBTS,370
felsefe	felsefe	فلسفه	is.	-	-	4. teşmil. Olaylara bakış tarzı, dünya görüşü, bir şey hakkındaki düşünce.	MBTS,374
fen	fenn	فن	is.	5. mec. Hile hilekârlık.	-	4. teşmil. Hüner, mârifet, sanat.	MBTS,374
ferş	ferş	فرش	is.	-	-	4. teşmil. Yeryüzü. Karşıtı.	MBTS,378
fetret	fetret	فترت	is.	-	-	4. teşmil. İki olay arasındaki zaman.	MBTS,380
fetvâ	fetvâ	فتوى	is.	-	-	2. teşmil. Yapılan veya yapılacak bir şeyi tasdik etme, müsâade, izin.	MBTS,380
fevt	fevt	فوت	is.	2. mec. Ölüm, mevt.	-	-	MBTS,381
feylesof	feylesüf	فيلسوف	is.	-	-	2. sf. teşmil. Olaylara kendine has bir görüşte ve hoş görü ile bakan kimse.	MBTS,381
fezâ	fezâ	فضاء	is.	-	-	3. teşmil. Gök, gökyüzü.	MBTS,381
fistik	fustuğ	فستق	is.	-	3. argo. Çok güzel genç kız veya kadın.	-	MBTS,384
fidye	fidye	فديه	is.	-	-	1. halk ağzı. Kurtulmalık.	MBTS,384
firak	firâğ	فراق	is.	-	-	2. teşmil. Hüzün, teessür, mahzunluk.	MBTS,387
firavun	fir'avn	فرعون	is.	2. mec. Kibirli, benlikçi, hâin, zâlim ve despot kimse.	-	-	MBTS,387
fitil	fetîl	فتيل	is.	-	-	10. argo. Çok sarhoş kimse.	MBTS,389
fürce	furce	فرجه	is.	3. mec. Fırsat.	-	-	MBTS,394
galeyan	galeyân	غليان	is.	2. mec. Coşma, coşkunculuk, taşkınlık: “Galeyân-ı efkâr.” Sonra dört yüz bu kadar milyon adam hepsi cebin / Şarka in, mağribe yüksel, göremezsın galeyan / Nasıl	-	-	MBTS,398

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				olmuş da uyuşmuş bütün ümmetteki kan (Mehmet Âkif'ten).			
ganîmet	ġanîmet	غنيمت	is.	2. mec. Beklenmedik zamanda ve şekilde ele geçen şey veya fırsat, emeksiz ve bedavadan elde edilen menfaat: "Fırsatı ganîmet bilmek. " İşte başsız kalan imparatorluğun bu şaşkınlığını ganîmet bilen Batkanizlar ellerini çabuk tutup. . . (Samiha Ayverdi).	-	-	MBTS,400
garaz	ġaraż	غرض	is.	-	-	halk ağzı. Kinlenip düşman kesilmek: İçimden ikinize de garaz oluyorum (Reşat N. Güntekin).	MBTS,400
garbiyun	ġarbiyyûn	غربيون	is.	-	-	2. teşmil. Batıya özenen, batı taraftan olan kimseler.	MBTS,400
garik	ġarîķ	غريق	sf.	2. mec. Bir şeye içinde kaybolacak derecede dalmış olan: "Garik-ı sefalet. " "Garik-ı isyan." "Garik-ı nur. " Garik-ı bahr-i isyanım şefaata ya Resulallah (. . .). Garik-ı neş'e melâlimle eğlenirsin sen (Tevfik Fikret).	-	-	MBTS,401
gark	ġarķ	غرق	is.	2. mec. Bir şeyle aşırı derecede dolmuş olma, bir şeye batmış, boğulmuş halde bulunma, müstağrak: Sfne pür-âteş nazar-gahında Sinâ gark-ı nur (Muallim Naci).	-	-	MBTS,401
garp	ġarb	غرب	is.	-	-	3. teşmil. Avrupa: Garp medeniyetinin demir köprüsünden geçememişti (Ahmet Haşim).	MBTS,401
ġâvur	kâfir	كافر	is.	3. i. ve sf. mec. Hain, zalim, inatçı kimse.	-	2. teşmil. Dinsiz kimse.	MBTS,402
gayrı	ġayr	غير	sf.	-	-	halk ağzı. Artık: Kadı'l-hacata Gâlib gayrı hô.cet kalmamış (Leskofçalı Galib).	MBTS,404
gayyâ	ġayyâ	غيا	is.	2. mec. İçine düşülünce kolay çıkılamayan dertli, belalı yer veya durum: İşte gayyay-ı vücut, işte o zulmet, o bataklık (Tevfik Fikret) .	-	-	MBTS,404
gazal	ġazâl	غزال	is.	2. mec. Edebiyatta sevgili ve sevgilinin güzel gözü.	-	-	MBTS,404
gazanfer	ġazanfer	غصنفر	is.	2.mec.Kahraman ve cesur kimse.	-	-	MBTS,404
ġıdâ	ġizâ'	غذاء	is.	2. mec. Hayat kaynağı, kuvvet ve güç veren şey, besleyici unsur.	-	-	MBTS,419

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
gurup	ğurûb	غروب	is.	3. mec. Yavaş yavaş son bulma, kaybolup yok olma.	-	-	MBTS,441
habbe	ḥabbe	حبه	is.	-	-	2. teşmil. En ufak şey, zerre: Lakin kimsenin bir habbesine göz dikmemiş (Ahmed Midhat Efendi).	MBTS,451
habeş	ḥabeş	حبش	is.	-	-	3. teşmil. Teni çok koyu esmer renkte olan kimse.	MBTS,452
habl	ḥabl	حبل	is.	2. mec. Bağ: Onunla ukde-bend-i habl-i peyman olduğum yerler (Recaizade M. Ekrem).	-	-	MBTS,452
hacamat	ḥicāmet	حجامة	is.	-	2. argo. Kesici bir âletle yaralama.	-	MBTS,452
hâfiz	ḥâfız	حافظ	is.	-	3. argo. Anlamadan ezberleyen kimse, ezberci.	-	MBTS,456
hal	ḥāl	حال	is.	4.mec. Güç, kuvvet, takat, mecal: Yorulmağa eğer hali var ise (Pir Sultan Abdal) .	-	-	MBTS,460
hâle	hâle	هاله	is.	-	-	2. teşmil. Bir nesnenin etrafını çevreleyen daire biçimindeki şey: Başında saçları efsürde hâle-i beyzâ. (Hüseyin Siret).	MBTS,461
halef	ḥalef	خلف	is.	3. mec. Bir kimsenin endisinden sonra gelen evladı, zürriyeti.	-	-	MBTS,462
hamle	ḥamle	حملة	is.	3. mec. İlerleme gayretiyle atılan adım, atılım: Ciğerdelen'im, sen benim en yüksek uçuşu-mun, en atılgan hamlemin, en yakıcı aşkımın timsalisin (Safiye Erol).	-	-	MBTS,466
hamur	ḥamīr	خمير	is.	4. mec. Asıl, maya, cevher: Halbuki bu sağlığın hamuru içinde bol bol bölnlük, önünü sonunu görmez bir akılsızlık vardı (Samiha Ayverdi).	-	-	MBTS,467
hap	ḥabb	حب	is.	-	2. argo. Bir çiğnemlik afyon.	-	MBTS,470
hapis	ḥabs	حبس	is.	-	-	3 . teşmil. Hapsedilmiş	MBTS,470

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						kimse, tutuklu, mahpus: Bazı büyük ceza evlerinde müebbet, pranga-bend hapisler arasında yirmi otuz arşın kadar yere lağım açarak kaçmaya hazırlanmış adamlar görülmüştür (Ahmed Midhat Efendi).	
haraç	ḥarāc	خراج	is.	-	-	2. teşmil. Zor kullanarak zorbalıkla alınan para: İstanbul'un muhtaç halkı bu çetelere haraç mı veriyor? (Burhan Felek)	MBTS,471
haram	ḥarām	حرام	is.	-	-	3. teşmil. Yasak, doğru olmayan, hak olmayan (şey): Hoca bittabi, "Aman, nasıl olur? Kardeşimin kızı senin kızın demektir, haramdır" cevô.bm1 verir (Ahmet H. Tanpınar).	MBTS,471
harâret	ḥarâret	حرارة	is.	5. mec. Coşkunluk, şevk, ateşlilik Aşkın hararetini sonbahar serinliğine katıyor (Ahmet Haşim).	-	-	MBTS,472
harbi	ḥarbi	حربى	is.	-	3. zf. argo. Doğru, hilesiz: Yaygarayı bastı, para kaybetmiş, buradaki oyun harbi değilmiş, boğmuşlar. (Refi C. Ulunay).	-	MBTS,472
harun	ḥarūn	حرون	sf.	2. mec. inatçı (kimse).	-	-	MBTS,476
hasret	ḥasret	حسرت	is.	-	-	2. halk ağzı. Özlenen şey veya kimse: Hasret olan hasretine kavuşur	MBTS,478

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						(Pir Sultan Abdal).	
haşarat	ḥaşerāt	حشرات	is.	2. mec. Değersiz ve zararlı kimseler: Peder nasıl olmuş da bütün sermayesini bir gazetenin istifadesine feda etmiş, anlamıyorum. Matbaada gazeteden başka bir şey yok, gazetenin başmda da bir alay haşarat (Halit Z. Uşaklıgil).	-	-	MBTS,479
hâtem	ḥātem	خاتم	is.	-	-	3. teşmil. Son, en son, sonuncu: O, Ebu Hüreyre 'den rivayet edilen bir hadiste işaret olduğu gibi gönderilmede sonuncu, yani hatem-i enbiya, fakat yaratılıştta peygamberlerin ilki, yani peygamberlik yolunu aydınlatan ilk meş 'aledir (Mertol Tulum).	MBTS,481
havâri	ḥavārī	حواری	is.	-	-	2. teşmil. Dava sahibi büyük bir zatın, bir fikir adamının yardımcısı.	MBTS,485
havâyî	hevā'ī	هوائی	sf.	2. sf. ve i. mec. Ciddi şeyleri umursamayıp keyif ve arzusuna göre hareket eden, etrafına aldırınayıp kendini kayıt altına sokmayan, bir yerde sebat etmeyip bir meseleden öbürüne atlayıveren (kimse): Gel olma a sevdiğim havayı (Muallim Naci). Mevzun ve havayı bir yürüyüşle sağa sola dönerek yürüyor (Ahmet Haşim).	-	-	MBTS,485
havsala	ḥavşale	حوصله	is.	2. mec. İnsanın anlama, kavrama, kabul edebilme ve tahammül derecesi.	-	-	MBTS,486
haybe	ḥaybe	خبیه	sf.	-	1. argo. Bedâva, beleş: "Haybe otu buldun mu hemen otlan. "	-	MBTS,488
hayl	ḥayl	خیل	is.	3. mec. Güruh, taife, cemaat, zümre: Secde-gah etmişti aşk ehli kaşın mihrabını 1 Kılmadan hayl-i melaik seede-i Adem henüz (Fuzfill).	-	-	MBTS,489
hayvan	ḥayevān	حيوان	is.	4. mec. Akılsız, idraksiz, kaba kimse: Nerden gelip gittiğini anlamayan hayvan imiş (Niyazi-i Mısri).	-	-	MBTS,490
hazım	ḥazm	هضم	is.	2. mec. Şikayet etmeden katlanma, basit kusurları mesele yapmama, içinde eriterek tahammül etme,gönlü geniş olma: Şiddet-i sevdasını göstermek istemez. Daima hazım ve sükunetle muamele gösterir (Hüseyin R. Gürpınar).	-	-	MBTS,491

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
hazîne	ḥazîne	خزينة	is.	3.mec. Maddi veya manevi büyük servet değerindeki şey: O eserler bugün define midir? Ebediyette bir hazinemidir? (Yahya Kemal).	-	2. teşmil. Bunların saklandığı yer.	MBTS,492
hazne	ḥazîne	خزنة	is.	-	-	1. halk ağzı. Hazine. 2. Su deposu.	MBTS,493
hedef	hedef	هدف	is.	2.mec. Amaç, maksat, meram, varılmak istenen nokta: Tahsilde göz önünde bulundurulan hedefe ulaştırmak hususunda ilimlerin sıralarına riayet etmek gerektiği diğer bir şart olarak öne sürülüyor (Katip Çelebi'den Seç.). Uzak bir hedefe doğru bakan heybetli tuncun etrafında bir saat kadar dolaştım (Ahmet Haşim).	-	-	MBTS,493
helâl	ḥalâl	حلال	sf.	-	argo. 3. (Beğenilen bir durum karşısında) Bravo, aferin: "Koca koltuğu tek başına nasıl da kaldırdı helâl doğrusu!"	2. i. halk ağzı. Nikahlı eş: Biz ikimiz de helâlimiz olacak erkeklerden başka kimseyi sevmemeye yemin ettik (Hüseyin R. Gürpınar).	MBTS,494
hemec	hemec	همج	is.	2. mec. Şaşkın, sersem kimse.	-	-	MBTS,496
hendese	hendese	هندسه	is.	2. mec. Bir şeyi sınırlayan, kuşatan şekil, ölçü: Hendeseylen mi yürürsün gayri yetmez mi edâ (Enderunlu Vâsıf).	-	-	MBTS,497
hınzır	ḥinzir	خنزير	is.	mec.2. Hâin, gaddar, inatçı, pis (kimse): Mutlak hınzır herif çocuğun bir yerini kırdı (Hâlîde E. Adıvar).3. Yaramaz, müzip [Özellikle çocuklar için kullanılır]: Vay çapkın hınzır vay (Ahmed Mîdhat Efendi).	-	-	MBTS,502
hıyânet	ḥiyânet	خيانة	is.	-	-	2. halk ağzı. Karşısındakine eziyet eden, sözünde durmayan, vefâsız: "Hıyânet çocuk, başını aldı gitti."	MBTS,504
hîrbâ	ḥîrbâ	حرباء	is.	3. mec. Renkten renge giren, sık sık fikir değiştiren kimse.	-	-	MBTS,510
hizâ	ḥizâ'	حذاء	is.	2. mec. Değer bakımından aynı ölçüde olma durumu, seviye: Ben senin hizâna indim (Peyâmî Safâ).	-	-	MBTS,511

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
hizber	hizebr	هزبر	is.	2. mec. Yiğit, cesur: Vakûr u müeddeb hizebr ü dilîr / Şehinşâh-ı devrâna lâayk vezîr (İzzet Molla).	-	-	MBTS,511
hudut	hudûd	حدود	is.	4. mec. Bir şeyin varabildiği en son derece, en son merteye: Büyüklüğün dahi yoktur hudûdu, pââyânı... (Abûlhak Hâmit).	-	-	MBTS,516
hukuk	hukûk	حقوق	is.	5. mec. Dostluk, ahbablık: “40 senelik hukûkumuz var.” Hukûkumuz pek eskiydi. Onun için her şeyini bilirdim. Hiçbir şeyini benden saklamazdı (Fahri Celâl).	-	-	MBTS,517
huld	huld	خلد	is.	-	-	2. teşmil. Cennet: Şol Âdem kim safiyullah oluptur / Rıyâz-ı huld menzil-gâh oluptur (Necâtî Bey).	MBTS,517
humma	humma	حما	is.	4. mec. Şiddetli arzu, ihtiras: Bende şedit bir humma-i aşk var (Hüseyin R. Gürpınar).	-	-	MBTS,518
hükümet	hükümet	حکومت	is.	-	-	4. teşmil. Devlet: “Osm anlı hükûmeti.” Dünyânın en büyük hükûmetini Cengiz kurmuş (Ömer Seyfeddin).	MBTS,522
ibâdullah	‘ibâdu’llâh	عبادالله	is.	-	-	2. zf. halk ağzı. Pek çok: “Pazarda kavun karpuz ibâdullah.”	MBTS,532
iblis	iblis	ابليس	İs.	2. mec. Hilekâr, habis, çok kötü kimse: “Bu iblisin hakkından kim gelecek?” Göğsümde sevdâlı kumru gibi dem çeken kadın sanki o değil, bir iblis (Safiye Erol).	-	-	MBTS,533
ibret	‘ibret	عبرت	is.	-	-	2. halk ağzı. Acâyip, şaşılacak kadar tuhaf kimse veya şey.	MBTS,533
ictinâ	ictinâ	اجتناء	is.	2. mec. Elde etme: Andan ictinâ-ı esmâr, devâm-ı ni’met (...) mümkün olmaz (Fuzûlî).	-	-	MBTS,535
idâre	idâre	اداره	is.	-	-	5. teşmil. Bir kuruluşun işlerini yürüten heyet ve teşkilât: “İdârenin emriyle bu otobüsler seferden kaldırıldı.”	MBTS,538

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
iflâs	feles	افلاس	is.	2. mec. Bir şey yapacak hâli kalmamış, kendisinden bekleneni yapamayacak duruma gelmiş olma durumu, önemini ve geçerliliğini kaybetme: Artık devlet bütçesinden prim verme sistemi iflâs etmiştir bence (Burhan Felek).	-	-	MBTS,541
ifrit	‘ifrît	عفريت	is.	2. mec. Çok kötü ve zararlı kimse: Siz bir meleksiniz ki bu ifrîte düştünüz (Abdülhak Hâmit).	-	-	MBTS,541
iklim	iklîm	اقلیم	is.	4. mec. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Bir şeyin kuvvetle hâkim olduğu ortam: Türk’ün âsûde mizâcıyla Bizans’ın kederi / Karışıp mağfîret iklimi edinmiş bir yeri (Yahyâ Kemal).	-	-	MBTS,549
iksir	iksîr	اكسير	is.	3. mec. Bir şeyi, bir hâli meydana getiren fevkalâde tesirli sebep: “Aşk iksiri.” “Saâdet iksiri.” “Hz. İsâ’nın ölüleri diriltten nefesi iksirdir.” Sözü en müessir iksir (Ahmet Hâşim).	-	-	MBTS,549
ilâç	‘ilâc	علاج	is.	3. mec. Çâre, devâ, tedbir: Marîz-i illet-i aşkız ilâcımız yoktur / İlâc u şerbet ile imtizâcımız yoktur (Nev’î).	-	-	MBTS,551
ilâhî	ilâhî	الهي	is.	2. mec. Olağanüstü, mükemmel: Kimi gökten kimi yerden üşüşüp her kapıya / Giriyor birbiri ardınca ilâhî yapıya (Yahyâ Kemal).	-	-	MBTS,551
illet	‘illet	علت	is.	6. mec. İnsanı kızdıran, sinirlendiren kimse veya şey: “Ne illet çocuk.” İşte hülyâlarımın canlı yerindeyken of / Nüksedip karşıma çıkmaz mı o illet Moskof (Mehmet Âkif).	-	-	MBTS,554
imam	imām	امام	is.	-	-	8. teşmil. Önde bulunan kimse, lider, önder, başkan.	MBTS,556
imzâ	imzâ’	امضاء	is.	-	-	2. teşmil. (Bir yazara, bir eser meydana getiren kimseye âit) İsim: “Genç imzâlar.” “Yeni bir imzâ.” Tanınmış olan mahdud birkaç imzânın söyledikleriyle ve tekrârıyla yetinmeyerek...	MBTS,559
intıfâ	intîfâ	انطفاء	is.	2. mec. Gücünü kaybetme, zayıflama.	-	-	MBTS,566
ispat	işbât	اثبات	is.	-	-	3. halk ağzı. Ortaya konan açık ve kuvvetli delil, tanıt, hüccet:	MBTS,574

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						“Kuvvetli bir ispâtım var.” Uyan gaflet hâbından / İsbat isterler bâtından (Pir Sultan Abdal).	
istizlâl	istizlâl	استغلال	is.	2. mec. Bir kimsenin himâyesi altına girme: Zîr-i cenâh-ı saltanat-ı seniyyede istizlâl eden bunca akvam... (Muallim Nâci).	-	-	MBTS,581
iş'al	iş'âl	اشعال	is.	2. mec. Şiddetlendirme.	-	-	MBTS,583
işmam	işmâm	اشمام	is.	2. mec. Duyurma, hissettirme: Münâkaşaları avam onun için sever ki tarafeynin mevcut süprüntülerini ortaya döker, mevcut olmayanlarının da râyhasını işmam eder (Cenap Şahâbeddin).	-	-	MBTS,585
itfâ	itfâ	اطفاء	is.	2. mec. Yatıştırma, bastırma, dindirme, teskin etme.	-	-	MBTS,587
îtikâf	i'tikâf	اعتكاف	is.	-	-	2. teşmil. Bir yere çekilip ortalıkta görünmeme, dünyâdan elini eteğini çekme: Güzelliğine rağmen kendisini yeislere, itikâfa mahkûm etmiş olmalı diye tahmin ettim (Fahri Celâl).	MBTS,587
îvicac	i'vicâc	اعوجاج	is.	3. mec. Dürüst hareket etmeme, doğru davranmama, hileli yollara sapma, eğrilik: Ol serv-i kaddi koyup gayra olmazız mâil / Gönülde sâfi bizim i'vicâcımız yoktur (Nev'î).	-	-	MBTS,589
kâbe	ka'be	كعبه	is.	-	-	2. teşmil. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Mukaddes sayılan yer: Onun için de Beyoğlu âdeta Mebrû'nun kâbesi idi (Sâmiha Ayverdi).	MBTS,596
kâbus	kâbûs	كابوس	is.	-	-	2. teşmil. Etkisi insanın bütün benliğini kaplayan sıkıntılı,	MBTS,597

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						dehşet verici hal: Artık otuz yıldan ziyâde süren kâbustan kurtarılmış, gözlerimizi silmiş uyanmıştık (Cenap Şahâbeddin).	
kabza	qabz	قبضه	is.	-	-	3. teşmil. Pençe: Kabza-i Hâlık'ta kalmış mihver-i devran esir (Cenap Şahâbeddin).	MBTS,597
kadife	kaţife	قطيفه	is.	-	-	3. teşmil. Yumuşak ve parlak: “Kadife cilt.” Bu kadife gözler iki çivi gibi yüzüme saplandılar (Yusuf Z. Ortaç).	MBTS,600
kafa	kaḫā'	كفاه	is.	3. mec. Zekâ, akıl: “Buna kafa derler.” Neşesi, pervâsızlığı, mücâdeledeki hazırcevaplığı, kafasındaki ölçü duygusuyla, iyi kalbiyle Edip Hoca bütün bir âlemde (Ahmet H. Tanpınar).	-	2. teşmil. Düşünce tarzı, görüş, zihniyet: Vallâhi Sohbet, ne kafada bir adam olduğunu anlayamadım (Ahmed Midhat Efendi).	MBTS,601
kâfile	kaḫfile	قافله	is.	-	-	2. teşmil. Topluluk, takım, grup, grup: Köprülüzâde Fuat Bey dostumuz, arkasında taşıdığı ulemâ kâfilesıyla o kadar uzaklara gitmiş bulunuyor ki (Ahmet Hâşim).	MBTS,603
kâfir	kaḫîr	كافر	is.	-	-	6. halk ağzı. Müslüman olmayanlara genel olarak verilen ad: “Kâfir çok güzel bir âlet icat etmiş.”	MBTS,603

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
kaht	қаht	قحط	is.	-	-	2. teşmil. Azlık, kıtlık, yokluk: Lakırdı kıtlığında asmalar budayım. (Ahmet Râsim).	MBTS,604
kâide	қа`ide	قاعدة	is.	-	5. argo. Kıç.	-	MBTS,605
kalem	қалем	قلم	is.	-	-	9. teşmil. Yazar: Güzel bir kalem, iyi bir hatip bir program sunar ki muhâlifleri-nin bile ağızla-rının suyu akar (Burhan Felek).	MBTS,608
kalıp	қәлеб	قلب	is.	7. mec. Şekil, sûret, biçim: “Her kalıba girmek.” “Hayat onu kalıptan kalıba soktu.” Mevlânâ o geldikten sonra sâdece bir cezbe adamı olur, semâ eder, şiir söyler, şekillerin ve kalıpların dışında yaşar (Ahmet H. Tanpınar).	-	-	MBTS,610
kalp	қалб	قلب	is.	4. mec. Bir şeyin tam ortası, merkezi: En son Bektaş Ağa çıktı diz üstü / Titrek elleriyle gererken yayı / Her yandan bir merak sardı alayı / Ok uçtu, hedefin kalbine düştü (Yahyâ Kemal).5. mec. Can evi, en önemli nokta: Cemâatin kalbi ve merkezi güya o idi (Rûşen E. Ünaydın).	-	-	MBTS,612
kalp	қалб	قلب	is.	2. mec. Her hâli sahte olan, güvenilirmez (kimse): "Kalp adam." 3. Görünüşünün, kalıbının adamı olmayan, tembel, işe yaramaz: Bırak şu kalp herifi. İki kişi bir Arap Hüsâm'ın hakkından gelediler (Refî C. Ulunay).	-	-	MBTS,613
kânun	қанүн	قانون	is.	-	-	3. teşmil. Bir toplumda uyulması gereken kural, usûl, nizam.	MBTS,619
kasaba	қашаба	قصبه	is.	-	-	2. teşmil. Bir kasabada oturanlar, kasaba halkı: “Bütün kasaba sokaklara döküldü.”	MBTS,634
kasap	қашб	قصاب	is.	3. mec. Kan dökücü, hunhar kimse: “İnsan kasabı.”	-	1. Koyun, kuzu, sığır, dana gibi eti yenecek dört ayaklı hayvanları kesen veya kesilmiş hayvanları parçalayarak satan kimse. 2. teşmil. Bu etlerin satıldığı	MBTS,635

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						dükkân, kasap dükkânı.	
katar	kaţar	قطر	is.	-	-	3. teşmil. Dizi, sıra: Cinsli cinsin buluban tuttu karâr / Her biri cinsi bile oldu katâr (Âşık Paşa).	MBTS,638
kavil	kaʋl	قول	is.	-	-	3. teşmil. Bir sözle bildirilen fikir, düşünce, hüküm: “İmam Yûsuf kavline göre.” Kürenin devri hakkında Kopernik’in meydana koyduğu kavli-i hakîmâneyle delâil-i riyâziyye ile ispat eden meşhur Galile... (Nâmık Kemal).	MBTS,641
kavis	kaʋs	قوس	is.	-	-	4. teşmil. Kaş.	MBTS,642
kayıt	kaʏd	قيد	is.	6. mec. Bağlayıcı husus, tahdit edici şart ve insanı sınırlayan davranışların ona göre ayarlamasını gerektiren bağ: Olayım kayddan âzâde diyen kayda düşer (Koca Râgıb Paşa’dan). 10. mec. Kaygı, endişe, tasa: Cân u dil kaydını çekmekten özüm kurtardım / Cânı cânâneyle ettim dili dildâra fedâ (Fuzûlî).	-	-	MBTS,645
kayser	kaʏşer	قيصر	is.	-	-	2. teşmil. Hükümdar: “Kayser-i İslâm.” “Kayser-i Rum.” Pâdişâh-ı âdil ü âlî- neseb kim yaraşır / Etse ger serheng ü derban keykubâd u kayseri (Nef’î’den).	MBTS,646
kebab	kebâb	كباب	is.	3. sıf. eski. mec. Yanmış, yanık: Âşık olana aşk odundan nişan gerek / Bağrı kebab gözlerinin yaşı kan gerek (Ahmedî – Ö.T.S.).	-	-	MBTS,648
kefâret	keffâret	كفارت	is.	-	-	2. teşmil. Bir hatânın, bir kabahatin affı için ödenen karşılık: Senelerden	MBTS,650

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						sonra kimbilir nasıl bir kefaretle ödeyecekti (Ahmet H. Tanpınar).	
keleş	kelec	كليس	sf.	-	-	1. halk ağzı. Güzel, yakışıklı (kimse): Ey benim yer güneşi mâh-veşim / Eşbehim yosma civânım keleşim (Enderunlu Fâzıl'dan).	MBTS,652
kenef	kenîf	كنيف	is.	-	2. argo. Çok pis, çok berbat kimse: Ulan kuş! Şâyet karı kenefse yandın bak. Ziyâ leşini serer (Bedîî Fâik).	-	MBTS,656
kerâmet	kerâmet	كرامت	is.	-	-	2. teşmil. Çok isâbetli söz ve davranış, ermişçesine söylenen söz veya yapılan şey: Bir söz dedi cânan ki kerâmet var içinde / Dün geceye dâir bir işâret var içinde (Nedim'den).	MBTS,657
kevser	kevşer	كوثر	is.	2. mec. Cana can katan, hayat veren, saf, temiz, tatlı su vb.: Hat-ı nazm-ı pâki çemen-zâr-ı cennet / Elinde kalem çeşme-i âb-ı Kevser (Bâkî'den).	-	-	MBTS,663
keyif	keyf	كيف	is.	-	6. argo. Esrar.	-	MBTS,663
kible	ķible	قبلة	is.	4. mec. Sığımlan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam: Onun kapısının eşğini kendine kible etmedikçe sana yönelmez (Kâtip Çelebi'den Seç.).	-	2. teşmil. (Türkiye'de) Kâbe'nin bulunduğu taraf, güney.	MBTS,664
kırat	ķirât	قيراط	is.	-	-	2. teşmil. Değer, seviye, nitelik, vasıf: Bu şehirde yaratmış olduğu güzelliklerin en yüksek bir kıratla olduğunu söylemek	MBTS,668

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						lâzımdır (Yahyâ Kemal).	
kıtmır	ķıtmır	قطمير	is.	3. mec. En küçük parça, en ufak şey [Bu anlamda daha çok Nakır ü kıtmır şeklinde geçer]: Dil ü can küşelerin sildi süpürdü müjesi / Aldı gitti ne ki buldu ise nakır ü kıtmır (Necâtî Bey).	-	-	MBTS,674
kıyâmet	ķiyâmet	قيامت	is.	-	-	2. teşmil. Gürültülü karışıklık, kaynaşma, gürültü, patırtı, velvele: Mutfağa iner, bir hazırlık, bir kıyâmet. Bir hafta kulakları-mız turşu bahsiyle dolar (Hüseyin R. Gürpınar).3. teşmil. Felâ ket, büyük sıkıntı, belâ ve musîbet, âfet: Kan bir yandan bir yandan göz yaşı / Sürmedi çok şükür o kıyâmet (Câhit S. Tarancı).	MBTS,675
kimyâ	kîmiyâ	كيمياء	is.	4. mec. Ender bulunan kıymetli şey, iksir: Kîmyâdır ki kalbi hâlis eder / Cevher-i lâ ilâhe illallah (Şeyhî).	-	-	MBTS,680
kisve	kisve	كسوه	is.	3. mec. Görünüş, kılık: Pâyitahta bir İslâm ve Türk kisvesi giydireceğim (Ahmet H. Müftüoğlu).	-	-	MBTS,683
kubbe	ķubbe	قبه	is.	-	-	2. teşmil. Gökyüzü: Âvâ zeyi bu âleme Dâvûd gibi sal / Bâkî kalan bu kubbe-de bir hoş sadâ imiş (Bâkî – Ö.T.S.).	MBTS,707
kulp	kulb	قلب	is.	2. mec. Bahâne, uydurma sebep: Bulmadık kulpunu kolayını biz / Herkese kulpu kolay taktı felek (İzzet Molla'dan).	-	-	MBTS,711
kulunuç	ķülenc	قلونج	is.	-	-	2. halk ağzı. Sırtta iki omuz arasındaki bölge: Ak eline ak kınalar yakarsın / Mor belîği kuluncuna dökersin (Karacaoğlu'n)	MBTS,711

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						dan).	
kumkuma	ķumķumā'	قمقام	is.	3. mec. (Hile, fesat, dedikodu vb. kelimelerle yapılan isim tamlamalarının ikinci ögesi olarak) Söylenen şeyi fazlasıyla kendinde toplayan kimse veya şey: Hepsî yalan, hepsi rezâlet, hepsi komedya, hepinizin kalbi birer hile kumkuması (Hüseyin R. Gürpınar).	-	-	MBTS,712
kurban	ķurbān	قربان	is.	3. mec. Bir amaç uğruna kendini fedâ eden veya fedâ edilen kimse: Kurban olmaya gönderdim (Nâmık Kemal).	-	5. ünl. halk ağzı. Seslenme sözü: – Zeyno! – Kurban! (Hâlîde E. Adıvar).	MBTS,714
kutup	ķutb	قطب	is.	6. mec. Birbirine aykırı düşen, zıt olan şeylerden her biri.	-	-	MBTS,721
küfe	kuffe	كوفه	is.	-	2. argo. Kalçalar, kık: Falçatayı korkutmacadan küfesine tutu tutuverdik (Kemal Tâhir'den).	-	MBTS,724
küfür	küfr	كفر	is.	7. mec. Arapça'da “gece karanlığı” mânâsına gelen küfür kelimesi aynı zamanda mânevî karanlık, zulmet olarak da kabul edildiğın-den dîvan edebi-yatında sevgilinin saçının siyahlığını anlatmak için “zülf” ile birlikte kullanılmıştır: Küfr-i zülfün salalı rahneler imânı-mıza / Kâfir ağlar bizim ahvâl-i perîşânımıza (Fuzûlî).	-	-	MBTS,724
külfet	kulfet	كلفت	is.	-	-	4. halk ağzı. Çoluk çocuk, ev halkı: “Külfetimiz kalabalık.”	MBTS,725
kürsü	kursî	كرسى	is.	-	-	8. halk ağzı. İskemle, üzerine oturulacak şey.	MBTS,728
lâl	la'l	لعل	is.	-	-	5. sıf. Bu renkte olan: Kaymakam, bu tezke-renin arkasına lâl mürekkebe batmış kâmiş kalemler yazdığı havâlede... (Refik H. Karay). 6. teşmil. (Dîvan edebiyâtında) Sevgilinin kırmızı dudakları: Hûn-ı eşkim	MBTS,734

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						lâle-reng etsin fezâ-yı âlemi / Hasret-i la'linle giryân olduğum demdir bu dem (Leskofçalı Gâlib).	
lânet	la'net	لعنت	is.	-	-	3. sıf. halk ağzı. Kötü, berbat, uğursuz: “Lânet adam.”	MBTS,736
levha	levha	لوحة	is.	7. mec. Görünüş, manzara: Meğer o levha-i gamgîne yaş dökmüş bütün eşyâ (Hüseyin Siret).	-	-	MBTS,742
leylâ	leylâ	ليلا	is.	-	1. argo. Tatlı sarhoş: “Ona aldırma, baksa-na leylâ olmuş.”	-	MBTS,742
lucce	lucce	لجه	is.	2. mec. Kalabalık, güruh, cemmiga-fir: Onun yanında uruc ettiğin sâir guzât-ı müslimin gördükleri saat lücce-i cem'iyet-ler hurûşa gelip ... (Râşid Târihi'nden).	-	-	MBTS,748
mâbet	ma'bed	معبد	is.	2. mec. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Büyük bir sevgi ve saygı ile bağlanan yer: “Sanat mâbe-di.” “Güzellik mâbedi.”	-	-	MBTS,750
mâbeyin	mā-beyn	ما بين	is.	-	-	4. teşmil. târih. Pâdişah sarayı: Bir gece mâbeyne çağırıldılar, irâde tebliğ ettiler (Refik H. Karay). Vilâyet ile mâbeyin arasında durmadan şifreli telgraflar gidip gelmektedir (Sâmiha Ayverdi).	MBTS,750
mâbûde	ma'bûde	معبوده	is.	2. mec. Taparcasına sevmeye ve uğrunda büyük fedâkârlıklar yapmaya degecek kadın, sevgili: Bu ne bir mâbûdeydi, ne de lâlettâyin vuslat meraklısı bir mahlûktu (Ahmet H. Tanpınar).	-	-	MBTS,750
mâbut	ma'bûd	معبود	is.	3. mec. Bir insanın sâhip olmak isteğiyle uğrunda maddî, mânevî her şeyini fedâ edecek kadar arzulayıp putlaştırdığı kimse veya nesne: “Para senin mâbûdun olmuş.”	-	-	MBTS,750
mâden	ma'din	معدين	is.	4. mec. Pek de hak edilmediği halde devamlı menfaat sağlanan kimse, iş veya yer.	-	-	MBTS,751

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
mâfiş	mā fihi	مافي	is.	-	1. argo. Yok, bitti, kalmadı: Keseden bir kara kuruş çıkarmaya / Aah yok, hazırlık mâfiş (Ahmed Vefik Paşa).	-	MBTS,753
mahalle	maḥalle	محله	is.	-	-	2. teşmil. Bir mahallede oturanlar, mahalle halkı, mahalleli: “Bizim mahalleye selâm.”	MBTS,755
mahbes	maḥbes	محبس	is.	2. mec. Hapishâne hissini veren karanlık, sıkıntılı yer: Kays'a değildir hatarâtım makıys / Mahbes-i şâhin-i belâdır serim (Muallim Nâci).	-	-	MBTS,755
mahmum	maḥmûm	محموم	sf.	2. mec. Ateşli olan bir kimseye yakışır tarzda: “Eş'âr-ı mahmûmâne.”	-	-	MBTS,78
mahpus	maḥbûs	محبوس	sf.	-	-	3. halk ağzı. Hapishâne: Yalnız Ali Bey birkaç aylar mahpusta kalarak hükûmet müsâade ettikçe vâlide-sinin mezarına gider (Nâmık Kemal).	MBTS,758
mahrem	maḥrem	محرم	sf.	-	-	4. teşmil. Bir kimsenin sırlarını bilecek derecede yakını ve samîmî dostu olan kimse, sırdaş: Esrâra mahrem edecek kimse bulmadı / Zâtî harîm-i aşkta kendi ile şöyleşir (Zâtî).	MBTS,758
mahsul	maḥsûl	محصول	is.	4. mec. Elde edilen, meydana gelen, hâsıl olan şey, netice, ürün, semere: Ortaya attığı fikirler kendi müşâhede-lerinin mahsûlüdür (Kâtip Çelebi'den Seç.).	-	-	MBTS,759
mahsûlât	maḥşûlât	محصولات	is.	-	-	3. teşmil. Elde edilen, meydana gelen, hâsıl olan şeyler: Almanya artık ne Alman nüfûzuna ne Alman mahsûlâtına kifâyet	MBTS,759

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						edebilecek kadar geniş değildi (Cenap Şahâbeddin).	
maḥşer	maḥşer	محشر	is.	2. mec. Çok büyük kalabalık: Bir maḥşer ortasında şaşırıp kalacağım (Ziyâ O. Sabâ). O ne maḥşerdi yâ Rab, o ne âmin sesleri! (Fâruk N. Çamlıbel).	-	-	MBTS,759
mâkûs	ma'kûs	معكوس	is.	4 . mec. Yolunda gitmeyen, kötü giden, uğursuz: Devlete ve saltanata indirilen darbe, elhak devletin bir daha düzelmek üzere ters dönecek mâkûs tâlihi olacaktı (Sâmiha Ayverdi).7	-	-	MBTS,764
mal	māl	مال	is.	4. mec. Kötü, bayağı kimse: O senin çocuk dediğin adamın ben ne mal olduğunu bilirim (Burhan Felek). Ehey!... Ne kıyak, ne kıyak mala çatmışsın! (Mahmut Yesâri).	5. argo.Kötü kadın, fâhişe, sermâye: Ben size bu gece o zahmetinizin mükâfâtını vereceğim. Bak ne güzel bal gibi mallarım var (Server Bedî' den).6. Esrar, eroin, silâh, tabanca vb. kaçak eşyâ: Hangi mal olacak, bildiğin esrar... hem de koca şeker kutusu ile (Kemal Tâhir' den).	-	MBTS,765
mancınık	mencenîk	منجنیق	is.	-	-	2. teşmil. Uçak gemilerinden uçakların kalkmasını kolaylaştırmak için ânî olarak hızlanmalarını sağlayan fırlatma tertibâtı.	MBTS,767
âneviyun	ma'neviyyūn	معنويون	is.	5. mec. Oyun, hile, dolap, düzen: Bunun aslı astarı olmadığını herkes gibi onlar da biliyorlar... Hep manevra... (Mahmut Yesâri).	-	-	MBTS,768
mânia	mā'nā	مانعه	is.	2. mec. Zorluk, güçlük: Bu mânîa-i tahammül-fersânın karşında bir me'yûsiyyet-i tâmmê ile donakaldı (Sâmipaşazâde Sezâî).	-	-	MBTS,768
manzara	manzara	منظره	is.	3. mec. Hal, durum, vaziyet: Bilhassa bir beyti, bu on beşinci asır Türkiye'sinin âdeta manzarasını çizer (Ahmet H. Tanpınar).	-	-	MBTS,770
maraz	maraż	مرض	is.	-	-	3. halk ağzı. Sara	MBTS,771

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						nöbeti.4. sıf. halk ağzı. Çevresindekileri rahatsız edecek derecede huysuz ve titiz olan (kimse): “Çok maraz adamdır.”	
mârifet	ma'rifet	معرفت	is.	2. mec. Bir kimsenin uygun olmayan, hoşla gitmeyen, garip karşılanan hal ve davranışı, tuhaflık: “Sanki mârifet yaptın, işi berbat ettin.” Kalıbımı basarım, bu gözlüklü Hikmet'in mârifetidir (Mahmut Yesâri).	-	-	MBTS,771
mas'ad	maş'ad	مصعد	is.	2. mec. Yüksek seviye, mertebe: Kadrin ol mertebe kim mas'ad-ı a'lâ-yı melek / Tâir-i devletine mehbât-ı dîn u esfel (Nef'i).	-	-	MBTS,773
masal	maşel	مثال	is.	-	-	3. teşmil. Boş, uydurma, yalan söz: Acem Ali beyin, Ulviye adında bir sevdiği kadın olduğu masalına artık kulak asar mı? (Ahmed Midhat Efendi).	MBTS,773
maslahat	maşlahat	مصلحت	is.	-	4. argo. Erkeklik organı.	-	MBTS,774
mâsum	ma'sûm	معصوم	sf.	-	-	4. halk ağzı. Suç ve günah işlemesi düşünülemeyecek kadar küçük olan çocuk, sabî: Estağfurullah, bir kadının karnını yarıp da içindeki saçı bitmedik mâsumu paralamak Kalabaka haydutlarına yakışır (Nâmık Kemal).	MBTS,775
matrak	mitrak	مطرق	is.	-	4. argo. Alay, eğlence, şaka [Kâmus-ı Türkî'de bulunmayan bu anlam son dönemde ortaya çıkmıştır ve asıl anlamla ilişkisi belli değildir]: Ulan, işin gücün hep matrak	-	MBTS,778

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
					senin! (Burhan Felek).		
maval	mevvāl	موال	is.	-	2. argo. Yalan söylemek, kandırmaya çalışmak, bir kimseyi uydurma, mânâsız ve can sıkıcı sözlerle oyalamak: Böyle bir endişe hangi müteahhil erkeği zevkinden alıkoyabiliyor ki bana bu mavalı okuyorsun? (Hüseyin R. Gürpınar).	-	MBTS,778
maymun	meymūn	ميمون	is.	2. mec. Çok çirkin ve tuhaf görünüşlü kimse.	-	-	MBTS,780
mazlūm	mazlūm	مظلوم	sf.	3. mec. sıf. (Yüz, ses vb. için) Hüzünlü, mahzun: Annem mazlūm bir sesle sordu (Aka Gündüz).	-	-	MBTS,781
meclâ	meclâ	مجلي	is.	2. mec. Ayna.	-	-	MBTS,783
mecrâ	mecrâ	مجرى	is.	2. mec. Akış yolu, akış yönü, tâkip edilen seyir: Sûret-i sırr-ı heyûlâ muhtelif eczâsı bir / Cünbiş-i nûr-ı tecellâ muhtelif mecrâsı bir (Leskofçalı Gâlib).	-	-	MBTS,784
mecruh	mecrûḥ	مجروح	sf.	2. mec. (Gönül, kalp vb. için) Kırık, incinmiş, kırgın: Şâdi-i mahabbet de bizim gam da bizimdir / Mecrûḥ-ı diliz yâre de merhem de bizimdir (Nâilî).3. Vücuttaki sıvıların aktığı yollardan her biri, kanal: “Mecrâ-yı dem: İçinde kanın aktığı yol, damar.” “Mecrâ-yı bevl: İdrar yolu.”	-	-	MBTS,784
medar	medâr	مدار	is.	4. mec. Dayanak, destek: Zıll-i bârî halife-i zîşan / Hâmi-i din medâr-ı emn ü eman (Fitnat Hanım).5. mec. Sebep, vâsıta, vesîle: Binâenaleyh letâif hem neşât-ı hâtıra medar, hem mûci-i ibret ü ibtisar olmak haysiye-tiyle eğlencelerin faydalı kısmın-dandır (Fâik Reşat).	-	-	MBTS,785
meddücezir	medd ve cezr	مد و جزر	is.	2. mec. İniş çıkış, yükseliş ve alçalış: Ümidin ve enerjinin bu meddücezirinden söyleyeceğini tahmine çalışıyordum (Peyâmi Safâ).	-	-	MBTS,785
medenî	medenî	مدنى	sf.	3. mec. Görgülü, terbiyeli (kimse), kibar, nâzik: Ah Kenan, sen ne kadar nâzik ve medenî idin (Ömer Seyfeddin).	-	-	MBTS,785
meflûç	meflûc	مفلوج	sf.	2. mec. Durmuş, çalışmaz, işlemez duruma gelmiş: “Müessese meflûç halde.”	-	-	MBTS,787
mehd	mehd	مهد	is.	2. mec. Bir şeyin ortaya çıktığı, zuhur ettiği, gelişip büyüdüğü yer: Her dâim ölü, hem de yaşar böylece dünyâ / Bir üstüne bak mehd-i vücûd, altı mezardır (Rızâ	-	-	MBTS,788

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				Tevfik'ten).			
me'kel	me'kel	مأكّل	is.	3. mec. Kolay geçim sağlanacak yer, kaynak veya zahmetsizce elde edilen gelir: Bu işlerin (...) zinde ve tendürüst adamlara me'kel olmasını tecviz etmemeliyiz (Cenap Şahâbeddin).	-	-	MBTS,790
melek	melek	ملك	is.	2. mec. Güzel yüzlü, iyi huylu, mâsum kimse: Allah bana Zekiye kıyâfesinde bir melek göndermiş (Nâmık Kemal).	-	-	MBTS,792
memleket	memleket	مملكة	is.	-	-	5. teşmil. Bir ülkede yaşayan insanların tamâmı, memleket halkı: "Bu olay karşısında memleket ayağa kalktı."	MBTS,794
menâbi	menâbi'	منابع	is.	2. mec. Menşe, kaynak: Hurâfeler bürümüş en temiz menâbiini (Mehmet Âkif). Halbuki içerisinde kan döktüğümüz mukâtele-i umûmiyenin menâbi-i infîlâkını arayınız, emînim ki Britanya Adası'nda bulacaksınız (Cenap Şahâbeddin).	-	-	MBTS,795
menâhic	menâhic	مناهج	is.	2. mec. Tutulan yollar, benimse-nen inanç ve görüşler: İzhâr-ı bağy u inâd ve sülûk-i menâhic-i fitne vü fesâd eyleyip... (Naîmâ'dan).	-	-	MBTS,795
menzil	menzil	منزل	is.	3. mec. Varılacak yer: Erişir menzil-i maksûduna âheste giden / Tîz-refîâr olanın pâyine dâmen dolaşır (Hâtemî'den). 6. mec. Dün-ya, cihan.	-	-	MBTS,798
meret	merîd	مرید	is.	-	-	2. halk ağzı. Uğursuz kimse: Ben mi dedim hay meret! (Mustafa N. Sepetçioğlu).	MBTS,800
merhem	merhem	مرهم	is.	2. mec. Mânevî bir acının, bir üzüntünün şiddetini azaltacak, ümit ve tesellî kaynağı olacak şey, çâre: Mecrûh-ı tîğ-i aşkın olan merhem istemez / Dil-küştegân-ı şehri belâ mâtem istemez (Leskofçalı Gâlib).	-	-	MBTS,801
merkez	merkez	مركز	is.	7. mec. Kararlar veren ve verdiği karâra uyulan güç: Kalbi aşk ve kahramanlığa merkez olarak kabul eder (Ahmet Hâşim).	-	-	MBTS,802
merzuk	merzûk	مرزوق	sf.	2. mec. Mutlu, bahtiyar, mesut.	-	-	MBTS,803
mesâfe	mesâfe	مسافة	is.	2. mec. İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerindeki uzaklık, soğukluk, resimiyet: Zîra ne tam evin içinde ne de tam dışında oluşu, işte bu tatlı mesâfe birçok iç sıkıcı ihtilâfların, geçimsizliklerin, baskıların ve hoşnutsuzlukların yolunu keserdi (Sâmiha Ayverdi).	-	-	MBTS,803

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
mescit	mescid	مسجد	is.	-	-	2. teşmil. Câmî: “Mescid-i Aksâ.” “Mescidü’l-Haram.”	MBTS,804
meshuf	meshûf	مشفوف	sf.	2. mec. Susamış (kimse), teşne: O meshûf-ı meserret günlerin yâd-ı melâliyle / Bugün ayrılmıyor ma’nâ-yı lebrîz-i saâdetten (Tevfik Fikret).	-	-	MBTS,805
meş’a’le	meş’ale	مشعله	is.	2. mec. ve teşmil. Yol gösteren, önder olan ışık: Kime kim rehber ola bedreka-i ihsânın / Yoluna karşı tutar şem’-i hidâyet meş’al (Bâkî’den).	-	-	MBTS,807
meşîme	meşîme	مشيمة	is.	-	-	3. teşmil. Bir şeyin ortaya çıktığı, zuhûra geldiği, doğduğu yer: Âbisten-i safâ vü kederdir leyâl hep / Gün doğmadan meşîme-i şebden neler doğar (Rahmî’den).	MBTS,808
mevki	mevki’	موقع	is.	5. mec. Bir kimsenin veya bir nesnenin benzerleri arasındaki yeri, değeri, seviyesi: Halk lehçesi “güldürücü”nün içtimâî mevkiini nazar-ı i’tibâra almıştır (Ahmet Hâşim).	-	-	MBTS,813
mevlâ	mevlâ	مولا	is.	-	-	4. teşmil. Bir kimseyi koruyan, onun terbiyesinden, iş ve davranışla-rından sorumlu olan kimse, velî.	MBTS,813
mevsim	mevsim	موسم	is.	4. mec. Hayatın bölümlerinden her biri, çağ.	-	-	MBTS,814
meydan	meydân	ميدان	is.	3. mec. İmkân, fırsat, uygun zaman [Bu anlam daha çok deyimlerde ortaya çıkar]: “Meydan aramak.” “Meydan bulamamak.” “Meydan vermemek.”	-	4. teşmil. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Bir şeyin, bir husûsun ortaya döküldüğü, cereyan ettiği yer: “Aşk meydanı.” “Siyâset meydanı.” “Meydân-ı hûner.”	MBTS,816
meyil	meyl	ميل	is.	2. mec. Bir kimse veya şeye diğerlerinden fazla eğilim, sevgi, istek ve ilgi gösterme, temâyül: Câna değil meyl bugün şânadır (Nâmık Kemal).	-	-	MBTS,816

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
meyyal	meyyāl	ميال	sf.	2. mec. İstekli, arzulu, hevesli (kimse): Oldum ben evet bu hâke meyyal / Zirâ ona kimse etmez ikbal (Abdülhak Hâmit).	-	-	MBTS,817
mezâmîr	mezâmîr	مزامير	is.	-	-	2. teşmil. İlâhîler, nağmeler: Karlar bütün elhânı mezâmîr-ı sükûtun / Karlar bütün ezhârı riyâz-ı melekûtun (Cenap Şahâbeddin).	MBTS,817
mezbele	mezbele	مزبله	is.	-	-	2. teşmil. Kötü, bayağı, aşağılık nesne, hal, durum: Elimden tutup da düştüğüm mezbeleden kurtarmaya muktedir dünyâda bir sizi tasavvur ettim (Nâmık Kemal).	MATS,818
mezlaka	mezlağa	مزلقه	is.	2. mec. Hatâya düşmeye, yanlışlık yapmaya sebep olan hal ve davranış: Bedreka-i mezlaka-i küfr ü din / Hâdi-i her vâdi-i şekk ü yakın (Hersekli Ârif Hikmet).	-	-	MBTS,819
mîde	mi' de	معدة	is.	3. mec. Yeme içme isteği, iştah.	-	2. teşmil. Karın bölgesi, karın.	MBTS,821
mihenk	mihekk	محك	is.	-	-	2. teşmil. Bir kimse veya nesnenin değerini ölçmeye, anlamaya yarayan şey, ölçü, mîyar, mîzan: Şeriatı kendilerine mihenk ve ölçü edinsinler (Kâtip Çelebi'den Seç.).	MBTS,822
mihrak	mihrāk	محراق	is.	2. mec. Aynı düşüncede olan insanların birleştiği nokta, bir şeyin toplanıp yoğunlaştığı yer, merkez, odak.	-	-	MBTS,822
mihrap	mihrāb	محراب	is.	2. mec. Yüceliğinden, güzelliğinden vb. üstün niteliklerinden dolayı kendisine yönelinen makam veya kimse: Çü sensin kıble-i a'mâl-i tullâb / Dahi dönmem cemâlin câna mihrāb (Şemseddin Sivâsî).	-	-	MBTS,823
mihver	mihver	محور	is.	-	-	2. teşmil. Bir konuda çevresinde dönülüp	MBTS,823

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						dolaşılan en önemli nokta, öz, esas, ağırlık merkezi: Daldığın mihveri gittikçe sarar başka ziyâ / Mávidir her taraf üstün gece, altın deryâ (Yahyâ Kemal).	
mîmârî	mi' mārî	معماری	is.	3. mec. Biçim, tarz: Dillerin sesleri, bir de mîmârîleri millî olur ve millî kalır (Nihad S. Banarlı).	-	-	MBTS,825
minhac	minhâc	منهاج	is.	2. mec. Bir kimsenin belirli bir amaca, ideale erişmek için tuttuğu yol, benimsediği inanç, görüş: “Minhâc-ı hidâyet: Hidâyet yolu, doğru yol: İslâm dîni.” Sünnetin mağfîret esbâbına minhâc-ı vusûl / Tâatın ma'siyet emrâzına tedbîr-i ilâc (Fuzûlî).	-	-	MBTS,827
mîraç	mi' râc	معراج	is.	-	-	2. teşmil. Yükselme, yükseliş: Düştüğüne eyleme teessûf / Mi'râcını çehte buldu Yûsuf (Şeyh Gâlib'den).	MBTS,827
mîras	mîrâş	ميراث	is.	-	-	3. teşmil. Bir nesle atala-rından kalan maddî-mânevî şey: Ve bu mîrâsı kanlar ve alevler içinde yana boğula nesiller nesillere emânet bıraktı (Rûşen E. Ünaydın).	MBTS,827
mîyar	mi'yâr	معیار	is.	2. mec. Bir kimseyi veya bir kavramı değerlendirebilmek yahut hakkında doğru hükme varabilmek için başvurulana, herkes tarafından kabul edilmiş, yerleşmiş prensip, ölçü, kıstas, kriter: Hüner lutf-ı kelâm-ı Hakk'ı bilmektir mahallinde / Hakikatte budur ehl-i dilin mi'yâr-ı iz'ânı (Nef'î).	-	-	MBTS,830
muakkat	mu'aqqad	معقد	sf.	2. mec. Açık ve net olmayan, kapalı, karışık olan (şey), muğlak: Çok reh-revi etse de mukayyed / Yollar göründü pek muakkad (Abdülhak Hâmit).	-	-	MBTS,834
muallak	mu'allak	معلق	sf.	4. mec. Henüz bir karâra bağlanmamış, çözülmemiş halde duran, sürüncemede kalan, askıya alınan (iş, mesele).	-	-	MBTS,834
muâmele	mu'âmele	معامله	is.	-	6. argo. Cinsel ilişki.	-	MBTS,836

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
muamma	mu‘ammā	معمّا	is.	2. mec. Anlaşılmaz, halledilmez şekilde güç, halli müşkül iş veya şey: Bu muammâyı uzun boylu düşündüm de yine / Dikkatim hâdisenin vardı derinliklerine (Yahyâ Kemal). Ölümüne varıncaya kadar her şey muammâ ve sırdır (Ahmet H. Tanpınar).	-	-	MBTS,836
muarrâ	mu‘arrā	معرا	sf.	2. mec. Temizlenmiş, arınmış: Kederden oldu musaffâ sâlik-i ikbâl / Keselden oldu muarrâ memâlik-i ma‘mûr (Nâbî).	-	-	MBTS,836
mubah	mubāḥ	مباح	sf.	-	-	2. teşmil. Durum öyle gerektirdiği için yapılmasında sakınca olmayan (şey): Gâyeme erişmek için bence mubah olmayan vâsıta yoktu (Safiye Erol).	MBTS,837
mûcize	mu‘cize	معجزة	is.	3. mec. Olağanüstü şey, hârikulâde olay: Bir akşam üstü önünden geçerken XVI. asrın mûcizesi olan o hârikulâde nispet beni yakaladı (Ahmet H. Tanpınar).	-	2. teşmil. İnanılması, anlaşılması, açıklanması çok güç olan, akla sığmayan, akıl almaz iş ve durum: Bugün ise insan için uçmak bile mûcize değil (Ahmet Hâşim).	MBTS,837
muhârebe	muḥārebe	محاربة	is	3. mec. Herhangi bir konuda yapılan şiddetli tartışma, münâkaşa, mücâdele: Levha tüccarlarının muhârebeleri şimdi onun eserleri üzerinde dönüyor (Ahmet Hâşim).	-	-	MBTS,842
muharrik	muḥarrik	محرك	sf.	2. mec. Tahrik ve teşvik eden, kışkırtan, ayaklandıran, azdıran: “Muharrik-i fesad: Fesâda sürükleyen.” “Muharrik-i fitne: Fitne çıkaran, fitneyi körükleyen.”	-	-	MBTS,842
muharriş	muḥarriş	مخرش	sf.	-	-	2. teşmil. Tedirgin eden ve rahatsızlık veren: Neydi rûhunda o illet ki muharriş, müzmin / Doğruluk, hubb-ı hakikat mi... Fakat sen delisin (Tevfik Fikret).	MBTS,842
muhâtara	muḥāṭara	مخاطره	is.	-	-	2. teşmil. Zarar, ziyan: Korkma, korkma; muhâtara varsa kardeş payı taksim ederiz (Âlî	MBTS,843

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						Bey).	
muhattat	muḥaṭṭat	مخطط	sf.	-	-	2. teşmil. Üstüne yiv açılmış, yivli.	MBTS,843
muhit	muḥīṭ	محيط	sf.	2. mec. Gücü veya bilgisi ile kuşatan, içine alan, kapsayan, câmi, hâvi: “Muhîṭ-i hakâyık: Hakikatleri içine alan, kapsayan.”3. Bir kimsenin çeşitli ihtiyaçları yönünden devamlı ilişki içinde bulunduğu insan topluluğu, çevre: Muhîtimin telâşından anlıyordum ki hastalığımda bana söylenmeyen bir tehlike var (Peyâmi Safâ).	-	-	MBTS,844
muhrik	muḥrīḳ	محرق	sf.	2. mec. Gönül yakan, yürek sızlatan, dokunaklı: Eyledin nûr-ı ilâhî-veş tenezzül yanıma / Arşa çıktı var ise muhrik duâlardan biri (Nâmık Kemal).	-	-	MBTS,845
muhteri	muḥṭeri	مخترق	sf.	2. mec. Biri hakkında aslı esâsi olmayan şeyler söyleyen, uyduran, iftirâ eden, iftirâcı, müfterî.	-	-	MBTS,846
muhterik	muḥṭerīḳ	محترق	sf.	2. mec. İçi yanan, yanıp tutuşan; dokunaklı, etkili, yanık: “Şâir-i muhterik: Etkili, yanık şâir.”	-	-	MBTS,846
mûnis	mûnis	مونس	sf.	3. mec. Akla aykırı gelmeyen, uygun, münâsîp: “Mûnis fikir.”	-	-	MBTS,851
munkabız	munkabīz	منقبض	sf.	2. mec. İçi sıkılmış, sıkıntılı, neşesiz, somurtkan: Munkabız çehre ile bed-eşkâl (Sün-bülzâde Vehbî).	-	-	MBTS,851
munsab	munṣabb	منصب	sf.	3. mec. Birbirine kavuşmuş, karışmış olan: Sermâ ile berf olunca munsab / Dendânı sırttı reng-i şeb (Şeyh Gâlib).	-	-	MBTS,851
muntafî	munṭafî	منطفي	sf.	2. mec. Canlılığını, güç ve etkisini kaybetmiş, sönük duruma gelmiş: Feyzim olmaz muntafî yansam da nâr-ı aşk ile / Ayn-ı illiyyîn olur hâk-isterimden müstenîr (Muallim Nâci).	-	-	MBTS,851
muntalık	munṭalīḳ	منطلق	sf.	4. mec. Gamsız, tasasız, sevinçli (kimse).	-	-	MBTS,851
musâraa	muṣāra'a	مصارع	is.	-	-	2. teşmil. Mücâdele, didişme, savaşma: Her hatve bir musâraa, bir kahr u gâile (Tevfik Fikret).	MBTS,854
mûsikî	mûsīkî	موسيقى	is.	3. mec. İnsan kulağını okşayan, kulağa hoş gelen âhenkli ses veya sesler dizisi: Bu bir akşam saati değil, tek bir rengin türlü perdeleri üzerinde toplanan bir masal mûsikisiydi (Ahmet H. Tanpınar).	-	-	MBTS,855
mu'vec	mu'vecc	معوج	sf.	2. mec. Doğru dürist olmayan (iş, davranış): Düşer mi şânına ümmîd-i devletle	-	-	MBTS,861

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				Frenk olmak / Behey kâfir vücûdun gibi kârın cümle mu'vecdır (Osmanzâde Tâib).			
muzlim	muzlim	مظلم	sf.	2. mec. Açıkça anlaşılmayan, sonu belli olmayan, gizli, şüpheli, meçhul: Ettikçe ziyâ-yı aklı temdîd / Muzlim görünür o bâb-ı ümmîd (Abdülhak Hâmit).	-	-	MBTS,861
mübâreze	mubâreze	مبارزه	is.	-	-	3. teşmil. Kavga, mücâdele: Ondan sonra pederini kaybedince endîşe-i maişet, mübâreze-i hayat başlamış-tı (Hâlit Z. Uşaklıgil).	MBTS,864
mübâriz	mubâriz	مبارز	is.	-	-	2. teşmil. Herhangi bir konuda muhâlifîyle mücâdele eden, mücâdeleye giren kimse: Bunca demdir da'vî-i sâhib-kırânî eylerim / Bir mübâriz yok mu meydân-ı sühan tenhâ mıdır (Nef'î'den).	MBTS,864
mübâşir	mubâşir	مباشر	is.	4. mec. Devlet adına iş yapıyormuşçasına emreden, hükmetmeye kalkan kimse.	-	-	MBTS,864
mücessem	mucessem	مجسم	sf.	2. mec. Cismi varmış gibi yoğun bir durum almış olan: Sana ey nûr-ı mücessem nice teşbih edeyim / Yok iken vech-i şebah tâze nihâl-i çemeni (İbn Kemal'den).	-	-	MBTS,866
mücevvef	mucevvef	مجوف	sf.	2. mec. Boş, anlamsız: Artık düşünmek melekesinden tecerrüt etmiş gibi bir lakırdı söylenirken nigâh-ı mücevvefini diker, öyle dururdu (Hâlit Z. Uşaklıgil).	-	-	MBTS,867
müessese	mu'essese	مؤسسة	is.	4. mec. Bir toplumun sosyal yapısının esâsı olan evlilik, nikâh, âile, mülkiyet vb. kurumlardan her biri: Vâkıa evlenme denilen müesseseye hürmet ederdi (Ahmet H. Tanpınar).	-	3. teşmil. Bir kurumun bulunduğu binâ, tesis.	MBTS,869
müfret	mufred	مفرد	sf.	2. mec. Bir tâne, eşsiz, benzersiz (şey veya kimse): İsti'mâl-i silâh ve âlât-ı darb u harbde müfred-i zamâne idi (Nâimâ'dan).	-	-	MBTS,870
müfteris	mufteris	مفترس	sf.	2. mec. Vahşî, zâlim: Saklı yüzlerce müfteris hevesât / Alnının çin-i infiâlinde (Tevfik Fikret).	-	-	MBTS,870
mükib	mukibb	مكب	sf.	2. mec. Bir şeyin üzerine çok düşen, olması, elde edilmesi için çok uğraşan: Sadrâzam Kemankuş Ali Paşa, Sultan Murâd-ı râbiin cülûsundan sonra istiklâl	-	-	MBTS,873

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				mâil ve irtişâya mükib olmuştur (İbnülemin Mahmut Kemal).			
mülk	mulk	ملك	is.	4. mec. Ülke, âlem, diyar, dünya: Dînimiz mülkünü âbâd edelim / İşitenler cânını şâd edelim (Süleyman Çelebi).	-	-	MBTS,875
mültehf	multehif	ملتهف	sf.	2. mec. İç yanan, çok üzgün, pek kederli.	-	-	MBTS,875
münakkaş	munakkaş	منقش	sf.	2. mec. İşlenmiş, nakşedilmiş: Zihnine münakkaş bir beyit... (Muallim Nâci'den).	-	-	MBTS,878
münhasif	munhasif	منخسف	sf.	3. mec. Daha iyisi yanında göze çarpmayan, dikkat çekmeyen, sönük, silik: Yanınızda bütün o müsâmerenin hazinelerini münhasif gösterecek bir kuyumcu dükkânı duruyordu (Abdülhak Hâmit).	-	-	MBTS,880
münkesir	munkesir	منكسر	sf.	2. mec. Gücenmiş, kırgın: Çâresiz kaldı münkesir gönlüm (Muallim Nâci).	-	-	MBTS,880
mürevviç	murevvic	مروج	sf.	2. mec. (Düşünce, görtüş vb. için) Destekleyen, taraftar olan, yayan: Ebüzziyâ'yı âmâl-i Ermeniyye'ye mürevviç addetmek İmâm-ı Âzam'a Şiiyet isnat etmek gibidir (Ebüzziyâ Tevfik'ten).	-	-	MBTS,883
mürîd	murîd	مريد	is.	-	-	2. teşmil. Çırak, çömez, öğrenci: Sen ol destûr-ı ekrem sadr-ı a'zamsın ki lâyıktır / Nizâmülmülk ü Âsaf bezm-i hâssında mürîd olsun (Fıtnat Hanım).	MBTS,883
müsliman	muslimân	مسلمان	sf.	3. mec. Özü sözüne uygun, dürüst, ahlâklî: "Müslüman kadındır."	-	-	MBTS,887
müstait	musta'idd	مستعد	sf.	4. mec. Lâyık: Var ümidim ki ehl-i cennet olam / Ben dahi müstaid-i rahmet olam (Fuzûlî).	-	-	MBTS,888
müstazıl	mustezill	مستظل	sf.	2. mec. Birinin koruması altına girmiş, himâyesine sığınmış olan: Sâye-i pertev-i cemâl-i ikbâlînde müstazıl olmağa cümlesi (...) müsâraat ederlerdi (Sâlim Tezkiresi).	-	-	MBTS,889
müşteri	muşterî	مشتري	is.	3. mec. İstekli kimse, tâlip: "Müşterisiz metâ zâyidir."	4. argo. Uygunsuz bir kadınla para karşılığında berâber olmak isteyen erkek.	-	MBTS,894
mütehaddir	mutehaddir	متحدر	sf.	2. mec. Nâmuslu.	-	-	MBTS,887
mütelevvin	mutelevvin	متلون	sf.	3. mec. Çabuk fikir değiştiren, döneke, kararsız, sebatsız: Dîvâne, mütelevvin kişidir (Sehî Bey Tezkiresi).	-	-	MBTS,899

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
müzmin	muzmin	مزمّن	sf.	2. mec. Ne zamâna kadar devam edeceği bilinmeyen, bir çözüm getirilmemiş olan, kronik: “Müzmin işsizlik.”	-	-	MBTS,905
nakarat	naķarāt	نقرات	is.	-	-	3. teşmil. Dâima tekrarlanan aynı sözler, âdeta dilde persenk hâline gelen söyleyişler.	MBTS,909
nakdîne	naķdîne	نقدينه	is.	2. mec. Değerli varlık, kıymetli mal: Sarf-ı nakdîne-i eşk ettiğimiz kaldı bize / Vermedi sûd harîdâr-ı visâl olduğumuz (Nâbî).	-	-	MBTS,910
nakış	naķş	نقش	is.	4. mec. Görünüş, sûret: Ger uluya erdin ise / Sûret nakşı nendir senin / Mânâya yol buldun ise / İşbu dünyâ nendir senin (Yûnus Emre – Ö.T.S.).	-	-	MBTS,910
nâr	nâr	نار	is.	3. mec. Ateş gibi yakan duygu: “Nâr-ı hasret.” “Nâr-ı iştîyak.” Pervâne şem’ini uyandıramaz / Başta sevdâ kalbde nâr olmayınca (Karacaoğlan)	-	-	MBTS,914
nebean	nebe’ân	نبتعان	is.	-	-	2. teşmil. Çıkma, kaynaklanma, neşet etme.	MBTS,921
nebî	nebî	نبي	is.	-	-	2. teşmil. Hz. Muhammed: Nebî Medîne’de, Mûsâ Tur’dadır (Pir Sultan Abdal).	MBTS,921
nefes	nefes	نفس	is.	-	-	4. teşmil. Soluk alıp veren canlı varlık: “İşe güce yaradığı yok ama evde bir nefes, yalnızlığımı gideriyor.” Şâir mi yâ nevheves miyim ben / Hayvan gibi bir nefes miyim ben (Abdülhak Hâmit).	MBTS,922
nefsâniyet	nefsâniyyet	نفسانیت	is.	2. mec. Kin, garaz, öfke.	-	-	MBTS,923
nehc	nehc	نهج	is.	2. mec. Yol, usûl, tarz, minval, tarik: Âzim-i ser-menzil-i nehc-i sadâkattır dilim / Hiçbir dem ben dürûğ u kizbi etmem irtikâb (Cenap Şahâbeddin).	-	-	MBTS,924

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
nevâsî	nevāšî	نواصى	is.	-	-	2. teşmil. Bir cemiyetin ileri gelenleri.	MBTS,929
nisâiye	nisā`iyye	نسائيه	is.	-	-	2. teşmil. Hastahânelere kadın hastalıkları bölümü.	MBTS,934
nisap	nişâb	نصاب	is.	-	-	4. teşmil. Sermâye, mal: Zekâtı yok zarar etmez tükenmez eksilmez / Olur mu âdeme hulyâ gibi nisâb-ı ferah (Şeyh Gâlib).	MBTS,934
nöbet	nevbet	نوبت	is.	-	-	5. halk ağzı. Sıtma.	MBTS,938
nur	nūr	نور	is.	-	-	3. teşmil. Âlemi aydınlatıcı olduğu için Kur'ân-ı Kerim ve Hz. Muhammed hakkında kullanılmıştır: Geldi ol nûr gitti âlem zulmeti (Süleyman Çelebi).	MBTS,939
nüşg	nusğ	نسغ	is.	2. mec. Hayat veren unsur, besleyici ana madde: Onda gördüğümüz nüşg-ı fitratın / Elbette feyzi bunda da mevcut (Tevfik Fikret).	-	-	MBTS,942
nüve	nüve	نوه	is.	2. mec. Öz, esas.	-	-	MBTS,942
râcîl	râcîl	راجل	sf.	2. mec. Bilgisiz: Taklit vâdîlerinin bir haylisinde râcîl bulunduğu-muz gibi rubâî nazmında dahi âtıl kalmışsınız (Muallim Nâci).	-	-	MBTS,1010
rahmet	rahmet	رحمت	is.	-	-	2. halk ağzı. Yağmur: Cânan zülâl-i vaslını ağyâr umar uşşâk umar / Âb-ı sehâb-ı rahmete kâfir müsülman teşnedir (Bâkî'den).	MBTS,1012
râî	râ`î	راعى	is.	2. mec. Bir memleketin, bir toplumun yöneticisi.	-	-	MBTS,1012

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
reâyâ	re'âyâ	رعايا	is.	-	-	3. teşmil. Hristiyan.	MBTS,101 7
revaç	revâc	رواج	is.	2. mec. İtibar, değer, kıymet: Verse âşûb-ı kaddin silsile-i aşka revâc / Mülk-i ıtlâka çıkar şûriş-i sevdâ-yı cünun (Leskofçalı Gâlib).	-	-	MBTS,102 4
ribat	ribât	رباط	is.	-	-	5. teşmil. Tekke, hankah.	MBTS,102 6
riyâzet	riyâzat	رياضت	is.	-	-	2. teşmil. Perhiz: Kararg âhta âdeta bir manastır hayâtının riyâzeti içinde yaşıyorduk (Hâlide E. Adıvar).	MBTS,102 9
ruh	rûh	روح	is.	3. mec. Duygu, his: Ramazan, ufuklardan müslüman evlerine ruh ve ağız tadı getiren uhrevî bir yolcu gibi doğardı (Rûşen E. Ünaydın).	-	6. teşmil. Hayal ürünü varlık, cin: “O harâbede her gece ruhlar dolaşıyor.”	MBTS,103 1
Rum	Rûm	روم	is.	-	-	4. teşmil. Anadolu: “Rum Selçukluları.” “Diyâr-ı Rum.” Fuzûlî ister isen izdiyâd-ı rûtbe-i fazl / Diyâr-ı Rûm’u gözet terk-i hâk-i Bağdâd et (Fuzûlî).	MBTS,103 3
rutûbet	ruţûbet	رطوبة	is.	3. mec. Mal çokluğu, zenginlik: Güzer etmektedir ikbâl ü rutûbet dediğin / Biri hurşid-i zemistan birisi reşh-i gamâm (Nâbî’den).	-	-	MBTS,103 4
rûyâ	ru'yâ	رويا	is.	2. mec. Gerçekleşmesi mümkün olmadığı halde olması çok istenen şey, hayal, ümit: “Yıllarca bu rûyâ ile yaşadı.” Velhâsıl o rû'yâ duruyor yerli yerinde (Yahyâ Kemal).	-	-	MBTS,103 6
saat	sâ'at	ساعة	is.	-	-	3. teşmil. Vakit, zaman: “Yemek saati.” “Ders saati.” Harb-i hâzırın ilk saatlerinde idik (Cenap Şahâbeddin).	MBTS,103 7
sabah	şabâh	صباح	is.	-	-	2. teşmil. Güneşin doğmasından öğleye kadar olan zaman: Ve	MBTS,103 7

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						yazın arkasında kat kat duran kendisinden yüksek isimsiz çıplak dağlar o sabah yoktu (Rûşen E. Ünaydın).	
sadaka	şadağa	صدقه	is.	4. mec. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Bahsedilen şeyden lutfen verilen ufak bir pay: “Kibirliden fazla kibirli olmak kibrin sadakasıdır.”	-	-	MBTS,104 0
saf	şaff	صف	is.	3. mec. Aynı düşünce ve menfaatler etrafında birleşen kimselerin meydana getirdiği topluluk, grup: “Onların safında mücadele edilmez.”	-	-	MBTS,104 2
saffet	şafvet	صفوت	is.	2. mec. Kurnazlığa aklı ermeme, kolayca aldatılabilme, saflık: Nesre en çok yaklaşan şiirin en mükemmel şiir olacağını zannetmek saffetinde bulunmuştu (Ahmet Hâşim).	-	-	MBTS,104 3
sahne	şahn	صحن	is.	7. mec. Bir olayın, bir husûsun görüldüğü, cereyan ettiği yer: Bütün İtalya’ya bir sahne-i tezat diyebiliriz (Cenap Şahâbeddin).	-	6. teşmil. Tiyatro: “Tepe başı sahnesi perdelerini eylülde açıyor.” “Sahne oyunları.”	MBTS,104 8
sahur	schūr	سحور	is.	-	-	2. teşmil. Bu yemeğin yenildiği zaman: Sahura karşı şerefesinin ışıkları seyrekleşir (Refik H. Karay).	MBTS,104 8
sâkıp	şakib	ثاقب	is.	3. mec. İçer işleyen, etkili, nâfız, müessir: “Akl-ı sâkıb: Müessir, etkili akıl.”	-	-	MBTS,105 0
sakil	şākīl	ثقیل	sf.	2. mec. Sıkıntı veren, bunaltan, bunaltıcı.	-	-	MBTS,105 1
saltanat	saltanet	سلطنت	is.	-	-	2. teşmil. Bolluk, zenginlik, şatafatlı ve gösterişli yaşayış, debdebe, dârat: O ne saltanat, o ne debdebe, o ne servet idi efendim... (Fahri Celâl).3. Hâkimiyet, güç: Az sürer gerçi fakir Üsküdar’ın	MBTS,105 6

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						saltanatı (Yahyâ Kemal).	
sanem	şanem	صنم	is.	2. mec. Çok güzel kimse, dilber, mahbûbe: Çağırdım sanem sanem / Ses verdi menem menem (Hatâyî'den).	-	-	MBTS,105 9
sarraf	şarrâf	صراف	is.	2. mec. Bir şeyden iyi anlayan, o şeyin ehli olan kimse: "Sarrâf-ı sühan: Güzel sözden anlayan."	-	-	MBTS,106 4
sathî	saṭhî	سطحي	sf.	2. mec. Derinliği olmayan, derine inmeyen, yüzeyde kalan, yüzeysel, sıg: Gâyet basit ve sathî müşâhedelere kapılarak... (Ahmet Hâşim).	-	-	MBTS,106 5
sayfa	şahîfe	صحيفة	is.	3. mec. Olayların zaman içinde yer alan safhalarından her biri: "Roma târihinin karanlık sayfaları." "Artık ben o sayfayı kapattım."	-	-	MBTS,106 9
sayrefî	şayrefî	صيرفي	is.	2. mec. Ufak tefek oyunlarla istediğini elde etmeyi başaran, her işin kolayını bilen, açığöz, kurnaz kimse.	-	-	MBTS,107 0
sebil	sebîl	سبيل	is.	4. mec. Bolluğundan dolayı herkese su gibi bedâva dağıtılan veya çok ucuza satılan şeyler için kullanılır [Halk ağzındaki şekli zebil'dir]: "Bu sene kayısı sebil." Bir kitap sarayının bin dolusu iskambil / Barajlar yıkan şarap, sebil üstüne sebil (Necip F. Kısakürek).	-	-	MBTS,107 1
sefine	sefine	سفينة	is.	2. mec. Çeşitli konuları içine alan ansiklopedik mâhiyette eser: "Sefine-i evliyâ: Velîler kitabı." "Sefinetü'ş-şuârâ: Şâirler kitabı."	-	-	MBTS,107 5
sehhâre	sehḥâre	سحاره	is.	2. mec. Büyüleyici bir güzelliğe sâhip kadın: Cânı da sabrım gibi eylediler bi-karâr / Bilmem o sehhâreler kim ne füsûn ettiler (Vecîhî).	-	-	MBTS,107 6
selika	selîka	سليقة	is.	-	-	3. teşmil. Konuşma tarzı, ifâde: İsmâil Hakkı Bey'in, elindeki defe vurarak şarkı ve besteleri okuması pek hoşuma giderdi, sesi dik ve gürdü, selikası İstanbulluydu (Ahmet H. Tanpınar).	MBTS,108 0
semâ	semâ'	سماء	is.	-	-	5. teşmil. Bir şeyin kendi varlığı içindeki uçsuz bucaksız genişliği [Bu anlamda kelime isim tamlamaları içinde yer alır]: "Semâ-	MBTS,108 0

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						yı dil.” “Semâ-yı tefekkür.” Susar meşâcir-i pür-şâm içinde bülbül-i âb / Sular semâ-yı hayâlâtı eyler istiâb (Ahmet Hâşim).	
semer	semer	ثمر	is.	2. mec. Semere, mahsul, ürün, verim: Her kanda kim kıyâm ede ol nahl-i ser-firâz / Olur semer-feşân-ı zafer sancak-ı şerif (Nâbi).	-	-	MBTS,108 2
semere	semere	ثمره	is.	3. mec. Beklenen sonuç, netice: Mâhut İngiltere ve Belçika ittifâk-ı askerisi bu teşebbüslerin semeresidir (Cenap Şahâbeddin).	-	-	MBTS,108 2
sevap	sevâb	ثواب	is.	-	-	2. teşmil. Böyle bir mükâfat kazandıracak hayırlı iş ve davranış: Tesellî vermekten büyük sevap olmaz (Reşat N. Güntekin).	MBTS,109 4
seviye	seviyye	سويه	is.	2. mec. Bir kimsenin fikir, bilgi, görgü, değer, refah vb. bakımlardan bulunduğu, toplum içindeki başkalarına göre olan derecesi, mertebe, düzey: Şimdi onların çocukları köylülerle aynı refah seviyesinde değilse bile aynı çalışma şartları içinde yaşıyorlardı (Ahmet H. Tanpınar).	-	-	MBTS,109 5
seyyâle	seyyâle	سياله	is.	3. mec. Bir yeri veya kimseyi baskısı altına alan, kendini kuvvetle hissettiren maddî veya mânevî tesir, dalga: Konuşurken aramızda bir sevinç seyyâlesi dolaşmıştı (Peyâmi Safâ).	-	-	MBTS,109 7
sıfat	şifat	صفت	is.	-	-	3. halk ağzı. Yüz, surat: At suya, yarım saat kaynat; içinde bir dirisi kalırsa getir sıfatıma çal (Hüseyin R. Gürpınar).	MBTS,109 9
sıfır	şifr	صفر	is.	-	-	2. teşmil. Hiçbir değer ifade etmeyen şey: Hayâtımda birçok şeyleri denedim. Fakat yanımda sen olmadığın için... Bugün işte bir	MBTS,109 9

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						sıfırım (Ahmet H. Tanpınar).	
sır	sirr	سر	is.	-	-	5. teşmil. Bir iş veya şeyin yeterli bilgi, tecrübe, yetenek, bâzan da sezgi gerektiren en zor yanı, inceliği, püf noktası: Bunun sırrını anlamak için kafa yormayalım (Ahmed Midhat Efendi).	MBTS,110 3
sihir	sihr	سحر	is.	-	-	2. teşmil. Karşı konulmaz çekicilik, güçlü etki, kuvvetli câzibe: Antakya'nın taşı toprağı efsâne ve târih ile yoğurulmuş, havası ve suyu sır ve sihir ile karışmıştır (Refik H. Karay).	MBTS,110 8
silâh	silâh	سلاح	is.	2. mec. Hücum ve savunmada kullanılan bilgi, tecrübe, göz yaşı vb. her şey.	-	-	MBTS,110 8
silk	silk	سلك	is.	3. mec. Düzen, tertip: Silk-i nazma gelen derd-i bî-bahâ (Âlî Mustafa Efendi).	-	-	MBTS,110 9
siyâset	siyâset	سياسة	is.	3. mec. Amacına ulaşmak için şartların gerektirdiği gibi davranma, karşısındakinin hoşuna gidecek tarzda davranarak işini yürütme.	-	-	MBTS,111 7
siyâsî	siyâsî	سياسي	sf.	-	-	2. teşmil. Şartların gerektirdiği şekilde, duruma göre olan: “Siyâsî bir konuşma.”	MBTS,111 8
sofra	şufre	صفره	is.	-	-	2. teşmil. Yemek: Sofra da gülmek, konuşmak tokluk alâmeti imiş (Cenap Şahâbeddin).	MBTS,111 8

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
sokak	zuḳāk	زقاق	is.	-	-	2. teşmil. Kapıları aynı yola açılan ev ve dükkân sâkinlerinin tamâmı.	MBTS,111 9
sudâ	şudâ'	صداع	is.	2. mec. Sıkıntı, rahatsızlık, huzursuzluk: Mâl ü mülk ü ihvânın ey yâr / Terk et onları sana verir sudâ' (Niyâzî-i Mısıfî).	-	-	MBTS,113 2
sukut	sukûṭ	سقوط	is.	2. mec. Daha aşağı derecelere, mertebelere inme, seviye kaybetme: Duyulur şimdi bir enîn-i sukût / Şi'rimin lerziş-i beyânında (Tevfik Fikret).	-	-	MBTS,113 3
sulbiyet	sulbiyyet	صلبيت	is.	2. mec. Katı kalplilik, duygusuzluk.	-	-	MBTS,113 3
sulp	şalâbet	صلب	sf.	2. mec. Katı yürekli, duygusuz (kimse).	-	-	MBTS,113 3
sulp	şulb	صلب	is.	2. mec. Döl, nesil, zürriyet: Cümle ol sulb-i şehinşâhîden / Geldi dehre Hibetullah Sultan (Fıtnat Hanım).	-	-	MBTS,113 3
surat	şûret	صورت	is.	2. mec. Asık yüzlülük, somurtkanlık: Bu suratla bir daha karşınıza çıkmamı, Ziyâ Refik Bey'le bir daha yüz yüze gelmemi ister miydiniz? (Yusuf Z. Ortaç).	-	-	MBTS,113 5
süveydâ	suveydâ'	سويداء	is.	2. mec. Kalpte gizlenen günah.	-	-	MBTS,114 7
şâban	şa'bân	شعبان	is.	-	2. argo. Bön, budala, şaşkın kimse [Kelime erkek adı olarak da kullanılmış ve anlam kaymasıyla bu mânâyı kazanmıştır].	-	MBTS,114 8
şâhika	şâhiḳa	شاهقه	is.	-	-	2. teşmil. En yüksek nokta, zirve: Bir şâhika-i intizar ile ezilirdi (Hüseyn C. Yalçın).	MBTS,115 0
şâir	şâ'ir	شاعر	is.	-	-	2. teşmil. Yaratılışında güzellikleri görme, sırlı mânâlara erme ve geniş hayal kurma yeteneği olan kimse: Her İstanbullu az çok şâirdir, çünkü irâde ve zekâsıyla	MBTS,115 1

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						yeni şekiller yaratmasa bile büyüye çok benzeyen bir muhayyele oyunu içinde yaşar (Ahmet H. Tanpınar).	
şamama	şemmām	شمام	is.	2. mec. Ufak tefek sevimli kimse: Boy da boy değil, herif şamamasına şamama (Fahri Celâl).	-	-	MBTS,115 3
şark	şark	شرق	is.	-	-	3. teşmil. Asya ülkeleri: Bir Avrupalı ile şark lisanlarının zenginliği hakkında bir münâkaşamız olmuştu (Ahmet Hâşim).	MBTS,115 5
şarkı	şarkī	شرقى	is.	-	-	3. teşmil. Mûsikî parçası: “Halk şarkısı.” “Amerikan şarkısı.”	MBTS,115 5
şâşaa	şa'şa'a	شعشعه	is.	-	-	2. teşmil. Gösteriş, debdebe.	MBTS,115 6
şavk	şevk	شوق	is.	-	-	Halk ağzı. Işık: Yâ Rab ne şavk imiş bu mehin yüzü kim anın / Yüzü katında şems-i duhânın ziyâsı yok (Nesîmî).	MBTS,115 7
şeffaf	şeffâf	شفاف	sf.	-	-	2. teşmil. Berrak, lekesiz: Mübârek bir temizlikle ağarmış şeffaf ellerini... (Yusuf Z. Ortaç).	MBTS,115 9
şehvet	şehvet	شهوت	is.	-	-	2. teşmil. Ölçüyü aşan şiddetli arzu, şiddetli istek: Nefs-i emmârenin huyları olan şu çirkin huylardan da kurtulurlar: Hevâ, gazab, şehvet, hırs,	MBTS,116 1

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						ucub, kibir, riyâ (Eşrefoğlu Rûmî). 3. teşmil. Nefsin hoşuna giden bedenî ve süflî arzulara meyletme.	
şemâme	şemmâme	شمامه	is	2. mec. Ufak tefek kimse, şamama.	-	-	MBTS,116 3
şemme	şemme	شمة	is	2. mec. Çok az miktar, zerre miktârı: İlâhî aşktan kalbinde bir şemme bulunan kendini tutamaz (Şemseddin Sâmî).	-	-	MBTS,116 3
şer	şerr	شر	is.	-	-	2. sıf. halk ağzı. Kötü: “Şer çocuk.” “Şer kuvvetler.” “Şer adam.”	MBTS,116 4
şer’	şer’	شرع	is.	-	-	2. teşmil. Kânun.	MBTS,116 4
şeytan	şeytân	شیطان	is.	3. mec. Karakterinde kibir, azamet, hîle vb. kötü sıfatlar hâkim olan, azgın, habis, şerir kimse: Herif, şeytan mısın? (Nâmık Kemal). 4. Çok zeki ve kurnaz kimse [Bilhassa zeki ve yaramaz çocuklar için kullanılır]: “Seni şeytan seni, nasıl da ağzının tadını bilirsin.”	-	-	MBTS,116 8
şiir	şi’r	شعر	İs.	3. mec. Gönüle ve hayâle hitap eden, insanda güzellik duygusu ve heyecan uyandıran şey, görünüş, oluş vb.: Ey şüh sen o şi’r-i musaffâ değil misin? (Cenap Şahâbeddin).	-	-	MBTS,117 1
tabiat	tabiât	طبیعت	is	-	-	6. teşmil. Güzeli seçebilme, ayırabilme melekesi, zevk: O adamda tabiat yoktur (Şemseddin Sâmî).	MBTS,118 3
tahlil	tahlîl	تحليل	is.	2. mec. (Bir mesele, fikir, hareket veya sözü) Öğelerine ayırarak inceleme: Kadın rûhiyatını tahlilde üstat olan bir edip (Ahmet Hâşim).	-	-	MBTS,118 8
taka	tâka	طاقه	is.	-	2. argo. Genellikle eskimiş, kırık dökük, fakat hâlâ işe yarayan otomobil vb. taşıt.	-	MBTS,119 1
takdis	taqdis	تقدیس	is.	3. mec. Büyük kabul etme, ululama, tâzim etme: Tebcîl-i asnam yerine takdis-i	-	-	MBTS,119

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
				fünûnu âyîn-i din ittihaz eylemek... (Cenap Şahâbeddin).			2
takvâ	taqvâ	تقوى	is.	-	-	3. sıf. halk ağzı. kısaltma yoluyla. Takvâ sâhibi kimse, müttaki, ehl-i takvâ: “Çok takvâ adamdır.”	MBTS,119 5
takvim	taqvîm	تقويم	is.	-	-	3. teşmil. Bir işin gelişme safhalarını zamâna bağlı olarak gösteren program. 4. Doğrultma, düzeltme, yoluna koyma, tertip ve tanzim etme: Tıynet-i cismimi kılmış takvîm / Eylemiş pençe-i aşka teslim (Enderunlu Fâzıl’dan).	MBTS,119 5
tantana	tañtana	طنطنه	is.	-	2. argo. İleri geri konuşma: Tantana istemez; daha iyi iş bulan varsa gidip orda çalışsın (Hasan Kaçan’dan).	-	MBTS,120 0
tarik	tarîk	طريق	is.	2. mec. Tâkip edilen yol, usûl: Ey Fuzûlî kılmazam terk-i tarîk-ı aşk kim / Bu fazîlet dâhil-i ehl-i kemâl eyler beni (Fuzûlî).	-	-	MBTS,120 3
tarrar	tañrâr	طارار	is.	2. sıf. mec. Gönül çalan, insanın aklını başından alan: Ham kad ile ağlarım ol turra-i tarrârsız / Gerçi derler çengden çıkmaz terennüm târsız (Fuzûlî).	-	-	MBTS,120 4
tayfa	tâ’ife	طائفة	is.	-	-	2. halk ağzı. Ev halkı, akrabâ, hısım, yandaş vb. bir kimsenin yanında olanlar: Barış yılları uzayıp yoksulluk dayanılmazlığın çizgisine yanaştıkça tayfası artmıştı (Kemal Tâhir).3. Aynı işi yapan topluluk: Bu tayfalar Edremit’e zeytin	MBTS,121 3

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						toplamaya gidiyorlar (Derleme Dergisi).	
tebrid	tebrīd	تبريد	is.	2. mec. Aradaki ilişkiyi soğuk duruma getirme, arayı açma: Seni tebrīde benden olsa ağyâr ittifâk üzere / Ne bâkim var hulûs elbette gâlibdir nifâk üzere (Nâbî).	-	-	MBTS,121 7
tecellî	tecellî	تجلى	is.	2. mec. Kader,tâlih: “Tecellisi böyle imiş, ne denir.” Tecellî, Hakk’ın nurlarının ârif kişinin kalbinde belirmesidir.	-	-	MBTS,121 7
tedâvî	tedāvî	تداوى	is.	-	-	2. teşmil. Aksayan bir şeyi düzeltme, ıslâh etme: “Rüşvetin tedâvisi zordur.”	MBTS,121 9
tehvîn	tehvîn	تهوين	is.	-	-	2. teşmil. (Fiyat için) Ucuzlatma.	MBTS,122 3
tekâût	teķā’ud	تقاعد	is.	-	-	2. sıf. ve i. halk ağzı. Emekli: Bir tekâût doktorla oracıkta ahbab olmuşuk (Fahri Celâl).	MBTS,122 4
tekke	tekye	تكية	is.	-	3. argo. Kumar oynanan, esrar çekilen yer, içinde bu işlerin yapıldığı kahvehâne.	-	MBTS,122 6
telvis	telvīs	تلويث	is.	2. mec. Berbat etme, iğrenç duruma getirme, mülevves kılma: İsmet-i rûhuna meftun olduğu bu muhterem kadını o telvis ve bednam edecek (Mehmet Rauf).	-	-	MBTS,123 0
temiz	temyîz	تميز	sf.	6. mec. Lekelenmemiş, saf: Sana ey ilk temiz, güzel aşkım (Orhan S. Orhon).	7. i. argo. Poker.	-	MBTS,123 3
temsîl	temşîl	تمثيل	is.	-	-	9. halk ağzı. zf. Söz gelişi, meselâ.	MBTS,123 3
temvîh	temvîh	تمويه	is.	3. mec. Haksız olanı haklı gibi gösterme, eğriye doğru süsü verme.	-	-	MBTS,123 4
tenebbüh	tenebbuh	تنبيه	is.	2. mec. Gafletten kurtulup kendine gelme, aklını başına toplama: Biraz tenebbüh için bin belâ... Ne ders-i haşin! (Tevfik Fikret).	-	-	MBTS,123 4

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
tenvir	tenvîr	تنوير	is.	2. mec. Aydınlatma, bilgilendir-me: Dehri tenvîr etmemişti pertev-i îman henüz (Muallim Nâci).	-	-	MBTS,123 6
tercüman	tercemân	ترجمان	is.	2. mec. Bir şeyi anlatmaya yardımcı olan vâsıta veya kimse: “Duyguların tercümânı gözlerdir.”	-	-	MBTS,123 9
terennüm	terennum	ترنم	is.	4. mec. Anlatma, ifade etme.	-	-	MBTS,124 0
tereşşuh	tereşşuh	ترشح	is.	2. mec. Dışarı vurup varlığını belli etme: Manastır ve Selânik’ten tereşşuh eden fısıltılar... (Cenap Şahâbeddin).	-	-	MBTS,124 0
tertip	tertîb	ترتيب	is.	5. mec. Hile, düzen.	-	11. halk ağzı. Aynı dönemde askerlik yapanlardan her biri: “Gel bakalım tertip!”	MBTS,124 3
teshir	teshîr	تسحير	is.	2. mec. Kuvvetli bir tesirle kendine bağlama, büyülenmiş duruma getirme: Bir deniz enginliği ve azametiyle rüzgârın önünde dalgalanan çayır onları teshir etti (Mehmet Rauf – Ö.T.S.).	-	-	MBTS,124 4
teşrih	teşrîh	تشریح	is.	-	-	4. halk ağzı. İskelet.	MBTS,124 8
tevlit	tevlîd	توليد	is.	2. mec. Meydana getirme, sebep olma, yol açma, doğurma: İlham ile bir his etti tevlid (Abdülhak Hâmit).	-	-	MBTS,125 1
teyakkuz	teyakḳuz	تيفظ	is.	2. mec. Gözünü açma, gafletten kurtulma, uyanıklık: Türkler teyakkuz, cesâret ve pervâsız sükûnlarıyla rayların yanında bir demirden hat gibi durdu (Fâlih R. Atay – Ö.T.S.).	-	-	MBTS,125 1
tıfil	ṭîfl	طفل	is.	-	-	2. teşmil. Toy, tecrübesiz kimse.	MBTS,125 3
tılsım	ṭilesm	طلمسم	is.	3. mec. Bir şeyin insan üzerinde bıraktığı, onu şiddetle hükmü altına alacak kadar kuvvetli tesir, büyü, sihir: Tanzimat tılsımının hulyâlarıyla, seraplarıyla dalgalanan Osmanlılık rüyaları... (Ömer Seyfeddin).	-	-	MBTS,125 4
tiryak	tiryāk	ترياق	is.	3. mec. Derde devâ, en etkili çâre: Aç hokka-i dehânını nâz ile nutka gel/Bir pâre zahm-ı câna o tiryâktan (Nâilî).	-	-	MBTS,125 9
tûfan	ṭûfân	طوفان	is.	-	-	2. teşmil. Çok şiddetli yağmur ve fırtına.	MBTS,126 7

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
tufeyli	ṭufeylî	طُفَيْلِي	sf.	-	-	2. teşmil. Sonradan eklenen, sığıntı: Etrâfını kaplayan tufeyli yapıları yıktıra-rak ortaya çıkardılar (Yahyâ Kemal).	MBTS,126 8
tulû	ṭulû	طُلُوع	is.	2. mec. Meydana çıkma, doğma: “Bir fikrin kalbe tulûu.”	-	-	MBTS,126 9
tur	ṭür	طُور	is.	-	-	2. teşmil. İlâhî feyiz ve tecellilerin müşâhede edildiği yer: Sen ol mehsin ki hüsn ile tecelli eylesen dehre / Serâpâ Tûr olur âlem şua-ı âb u tâbından (Leskofçalı Gâlib).	MBTS,126 9
ubûdiyet	‘übüdiyyet	عُبُودِيَّة	is.	2. mec. Aşırı derecede bağlılık: Binâenaleyh bende-i kadîmelerinden hâşâ zât-ı şâhânelerine olan ubûdiyetimi ihlâl edecek hal sâdır olmaz (Ebüzziyâ Tevfik’ten).	-	-	MBTS,127 8
ufuk	ufk	اُفُق	is.	2. mec. Bir kimsenin düşünce ve görüş gücü, anlayış ve kavrayış alanı, ihâta: “Ufku dar.” “Ufku geniş.” “Bu seyâhat onun ufkunu genişletti.” Osmanlı’nın bu eserden zevk almasına imkân var mı? Osmanlı’ya ufuk açabilir miydi Robenson? (Cemil Meriç).3. Bir kimsenin dışında bulunan değişik çevre, muhit: Her sıkıldıkça arar / Dar hayâtında ya dost ufku ya cânan ufku (Yahyâ Kemal).	-	-	MBTS,128 0
uhrâ	uḥrâ	اُخْرَى	sf.	-	-	2. teşmil. Öteki dünya, âhiret.	MBTS,128 1
uhuvvet	uḥuvvet	اُخُوَّة	is.	-	-	2. teşmil. Dostluk, bağlılık: Sen doğ bize, sen doğ bize, ey fecr-i uhuvvet (Tevfik Fikret)	MBTS,128 2
ukde	‘ukde	عُقْدَه	is.	2. mec. Halli güç iş, çözülmesi zor mesele: Nihal, bu gece minimini yüreğinin üstünde bir ızdırıp ukdesiyle uyumuştı (Hâlit Z. Uşaklıgil).	-	-	MBTS,128 2
ukm	‘ukm	عَقْم	is.	2. mec. Semeresizlik, verimsizlik.	-	-	MBTS,128 2
ukr	‘ukr	عُقْر	is.	2. mec. Sonuç vermeme.	-	-	MBTS,128

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
							2
ukûbet	‘ukûbet	عقوبت	is.	3. sîf. ve i. mec. Çok çirkin (kimse veya şey): “Ukûbet bir adam.” “Bırak şu ukûbeti.”	-	-	MBTS,128 2
ûr	a‘ver	عور	sf.	2. mec. Bir şeyden mahrum kalmış olan, o şeye sâhip olmayan: Eğer çâk-i girîbân eylesem men’ eylemen çün ben / Metâ-ı nengden ârî libâs-ı ârdan ûrem (Fuzûlî).	-	-	MBTS,128 3
usâre	‘uşâre	عصاره	is.	3. mec. Besleyici, hayat verici öz: Fakat yeni bir millet usâresinin kaynağı olan bu diyâra resim henüz uğramış değildir (Rûşen E. Ünaydın).	-	-	MBTS,128 6
usûl	uşûl	اصول	is	5. mec. Biçim, tarz: “Eski usûl.” “Japon usûlü.” “Konya usûlü.”	-	8. sîf. halk ağzı. (Boy için) Ölçülere uygun, ince uzun, mütenâsip: Altın kemer sıkılmış ince belini / Usûl boylarını sarasım geldi (Karacaoğlu).	MBTS,128 7
uzviyet	‘uzviyyet	عضويت	is.	2. mec. Çeşitli organlardan meydana gelmiş bütün: Mecmua müdürünün yüzünde, âdeta uzviyetten bir parça olan o edebî tebessüm bu sefer yoktu (Yusuf Z. Ortaç).	-	-	MBTS,129 3
üm	umm	ام	is.	2. mec. Kaynak, asıl, menşе.	-	-	MBTS,129 5
ümmeht	ummehât	امهات	is.	2. mec. Asıl ve esas olan şeyler, kaynaklar: Ve bu tâdat olunan kırk dokuz hakikat ümmehat ve asıl olup onların fûrûu vardır (Ahmet A. Konuk).	-	-	MBTS,129 6
ümük	‘unuk	عنق	is.	-	-	halk ağzı. Boğaz, gırtlak.	MBTS,129 6
vaaz	va‘z	وعظ	is.	-	-	2. teşmil. Öğüt,nasihat: “Senin vaazına ihtiyâcım yok.” “Şimdi vaaz dinleyecek zaman değil.”	MBTS,130 3
vâdî	vâdî	وادی	is.	3. mec. Alan.	-	-	MBTS,130 3
vâris	vâriş	وارث	is.	2. mec. Kendisinden önce olan şeylerden nasip alan kimse: Vâris-i feyz-i kemâlât-ı dil-i Mecnûn’um / Münkeşiftir bana esrâr-ı hafâyâ-yı cünun (Leskofçalı Gâlib).	-	-	MBTS,130 8
varta	vartâ	ورطه	is.	-	-	2. teşmil. Tehlikeli durum: Erkeklerin, kadınların hallerini	MBTS,130 9

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						gereği gibi öğrenmiş olsaydın kendini bu vartaya düşürmezdin (Ahmed Midhat Efendi).	
vedâ	vedâ'	وداع	is.	2. mec. Ayrılık: Sen artık bize ebedî vedâ ve ebedî salâsın (Rüşen E. Ünaydın).	-	-	MBTS,131 2
verem	verem	ورم	is.	-	-	2. sıf. ve i. halk ağzı. Bu hastalığa tutulmuş olan (kimse), veremli.	MBTS,131 5
vüs'at	vus'at	وسعت	is.	3. mec. Güç, kudret: “Bu iş vüs'atım dâhilinde değildir.”	-	-	MBTS,132 2
yâbis	yâbis	يابس	sf.	3. mec. Derinliği, heyecânı olmayan, duygudan yoksun, kuru: Sağlı sollu hârdan hançer takınmış gûyiyâ / Zâhid-i yâbis-dimâğ ile eder peykâr gül (Necâtî Bey).	-	-	MBTS,132 4
yahûdî	yehûdî	يهودى	is.	3. mec.Cimri. 4. Korkak.	-	-	MBTS,132 6
yâni	ya'nî	يعنى	is.	-	-	2. zf. halk ağzı. Sözün kıyası, senin anlayacağın: “Bir atış attı ki bu kadar olur yâni.”	MBTS,133 3
yed	yed	يد	is.	2. mec. Güç, kudret: Birçok insanların yevmî rızkını yed-i ezel bir tabak haşlanmış kuru sebze hâlinde ayırmıştır (Ahmet Hâşim).	-	-	MBTS,134 6
zafer	zafer	ظفر	is.	-	-	2. teşmil. Büyük gayret ve emek neticesinde elde edilen başarılı sonuç: Hakikaten parlak birer zafer-i zekâdır (Cenap Şahâbeddin).	MBTS,137 4
zamir	zamîr	ضمير	is.	2. mec. Kalp, gönül: Zamîrimde fikri dilimde adı (Hoca Mes'ud). Baş verirler bu zamîri görenler (Pir Sultan Abdal).	-	-	MBTS,137 7
zâviye	zâviye	زاوية	is.	5. mec. Bakış açısı: Bizzat Türkiye’de münevver kütlenin görüş zâviyesini göze çarpacak derecede genişletmiş (Orhan Ş. Gökyay).	-	-	MBTS,138 0

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
zevk	zevk	ذوق	is.	-	-	4. teşmil. Eğlence: Mihn eti kendine zevk etmedir âlemde hüner / Gam u şâdi-i felek böyle gelir böyle gider (Enderunlu Vâsıf – Ö.T.S.).	MBTS,138 5
zevvak	zevvāk	ذواق	sf.	3. mec. Zevkine düşkün, zevk ehli (kimse): Şehr-i Sinop'tan zürefâ kısmından zevvak kişi idi (Latîfî Tezkiresi).	-	-	MBTS,138 6
zeyt	zeyt	زست	is.	-	-	2. teşmil. Yağ: “Hâmız-ı zeyt: Acı bâdemden çıkarılan yağ.” “Zeyt-i hırva: Hint yağı.” “Zeyt-i hacet: Petrol.	MBTS,138 6
zıl	zill	ظل	is.	2. mec. Himâye, sâhip çıkma.	-	-	MBTS,138 7
zibil	zibl	زبل	is.	-	-	halk ağzı. Süprütü, çöp.	MBTS,138 9
zimam	zimām	زمام	is.	2. mec. Yönetim, idâre: Zimâm-ı cûd u schâ meydân-ı himmet ü gnâda senin elindedir (Âlî Mustafa Efendi).	-	-	MBTS,139 0
zirve	zirve	ذروه	is.	2. mec. En üstün seviye: Nitekim biraz sonra Anadolu, Mevlânâ'da bu kültürün zirve çizgisine erecekti (Ahmet H. Tanpınar).	-	-	MBTS,139 1
ziyâret	ziyâret	زيارت	is.	-	-	2. halk ağzı. kısa. Gidilmesi, duâ edilmesi sevap sayılmış ve âdet hâline gelmiş kutsal yer, ziyâretgâh: “Bursa'da bütün ziyâretleri dolaştık.”	MBTS,139 2
zülbiye	zülûbiye	زلبیه	is.	-	-	1. Halk ağzı Pekmez veya bal karıştırılarak yapılan bir çeşit tatlı.	MBTS,139 4
zümürt	zumurrud	زمررد	is.	-	-	3. sıf. teşmil. Yeşil: Bir dikenlik gelir artık ona zümürüt ovalar (Cenap Şahâbeddin). İlk	MBTS,139 5

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
						çocukluk denilen çağda / Yaşadım ben de zümrüt dağda (Orhan S. Orhon).	

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BÜYÜK ARGO SÖZLÜK’TE YER ALAN ARAPÇA KÖKENLİ ALINTILARDA GERÇEKLEŞEN MECAZLAŞMA VE ARGOLAŞMA

Bu bölümde Hulki Aktunç’un kaleme aldığı *Büyük Argo Sözlük*’te yer alan Arapça alıntı sözcüklerde bulunan *argo* anlamlar tespit edilmiş ve bunlar aşağıdaki tabloda sekiz sütun olarak gösterilmiştir. Tabloya kelimelerin gerçek ve yan anlamları alınmamış, sadece mecaz, argo ve yukarıda belirtilen kullanımları tabloya yerleştirilmiştir. Sözlükte eğer ilgili maddeyle ilgili bir örnek verilmişse, o örnek cümle(ler) de sözcüğün kullanımının tam anlaşılması amacıyla tabloya alınmıştır.

Tablo 3.1 Büyük Argo Sözlük’te Yer Alan Arapça Kökenli Alıntılarda Gerçekleşen Mecazlaşma Ve Argolaşma

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
acayip	‘acā’ib	عجائب	sf.	-	1. argo. Pek çok, iyice: "Tarazan aslında benim de resme acayip kabiliyetim var ama bi elimden tutan yok..." (Haşan Kaçan-Latif Demirci Tarazan).	-	BAS,28
acur	‘acūr	عجور	is.	-	1.argo. 1.Şirret. 2. Münasebetsiz (kimse).	-	BAS,28
Ahmed Çavuş	Ahmed Çavuş	احمد جاش	is.	-	1. argo. (Polis için) Rüşvet.	-	BAS,32
akrep	‘akreb	عقرب	is.	-	1. argo. Polis memuru.	-	BAS,33
alât	ālât	آلات	is.	-	1. argo. Erkeklik organı, penis: "Pişekar- Bir kere alat ve edevatı eline vereyim gör bakalım ölç biç alabilecek misin? Kavuklu-İsmail kaşınmaya başladın galiba".)Ortaoyunu Fotoğrafçı).	-	BAS,35
alet	ālet	آلت	is.	-	1.argo. Erkeklik organı, penis. (Çoğul biçimde) Erkeklik organı ve husyeler: (Çoğul biçimde) Erkeklik organı ve husyalar: "II. Hanım- Baksanıza efedim Siz yazıcı misiniz?" Karagöz- Önümüzdeki aletleri görmüyor musunuz? (Karagöz Yazıcı). 2. Silah. Tabanca: "Bu arkadaş bir alet buldu parasını alanı gece öldürdü". (Turhan Temuçin Azrailin Öbür Adı).	-	BAS,35
allah	allāh	الله	is.	-	1. argo. "En iyi, en üstün kişi" anlamında kullanılır: "Esas çocuk onların alayını dövüyor, o koğuşun allahı oluyor, anlaşılır. 2. Dilsiz, imansız; insafsız, acımasız; "Sinsilesi bozuk köpekler, allahsız toşbağalar." (Metin Kaçan, Ağır Roman).	-	BAS,35
amele	‘amele	عله	is.	-	1. argo. kılıksız kimse. 2. Modası geçmiş giyimli kimse. 3. Parasız, züğürt kalmış erkek travesti ya da transseksüel. 4. Parasız, züğürt müşteri.	-	BAS,37
ameliyat	‘amelıyyāt	عمليّات	is.	-	1. argo. Çok dövme, iyice dövme. 2. (Karakolda) 2. Polisin sanığa dayak atması.	-	BAS,37
arap	‘arab	عرب	is.	-	1. argo. Baht, şans. Bk. Arabı gülmek, - - uyanmak, -- kırık.	-	BAS,42
aşere	‘aşere	عشيره	is.	-	1. argo. "Hz. Muhamed'in cennete gireceklerini daha yaşarlarken muştuladığı on kişi") (Esrarkeşler arasında) Esrar nargilesinin bedelini paylaşmada bir yöntem; dört kişinin bu bedeli çeyrek çeyrek paylaşması yöntemi: "İlk nargileden sonra ocakçı: Aşere var mı? Diye seslenir." Vâsıf Hiç, İstanbul Ansiklopedisi’nin Esrar maddesi.	-	BAS,45
bakla	bākılā	بقیلا	is.	-	1. argo. Fal, bakı; bakla falı. Maddesine katkı). AŞIRA da denir: "Aşırılar tamam-Esrar ortakları tamam." (Turan Aziz Beler, Allah Kurtarsın).	-	BAS,51
battaniye	baṭṭāniyye	بطانيه	is.	-	1. argo. Fahişe, oruspu. 2. Özellikle otellerde çalışan fahişe.	-	BAS,54
beleş	bilā	بلا	is.	-	1. argo. parasız, bedava: "İdare et, beleş olduğunu birbirlerine duyurup ne kadar sık gelirlerse, senin için de bizim için de o kadar fayda!" (Mehmet Seyda, Baba). Çaba harcamadan, kolayca elde edilen (şey).	-	BAS,55
beyaz	beyāz	بياض	is.	-	1. argo. Eroin: "Beyaz müptelası bu kadın." (İlhan Engin, Eroin, Silah ve Ölüm).	-	BAS,56

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
bülbül	bulbul	بلبل	is.	-	1. argo. 1.Maymuncuk. 2. (Aktif eşcinsel erkek için) Sevilen kişi, oğlan, mahbub. Ayr. bk. BÜLBÜL. 2. Muhbir, itirafçı: "Kör Fatih iki tokata olmuş bülbül. Ötmüş, okumuş herkesi." (Mithat Herder, Kimlikte).	-	BAS,65
camî	cāmî	جامع	is.	-	1. argo. Çok kalabalık yer.	-	BAS,66
cenaze	cenāze	جنازه	is.	-	1. argo. Yavaş davranışlı ağır hareketli kimse; miskin. 2. Sevk edilen kaçak eşya, uyuşturucu madde: "Cenaze bugün yola çıkıyor. Karşılaysın." (Akın Kıvanç, Maşalar Müşteriler).	-	BAS,68
cephe	cebhe	جبهه	is.	-	1. argo. (Kadında, kızda) Önden görünüm; özellikle göğüsler, memeler: "Cephe ne şık çift bölme/Sakın ki matiz deme."	-	BAS,68
cereme	cerīme	جریمه	is.	-	1. argo. Fiyat, eder? "Söyle bakalım Ağa bunun ceremesi ne?" (Kemal Tahir, Esir Şehrin Mahpusu).	-	BAS,68
ceza	cezā	جزاء	is.	-	1. argo. Lokanta, bar vb. Yerlerde, yenilen içilenin bedeli, hesap: Cezamız ne kadar?"	-	BAS,68
cila	cilā	جلاء	is.	-	1. argo. Sert bir içkiden sonra içilen daha hafif içki: "Biralayalım, cila olsun." 2. Bir uyuşturucu kullandıktan sonra yenilen şey (örneğin esrar üzerine baklava), içilen içecek (örneğin çay): "Keyfin cilasız dilber/Lebi la'li muammer/Sanki lokum yermişiz." (Server Baba, nefes). "Cila: Esrar içtikten sonra içilen çey." (Erhan Akyıldız, Sahte Cennetin Tutsakları). 3. Belirtilen şeyleri yeme içme eylemi: "Önce ot çekizle, sonra cila."	-	BAS,70
cumhuriyet	cumhūriyyet	جمهوريه	is.	-	1. argo.es. Kâğıt bir liralık; bir liralık kaime. (CUMURİYET, CUMURUYET biçiminde söylenirdi.)	-	BAS,71
cura	curre	جرعه	is.	-	1. argo. Esrar çekilen kabak: "Al-lah tanrı yaradan/Gel içegör cür'adan/Yâr ile yâr olagör/Ağyâr kalksın aradan." (Kaygusuz Abdal, nefes). 2.Esrar içmeye yarayan gereç: "Curadan çek bir duman çek bir duman/Dalgaya dumana zındana püf püf.) Kahveci Nusret, Zından Şiirleri). Ayr. bk. KABAK. 3.(Sigarada) Çekilen son nefes. 4.(İçkide) İçilen son yudum. Kalan son yudum. Kalan son yudum. 5.Anüs, makat. CÜRA diye de kullanılır.	-	BAS,71
çul	cull	جول	is.	-	1. argo. Giysi, giyecek: "bana azıcık zaman verin de çullarımı değiştiriyim." (Raymonda Queneau-Tahsin Yücel, Zaze Metroda). 2.Ten.	-	BAS,82
dava	da'vā	دعوى	is.	-	1. argo. Sevgili, flört; metres: "Melek onun davasıymış. Çekip vurmuş."	-	BAS,85
davul	ṭabl	طبل	is.	-	1. argo. Kalçalar, kıç: "Vur Davula Tokmağı" (yerli film adı). 2. "Aptal, duyarsız" gibi anlamlarda hakaret sözü olarak da kullanılır.	-	BAS,85
dükkân	dukkān	دكان	is.	-	1. argo. Randevu evi, genelev: "Ne dükkân kız? Şuna kerhâne desene! (Dr. Arslan Yüzgün, Mavi Hüviyetli Kadınlar). 2.Kumarhane. 3. (Erkek için) Pantalaonun ön açıklığı; düğme, fermuar yeri: "Sen kendi önünü ört önce, diye bağırdı. Dükkânın açılmış." (Orhan Duru, Balon Yiyen Köpek).	-	BAS,96
emanet	emānet	امانت	is.	-	1. argo. Silah. Tabanca. Bıçak; "...sapını öfkeyle kavradığı emaneti pezonun kasıklarına sokup..." (Metin Kaçan, Ağır Roman). 2. Erkeklik organı, penis.	-	BAS,102

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
enayi	enāyī	انائى	s. ve i.	-	1. argo. Aptal, bön, kolay aldatılabilen (kimse): ...enayi sensin, senin gibi olur! Durak murak, atladı işte. Sana ne? (Orhan Kemal, Son kakların Çocuğu). 2. (Oyunda, kumarda) İyi bilmediği için ya da hileyi anlayamadığından sürekli kaybeden (kimse).	-	BAS,103
esmer	esmer	اسمر	sf.	-	1. argo. Anüs, makat.	-	BAS,105
esnaf	eşnāf	اصناف	is.	-	1. argo. Fahişe, orospu: "Safılık bu ya... sordu: -Esnaf mı? Kahkahayla güldü. –Esnaf... Hem birinci sınıf!.." (Ahmet Rasim, Fuuş-i Atık). 2.Muhabbet tellalı, fuuş aracısı, pezevenk: "Kız galiba o yolun yolcusu? Ha? Şişman karda da tam esnaf kılığı var ya!.." Sabahattin Ali, İçimizdeki Şeytan). 3. Edilgin eşcinsel erkek. 4. Profesyonel kumarbaz, gezgin kumarbaz.	-	BAS,105
evliya	evliyā'	اولياء	is.	-	1. argo. Çok içkili kimse, aşırı sarhoş.	-	BAS,106
ezan	ezān	اذان	is.	-	1. argo. Horoz sesi, horoz ötüşü.	-	BAS,107
fare	fāre	فاره	is.	-	1. argo.Yaşça, gövdece küçük kimse. 2. Hırsız; özellikle belirli bir yere dadanıp hep orada iş gören hırsız: "Şah İsmail beyy!" –Otel faresi Paşaoğlu Fuat efendiii.) (Kemal Tahir, Esir Şehrin Mahpusu).	-	BAS,109
felek	felek	فلک	is.	-	1. argo. es. Kambur (kimse).	-	BAS,110
fıskiye	fıskiyye	فسقيه	is.	-	. argo. Erkeklik organı, penis. 2. (Öğrenciler, derste) Gülme krizine tutlma.	-	BAS,112
fıstık	fustuk	فستق	is.	-	1. argo. Akıl, zeka, düşünme yetisi. Güzel (kız kadın). 2. "Ben bir an önce senin de anladın mı, aralarına karışmanı ve bahusus bir fıstık araklamamı istiyorum..." (Süavi Süalp, Fıstık Bir Eğlence). 3.Hoş iyi (insan): "Çok fıstık hocadır, halden anlar." 4. Dişilik organı, vagina: 'Akıllısın, akıllısın... O kadar akıllısın ki, şeyini bile sigorta ettirmişsindir belki de! –Neyi-mi? –Fıstığını!" (İrfan Yalçın, Genelevde Yas). 5. Klitoris, bızır. (Ayr. bk. Önsöz, Kâşgarlı Mahmud taramasında BİTRİK.)	-	BAS,112
fitik	fetk	فتق	is.	-	1. argo. Can sıkıcı, sinir bozucu (şey, kimse, durum): "Ulan ne fitik otobüs bu, durmazda duruyor, dururda durmuyor." 2. Can sıkılmış, sinirlenmiş (kimse): "Herif fitik, sağı solu zıpkın yemiş balına gibi kesiyor." 3. Çok küçük erkeklik organı.	-	BAS,113
fitil	fetil	فتيل	is.	-	1.argo. Çok sarhoş: "Sarhoş olanları böyle çekişirirler. Fitil oldu!.. Bulut"!. Turşu gibi!.."(Cemal Nadir, karikatür). 2. Çok sinirli, pek öfkelenmiş. Ayr. bk. FİTİL AÇMA. 3. Saklanmış, bir köşeye gizlenmiş para: "Dayı, fitilin var mı?" (Yalçın Doğan, Kades A.Ş.).	-	BAS,115
gâvur	kāfir	كافر	is.	-	1.argo. es. Kasap.	-	BAS,119
gebeş	kebş	كبش	s.ve i.	-	1. argo. Aptal, salak, bön: "Söylüyor işte dedim, nâsiyeniz hâlinizi; / Bir alay çolpa, gebeş, hem de keleş, hem de fodul!.." (Tevfik Fikret, kıta).	-	BAS,120
cubar	ğubār	غبار	is.	-	1. argo. Esrar; toz halindeki esrar. KUBAR diye kullanılır: "...yarıya yakın bildiğin el kınası, kötü kubar, kırık plakayala kandırıp kabine atan Şükran Abl'a dal git..." (Engin Ardiç, Turfanda Bombili).	-	BAS,127
habibe	habîbe	حبيبه	is.	-	1. argo. Azık, yemek. Bk. HABE.	-	BAS,129

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
hacamat	hacāmet	هجمات	is.	-	1. argo. (Kesici bir araçla) Yaralama: "Küçük bir hacamattı, canım! Kışından! Örtbas edilmiş bile." (Y. Kenan Karacanlar, Babıali Kaldırımlarında Bir Adam).	-	BAS,129
hacı	hācc	حج	is.	-	1. argo. Riyal, Suudi Arabistan parası.	-	BAS,130
hacım	hacīm	هجم	is.	-	1. argo. "azizim, dostum, arkadaşım" anlamında kullanılır: "Hacım, sana za birşey de memleket'de olan son tiyatroları anlatayım." (Özdemir Kaptan-Arkan, Beyoğlu-Kısa Geçmişi, Argosu).	-	BAS,130
hafiz	hāfız	حافظ	s. ve i.	-	1.argo. 1.Kabadayılık törelerini bilmeyen, yabancı (kimse): "- Gövdesi iri kıyım ama, kendi, alelem, alafranganın bedesi..." (Kemal Tahir, Esir Şehrin Mahpusu). 2. Aptal, sersem, saf. 3. Ezberci (öğrenci). 4. Edilgin eşcinsel (erkek). 5.Eşcinsellere aracılık eden erkek; puşt.	-	BAS,130
halak	halak	هلاک	is.	-	1. argo. Anüs, makat: "Götçübey Tekkesi derviş i di/ Halkaya girme büyük iş i di. " (Sünbülzâde Vehbî Efendi, hicivî). 2. Edilgin eşcinsel erkek.	-	BAS,131
hamal	hāmāl	حمل	is.	-	1. argo. En ucuz, en düşük nitelikli şarap. 2. (Kaçakçılıkta) Kurye; taşıyıcı: "Politikayı çizen Büyük Patronla hamallar arasında asgari iki tabaka ya da tampon vardı kısacası." (Kayhan Sağlamer, Türk Mafiası).	-	BAS,131
hamza	hamza	حمزه	is.	-	1. argo. Gammaz, muhbir: "Hamza canım, tam hamza! Taniyan, bilen de olmadığına göre... Zaten hep böyle malları seçerler..." (Fakir Baykurt, Futbolcu).	-	BAS,132
hap	habb	حب	is.	-	1. argo. Sümük. Parmakla oynanan sümük. 2. Bir çiğnemlik afyon. 3. Uyuşturucu niteliği olan herhangi bir ilaç drajesi.	-	BAS,132
hapaz	habbāz	خباز	is.	-	1. argo. Yiyecek. 2. Ganimet. 3. Ele geçirme, elde etme.	-	BAS,133
harbi	harbī	حربی	is.	-	1.argo. Doğru, yalansız (söz): "Sözüm harbidir istemez ima / Kes bizden umudun yok beyim yok yok." (Kahveci Nusret, Zindan Şiirleri). 2. Uygun, hilesiz (iş, durum, kumar): "Yaygarayı bastı, para kaybetmiş, buradaki oyun harbi değilmiş, boğmuşlar..." (Refi Cevdat Ulunay, Sayılı Fırtınalar). 3. Hakiki, sahte olmayan (şey): "Gece yumurta gibi / dizkapakları harbi / turna göğüs silikon." (Hulki Aktunç, Yeraltı Destanları). 4. zf. Hilesiz, doğru: "-Hile filan yok, ben harbi oynuyorum, hemişerim." (Ahmet Çakal, Serseriler Arasında).	-	BAS,132
harp	harb	حرب	is.	-	1. argo. İskambil, tavla vb. Oyun.	-	BAS,134
has	hāşş	خاص	sf.	-	1. argo. Altın, 24 ayar altın lira, BEYKOZ da denir.	-	BAS,134
hasbi	hasbī	حسبى	sf.	-	1. argo. "Karagözcü argosunda gizli mânâsına gelen bir kelime." (Uğur Göktaş, Karagöz Terimleri Sözlüğü).	-	BAS,134
hatem	hātem	خاتم	is.	-	1. argo. es. Başvezir, sadrazam. 2. "Karagözcü argosunda zil mânâsına gelen bir kelime." (Uğur Göktaş, Karagöz Terimleri Sözlüğü).	-	BAS,136
hava	hevā	هواء	s. ve i.	-	1. argo. Kötü, olumsuz, işe yaramaz (sonuç, durum): "Galiba gene kâhyalığa başlayacağım... –Okul? –Hava." (Orhan Kemal, Bir Filiz Vardı). 2. zf. Bir edimi, bir eylemi olumsuzlamak için kullanılır;	-	BAS,136

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., İlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
					"yapamazsın, edemezsin" anlamında söylenir. "...Yüzüne karşı da söylerim, benim kimseden korkum yok!"... "Hava söylersin!..." (Muzaffer Buyrukçu, Bilmece Gibi).		
havai	hevā'ī	هوائى	s. ve i.		1. argo. Hileli, cıvalı (zar, bardut zarı) : "(Havai) boy boydur." (Hulusi Kodaman, Zar-kâğıt Oyunları ve Hileleri). Ayr. bk. HAVALI.	-	BAS,137
hayalet	ḥayālet	خيالت	is.	-	1. argo. Çok sarhoş kimse. Kendisinden geçecek kadar esrik kimse.	-	BAS,138
haybe	ḥaybe	خبیه	s. ve i.	-	1. argo. Yararsız, anlamsız (şey): "Haybe laf etme, dilini taşa sürtme". 2. Bedava, parasız, beleş: "Haybe otu buldun mu hemen otlan".	-	BAS,138
hayri	ḥayriyye	خيريه	is.	-	1. argo. Erkeklik organı, penis: "Hele kimse yok di mi... Şöyle bir salıverelim Hayri'yi..." (Kemal Gökhan) Gürses, Aydınlarla Zontaların Savaşı).	-	BAS,139
helal	ḥalāl	حلال	sf.	-	1. argo. Beğenilen bir davranış karşısında "aferin, bravo" anlamında kullanılır: "Helal! Bi kala daha geçir."	-	BAS,139
hıyar	ḥiyār	خيار	is.	-	1. argo. Görgüsüz, kaba saba (kimse): "Himmet- Gulağıma hıyar diye bir ses geldi, biri beni çağırıyor galiba Ne var? Ne var? İbiş- Ah yavrum neredesin? Hıyar!" (Haldun Taner, Sersem Kocanın Kurnaz Karısı). 2. Değersiz, niteliksiz (kimse): "...inin cinle top oynadığı bu sokakta yaşlı hıyardan başka kimse yoktu." (Anthony Burgess-Aziz Üstel, Otomatik Portakal). "Öyle hıyar ki denize girse cacık dalgası vurur."	-	BAS,141
hikâye	ḥikāye	حكاية	is.	-	1. argo. Yalan, gerçek dışı olay: "Hepsini yamulttum! Dokuz kişiydiler. –Hikâye!" 2. Kişinin çok ilgi duyduğu nesne ya da kimse: "...yolunu bulmuşum, otele çekilmiş, cıgaramı sarmışım, hikâyemi almışım dizime, dalgam o biçim eyi mi ağa?" (Ahmet Çakal, Serseriler Arasında).	-	BAS,141
hindi	hindī	هندي	is.	-	1. argo. Kolay aldanan kimse; enayi; şaşkın.	-	BAS,142
ıdam	i'dām	اعدام	is.		1. argo. Birisine, bir suçu karşılığında verilen hapis yıl ve günüyle belirtilirken kullanılır: "...eczacının idamı 3 yıl! Şu halde satıcı... 10 yıla kadar yolu var..." (Ratip Tahir Burak, Hapishane Hatıraları). 2. Bir şeyin, bir işin mal olabileceği inanılır fiyat: "Bu tozun idamı yüz bin kafa."	-	BAS,147
ifade	ifāde	افاده	is..	-	1. argo. Durum. 2. Herhangi bir edim iş. 3. Cinsel ilişki, birleşme.	-	BAS,147
iftira	iftirā	افتراء	is.	-	1. argo. Cenazevi görevlileri ve hamkûmlar arasında "hırsızlık" suçu anlamında, alay yollu kullanılır: "Suçu ne bu yiğidin? –iftira! –İyi imiş. (...) Bayram üstü iftira Çoğalır." (Kemal Tahir, Esir Şehrin Mahpusu).	-	BAS,147
istikbal	istikbāl	استقبال	is.	-	1. argo. Kalçalar, kıç.	-	BAS,151
kâbe	ka'be	كعبه	is.	-	1. argo. Meyhane. Esrar içilen kahvehane, meyhane vb. yer.	-	BAS,156
kabza	ḳabẓa	قبضه	is.	-	1. argo. Bir avuç esrar; beş-altı içimlik esrar.	-	BAS,156
kadayıf	ḳaṭā'if	قضايف	is.	-	1. argo. Hoş, güzel, alımlı kız (genç kadın) 2. Sınıfta kalmış, dönecek, gedikli öğrenci.	-	BAS,156

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
kafa	kafa'	قفا	s. ve i.	-	1. argo. (Bazı iskambil oyunlarında) Değeri on olan kâğıtlar; vale, kız, papaz, onlu: "Bu oyunda da bu kâğıtların adı (Kafa) ve (Surat)tır."Hulusi Kodaman, Zar-Kâğıt Oyunları ve Hileleri). 2. Lira, 1 lira, 10 lira: "Ellibin kafaya almış değirmeni, o gün söküzmüşler." 3. Bin lira: "...bi on kafa attırsan ya bana na sana on kafa..." (Hulki Aktunç, Madi Hayat in thr Dark). 4. Erkeklik organının başı, haşefe. 5. s. ([Kafadar])dan kıs, olarak Anlayışlı, halden bilir: "Yeni maitam çok kafa anadın mı?" 6. Salak, bön kimse; "kelle". (Son anlamında, GAFA diye de söylenir.) 7. İçkinin, özellikle uyuşturucu maddelerin kişide yarattığı esrime, esrime derecesi: "-Bir arkadaş vermişti. Denedim, çok güzel kafası vardı... Alıştım işte..." (Ümit Oğuztan, Kraliçe Sisi). 8. İyi, hoş, olumlu (Kişi, yer, durum).	-	BAS,156
kafes	kafaş	قفص	is.	-	1. argo. Hile, dalavere, tuzak. 2. Yalan. 3. Cezaevi, hapishane. 4. Tevkif evi, tutuk evi; mahhûmun cezaevine konulmasından önce tutulduğu yer: "Kafes içinde talim de yaptırıldı ve nedense koşuylara gönderilmiyoruz." (Neyyire Özkan, Cezaevi Cezaevi).	-	BAS,159
kaide	ka'ide	قاعدة	is.	-	1. argo. Kıç: "...bir ayın attır, ayını da çatlat çocuğum, kaideni titret..." (Hulki Aktunç, Paskal).	-	BAS,159
kalem	kalem	قلم	is.	-	1. argo. Erkeklik organı, penis. T. İç. bk. HOKKA.	-	BAS,160
kâmil	kâmil	كامل	sf.	-	1. argo. Esrar, içilen errar. (KÂMİL BEY de denir.) Ayr. bk. VERİZ ETMEK. 2. Saf, toy kimse: "Köprüyü sattırmam diyorlardı sattırdılar, şimdi Sevgili Başbakanımız Özel, bize af verecek ya, bunu anladılar işi kendilerine mal etmek istiyorlar kâmiller, ama yemezler!" (Yalçın Doğan, Kodes A.Ş.).	-	BAS,162
kandil	kindil	قندیل	is.	-	1. argo. Çok esirmiş, aşırı sarhoş (kimse). KÖR KANDİL diye de söylenir.	-	BAS,162
karanfil	karānful	قرنفیل	is.	-	1. argo. Makat, anüs. 2. Cesaret: "Eee, erkekçe konuş şimdi, karı cıllıklığını bırak. (...) Ulan bu evleri yakmak için adamda sıkı karanfil lâzım." (Tarık Dursun k., Sabah Olmasın). 3. Edilgin eşcinsel! (erkek): "Bu karanfili nereden buldunuz?" (Derviş İsmail-Murat Bardakçı, Tellaklar kitabı). 4. (Sözcüğün ikinci anlamı, eşanlamlı sözcükler için de geçerli olduğu gibi, "cesaret, erkeklik" vb. kavramlarla bağlantılı olarak kullanılır" Ayr. bk. GÖT, MAÇA.	-	BAS,164
kasap	kaşşāb	قصاب	is	-	1. argo. Kama bıçak vb. araçları çok iyi kullanılan kabadayı. 2. Çok sert futbol oynayan, çok faul yapan oyuncu. 3. Başka şoförler üzerinde korku yaratan, aracını çok sert ve riskli süren şoför.	-	BAS,166
kayıp	gā'ib	غائب	is.	-	1. argo. Mahvolmuş; yok olmuş ölü: "Benimle uğraşma sen, benimle uğraştın mı kayıpsın." (Muzaffer Buyrukçu, Onlar). Ayr. bk. TİPTEN KAYIP.	-	BAS,170
kayma	kaime	قائمة	is.	-	1. argo. Lira kâğıt para. Para. T. iç. bk. ASKICI.	-	BAS,170
kebabiye	kebābiyye	کبابیه	is.	-	1.argo. İçilip atılmış sigara; sigara izmariti.	-	BAS,172
kebab	kebāb	کباب	is.	-	1. argo. Rahat, kolay (iş, edim, eylem).	-	BAS,172
kefen	kefen	کفن	s. ve i.	-	1. argo. (Futbolda) Kolay, beş (gol). 2. i. Kâğıt para. 3. Başkalarından yararlanmayı (örneğin sigara almayı) alışkanlık edinmiş (kimse).	-	BAS,173
kenef	kenef	کنف	s. ve i.	-	1. argo. Hep kötülük düşünen (kimse); kötü niyetli (kişi): "Tilki Hüseyin genç eskicilere durdurak bilmeden Çavuş'u çekiştiriyor, 'bu kenefin hangi işi düz gitti ki' diyordu..." (Hulki Aktunç, Pazarlık).	-	BAS,175

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
					2. Temizlik kurallarına uymayan, pis (kimse). Kötü niyetli (kişi). 2. Temizlik kullarına uymayan pis (kimse).		
keyif	keyf	كيف	is.	-	1. argo. Esrar. "Esrar mevki ve muhite göre elsine-i avâmda bir çok nâmlarla tanınmaktadır. Şöyle ki: Keyf, fino, gence, sarı kız, kaynar, ampes, antin, yunan, duman, gubâr, paspal, hanteriş, kebze, herde, diş, hindi baba, dalga, haşış, zâbit, duymaz, nefes, kimse, hud, yuf, demdûd, siyah, karabiber, fülful". (Muallim Şovalye Hasan Bahri, Esrarkeşler).	-	BAS,179
kına	hinnâ	حناء	is.	-	1. argo. Esrar, toz esrar.	-	BAS,181
kırba	kirbe	قربه	is.	-	1. argo. Çok içen, çok içmiş, sarhoş kimse. 2. Şişman; karnı çok şişkin kimse.	-	BAS,181
kırmızı	kırmızî	قرمزی	s. ve i.	-	1. argo. Aybaşı, âdet durumundaki (kız, kadın).	-	BAS,182
kıtır	hetir	هتير	is.	-	1. argo. Yalan uyduruk düzmece aslı esası olmayan (söz haber vb).	-	BAS,183
kıtır-bom	kıtır-bom	کتيربوم	is.	-	1. argo. Yalan palavra temelsiz söz haber vb.: "Bre tümen tümen kıtır-bom / bre tümen tümen palavra / bre işçiye yalan / ölüye iftira atan" (Peyami Safa, Cingöz Recai'den Nâzım Hik-met'e). Ayr. bk. BOM.		BAS,183
kumaş	kumâş	قماش	is.	-	1. argo. Telefon yoluyla bağlantı kuran fahişe; telekız.	-	BAS,192
kurabiye	ğurâbiyye	قرايه	s. ve i.	-	1. argo. (Kız ve kadın için) Genç, güzel, çekici: "Şimdi elinde bir Rum kıza var. Yeme yanında yat! Kurabiye kardeşim, kurabiye!" (Sait Faik, Kurabiye). 2. Ten rengi açık, tüysüz (oğlan, genç erkek): "Demek şimdi, karılar kısmının haracını kurabiye—kâtip mi yemekte?.." (Kemal Tahir, Esir Şehrin Mahpusu).	-	BAS,193
kusur	kuşûr	قصور	is.	-	1. argo. Erkeklik organının ucunda bulunan sünnet derisi, sünnet edilerek alınacak bölüm gulf: "... 'kusura bakmayın, evde başka çatal olmadığı için getiremedim,' dedi Yaşar. 'Kusura sünnetçi bakar oğlum,' dedi İzzet". (Muzaffer Buyrukçu, Bir Olayım Başlangıcı).	-	BAS,193
küre	kure	كره	is.	-	1. argo. (Kadında, kııda) Göğüs, meme. 2. Kalçalar.	-	BAS,196
lâl	lâl	لال	sf.	-	1. argo. Dişilik organı, vagina. "Şakıf'ın lâlmin harcı / Sürem ağlaya ağlaya" (anonim; Erhan Akyıldız, Bir Dilenci Kampı).	-	BAS,197
leblebi	leblab	لبلاب	is.	-	1. argo. Mermi; tabanca, tüfek kurşunu: "Köre üç kurşun tutturmuş. Hem de brovnik leblebisini değil, beş parmağım gibi parabellum mermisi..." (Kemal Tahir Esir Şehrin Mahpusu). 2. Anus makat. 3. (1990larda) Küçük boyutlu, bakır bin lira.	-	BAS,198
lehim	liham	لحام	is.	-	1. argo. (Erkek için) Cinsel ilişki.	-	BAS,198
lokma	lukme	لقمه	is.	-	1. argo. Anüs, makat (Özellikle edilgin eşcinsel erkekte.)	-	BAS,199
lokum	hulkûm	حلقوم	is.	-	1. argo. (İskambilde) Kupa. 2. Çok güzel, çekici insan. 3. Çok kolay ve elverişli (iş, edim vb).	-	BBAS,199

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
mabat	mā-ba'd	مابعد	is.	-	1. argo. Kıç kalçalar: "Kadın, mabadının tüm azametini benim kalçama dayamış, ağzındaki jikleti bir inek zevki içinde geviştirip duruyordu." (Süavi Süalp, Dolmuş).	-	BAS,201
maden	ma'din	معدن	is.	-	1. argo. Parası bol (kimse). 2. Kolayca para sağlanan, çıkar elde edilebilen (kimse, yer, kuruluş). 3. Değersiz (kimse). 4. Beceriksiz (kimse). 5. Eroin.	-	BAS,201
mafiş	māfī	مافي	sf.	-	1. argo. "(mâ-fih-şey'den), "şey'den" "Yok bulunmaz, kalmadı" anlamında söylenir: "...Hastalık mı geliyor bilmem işte öyle bir dalga oluyor, tavuklar mafiş!" (Attilâ İlhan Sokaktaki Adam).	-	BAS,202
mahalle	maḥalle	محله	is.	-	1. argo. (Cezaevi koğuşunda) Bölüm; birbirine yakın kişilerin yataklarının oluşturduğu kısım: "Koğuşta mahalleler var. Her mahalle 6 ranzadan oluşuyor. Altı üstü olmak üzere her mahallede asgari 12 kişi kalıyor." (Nazlı Ilıcak, Allah Kurtarsın).	-	BAS,202
mahbube	maḥbûbe	محبوبه	is.	-	1. argo. es. (Sevilen kız, kadın) Yaz mevsimi.	-	BAS,201
mahbup	maḥbûb	محبوب	is.	-	1. argo. (Erkek için) Sevilen erkek, oğlan.	-	BAS,202
makara	makara	مكره	is.	-	1. argo. Alay; gırgır. Sürekli tekrarlanan ve birbirini izleyerek çoğulan alay gırgır; kahkaha: "Artık gültüşmeler makaraya dönüşüyordu." (Süavi Süalp, Gene İyi Davrandık).	-	BAS,202
makas	miḳaşş	مقص	is.	-	1. argo. (Birisinin yanağını) İşaret parmağı ile orta parmak arasına alıp hafifçe kıştırarak sevgi gösterisinde bulunma: "Yazın ulan... Size bedava yemek, içki, ayrıca mankenlerden de makas..." (Süavi Süalp-İsmail Gülgeç, Kolombo Şakir). 2. (İki kişi) Birisine iki yönden hile yapma. –Hile, düzen, oyun: Hem gel bindir, hem de pardon. Kıyak makas be!" (Orhan Kemal, Serseri Mayınlar). 3. Aynı döviz türüne, aynı anda Merkez Bankasının verdiği değer ile serbest piyasanın (Tahtakale'nin) verdiği değer arasındaki fark: Merkez Bankası kuru ile serbest piyasa kuru arasındaki fark büyümüş, 'makas' diye ad takılan bu fark bankalar müşterilerinden yasal yollar ile kuru artıramadıklarından 'komisyon' ad altında alma yoluna başvurmuşlardı." (Bülenti Şenver, Ekmek Aslanın Ağzında). 4. em. "Sus, sesini kes, yeter" anlamlarında söylenir.	-	BAS,203
mal	māl	مال	is.	-	1. argo. Güzel kız, kadın, oğlan; özellikle cilveli, işveli, hafifmeşrep kız ya da kadın: 2. Orospu, fahişe. 3. (İnsanda) Bacak, kalça, göğüs; cinsel organlar. 4. Kaçak madde niteliği taşıyan eroin, silah, tabanca vb.	-	BAS,204
mamelek	māmelek	ماملک	is.	-	1. argo. (Kadında kızda) Göğüsler, kalçalar.	-	BAS,205
manzara	manẓara	منظره	is.	-	1. argo. Durum, mal, vaziyet.	-	BAS,208
maraza	mu'āraza	معارضة	is.	-	1. argo. Tartışma, çekişme; kavga gürültü.	-	BAS,208
mariz	marīẓ	مريض	is.	-	1. argo. Dayak atma, dövme.	-	BAS,208
masal	meşel	مثل	is.	-	1. argo. Asılsız, uydurma, yalan söz, haber.	-	BAS,209
maslahat	maşlahat	مصلحت	is.	-	1. argo. Erkeklik organı, penis.	-	BAS,210

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
matrak	miṭrak	مطراق	is.	-	1. argo. Eğlenceli, neşeli (nesne, kimse, olay). 2. Alay şaka, eğlence.	-	BAS, 211
maval	mevvāl	موال	is.	-	1. argo. Yalan, inandırıcı olmayan, uyduruk söz; boş laf, haber vb.	-	BAS,211
mekân	mekân	مكان	is.	-	1. argo. Yasadışı işlerin döndüğü yer, özellikle kumarhane.	-	BAS,213
mektep	mekteb	مكتب	is.	-	1. argo. Satış, satma eylemi.	-	BAS,213
memet	muhammed	محمد	is.	-	1. argo. Yüz liralık banknot.	-	BAS,213
memleket	memleket	مملكة	is.	-	1. argo. İstanbul kentinin Beyoğlu semti.	-	BAS,213
mensul	menzül	منزل	sf.	-	1. argo. Esrar; uyuşturucu madde. MENZUL diye de söylenir.	-	BAS,214
merdane	merdâne	مردانه	sf.	-	1. argo. Falaka; karakolda, tutukevinde işkence yapmak için kullanılan falaka. Eşanl. KURU TEMİZLEME.	-	BAS,214
mihrap	miḥrāb	محراب	is.	-	1. argo. Göğüs, memeler. 2. Ayak, ayak dibi. (Sevilen kimsenin dizi dibi.	-	BAS, 215
millet	millet	ملت	is.	-	1. argo. İlgili olduğu kişiler, aile, arkadaş, çevresi vb. 2. İnsan kalabalığı.	-	BAS, 215
minder	minder	مندر	is.	-	1. argo. Kahvehanede kumarhanede oyunun gerçekleştiği masa sehpa örtü vb. Oyuncu kısmı minderde parasını bilir (Kemal Tahir, Esir Şehrin Mahpusu).	-	BAS,216
muamele	mu'āmele	معاملة	is.	-	1. argo. Cinsel ilişki. 2. Kişinin cinsel ilişkideki tutumu, becerileri, yetenekleri. 3. Esrar.	-	BAS, 218
muhabbet	maḥabbet	محبت	is.	-	1. argo. Müebbet, ölene kadar.	-	BAS, 218
muhacir	muḥācir	مهاجر	is.	-	1. argo. Yüksek kaliteli (afyon).	-	BAS, 218
musluk	maslak	مسلك	is.	-	1. argo. Erkeklik organı, penis.	-	BAS,218
müfred	mufred	مفرد	is.	-	1. argo. Erkeklik organı, penis. Ayr. bk. MEFRED BABA.	-	BAS, 219
mülayim	mulāyım	ملانم	sf.	-	1. argo. Efemine. edilgin eşcinsel (erkek): "...azıcık 'mülayim' ama iyi bir şair ve yazardı..." (Engin Ardiç, Doğru Söyleyeni Dokuz Köyden...).	-	BAS,219
müstamel	musta'mel	مستعمل	sf.	-	1. argo. Kendisini cinsel bakımdan çok kullandırmış (kadın, fahişe): "Fazla müstamel sermayeye tahammülü yoktu soğukoğlun." (Kayhan Sağlamer, Türk Mafiası). 2. argo. Edilgin eşcinsel (erkek): "Öyleyse başgardıyanın kendisi müstameldir, biz bu hususu da ispata hazırız." (Kemal Tahir, Dam Ağası).	-	BAS,219
mütayit	müte'ahhit	متعهي	s ve i.	-	1. argo. Pezevenk fuhuş aracı: "Mütayit'e pek güvenme bu gece ördek nanay!" (Hüseyin Çağın Çingeneler Zamanı).	-	BAS,219
nağme	nağme	نغمه	is.	-	1. argo. Konuşma, söyleme, söz: "–Bırakın ulan şu her zamanki nağmeleri. Yok, mangır yok!" (Orhan	-	BAS,220

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
					Kemal, Müfettişler Müfettişi).		
naka	‘anḳā’	عنقاء	is.	-	1. argo. (Aktif için) Cinsel ilişki. Ayr. bk. NAKKA.	-	BAS,220
nakış	naḳş	نقش	is.	-	1. argo. es. Yüzdeki ögeler; kaş, göz, gamze vb.	-	BAS,220
nakil	naḳl	نقل	is.	-	1. argo. (Esrarlı sigara içen iki kişi, çift) Dumanı birbirine ağızdan ağıza aktarmak.	-	BAS,220
nakka	naḳḳāb	نقاب	s ve i.	-	1. argo. Edilgin eşcinsel (erkek): "Gabriel bir nakkalar kulübünde Sevilyalı kadın kılığında dans eder..." (Raymond Queneau-Tahsin Yücel, Zazie Metroda). 2. "Yok, hiç" anlamlarında da kullanılır.	-	BAS,220
nane	na‘nā’	نعناع	is.	-	1. argo. Esrar.	-	BAS,221
nefes	nefes	نفس	is.	-	1. argo. Esrar; sigara içine konularak ya da nargile yahut KABAK (bk.) araçlarıyla içilen esrar: "Nefesten bir haber ver/Müheyyadır ülfete" (Bitik Âşık Mehmet Gökçınar, şiir). 2. Cinsel ilişki.	-	BAS,221
netice	netice	نتیجه	is.	-	1. argo. Kalçalar, kıç. Ayr. bk. HATİCE'Yİ BIRAK NETİCEYE BAK.	-	BAS,222
nokta	nuḳṭa	نقطه	is.	-	1. argo. Çocuk, küçük çocuk; ufaklık.	-	BAS,222
ömür	‘umr	عمر	is.	-	1. argo. Para; dönem dönem, 10 lira, 100 lira, 1000 lira anlamında söylenmiştir.	-	BAS,229
öşür	‘uṣr	عشر	is.	-	1. argo. (Kabadayı çevrelerinde) Aynı olarak toplanan haraç: "İçeride de öşür toplardı Çiloğlu. (...) 118 numaradan 100 kavun mesela." (Kayhan Sağlamder, Türk Mafiası). Ayr. bk. AŞERE.	-	BAS,230
sakat	saḳaṭ	سقوط	s ve i.	-	1.argo. Hile, dalavere: "—Utanırım, utanırım abi, bu sakatı nasıl anlatıyım sana." (Hulki Aktunç, İtiraf-Nağmeler).	-	BAS,251
samet	şamed	صمد	is.	-	1. argo. Bir tür uyuşturucu ilaç, Rohypnol.	-	BAS,252
sebi	sebi	سبی	is.	-	1. argo. "Kardeş, kardeşim" anlamında bir hitap sözcüğü: "-Sebi, nereye gidiyoruz?.. Bizim canımız sıkılıyor, gezmek istiyoruz..." (Ümit Oğuztan, Kraliçe Sisi).	-	BAS,255
sefer	sefer	سفر	is.	-	1. argo. Cinsel ilişki; bir kez cinsel ilişkide bulunma: "İskender'in seferine doksan kuruş alıyor, yirmi kuruş da hamamın komisyonu." (Engin Ardıç, Şengül Hamamı). "İster misin? Bir seferi beş kayme. Geceliği onbeş kayme." (J.D. Salinger-Adnan Benk, Gönülçelen).	-	BAS,255
sehem	sehm	سهم	is	-	1. argo. Kaçakçılık vb. işlerde birkaç örgüt ya da kimsenin ortaklaşması; işte pay sahibi, kâr ve zarara ortak olması: " Sayılmakla bitmez faydaları vardı sehemim. Yakalanma durumunda mali riski azaltırdı bir kez." (Kayhan Sağlamder, Türk Mafiası).	-	BAS,255
sıfır	şifr	صفر	is.	-	1. argo. Anüs, makat.	-	BAS,256
subiş	şubyān	صبيان	is.	-	1.argo. Çocuk; küçük yaştaki kimse; yeniyetme. SÜBÜŞ de denir.		BAS,264
sultan	sultān	سلطان	is.	-	1. argo. Reşat altını, Reşat lirası. 2. Ayr. bk. ŞAŞAL.	-	BAS,264

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., İlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
surat	şūret	صورت	is.	-	1. argo. Resimli iskambil kâğıdı: Vale, kız ya da papaz: "Bunlardan başka (Surat) denilen üç çeşit kâğıt daha vardır." (Hulûsi Kodaman, Zar-Kâğıt Oyunları ve Hileleri).	-	BAS,264
şaban	şa'bân	شعبان	is.	-	1. argo. Bön; budala; görgüsüz: "...bazı programcı arkadaşlar, gelen şabanlara, 'Şapkamı eline al da öyle gir!' dediğinde, duymamış olurum." (Mehmet Seyda, Baba).	-	BAS,266
şellafe	şellāfe	شلافة	is.	-	1. argo. Fahişe, orospu: "Şellāfe ertesi gece gene numara yapar". (Sermet Muhtar Alus, İstanbul kazan ben kepçe). 2. Özellikle küçük yaştaki fahişe.	-	BAS,267
şeriat	şerī'at	شريعة	is.	-	1. argo. Kabadayılığın, gangsterliğin uyduğu kurallar bütünü; racon düzeni. 2. RACON (bk.) kesen kabadayı topluluğu; bir anlaşmazlığı çözen gangster kurulu: "Evet, bu topluluğa yeraltı dünyası 'Şeriat' adını verecektir. Yani ünlü kabadayılardan oluşan bir mahkemedir bu." (Celalettin Çetin, Kumarbazlar Arasında). ŞERİAT MAHKEMESİ diye de söylenir.	-	BAS,268
şey	şey'	شيء	is.	-	1. argo. Edilgin eşcinsel erkek: "Sen beni şey mi sandın ulan..." (Orhan Duru, Bunu Benden İşit). 2. Cinsel organ: "Şeyimi yer o benim... Nah, bunu yer..." (İrfan Yalçın, Genelevde Yas). 3. Cinsel birleşme: "Şeye gitmiyorsun kızım, işe gidiyorsun." (Orhan Kemal, Bir Filiz Vardı). O ŞEY de denir. Ayr. bk. ŞAAPMAK. 4. Cinsel organ: "Biraz da şeyimizi güneşlendirek, manitalarla hava atak..." (Faruk Bayraktar, Fikren Gerekçe).	-	BAS,268
şeytan	şeytān	شيطان	is.	-	1. argo. Baht, talih, şans.	-	BAS,268
şil	şirret	شرت	sf.	-	1. argo. Saldırgan, şirret.	-	BAS,268
şurup	şurb	شرب	is.	-	1. argo. Tatlı. 2. Kolay. Ayr. bk. ŞURUPÇU.	-	BAS,270
tabak	ṭabak	طبق	is.	-	1. argo. (Kadında, kızda) Kasık.	-	BAS,271
talebe	ṭālib	طالبة	is.	-	1. argo. Kodein içeren uyuşturucu ilaç.	-	BAS,273
tam	tāmm	تام	sf.	-	1. argo. Dolar, amerikan para birimi.	-	BAS,273
tantana	ṭantana	طنطنة	is.	-	1. argo. Anlamsız, yararsız, boş söz. 2. -İleri geri konuşma: "Tantana istemez. Daha iy bi iş bulan varsa gidip orda çılıssın..." (Hasan Kaçan, Hasan'ın Saksısı). 3. (Sesle, sözle) Gürültü, vaveyla: "Bizim tantanamız ortalığı yumuşatıyordu da zaten." (Neyyire Özkan, Cezaevi Cecaevi). 4. Abartılı konuşan, laf kalabalığı yapan, lafazan kimse: Bana da derler oy Tntana Mustafa / Bakma gülüm ellerin ettiği lafa" (Hulki Aktunç, Lodos Düğünü).	-	BAS,274
tariz	ta'rīz	تعريض	is.	-	1. argo. Aşk, sevdâ.	-	BAS,274
tas	ṭās	طاس	is.	-	1. argo. Kalçalar, kış.	-	BAS,275
tavla	ṭavīle	طاولة	is.	-	1. argo. es. Aşevi, lokanta.	-	BAS,277
tavus	ṭā'ūs	طاوس	is.	-	1. argo. Kusmuk, gasiyan.	-	BAS,277

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka, Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
tayfa	ṭāʾife	طائفة	is.	-	1. argo. Herhangi bir kimse: "Bu tayfa niçin dolanıp duruyor buralarda?" 2. Belirli bir topluluğa, çeteye bağlı kimse: "...bütün tayfa hâlâ Metin der başka şey demezdi." (Zaven Biberyan, Yalnızlar).	-	BAS,277
tekke	tekye	تكية	sf.	-	1. argo. Kumarhane. 2. Kahvehane, özellikle esrarkeş kahvehanesi: "Esrar içilen kahvehanelere, içinde gizlice esrar içilen kahvehanelere Tekke derler." (Vâsıf Hiç, Esrar Üzerine Notlar). 3. Mahpushane.	-	BAS,278
temiz	temyîz	تميز	s.ve i.	-	1. argo. Parasız, züğürt (kimse). 2. Özellikle, kumar oynayarak bütün arasını yitirmiş (kimse), (Tanık için bk. KAZIMAK.) 3. Ölmüş (kimse), ölü. "–Bence böylelerini bir suretle, bumm. Temiz! (Orhan Kemal, Sokakların Çocuğu). 4. Sağlıklı, herhangi bir hastalığı olmayan (fahişe): "...sıkı bir kontrolden geçtikten sonra 'Temiz' ya da 'Arızalı' damgasını alıyorlardı." (Nokta, röportaj). 5. Poker oyunu.	-	BAS,279
tertip	tertib	ترتيب	is.	-	1. argo. Askerlikte, bir er diğerine, özellikle adını bilmediği birisine hitap ederken kullanılır: "evli misin bekâr mı / memnun oldum tertip" (Ferhan Şensoy, Gündeste). "Tertip, yak bi uçlu, melmeket nire?"	-	BAS,280
tespih	tesbîh	تسبيح	is.	-	1. argo. Erkeklik organı, penis.	-	BAS,280
tufa	tuḥfe	تحفه	is.	-	1. argo. Silahlı hırsızlık. Hırsızlık; özellikle geceleri ev, işyeri soyma: "Ama Ahmet'in bu 'tufa'larda, bulursa mutlaka aldığı ısrarla aradığı iki mal vardır; çikolata ve Martboro sigarası!" (Servet Kabaklı, Beşikten Zincire.. Yetim Ahmer). 2. Çaba harcanmadan elde edilen çıkar, kolayca sağlanmış menfaat: "Tufaya bak!.. Altılı ganyanı yakaladı!.." (Süavi Süalp-İsmail Gülgeç, Kolombo Şakir). 3. Hırsızlık yoluyla elde edilmiş mal, para vb.	-	BAS,289
tüccar	tüccār	تجار	is.	-	1. argo. es. "Karagözcü argosunda Çengi karakterine verilen ad." (Uğur Göktaş, Karagöz Terimleri Sözlüğü). 2. Fahişe. 3. Muhabbet tellalı, aracı, pezevenk.	-	BAS,291
uskut	usḳūṭ	سقوط	is.	-	1. argo. "Sus" anlamında kullanılır.	-	BAS,294
valde	vālide	والده	is.	-	1. argo. es. Hamam külhanı.	-	BAS,299
yakut	yāḳūṭ	ياقوت	is.	-	1. argo. Bir tür uyuşturucu madde, metamfetamin.	-	BAS,303
zakkum	zaḳḳūm	زقوم	is.	-	1. argo. Uyuşturucu hap.	-	BAS,314
zarf	zarf	ظرف	is.	-	1. argo. Bir tür dolandırıcılıkta kullanılan aracın (cüzdan vb.) adı: "Konumuzun mağduru saf ve temiz kalpli oluşundan istifade ederek yere atılan cüzdan Zarf olarak tabir edilir..." (Başkomiser Yılmaz Ertunç, Yankesicilik).	-	BAS,315
zavzav	zevāl	زوال	sf.	-	1. argo. Durumu acıklı (kimse), zavallı.	-	BAS,315
zekâvet	zekâvet	زكّات	is.	-	1. argo. Anlayışı kıt, zekâ bakımından gelişmemiş kimselere karşı alay yollu kullanılır: "—Halbuki bunu düşünecek kadar zekâvetin var meleğim! Hele biraz düşün, zihnini yor!" (F.M. İkinci, Kara Nara). "Ne? Tereyağı tereden mi çıkar lan tereyağı? Senin adın zekâvet olmalı!"	-	BAS,315
Zekeriya	Zekeriya	ذكريا	is.	-	1. argo. Erkeklik organı, penis. 2. Aptal, bön (kimse).	-	BAS,315

Tespit edilen kelime (Latin harfleriyle)	Orijinal hâli	Tespit edilen kelime (Arap harfleriyle)	Kelimenin türü	Mecaz olan anlam bölümü	Argo olan anlam bölümü	Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka,Teşmil	Kaynak, sayfa numarası
zelzele	zelzele	زلزله	is.	-	1. argo. Birbirine, özlem çekmiş iki kişinin cinsel birleşmesini, gerdek gecesi sevişmesini nitelemek için kullanılır: "...çiçeklerle ve bebek gelin güveyle bezenmiş –gelin arabasına –binip yola çıkıyorlardı. Yabancılar, otomobil geçerken –Bu gece zelzele var, diyorlardı." (Muzaffer Buyrukçu, Kavga).	-	BAS,316
zıbık	zıbık	زيبك	is.	-	1. argo. es.Yapay erkeklik organı, dildo: "Vay dürzüler, kırk yıllık zıbığa uzay teknolojisi uygulamışlar..." (Engin Ardaç, Zıbıklar Zıbıkçılar).	-	BAS,316
zihni	zihnī	ذهنى	sf.	-	1. argo. Düşüncesiz, akılsız kimseler için, alay yollu kullanılır: "Kerhanede namaz kılınır mı lan Zihni?"	-	BAS,317
zöfür	sıfr	صفر	is.	-	1. argo. Sıfır; hiçbir değeri olmayan (not, nesne, kimse). T. için bk. TAŞ GİBİ.	-	BAS,318
zülâl	zulâl	زال	is.	-	1. argo. ("saf, içimi güzel su") Dudak, sevgilinin dudağı.	-	BAS,318
zürefa	zurefā	ظرفاء	is.	-	1. argo. es. Eşcinsel kız ya da kadın, sevicî. ZURAFa, ZÜRAFa denir.	-	BAS,318

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜKLERDE TESPİT EDİLEN MADDELERİN MODERN ARAPÇA SÖZLÜKLERLE KARŞILAŞTIRILMASI

4.1. Mecaz(laşmış) Olanların Karşılaştırılması

Tablo 4.1 Sözlüklerde Tespit Edilen Maddelerin Modern Arapça Sözlüklerle Karşılaştırılması (*Türkçe Sözlük-TS, Misalli Büyük Türkçe Sözlük-MBTS ve Büyük Argo Sözlük-BAS*'teki maddeler kendi içlerinde alfabetik olarak sıralanmıştır.)

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
'ādī	عادي	TS	1.mec. aşağılık, alçak. 2. bayağı.	Düşük ve alçak kişi. 2. Hiç bir özelliği olmayan, sıradan. s. yok.	Yok. s. 1062
āfet	افت	TS	1.mec. çok kötü. 2. güzelliği ile insanı şaşkına çeviren, aklını başından alan kadın.	Çok güzel bir kadın. s. yok.	Yok s. 37
'aḳāmet	عقامت	TS	1.mec. Başarısızlık, sonuçsuzluk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1032
'aks	عكسي	TS	1. mec. Bir şeyin başka bir şey görünmesi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1034
aḳribā	اقرباء	TS	1.mec. Biri, diğerinin doğurduğu sonuç veya olgular.	Yok. s. yok.	Yok. 1211
'alāmet	علامت	TS	1. mec. Büyüklük, irilik bakımından şaşılacak durumda olan nesne.	Büyüklük ve irilik bakımından şaşılacak olan şey. s. yok.	Yok. s. 1043
'ālem	عالم	TS	1.mec. Simge.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1043
'ālem	عالم	TS	mec.11. Eğlence.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1043
ālet	آلت	TS	4.mec. Maşa.	Yok. s. yok.	Yok. s. 59
'amel	عمل	TS	3. mec. İshal.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1050
'iyār	عيار	TS	3. mec. Değer, derecesi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1071
bād + 'ālī	باب عالي	TS	2.mec. İstanbul'da bu çevredeki basın.	Yok. s. yok.	Yok. s. 137
başar	بصر	TS	2.mec. ileriye görme, algılama yetisi.	Yok. s. yok.	Toprağı kıvılcık ve verimli toprak.s.105.
baṭṭāl	باطال	TS	2. mec. İşe yaramaz, kullanılmaz.	İşe yaramaz, kullanılmaz. s. yok.	Yığıt. İşsiz. Eli boş. s. 110.
baṣīṭ	بسيط	TS	3.mec. Süsüz, gösterişsiz. 4.mec. Bilgi ve görgüsü sınırlı olan,	Süsüz, gösterişsiz. s. yok.	Lisanı akıcı olan. Aruz bahrinden üçünü

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
			bayağı, görgüsüz. 5.mec. Her zaman rastlanan, özelliği olmayan olağan.		bahis. s. 99.
bedevî	بدوي	TS	2.mec. Böyle bir hayat sürdüren kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 79.
belde	بلدة	TS	2.mec. Mekân, yer, çevre.	yok. s. yok.	yok. s.124.
beşeri	بشري	TS	2.mec. Bedensel, bedenle ilgili.	Yok. s. yok.	Yok. s. 102
budalā	بدلاء	TS	3.mec.bir şeye aşırı düşkün.	Yok. s. yok.	Yok. s.77
buķalemūn	بقلمون	TS	2. mec. Davranışını,görüşünü çıkarına göre değiştiren kimse.	Yok. s. yok.	Yok. 119
cānī	جاني	TS	2.sf.mec. Acımasız, gaddar.	Yok. s. yok.	Yok. s.253
cehennem	جهنم	TS	2.mec. Çok sıkıntılı yer.	Yok. s. yok.	Yok. s.253
cehennmi	جهنمي	TS	2. mec. Üzücü, yakıcı, cehennem gibi.	Yok. s. yok.	Yok. s.253
cellād	جلاد	TS	2.mec. Acımasız, katı yürekli, kolaylıkla suç işleyen zalim.	Yok. s. yok.	Yok. s.236
cenābet	جنابت	TS	2.mec. Her hangi bir şeyden fazlasıyla bulunan yer. 3. mec. Herhangi bir şeyin kolayca yapıldığı yer. 4.mec. Çok güzel, yer.	Yok. s. yok.	Yok. s.243
cebhe	جبهة	TS	3.mec. Yan, yön, taraf.	Yok. s. yok.	Yok. s.193
cereyān	جريان	TS	3. mec. Aynı eğilimde olan, aynı görüşü paylaşan kimselerin oluşturduğu hareket.	Yok. s. yok.	Yok. s.214
cevher	جوهر	TS	3.mec. İyi yetenek.	Yok. s. yok.	Kıymetli. s.260
cife	جيفة	TS	2.sf.mec. İğrenç.	Yok. s. yok.	Kokmuş. Bozulmuş ceset, ölü. s.263
cila'	جلاء	TS	2.mec. Bir şeydeki aldatıcı, göz boyacı durum. 4.mec. Gereksiz süs, gösteriş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 234
cinn	جن	TS	3.mec. Akıllı, zeki, uyanık kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 248
cināyet	جنایت	TS	2.mec. Adam öldürme derecesinde ağır suç.	Adam öldürme. s. yok.	Yok. s. 243
dā'ire	دائره	TS	5.mec. Soyut kavramlarda belli sınır, ölçü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 526
daķik	دقيق	TS	2.mec. Zamanı kullanmada çok dikkatli olan, her şeyi zamanında yapmaya özen gösteren.	Yok. s. yok.	Yok. s. 504
darbe	ضربه	TS	3.mec. Birini kötü duruma düşüren, sarsan olay.	Yok. s. yok	Yok. s. 896
da'vā	دعوى	TS	3.mec. Sorun. 4.mec. Ülkü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 496

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
deccāl	دجال	TS	mec. Yalancı, fesat, dedikoducu (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 472
demevī	دموی	TS	2. mec. Öfkeli, sinirli.	Yok. s. yok.	yok. s. 517
ders	درس	TS	1. mec. Bir olayın bellekte bıraktığı öğretici iz, öğüt, ibret.	Yok. s. yok.	Yok. s.
devlet	دولت	TS	3.mec. Büyüklük, mevki. 4.mec. Mutluluk. 5.mec. Talih.	Yok. s. yok.	Yok. s. 532
dikḳat	دقت	TS	3.mec. İlgi, özen.	Yok. s. yok	Yok. s. 505
dīn	دين	TS	3.mec. İnandırıp çok bağlanan düşünce, inanç veya ülkü, kült.	Yok. s. yok.	yok. s. 534
dīvān	ديوان	TS	4.mec. Meclis.	Yok. s. yok.	Yok. s. 531
diyār	ديار	TS	2.mec. Dünya. 3.mec. Bazı nitelik veya değerleri taşıyanların çok bulunduğu yer, yurt.	Yok. s. yok.	Yok. s. 533
dūlāb	دولاب	TS	6. mec. Düzen.	Yok. s. yok.	Yok. s. 533
dükkān	دكان	TS	2.mec. Görevli olarak çalışılan yer , iş yeri.	Yok. s. yok.	Yok. s. 506
dūnyā	دنیا	TS	6.mec. Duygu, düşünce ve hayal âlemi.	Yok. s. yok.	yok. s. 519
edebiyāt	ادبيات	TS	3. mec. İçten olmayan, gereksiz, yapmacık, boş sözler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 18
esāret	اسارت	TS	3. mec. Hâkimiyet altında bulunma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 32
esīr	اسير	TS	3.mec. Bir düşünceye veya bir kimseye körü körüne bağlı olan kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 31
eṣnāf	اصناف	TS	2.mec. Başlıca düşüncesi, mesleğinin bütün inceliklerinden yararlanıp bunları karşısındakının zararına kullanarak ve meslekte kötü örnek oluşturarak çok para kazanmak olan kimse.	yok. s. yok.	Yok. s. 36
ezelī	ازلی	TS	2.mec. Eski.	Başlangıcı olmayan, başlangıcsız. s. yok.	Öncesi olmayan. Kadim. s. 29
faḳīr	فقير	TS	4.mec. Zavallı, kimsesiz. 5.mec. Kişinin alçak gönüllülük göstermek için kendisine verdiği san.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1172
farz	فرض	TS	2.mec. Yapmak zorunda kalınan şey, boyun borcu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1148
fātiḥ	فاتح	TS	2.mec. Büyük ve önemli bir iş bitiren (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1128
felc	فلج	TS	2.mec. İşlemez durumda olma.	Yok. s. yok.	yok. s. 1176
fersaḥ	فرسخ	TS	2.mec. Çok uzun mesafe, uzaklık.	Yok. s. yok.	İki şey aralığı. Açıklığı. s.1146

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
feverān	فوران	TS	2.mec. Birdenbire öfkelenme, köpürme, parlama.	Birdenbire öfkelenme. s. yok.	Yok. s. 1184
fir'avn	فرعون	TS	3.mec. Kibirli, suratsız ve kötü yürekli kimse.	Yok. s. yok.	Azgın, cebbâr ve kıkırlı insan. s. 1151
fuḳarā	فقراء	TS	3.mec. Zavallı.	Yok. s. yok.	Yok. s. yok.
ġarīb	غريب	TS	5. mec. Dokunaklı, hüznü veren.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1085
ġurūb	غروب	TS	3.mec. Çökmeye, yok olmaya yüz tutma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1085
ḥabīs	خبيث	TS	3.mec. Kötü, uğursuz.	Kötü, alçak. s. yok.	Kirli, pis, murddar, iğrenç. Zararlı, şerli. Bozuk. Haram. Kötü. Hileci. Enttrikacı. s. 372
ḥāl	حال	TS	5.mec. Kötü durum, sıkıntı, dert.	yok. s. yok.	yok. s. 362
ḥalīfe	خليفة	TS	5.mec. Çok iyi yetişmiş, eğitilmiş kimse.	Yok. s. yok.	yok. s. 436
ḥalīṭa	خليطة	TS	2.mec. Birden çok öğeden oluşmuş karmaşık bir bütün.	Yok. s. yok.	yok. s. 433
ḥamāsī	حماسى	TS	2.mec. Dinleyenleri etkilemek veya heyecanlandırmak için abartılı (anlatım).	Yok. s. yok.	yok. s. 342
ḥamīr	خمير	TS	4.mec. Öz, asıl, maya.	Yok. s. yok.	1. mec. Maya katılmış hamur. Maya. s. 443
ḥarāret	حرارة	TS	3.mec. Coçkunluk, ateşlilik.	Yok. s. yok.	Yok. s. 289
ḥarūn	حرون	TS	2. mec. Hain, huysuz. 3.mec. Obur.	Yok. s. yok.	1. mec. Hussuz, inat. s. 297
ḥārīka	خارقة	TS	2.mec. Çok büyük bir hayranlık uyduran, eksiksiz, kusursuz, tam, mükemmel.	yok. s. yok.	yok. s. 397
ḥasīs	خسيس	TS	2.mec. Bayağı, insanı küçülten, değersiz.	Cimri, pinti, kısmık. s. yok.	1. mec. Değersiz şey. Az. Pinti. Düşük. Kâfir. Alçak. s. 404
hevā'ī	هوانى	TS	4. mec. Ciddi olmayan, ciddi işlerle uğraşmayan, ciddi işler yapmayan, dilediği gibi davranan, uçarı, hoppa, yeleme. 5.mec. Değersiz, boş.	Yok. s. yok.	yok. s. 1619
ḥavārī	حوارى	TS	3.mec. Bağlı olduğu önderinin düşünce ve inançlarını yayan kimse.	Yok. s. yok.	yok. s. 356
ḥavşala	حوصله	TS	3.mec. Zihnin bir şeyi anlama ve kavrama yetisi.	Yok. s. yok.	yok. s. 259
ḥayālet	خيالت	TS	3.mec. Çok zayıf kimse.	Yok. s. yok.	yok. s. 462

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
ḥayātī	حياتي	TS	2.mec. Büyük önem taşıyan, önemli.	Yok. s. yok.	Yok. s. 369
ḥayvān	حيوان	TS	2. sf. mec. Akılsız, duygusuz, kaba, hoyrat (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 324
ḥazīne	خزينة	TS	9.mec. Büyük bağlılık duyulan, değer verilen şey veya kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 403
ḥazret	حضرت	TS	2.mec. Adı söylenmeyen bir kimseden söz edilirken kullanılan bir söz. 3.mec. Kullanıldığında bir kişinin küçümsendiğini anlatan bir söz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 316
hedef	هدف	TS	2.mec. Yapılması tasarlanan iş, amaç. 3.mec. Varılacak yer, ulaşılabilecek son nokta.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1588
hediyye	هدية	TS	2.mec. Fiyat.	Yok. s. yok.	yok. s. 1590
helāk	هلاك	TS	2.mec. Bitkin bir duruma gelme veya getirme.	Yok. s. yok.	yok. s. 1607
ḥalāl	حلال	TS	4.mec. Nikâhlı eş.	Yok. s. yok.	yok. s. 337
ḥarīf	حريف	TS	1.mec. Güven vermeyen, aşağı görülen, bayağı kimse.	Yok. s. yok.	yok. s. 294
ḥinzīr	خنزير	TS	2.mec. Genellikle hoş giden bir davranış veya durum için şaka yollu söylenen bir söz. 4.mec. Katı yürekli, kötü düşünen, gaddar. 5. Sf. mec. Kurnaz, içten pazarlık olan.	Katı yürekli, kötü düşünen, gaddar. s. yok.	Yok. s. 448
ḥişşe	حصه	TS	3.mec. Bir olaydan çıkarılan ders.	Yok. s. yok.	Yok. s. 313
ḥudūd	حدود	TS	2.mec. Uç, son.	Uç, son, nihayet. s. yok.	Yok. s. 280
ḥukūk	حقوق	TS	5.mec. Ahbaplık, dostluk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 328
ḥucre	حجرة	TS	4.mec. Siyasî bir inançla gizli olarak çalışan bir örgütün genellikle aynı yerde çalışanlarının oluşturduğu topluluk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 275
hucūm	هجوم	TS	4.mec. Sert eleştiri.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1585
‘ibāddullah	عباد الله	TS	2.mec. Bol.	Yok. s. yok.	Yok. s. 961
iblis	ابليس	TS	2.mec. Kötü düşüncü kimse.	Kötü, düzençi. s. yok.	Yok. s. 6
idmān	ادمان	TS	3.mec. Herhangi bir duruma veya şeye alışkanlık kazanma.	Yok. s. yok.	Yok. s.516
‘ifrīt	عفريت	TS	2.mec. Öfkeli, ortalığı birbirine katan kimse. 3. mec. İçini kemiren, meşgul eden şey.	Yok. s. yok.	Habis Becerikli, dâhi, kurnaz. İskambilde coker. s. 1022
iḥāta	احاطه	TS	2.mec. Kavrayış, anlayış.	Yok. s. yok.	Yok. s. 360
‘ilāc	علاج	TS	2.mec. Çare, önlem.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1038

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
ilāhī	الهي	TS	2.mec. Çok güzel, mükemmel.	Yok. s. yok.	Yok. s. 44
‘ilm	علم	TS	2.mec. Ayrıntı, özellik, nitelik.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1042
‘illet	علت	TS	2.mec. Hastalık derecesine varan alışkanlık. 3.mec. Bozukluk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1042
īmān	ايمان	TS	2.mec. Güçlü inanç, inan.	1. mec. Dinin ortaya koyduğu kutsal inanç, itikat. s. yok.	Akide. s. 51
imzā	امضاء	TS	3.mec. Herhangi bir alanda ün yapmış kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 47
inḥinā	انحناء	TS	2.mec. Birine baş eğme, yumuşaklık gösterme.	Yok. s. yok.	s. 354
inkisar	انكسار	TS	3.mec. İlenme, ilenç.	Yok. s. yok.	s. 1306
insān	انسان	TS	3. sf mec. Huy ve ahlak yönünden üstün nitelik (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 53
intihār	انتحار	TS	2.mec. Hayatını tehlikeye düşürecek aşırı davranış ve iş.	Yok. s. yok.	s. 1492
‘irfān	عرفان	TS	3.mec. Kültür.	Yok. s. yok.	Yok. s. 991
ism	اسم	TS	2.mec. Kişi, insan.	Kişi, insan. s. yok.	Yok. s. 32
isnād	اسناد	TS	2.mec. Karacılık, iftira.	Yok. s. yok.	Yok. s. 785
istīkrār	استقرار	TS	3.mec. Denge, stabilizasyon.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1214
işgāl	اشغال	TS	4.mec. Uğraştırma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 828
iştihā	اشتهاء	TS	2.mec. Cinsel istek ve arzu.	İstek, arzu. s. yok.	Şiddetli arzu. s. 843
i’tidāl	اعتدال	TS	2.mec. Soğukkanlılık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 978
qader	قدر	TS	2.mec. Genellikle kaçınılmaz kötü talih.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1204
qafā	قفاء	TS	5.mec. Kavrama ve anlama yeteneği, zekâ, zihin, bellek. 6.mec. Görüş ve inançların etkisi altında beliren düşünce ve yargılama yolu, zihniyet	Anlama kabiliyet, zeka. 2. Zihniyet, görüş. s. yok.	Yok. s. 1251
kāfir	كافر	TS	3. mec. Acımasız, zalim kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1316
kāfūr	كافور	TS	2. sf mec. Çok beyaz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1316
qaḥbe	قحبه	TS	1. mec. Orospu, ahlaksız kadın. 2. sf. mec. Dönek.	Dönek. 2. Oruspu. s. yok.	Yok. s. 1200
qal’a	قلعه	TS	3.mec. Genellikle bir düşüncenin savunulduğu, sürdürüldüğü yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1254
qalem	قلم	TS	5.mec. Bazı deyimlerde yazı. Kaleme almak. 6.mec. Yazar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1256

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
qālīb	قالب	TS	4.mec. Gösterişli görünüş. 5.mec. Biçim, durum.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1251
qallāvī	قلوي	TS	2. sf. mec. Çok iri, kocaman.	Yok. s. yok.	s. 1256
qalb	قلب	TS	3.mec. Sevgi, gönül. 4.mec. Bir ülkenin, bir kuruluşun işleyiş yöntemi ve varlığını sürdürme bakımından en önde gelen yeri. 5.mec. Duygu, his.	Düzme, sahte (para). 2. Sevgi, gönül. s. yok.	Yok. s. 1251
qalb	قلب	TS	2.mec. İşe yaramaz, tembel. 3.mec. Yalancı, kendine güvenilmeyen.	Bir durumdan başka bir duruma çevirme, dönüştürme. 2. yalancı, kendine güvenilmeyen. s. yok.	Çok yönlü becerikli kişi. Kurnaz, renkli kişi. s. 1251
qasṣāb	قصاب	TS	3. sf. mec. Kan dökücü, hunhar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1232
qayd	قيده	TS	6.mec. Şart. 7.mec. Sınırlama, davranışlarını çerçeveleme.	Şart. 2. Sınırlama, davranışlarını çerçeveleme. s. yok.	Yok. s. 1272
kebāb	كباب	TS	4. sf. mec. Yanmış, yanık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1277
keyfī	كيفية		2.mec. Gerçeğe, akla, yol ve yöneme uymayan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1340
qible	قبله	TS	5.mec. Sıkıntılı bir durumda yardım umarak başvurulacak yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1196
qilāf	غلاف	TS	2.mec. Yolsuz bir işe bulunan sudan gerekçe.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1105
qirāṭ	قيراط	TS	2.mec. Nitelik, değer, düzey, seviye.	Toprakların bir ölçü birimi. s. yok.	Yok. s. 1217
qirba	قربه	TS	2.mec. Çok su içen kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1211
qivām	قوام	TS	3.mec. Bir şeyin en uygun zaman veya durumu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1271
qiyāmet	قيامت	TS	2.mec. Gürültülü karşılık, gürültü patırtı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1271
kitābī	كتابي	TS	5.mec. Kuru, sıkıcı (anlatım).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1283
qumāṣ	قماش	TS	2.mec. Varlığı ve kişiliği oluşturan nitelik veya malzeme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1258
qumkume	قمقمة	TS	2.mec. Kötü, olumsuz bir özelliği kendinle fazlasıyla toplayan kimse, olay, olgu veya yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1260
qurbān	قربان	TS	3.mec. Bir ülkü uğrunda feda edilen veya kendini feda eden kimse. 4.mec. Bir kazada veya felakette ölen kimse. 5.mec. Maddi ve manevi bakımından felekete sürüklenmiş, insani değerlerini yitirmek zorunda kalmış veya bırakılmış kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1211
qutb	قطب	TS	2.mec. Birbiriyle karşıt olan şeylerden her biri.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1240

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
kuvvet	قوت	TS	6.mec. Güç.	Güç. s. yok.	Güç, kuvvet. s. 1272
lağlak	لقلق	TS	2.mec. Ara vermeden söylenilen saçma sapan söz dizisi, gevezelik.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1383
leziz	لذيز	TS	2.mec. Hoş, güzel, zevkli, latif.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1363
lezzet	لذت	TS	2.mec. Herhangi bir şey karşısında duyulan zevk, haz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1363
luğme	لقمه	TS	5.mec. Genellikle haksız olarak ele geçirilen mal veya para.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1384
lutfen	لطفنا	TS	2.mec. İstemeyerek, gönülsüz bir biçimde.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1370
māba'd	مابعد	TS	2.mec. Kıç.	Yok. s. yok.	Yok. s.113
ma'bed	معبد	TS	2.mec. Özel bir konuda, sevgi ve saygı ile bağlanmanın ortaya konulduğu yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 962
ma'būde	معبوده	TS	2.mec. Tapınırcasına sevilen kadın, sevgili.	Yok. s. yok.	Yok. s. 962
mācerā	ماجرا	TS	2.mec. Olmayacakmış gibi görünen iş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1412
māddiyyāt	ماديات	TS	3.mec. Mal mülk, para ile ilgili şeyler.	Yok. s. yok.	s. 1419
ma'den	معدن	TS	4.mec. Çok değerli şeyleri kapsayan kaynak.	Yok. s. yok.	Yok. s. 979
maḥdūd	محدود	TS	3.mec. Dar, basit.	Sınırlı. s. yok.	Yok. s. 280
maḥkūm	محكوم	TS	2.mec. Zorunda olan, mecbur. 3.mec. Kötü birsonuca varması kaçınılmaz olan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 332
maḥsūl	محصول	TS	3.mec. ortaya çıkan elde edilen şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 314
maḥsūlāt	محصولات	TS	2.mec. ortaya çıkan elde edilen şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 314
maḥşer	محشر	TS	2.mec. Büyük kalabalık. 3. mec. Kargaşa.	Yok. s. yok.	Toplanma yeri. s. 307
mikaşş	مقص	TS	7.mec. Çalma, kırpma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1235
ma'kūl	معقول	TS	4.mec. Aşırı olmayan, uygun elverişli.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1032
ma'kūs	معكوس	TS	2.mec. Uğursuz, kötü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1034
māl	مال	TS	4.mec. Bayağı, aşağılık, kötü kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1469
ma'lūm	معلوم	TS	2.mec. Herkesçe bilinen ancak dile getirilmeyen.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1043
ma'neviyyāt	معنويات	TS	2.mec. Yürek gücü, moral.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1060
manzara	منظره	TS	4.mec. Durum.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1530

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
maraž	مرض	TS	2.mec. Dayanılması güç durum. 3. sf. mec. Huysuzluğu ve titizliği ile can sıkın.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1427
maražī	مرضی	TS	2.mec. Hastalık derecesine olan.	Yok. s. yok.	Hastalıklı. Hastalığa uğramış. s. 616
meymün	ميمون	TS	2.mec. Takliçi. 3. sf. mec. Çirkin ve gülüş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1694
mažlüm	مظلوم	TS	3.mec. Sessiz ve uysal, boynu bükük.	Sessiz ve uysal, boynu bükük. s. yok.	Yok. s. 957
mecrā	مجرى	TS	2.mec. Bir işin gidişi bir olayın doğrultusu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1412
mecrūh	مجروح	TS	2.mec. İncinmiş olan (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 208
meddāh	مداح	TS	2.mec. Öven, aşırı övgüde bulunan kimse.	Aşırı övgüde bulunan kimse. s. yok.	Yok. s. 1418
melek	ملك	TS	2.mec. Terbiyeli, uysal kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1461
meles	ملس	TS	3.mec. Katışık, karışık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1458
mel'ün	ملعون	TS	3.mec. Nefretle karşılanan, kötü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1375
menba'	منبع	TS	2.mec. Bir şeyin ilk olarak ortaya çıktığı yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1479
merāsım	مراسيم	TS	2.mec. Resmî işlerde yol yöntem, yol yordam.	Yok. s. yok.	Yok. s. 606
merhem	مرهم	TS	2. mec. Çare.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1430
merkez	مركز	TS	6.mec. Biçim, tarz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 646
mesāfe	مسافة	TS	2. mec. İlişkide çok içten olmama durumu, resmiyet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 797
meş'ale	مشعله	TS	2.mec. Bir düşüncesinin öncüsü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 826
mevsim	موسم	TS	6.mec. Yaşamın bir bölümü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1655
meyl	ميل	TS	3.mec. İlgi, gönül verme.	Yok. s. yok.	Yok. s.1473
mezbele	مزبلة	TS	2. mec. Aşağılık ve kötü durum.	Yok. s. yok.	Yok. s. 684
mezheb	مذهب	TS	2.mec. Anlayış, görüş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 553
miḵnāṭis	مخاطيس	TS	3.mec. Çekiçliği, albenisi olan kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1452
mi'de	معدة	TS	2.mec. Karın, karın bölgesi. 3.mec. Yemek yeme isteği.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1447
miḥekk	محك	TS	2.mec. Birinin değerini, ahlakını anlamaya yarayan ölçüt.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1415
miḥrāb	محراب	TS	2.mec. Umut bağlanan yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 287

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
mīrās	ميراث	TS	2.mec. Kalıtım yoluyla gelen herhangi bir özellik. 3.mec. Bir neslin kendinden sonra gelen nesle bıraktığı şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1645
mī'yār	معیار	TS	2.mec. Ölçüt, ölçü.	Ölçü, ölçüt. s. yok.	Yok. s. 1071
mevlā	مولا	TS	4.mec. Dinî yönü ağır basan kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1684
mu'ādele	معادله	TS	3.mec. Anlaşılmaz iş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 578
mu'allak	معلق	TS	2.mec. Sonuca bağlanmamış, sürüncemede kalmış.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1041
mu'ammā	معا	TS	3.mec. Anlaşılmayan, bilinmeyen.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1052
mu'azzam	معظم	TS	3.mec. Güçlü, önemli.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1021
muḥākeme	محاکمه	TS	3.mec. Bir sorunu çözmek için çıkar yol arama.	Yok. s. yok.	Yok. s. 331
muḥārebe	محاربة	TS	2.mec. Güçlü tartışma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 287
muḥarrik	محرك	TS	2.mec. Kışkırtıcı.	Yok. s. yok.	Kışkırtıcı. s. 298
muḥīṭ	محیط	TS	2.mec. Bir kimseinin sürekli ilişkide bulunduğu insanlar topluluğu, çevre.	Yok. s. yok.	Yok. s. 319
muḥrik	محرق	TS	2.mec. Yanık, dokunaklı (ses).	Yok. s. yok.	Yok. s. 295
muḥtār	مختار	TS	3. sf. mec. Her işe burunu sokan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 458
muḥterī'	مخترع	TS	2. mec. Yalanlar uydurarak bir kimseye iftirada bulunan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 395
mūnis	مؤنس	TS	3. mec. Uygun.	Yok. s. yok.	s. 53
munkabiz	منقبض	TS	3. mec. Verimsiz, işe yaramaz.	Yok. s. yok.	s. 1194
muṣṣibet	مصیبت	TS	2. sf. mec. Uğursuz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 884
mūsīkī	موسیقی	TS	. mec. Kulağa hoş gelen sesler dizisi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1469
mubāḥ	مباح	TS	2. mec. Yapılmasında sakınca görülmemen.	Yok. s. yok.	Yok. s. 138
mu'essese	مؤسسة	TS	2. mec. Bir toplumda bazı sorunların çözümlenebilmesi için uygulanan yöntem.	Yok. s. yok.	Yok. s. 31
munkesir	منكسر	TS	2. mec. Kırgın, gücenmiş.	Yok. s. yok.	s. 1307
muṣṣādeme	مصادمه	TS	2. mec. Uğraşma.	Yok. s. yok.	s. 861
mustağnī	مستغنی	TS	2. mec. Nazlı davranan.	Yok. s. yok.	s. 1115

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
mutevehhim	متوهم	TS	2. mec. Korkak, ödle.	Yok. s. yok.	s. 1687
mutevellid	متولد	TS	2. mec. Meydana gelmiş, ileri gelmiş.	Meydana gelmiş, ileri gelmiş. s. yok.	s. 1682
nabẓ	نبض	TS	2. mec. Eğilim, düşünce, niyet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1478
nāfız	نافذ	TS	3. mec. Sözü geçen, etkili olan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1540
nağme	نغمه	TS	3. mec. Birinin yalandan ve nazlanarak söylediği söz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1537
naķarāt	نقرات	TS	2. mec. Çok sık tekrarlanan, bundan dolayı bıkkınlık vererek yitiren söz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1549
nākış	نقص	TS	2. mec. Özü, kusuru olan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1550
naķş	نقش	TS	4. mec. Hile.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1550
nefes	نفس	TS	4. mec. Canlılık, hayat belirtisi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1541
neķāhet	نقاہت	TS	2. mec. Durgunluk.	Yok. s. yok.	s. 1554
nesc	نسج	TS	3. mec. Yapı, özellik.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1507
ni' met	نعمت	TS	4. mec. Yararlanılan imkân.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1535
nūrūnī	نورانی	TS	2. mec. Saygı uyduan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1570
nufūz	نفوز	TS	2. mec. Söz geçirme, güçlü olma erk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1541
'umr	عمر	TS	2. mec. Çok hoş giden şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1047
babbağā	بغواء	TS	2. mec. Duyduklarını düşünmeden olduğu gibi tekrarlayan kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 115
raķiķ	رقيق	TS	2. mec. Merhametli, yufka yürekli.	Yok. s. yok.	Yok. s. 642
re' āyā	رعایا	TS	3. mec. Hirstiyan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 624
rebābī	ربابی	TS	2. sf. mec. İnce, duygulu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 563
redd + mīrās	رد میراث	TS	2. mec. Özellikle politikada kendinin veya partinin geçmişini tanmama.	Yok. s. yok.	Yok. s. yok.
rūḥ	روح	TS	4. mec. Duygu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 668
ru' yā	رویا	TS	2. mec. Gerçekleşmesi imkânsız durum, hayal. 3. mec. Gerçekleşmesi beklenen ve istenen şey, umut.	Yok. s. yok.	Yok. s. 675
sābit	ثابت	TS	3. mec. Değişmeyen, hep aynı kalan, önceden ayarlanmış.	Yok. s. yok.	Yok. s. 168

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
şāf	صاف	TS	2. mec. Kurnazlığa aklı ermeyen, kolaylıkla aldatılabilen, bön, safdil. 3. mec. İyi niyetli, art niyetsiz.	1. mec. Kurnazlığa aklı ermeyen. s. yok.	Yok. s. 889
şāhib	صاحب	TS	4. mec. Koruyan, arka çıkan, gözetken kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 887
şāhne	ساحه	TS	3. mec. Tanık olunan, gözlenen olay. 4. Bir konu veya çalışma çevresi, çalışma dal.	Yok. s. yok.	Yok. s. 793
saķaķ	سقط	TS	2. mec. Bozuk veya eksik.	Yok. s. yok.	Yok. s. 763
salţanat	سلطنة	TS	2. mec. Bolluk ve zenginlik, gösterişli yaşayış. 3. mec. Birinin bir işte, bir yerde bulunan kimseler üzerindeki egemenliği.	Yok. s. yok.	Yok. s. 772
şandaliyye	صندالية	TS	2. mec. Makam, koltuk, mevki.	Yok. s. yok.	Yok. s. 881
şanem	صنم	TS	2. mec. Çok güzel kadın.	Yok. s. yok.	Yok. s. 882
şāhife	صحيفة	TS	3. mec. Konu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 857
seyl	سيل	TS	2.mec.Hareket hâlindeki büyük kalabalık, yığın. 3. mec. Etki ve iz bırakan güçlü durum veya davranış. 4. mec. Yoğunluk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 802
şemere	ثمره	TS	2. mec. İstenilen sonuç, verim.	Yok. s. yok.	Yok. s. 182
şifr	صفر		2. mec. Hiçbir değeri olmayan şey. 3. sf. mec. Olmayan, bulunmayan. 4.sf. mec. Kötü, başarısız, verimsiz. 5. sf. mec. Yeni, kullanılmamış.	Yok. s. yok.	Yok. s. 869
istiftāh	استفتاح	TS	2. zf. mec. İlk kez.	Yok. s. yok.	s. 1127
silāh	سلاح	TS	2. mec. Savunmak veya saldırmak için kullanılan nesne, etken araç. 3. mec. Bir konuda etkili her şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 770
sirāyet	سرايت	TS	2. mec. Yayılma, dağılma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 751
sa' teri	سعتری	TS	2. mec. Hileci, yaltak kimse, kaşmer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 756
şulb	صلب	TS	2. mec. Döl, nesil, zürriyet.	Yok. s. yok.	Nesil. Zürriyet. s. 873
sulţān	سلطان	TS	4. mec. Belli bir alanda en üst düzeyde olanlar için kullanılan bir söz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 772
şun' i	صنعي	TS	2. mec. Yapmacık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 881
şūret	صورت	TS	2. mec. Somrutkanlık, asık yüzlülük. 3. mec. Soğuk davranma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 885
sulāle	سلاله	TS	2. mec. Ev, aile.	Soy, ev, aile. s. yok.	Yok. s. 774

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
suveydā	سويداء	TS	2. mec. Kalpteki gizli günah.	Yok. s. yok.	Yok. s. 794
şefak	شفق	TS	2. mec. Askerler arasında terhis için kalan gün sayısından önce söylenen bir söz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 829
şā'ir	شاعر	TS	2. mec. Hayal gücü geniş olan, duyarlı, duygulu (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 825
şebeke	شبكة	TS	3. mec. Birbiriyle bağlantılı ve gizli çalışan kimselerin tümü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 806
şehvet	شهوت	TS	2. mec. Aşırı istek.	Yok. s. yok.	Şiddetli arzu. s. 843
şerh	شرح	TS	4. mec. Açık ve ayrıntılı anlatma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 815
şeytān	شيطان	TS	2. mec. Kötü düşünceli, kötü niyetli kimse. 3. sf. mec. Çok kurnaz, uyanık (kimse).	Yok. s. yok.	Azgın şerir kimse. Bir çeşit pis yılan. Pek çirkin bir ot adı. s. 823
şiddet	شدت	TS	5. mec. Kaba güç. 6. mec. Duygu veya davranışta aşırılık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 812
şî'r	شعر	TS	2. mec. Düş gücüne, hayale, imgeye, gönle seslenen, anı, duygu, coşku uyduuran, etkileyen şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 825
şurekâ	شركاء	TS	2. mec. Yandaşlar, taraftarlar, destekçiler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 820
ta'kib	تعقيب	TS	4. mec. İzinden gitme, uyma, izleme	Yok. s. yok.	Yok. s. 820
taqiyye	طافيه	TS	2. mec. Olduğundan farklı görünme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 947
taqvim	تقويم	TS	3. mec. Yapılacak bir işin türlü evrelerini zamana bağlı olarak gösteren program.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1272
tāmm	تام	TS	6. mec. Gerçek, kusursuz. 7. mec. Ehliyetli, yetkin.	1. mec. Kusursuz. s. yok.	Yok. s. 161
ta'mir	تعمير	TS	2. mec. Yapılan bir yanlış, kusuru düzeltmeye çalışma.	Yanlış düzeltme. s. yok.	Yok. s. 1048
tārihi	تاريخي	TS	3. mec. Unutulmayan, anılma değeri olan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 151
taşfiye	تصفية	TS	4. mec. Türlü sebeplerle birçok bir çok kimsenin görevine son verme.	Türlü sebeplerle görevine son verme. s. yok.	Yok. s. 871
ṭā'ūn	طاعون	TS	3. mec. En uygun durum ve zaman. 4. mec. Hazır olma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 926
taẕyīk	تضييق	TS	2. mec. Manevi baskı, zorlama, zarara sokma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 910
tedāvī	تداوى	TS	2. mec. Aksayan bir şey düzeltme, iyileştirme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 532
tefessuḥ	نفسخ	TS	2. mec. Kişi, toplum vb. Özelliğini, niteliğini yitirerek bozulma, kokuşma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1157

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
temāyul	تمایل	TS	4. mec. Bir kimseye veya bir şeye ilgi duyma.	1. mec. İlgi duyma. s. yok.	Yok. s. 1472
temyiz	تميز	TS	4. mec. Ahlakça lekesiz, bulaşık olmayan bir biçimde.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1471
tenvîr	تنوير	TS	2. mec. Bilgi verme aydınlatma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1570
terennum	ترنم	TS	3. mec. Anlatma, ifade etme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 659
tertîb	ترتيب	TS	6. mec. Hile, düzen, komplo.	Yok. s. yok.	Yok. s. 572
teḥîr	تاخير	TS	2. mec. Büyülme, kendine bağlama.	Yok. s. yok.	Yok. s. 17
teşvîḳ	تشويق	TS	2. mec. Bir kimseyi kötü bir iş yapması için kışkırtma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 846
tevlîd	توليد	TS	2. mec. Sebep olma, oluşturma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1682
tılsım	طلسم	TS	3. mec. Çare, önlem.	Yok. s. yok.	Yok. s. 932
tiryākî	ترياقى	TS	2. mec. Bir şeye çok alışmış , kendine huy edinmiş.	Keyif verici maddelere alışkanlığı olan. s. yok.	Yok. s. 678
tūfān	طوفان	TS	2. mec. Şiddetli yağmur. 3. mec. Çok yoğun veya şiddetli şey.	Şiddetli yağmur. s. yok.	Her şeyi silip süpüren ihata eden azgın sel. Çok fazla yağan yağmur. Her şeyi mahveden ölüm afatı. Çok veya büyük olan şey, hadise. Gecenin karanlığının şiddeti. s. 947
ufḳ	افق	TS	3. mec. Anlayış, kavrayış, görüş, düşünce gücü, ihata. 4. mec. Çevre, dolay.	Yok. s. yok.	Yok. s. 38
‘uḳde	عقده	TS	2. mec. İçe dert olan şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1028
vaḥşî	وحشى	TS	3. mec. Kaba, saygısız, uyum sağlayamayan (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1638
vaḳt	وقت	TS	6. mec. Geçim, para bakımından elverişli durum.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1673
veli + ‘ahd	ولى عهد	TS	2. mec. Herhangi bir göreve veya makama geleceği beklenen kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1684
ẓa‘f	ضعف	TS	3. mec. Eksiklik, yetersizlik.	Yok. s. yok.	Yok. s. 900
ẓābiṭ	ظابط	TS	2. sf. mec. Tuttuğunu koparan, dediğini yaptıran.	Yok. s. yok.	Şiddetli, kuvvetli adam. s. 892

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
zāhirī	ظاهري	TS	2. mec. Yapmacık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 959
zāviyye	زاوية	TS	3. mec. Anlayış, görüş, bakış açısı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 722
za'îf	ضعيف	TS	3. mec. Sağlamlılığı, dayanaklığı olmayan. 4. mec. Önemli, güvenilir olmayan. 5. mec. Çok az. 8. mec. Bilgi yönünden yeterli olmayan, yetenezsiz. 9. mec. Kişilik ve ruhsal yönden gereği kadar güçlü olmayan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 900
zevk	ذوق	TS	4. mec. Eğlence.	Yok. s. yok.	Yok. s. 555
zaḳḳūm	ذقوم	TS	2. mec. İçki ve sigara gibi zararlı alışkanlıklar için kullanılan bir söz. 3. mec. Sıkıntı veren kimse veya şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 700
zırve	ذروه	TS	2. mec. Bir işte ulaşılan en üst aşama.	En üst aşama. s. yok.	Yok. s. 544
ābā	آباء	MBTS	3. mec. Büyükler, ileri gelenler.	Yok. s. yok.	
‘ubūs	عبوس	MBTS	3. mec. İnsana baskı yapan, olumsuz bir etki bırakan, hoşla gitmeyen, sıkıcı, sert.	Yok. s. yok.	Yok. s. 963
a’dā	اعداء	MBTS	2. mec. Rakipler, hasımlar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 980
‘adem	عدم	MBTS	3. mec. Ölüm.	Yokluk, hiçlik ve ölüm. s. yok.	Yok. s. 978
‘afārīt	عفاريت	MBTS	2. mec. İfrīt gibi korkunç kimseler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1022
āfet	آفت	MBTS	2. mec. Sakınılması gereken, tehlikeli, insana büyük zarar verecek olan kimse veya şey. 3. İnsanın kendini kaptırıp kurtulamadığı durum.	Yok s. yok.	Yok s. 37
aḡniyā	اغنيا	MBTS	2. mec. Gözü ve gönlü tok olanlar, mânevî zenginliğe sâhip oldukları için hırsa kapılmayanlar, müstaḡni kimseler.	Yok. s. yok.	1. Zenginlik. Kifayet. s. 1115
ḥavel	احول	MBTS	2. mec. Ters gören, yanlış gören.	Yok. s. yok.	Yok. s. 362
a’ḳāb	اعقاب	MBTS	2. mec. Evlâtlar oğullar, torunlar.	Yok. s. yok.	Evlâd. s. 1026
‘aḳāmet	عقامت	MBTS	2. mec. Sonuca varamama, yarıda kalma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1032
‘aḳārib	عقارب	MBTS	2. mec. Zararlı, kötü, can yakıcı kimseler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1030
‘aks	عكس	MBTS	4. mec. Bir düşünce, duygu veya olayın yaptığı eki, bıraktığı iz, yankı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1034
‘aḳreb	عقرب	MBTS	3. mec. Tehlikeli, can yakıcı, zararlı kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1030

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
'aks-i şedā	عكس صدا	MBTS	2. mec. Tesir, etki, iz.	Yok. s. yok.	Yok. s. yok.
ālet	آلت	MBTS	3. mec. Pek hoş görülmeyen bir işe aracı ve yardımcı olan, bu amaçla kendisinden faydalanılan kimse veya şey, vâsita.	Yok. s. yok.	Yok. s. 59
'ālī	عالی	MBTS	2. mec. Değeri yüksek, şerefli.	Yüce ve yüksek. s. yok.	Şerefli Yüksek. s. 1045
'alīl	علیل	MBTS	4. mec. Harap, bitkin.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1042
āmentü	امنت	MBTS	2. mec. Bir şeyin esâsını, temelini teşkil eden husus.	Yok. s. yok.	Yok. s. 51
a'rāf	اعراف	MBTS	2. mec. İki şey ortasında kalan yer veya hal, ne bir taraf ne öbür taraf, ara, geçit.	Yok. s. yok.	Yok. s. 991
'ar'ar	عرعر	MBTS	2. mec. Sevgilinin zarif endâmı, ince ve uzun boyu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 990
'arus	عروس	MBTS	2. mec. Gelin gibi güzel ve değerli olan şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 236
aşamm	اصم	MBTS	2. mec. Ses vermeyen, sessiz.	Yok. s. yok.	Sesi olmayan. s. 880
'āşik	عاشق	MBTS	4. mec. Dalgın, unutkan, kalender kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1007
'ayār	عیار	MBTS	5. mec. (Belli bir değer hükmüne göre) Seviye, derece, değer, kırat.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1071
ba'īd	بعید	MBTS	2. mec. Olması ihtimaldan uzak bulunan, beklenmeyen.	Yok. s. yok.	Yok. s. 113
bākire	باکرة	MBTS	2. sf. mec. El değmemiş, dokunulmamış, temiz, saf, pāk.	Cinsel ilişkide bulunmamış dişi, kız. s. yok.	Yok. s. 121
baḳḳam	بقام	MBTS	3. sf. mec. Her kılığa giren, her boyaya boyanan.	Yok. s. yok.	İşe yaramayan döküntü olarak düşen yün. Aklı az kişi. s. 120
bārid	بارد	MBTS	2. mec. Hoş olmayan, sevimsiz, insanın üzerinde soğuk bir etki bırakan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 85
başar	بصر	MBTS	3. mec. Anlayış, idrak, iz'an, basîret.	Yok. s. yok.	Yok. s. 104
başīr	بصیر	MBTS	2. mec. Görüp anlayan, kalp gözü açık, basîret sâhibi, anlayışlı.	Yok. s. yok.	Görtücü. Gören. Âlim. Anlayan. Basîret sahibi. s. 105
belāğat	بلاغت	MBTS	4. mec. Bir şeyin kendi özelliğini veya bir gerçeği sâdece varlığı ve durumu ile anlatması, hal diliyle anlatma, sözsüz ifâde etme gücü.	İyi konuşma yeteneği, söz sanatlarını inceleyen bilgi dalı. S. yok.	Yok. s. 127
berrāḳ	براق	MBTS	3. mec. Açık seçik net.	Yok. s. yok.	Yok. s. 91
berzaḥ	برزخ	MBTS	4. mec. Zorlu, belâlı geçti, can sıkıcı, bunalıcı yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 87

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
besmele	بسملة	MBTS	2. mec. Başlangıç.	Yok. s. yok.	Yok. s. 101
beynūnet	بينونت	MBTS	2. mec. Anlaşmazlık, ihtilâf, zıddiyet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 145
beytu'llāh	بيت الله	MBTS	2. mec. İnanan kulun gönlü.		Yok. s. 142
biżā'at	بضاعت	MBTS	2. mec. Bilgi sermâyesi, bilgi hamûlesi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 107
bisāṭ	بساط	MBTS	2. mec. Dünya.	Yok. s. yok.	Yok. s. 99
būkalemūn	بوқلمون	MBTS	4. mec. Yerine ve îcâbına göre tavır ve davranışlarını hemen değiştirip bulunduğu yere uyan kimse, döneke.	Yok. s. yok.	Yok. s. 286
burūdet	برودت	MBTS	3. mec. Dargınlık, kırgınlık, iğbirar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 85
cāhil	جاهل	MBTS	3. mec. Acemi, toy, tecrübesiz (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 252
cānī	جانی	MBTS	2. sf. mec. Çok gaddar, kan dökücü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 248
cehennem	جهنم	MBTS	2. mec. Çok sıkıcı, azap verici yer veya durum.	Yok. s. yok.	Yok. s. 253
cennet	جنت	MBTS	2. mec. Çok güzel, iç açısı, huzur verici yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 248
cereyān	جريان	MBTS	5. mec. Fikir, sanat veya siyâset alanlarında ortaya çıkan belli bir görüş tarzı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 207
cevher	جوهر	MBTS	2. mec. Yaratılıştan gelen değer, fitrî kâbiliyet, iyi ve kıymetli maya, değer, kıymet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 260
cezzār	جزار	MBTS	2. sf. mec. Kan dökücü (kimse), zâlim, gaddar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 216
cerbū'	جربوع	MBTS	2. mec. Cılız, zayıf çocuk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 207
cīfe	جيفه	MBTS	2. mec. Kokmuş bir ceset gibi iğrenç olan şey veya kimse.	Yok. s. yok.	Kokmuş, bozulmuş ceset, ölü. s. 262
cilve	جلوه	MBTS	4. mec. Hesapta bulunmayan olay, oyun.	Yok. s. yok.	Yok. s. 236
cināyet	جنايت	MBTS	2. mec. Öldürme derecesinde ağır suç.	Yok. s. yok.	Yok. s. 248
cuzām	جذام	MBTS	3. mec. Sefil, kötü ve beceriksiz kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 206
dāl	دال	MBTS	2. mec. İki büküm olmuş. Genişleyip yayılmak, her tarafa kol atmak.	Yok. s. yok.	Yok. s. 529
ḍarbe	ضربه	MBTS	2. mec. Çok üzücü, yıkıcı bir etki yapan olay.	Yok. s. yok.	Yok. s. 896
ders	درس	MBTS	5. mec. Bir olayın zihinde bıraktığı, insanın gözünü açıp yanlış	Yok. s. yok.	Yok. s. 485

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
			davranışlardan sakınmasını sağlayan öğretici, uyarıcı iz, ibaret.		
deverān	دوران	MBTS	2. mec. Kader, tâlih, baht.	Yok. s. yok.	Yok. s. 525
ebter	ابتر	MBTS	2. mec. Eksik, noksan, sonuçsuz (şey).	Yok. s. yok.	Yok. s. 67
ecvef	اجوف	MBTS	2. mec. Câhil, bilgisiz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 259
edebiyât	ادبيات	MBTS	4. mec. Boş, gereksiz, yapmacık ve özentili sözler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 18
ef'ā	افعاء	MBTS	2. mec. Kötü, habis kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1170
enf	انف	MBTS	2. mec. Gurur, kibir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 54
esîr	اسير	MBTS	3. mec. Birinin veya bir durumun hükmü ve buyruğu altında girmiş olan, etkisinden kurtulamayacak kadar müptelâ olan kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 31
eşnâf	اصناف	MBTS	2. mec. Hesâbını bilen, mesleğini değil çok para kazanmayı düşünen açığöz kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 882
etfâl	اطفال	MBTS	2. mec. Tâze fidanlar ve çiçekler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 929
fâķîr	فقير	MBTS	4. sf. mec. Yetersiz, kifâyetsiz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1172
fâris	فارس	MBTS	3. sf. mec. Usta, mâhîr, hûnerli; konusunda at oynatabilen.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1145
fenn	فن	MBTS	5. mec. Hile hilekârlık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1182
fevt	فوت	MBTS	2. mec. Ölüm, mevt.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1184
fîr'avn	فرعون	MBTS	2. mec. Kibirli, benlikçi, hâin, zâlim ve despot kimse.	Yok. s. yok.	Azgın, cebbâr ve kibirli insan. s. 1151
furce	فرجه	MBTS	3. mec. Fırsat.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1141
ġaleyān	غليان	MBTS	2. mec. Coşma, coşkunluk, taşkınlık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1108
ġanîmet	غنيمت	MBTS	2. mec. Beklenmedik zamanda ve şekilde ele geçen şey veya fırsat, emeksiz ve bedavadan elde edilen menfaat.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1114
ġarîķ	غريق	MBTS	2. mec. Bir şeye içinde kaybolacak derecede dalmış olan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1090
ġarb	غرب	MBTS	2. mec. Bir şeyle aşırı derecede dolmuş olma, bir şeye batmış, boğulmuş halde bulunma, müstağrak.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1085
kâfir	كافر	MBTS	3. i. ve sıf mec. Hain, zalim, inatçı kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1316
ġayyā	غيا	MBTS	2. mec. İçine düşölünce kolay çıkılamayan dertli, belalı yer veya durum.	Yok. s. yok.	Yok. s. yok.

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
ğazāl	غزال	MBTS	2. mec. Edebiyatta sevgili ve sevgilinin güzel gözü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1092
ğazanfer	غصنفر	MBTS	2. mec. Kahraman ve cesur kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1098
ğizā'	غذاء	MBTS	2. mec. Hayat kaynağı, kuvvet ve güç veren şey, besleyici unsure.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1084
ğurūb	غروب	MBTS	3. mec. Yavaş yavaş son bulma, kaybolup yok olma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1085
ḥabl	حبل	MBTS	2. mec. Bağ.	Yok. s. yok.	Yok. s. 268
ḥāl	حال	MBTS	4.mec. Güç, kuvvet, takat, mecal.	Güç, kuvvet, takat. s. yok.	Yok. s. 362
ḥalf	خلف	MBTS	3. mec. Bir kimsenin kendisinden sonar gelen evladı, zürriyeti.	Yok. s. yok.	Zürriyet. s. 436
ḥamle	حملة	MBTS	3. mec. İlerleme gayretiyle atılan adım, atılım.	Yok. s. yok.	Yok. s. 345
ḥamīr	خمير	MBTS	4. mec. Asıl, maya, cevher.	Yok. s. yok.	Yok. s. 443
ḥarāret	حرارة	MBTS	5. mec. Coşkunluk, şevk, ateşlilik Aşkın hariiretini sonbahar serinliğine katıyor (Ahmet Haşim).	Yok. s. yok.	Yok. s. 290
ḥarūn	حرون	MBTS	2. mec. inatçı (kimse).	Yok. s. yok.	Huysuz, inat. s. 297
ḥaṣerāt	حشرات	MBTS	2. mec. Değersiz ve zararlı kimseler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 307
hevā'ī	هوائی	MBTS	2. sıf ve i. mec. Ciddi şeyleri umursamayıp keyif ve arzusuna göre hareket eden, etrafına aldırınayp kendini kayıt altına sokmayan, bir yerde sebat etmeyip bir meseleden öbürüne atıyiveren (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1619
ḥavṣale	حوصله	MBTS	2. mec. İnsanın anlama, kavrama, kabul edebilme ve tahammül derecesi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 359
ḥayl	خيل	MBTS	3. mec. Güruh, taife, cemaat, zümre.	Yok. s. yok.	Yok. s. 462
ḥayevān	حيوان	MBTS	4. mec. Akılsız, idraksiz, kaba kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 369
haẓm	هضم	MBTS	2. mec. Şikayet etmeden katlanma, basit kusurları mesele yapmama, içinde eriterek tahammül etme, gönüli geniş olma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1601
ḥazīne	خزينة	MBTS	3.mec. Maddi veya manevi büyük servet değerindeki şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 403
hedef	هدف	MBTS	2.mec. Amaç, maksat, meram, varılmak istenen nokta.	Amaç, gaye, maksat. s. yok.	Yok. s. 1589
hemec	همج	MBTS	2. mec. Şaşkın, sersem kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1609
hendese	هندسه	MBTS	2. mec. Bir şeyi sınırlayan, kuşatan şekil, ölçü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1614
ḥinzir	خنزير	MBTS	mec.2. Hâin, gaddar, inatçı, pis (kimse).	Katı yürekli, kötü düşünen, gaddar. s.	Yok. s. 448

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
				yok.	
hırbā	حرباء	MBTS	3. mec. Renkten renge giren, sık sık fikir değiştiren kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 286
hızā	حذاء	MBTS	2. mec. Değer bakımından aynı ölçüde olma durumu, seviye.	Yok. s. yok.	Yok. s. 285
hizebr	هزبر	MBTS	2. mec. Yiğit, cesur.	Yok. s. yok.	İri kavi. Arslan. s. 1597
hudūd	حدود	MBTS	4. mec. Bir şeyin varabildiği en son derece, en son mertebe.	Uç, son, nihayet. s. yok.	Bir şeyin müntehası, limiti, sonu. s. 280
hukūk	حقوق	MBTS	5. mec. Dostluk, ahabplık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 328
hum mā	حما	MBTS	4. mec. Şiddetli arzu, ihtiras.	Yok. s. yok.	Yok. s. 348
iblis	ابليس	MBTS	2. mec. Hilekâr, habis, çok kötü kimse.	Kötü, düzenci. s. yok.	Yok. s. 6
ictinā	اجتناء	MBTS	2. mec. Elde etme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 248
feles	فلس	MBTS	2. mec. Bir şey yapacak hâli kalmamış, kendisinden bekleneni yapamayacak duruma gelmiş olma durumu, önemini ve geçerliliğini kaybetme.	Yenilgiye uğrama. s. yok.	Yok. s. 1177
‘ifrīt	عفريت	MBTS	2. mec. Çok kötü ve zararlı kimse.	Yok. s. yok.	Habis. s. 1022
iklīm	اقليم	MBTS	4. mec. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Bir şeyin kuvvetle hâkim olduğu ortam.	Yok. s. yok.	Yok. s. 39
iksīr	اكسير	MBTS	3. mec. Bir şeyi, bir hâli meydana getiren fevkalâde tesirli sebep.	Yok. s. yok.	Yok. s. 39
‘ilāc	علاج	MBTS	3. mec. Çâre, devâ, tedbir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1038
ilāhī	الهي	MBTS	2. mec. Olağanüstü, mükemmel.	Yok. s. yok.	Yok. s. 44
‘illet	علت	MBTS	6. mec. İnsanı kızdıran, sinirlendiren kimse veya şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1042
inṭifā	انطفاء	MBTS	2. mec. Gücünü kaybetme, zayıflama.	Yok. s. yok.	Yok. s. 929
istizlāl	استغلال	MBTS	2. mec. Bir kimsenin himâyesi altına girme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 956
iş‘āl	اشعال	MBTS	2. mec. Şiddetlendirme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 826
işmām	اشمام	MBTS	2. mec. Duyurma, hissettirme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 839
iṭfā	إطفاء	MBTS	2. mec. Yatıştırma, bastırma, dindirme, teskin etme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 927
i‘vicāc	اعوجاج	MBTS	3. mec. Dürüst hareket etmeme, doğru davranmama, hileli yollara sapma, eğrilik.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1062
ḳafā’	قفاء	MBTS	3. mec. Zekâ, akıl.	Anlama kabiliyeti, zeka. S. yok.	Yok. s. 1250

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
qāleb	قلب	MBTS	7. mec. Şekil, sûret, biçim.	bir biçim vermeye yarayan araç. s. yok.	Yok. s. 1251
qalb	قلب	MBTS	4. mec. Bir şeyin tam ortası, merkezi. 5. Can evi, en önemli nokta.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1251
qalb	قلب	MBTS	2. mec. Her hâli sahte olan, güvenilirmez (kimse).	Yalancı, kendine güvenilmeyen. S. yok.	Çok yönlü becerikli kişi. Kurnaz. s. 1251
qaşb	قصاب	MBTS	3. mec. Kan dökücü, hunhar kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1232
qayd	قيّد	MBTS	6. mec. Bağlayıcı husus, tahdit edici şart ve insanı sınırlayan davranışların ona göre ayarlamasını gerektiren bağ.10. mec. Kaygı, endişe, tasa.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1272
kebāb	كباب	MBTS	3. sıf. eski. mec. Yanmış, yanık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1277
kevşer	كوثر	MBTS	2. mec. Cana can katan, hayat veren, saf, temiz, tatlı su vb.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1335
qible	قيله	MBTS	2.mec. Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1196
qıtmır	قطمير	MBTS	3. mec. En küçük parça, en ufak şey[Bu anlamda daha çok Nakir ü kıtmir şeklinde geçer].	Yok. s. yok.	Az ve değersiz şey. s. 1244
kīmiyā	كيمياء	MBTS	4. mec. Ender bulunan kıymetli şey, iksir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1340
kisve	كسوه	MBTS	3. mec. Görünüş, kılık.	Kılık. s. yok.	Yok. s. 1309
kulb	قلب	MBTS	2. mec. Bahâne, uydurma sebep.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1251
qumqum'	قمقماء	MBTS	3. mec. (Hile, fesat, dedikodu vb. kelimelerle yapılan isim tamlamalarının ikinci ögesi olarak) Söylenen şeyi fazlasıyla kendinde toplayan kimse veya şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1260
qurbān	قربان	MBTS	3. mec. Bir amaç uğruna kendini fedâ eden veya fedâ edilen kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1211
qutb	قطب	MBTS	6. mec. Birbirine aykırı düşen, zıt olan şeylerden her biri.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1240
küfr	كفر	MBTS	7. mec. Arapça'da "gece karanlığı" mânâsına gelen küfür kelimesi aynı zamanda mânevî karanlık, zulmet olarak da kabul edildiğinden dîvan edebiyatında sevgilinin saçının siyahlığını anlatmak için "zülf" ile birlikte kullanılmıştır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1317
levhâ	لوحة	MBTS	7. mec. Görünüş, manzara.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1397
lucce	لجه	MBTS	2. mec. Kalabalık, güruh, cemmigafir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1353

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
ma'bed	معبد	MBTS	2. mec. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Büyük bir sevgi ve saygı ile bağlanılan yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 962
ma'būde	معبوده	MBTS	2. mec. Taparcasına sevmeye ve uğrunda büyük fedâkârlıklar yapmaya degecek kadın, sevgili.	Yok. s. yok.	Yok. s. 962
ma'būd	معبود	MBTS	3. mec. Bir insanın sâhip olmak isteğiyle uğrunda maddî, mânevî her şeyini fedâ edecek kadar arzulayıp putlaştırdığı kimse veya nesne.	Yok. s. yok.	İbadet olunan. Put. Tapınılan. s. 962
ma'dîn	معدن	MBTS	4. mec. Pek de hak edilmediği halde devamlı menfaat sağlanan kimse, iş veya yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 979
maḥbes	محبس	MBTS	2. mec. Hapishâne hissini veren karanlık, sıkıntılı yer.	Yok. s. yok.	Hapishane. Zindan. s. 265
maḥmūm	محموم	MBTS	2. mec. Ateşli olan bir kimseye yakışır tarzda.	Yok. s. yok.	Yok. s. 347
maḥsūl	محصول	MBTS	4. mec. Elde edilen, meydana gelen, hâsıl olan şey, netice, ürün, semere.	Yok. s. yok.	Hulâsa. Bir şeyden geri kalan. Gelir. s. 312
maḥşer	محشر	MBTS	2. mec. Çok büyük kalabalık.	Yok. s. yok.	Toplanma yeri. s. 307
ma'kūs	معكوس	MBTS	4 . mec. Yolunda gitmeyen, kötü giden, uğursuz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1034
māl	مال	MBTS	4. mec. Kötü, bayağı kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1469
ma'neviyyūn	معنويون	MBTS	5. mec. Oyun, hile, dolap, düzen.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1059
mā'nā	مانعه	MBTS	2. mec. Zorluk, güçlük.	Yok. s. yok.	Engel. Koruyan. s. 1464
manzara	منظره	MBTS	3. mec. Hal, durum, vaziyet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1530
ma'rifet	معرفت	MBTS	2. mec. Bir kimsenin uygun olmayan, hoşla gitmeyen, garip karşılanan hal ve davranışı, tuhaflık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 992
maş'ad	مصعد	MBTS	2. mec. Yüksek seviye, mertebe.	Yok. s. yok.	Yok. s. 867
meymūn	ميمون	MBTS	2. mec. Çok çirkin ve tuhaf görünüşlü kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1694
maẓlūm	مظلوم	MBTS	3. mec. sıf. (Yüz, ses vb. için) Hüzünlü, mahzun.	Sessiz ve uysal, boynu bükük. s. yok.	Yok. s. 957
celā'	جلاء	MBTS	2. mec. Ayna.	Yok. s. yok.	Yok. s. 236
mecrā	مجرى	MBTS	2. mec. Akış yolu, akış yönü, tâkip edilen seyir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1412
mecrūḥ	مجروح	MBTS	2. mec. (Gönül, kalp vb. için) Kırık, incinmiş, kırgın.	Yok. s. yok.	Yok. s. 208

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
medār	مدار	MBTS	4. mec. Dayanak, destek.	Yok. s. yok.	Yok. s. 527
medd ve cezr	مد و جزر	MBTS	2. mec. İniş çıkış, yükseliş ve alçalış.	Yok. s. yok.	Yok. s. 216-1419
medenī	مدنى	MBTS	3. mec. Görgülü, terbiyeli (kimse), kibar, nâzik.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1420
meflûc	مفلوج	MBTS	2. mec. Durmuş, çalışmaz, işlemez duruma gelmiş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1176
mehd	مهد	MBTS	2. mec. Bir şeyin ortaya çıktığı, zuhur ettiği, gelişip büyüdüğü yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1466
me'kel	ماكل	MBTS	3. mec. Kolay geçim sağlanacak yer, kaynak veya zahmetsizce elde edilen gelir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1323
melek	ملك	MBTS	2. mec. Güzel yüzlü, iyi huylu, mâsum kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1461
menâbi'	منابع	MBTS	2. mec. Menşec, kaynak.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1479
menâhic	مناهج	MBTS	2. mec. Tutulan yollar, benimsenen inanç ve görüşler.	Yok. s. yok.	
menzil	منزل	MBTS	3. mec. Varılacak yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1505
merhem	مرهم	MBTS	2. mec. Mânevî bir acının, bir üzüntünün şiddetini azaltacak, ümit ve teselli kaynağı olacak şey, çâre.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1430
merkez	مركز	MBTS	7. mec. Kararlar veren ve verdiği karâra uyulan güç.	Yok. s. yok.	Yok. s. 646
merzûk	مرزوق	MBTS	2. mec. Mutlu, bahtiyar, mesut.	Yok. s. yok.	Bahtı ve şanslı açık olan adam. s.601
mesâfe	مسافة	MBTS	2. mec. İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerindeki uzaklık, soğukluk, resmiyet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 797
meshûf	مسهوف	MBTS	2. mec. Susamış (kimse), teşne.	Yok. s. yok.	Yok. s. 790
meş'ale	مشعله	MBTS	2. mec. ve teşmil. Yol gösteren, önder olan ışık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 826
mevki'	موقع	MBTS	5. mec. Bir kimsenin veya bir nesnenin benzerleri arasındaki yeri, değeri, seviyesi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1675
mevsim	موسم	MBTS	4. mec. Hayatın bölümlerinden her biri, çağ.	Yok. s. yok.	Vakit. Her şeyin zamanı. s.1655
meydân	ميدان	MBTS	3. mec. İmkân, fırsat, uygun zaman [Bu anlam daha çok deyimlerde ortaya çıkar].	Yok. s. yok.	Yok. s. 1471
meyl	ميل	MBTS	2. mec. Bir kimse veya şeye diğerlerinden fazla eğilim, sevgi, istek ve ilgi gösterme, temâyül.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1473
meyyâl	ميال	MBTS	2. mec. İstekli, arzulu, hevesli (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1473

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
mezlağa	مزلقه	MBTS	2. mec. Hatâya düşmeye, yanlışlık yapmaya sebep olan hal ve davranış.	Yok. s. yok.	Yok. s. 705
mi'de	معدہ	MBTS	3. mec. Yeme içme isteği, iştah.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1447
mihrāk	محراق	MBTS	2. mec. Aynı düşüncede olan insanların birleştiği nokta, bir şeyin toplanıp yoğunlaştığı yer, merkez, odak.	Yok. s. yok.	Yok. s. 295
mihrāb	محراب	MBTS	2. mec. Yüceliğinden, güzelliğinden vb. üstün niteliklerinden dolayı kendisine yönelinen makam veya kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 287
mi'mārī	معماری	MBTS	3. mec. Biçim, tarz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1049
minhāc	منهاج	MBTS	2. mec. Bir kimsenin belirli bir amaca, ideale erişmek için tuttuğu yol, benimsediği inanç, görüş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1563
mi'yār	معیار	MBTS	2. mec. Bir kimseyi veya bir kavramı değerlendirebilmek yahut hakkında doğru hükme varabilmek için başvuru, herkes tarafından kabul edilmiş, yerleşmiş prensip, ölçü, kıstas, kriter.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1071
mu'aqqad	معقد	MBTS	2. mec. Açık ve net olmayan, kapalı, karışık olan (şey), muğlak.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1028
mu'allak	معلق	MBTS	4. mec. Henüz bir karâra bağlanmamış, çözülmemiş halde duran, sürüncemede kalan, askıya alınan (iş, mesele).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1041
mu'ammā	معمّا	MBTS	2. mec. Anlaşılmaz, halledilmez şekilde güç, halli müşkül iş veya şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1052
mu'arrā	معرا	MBTS	2. mec. Temizlenmiş, arınmış.	Yok. s. yok.	Yok. s. 996
mu'cize	معجزه	MBTS	3. mec. Olağanüstü şey, hârikulâde olay.	Yok. s. yok.	Yok. s. 973
muḥārebe	محاربة	MBTS	3. mec. Herhangi bir konuda yapılan şiddetli tartışma, münakaşa, mücadele.	Yok. s. yok.	Yok. s. 287
muḥarrik	محرك	MBTS	2. mec. Tahrik ve teşvik eden, kışkırtan, ayaklandıran, azdıran.	Yok. s. yok.	Mahrik eden. Kışkırtıcı. s. 296
muḥīṭ	محيط	MBTS	2. mec. Gücü veya bilgisi ile kuşatan, içine alan, kapsayan, câmi, hâvi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 319
muḥriḳ	محرق	MBTS	2. mec. Gönül yakan, yürek sızlatan, dokunaklı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 295
muḥterik	محترق	MBTS	2. mec. İçi yanan, yanıp tutuşan; dokunaklı, etkili, yanık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 295

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
mūnis	مونس	MBTS	3. mec. Akla aykırı gelmeyen, uygun, münâsip.	Yok. s. yok.	Yok. s. 53
munkabiz	منقبض	MBTS	2. mec. İç sıkılmış, sıkıntılı, neşesiz, somurtkan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1194
munşabb	منصب	MBTS	3. mec. Birbirine kavuşmuş, karışmış olan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 853
muntafi	منطفي	MBTS	2. mec. Canlılığını, güç ve etkisini kaybetmiş, sönük duruma gelmiş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 929
munṭaliḥ	منطلق	MBTS	4. mec. Gamsız, tasasız, sevinçli (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 934
mūsiḳī	موسيقى	MBTS	3. mec. İnsan kulağını okşayan, kulağa hoş gelen âhenkli ses veya sesler dizisi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1469
mu'vecc	معوج	MBTS	2. mec. Doğru dürist olmayan (iş, davranış).	Yok. s. yok.	Düz, doğru olmayan şey. s. 1062
muẓlim	مظلم	MBTS	2. mec. Açıkça anlaşılmayan, sonu belli olmayan, gizli, şüpheli, meçhul.	Yok. s. yok.	Yok. s. 957
mubāşir	مباشر	MBTS	4. mec. Devlet adına iş yapıyormuşçasına emreden, hükmetmeye kalkan kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 102
mucessem	مجسم	MBTS	2. mec. Cismi varmış gibi yoğun bir durum almış olan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 220
mucevvef	مجوّف	MBTS	2. mec. Boş, anlamsız.	Yok. s. yok.	İç büyük . Korkak. s. 259
mu'essese	مؤسسة	MBTS	4. mec. Bir toplumun sosyal yapısının esâsı olan evlilik, nikâh, âile, mülkiyet vb. kurumlardan her biri.	Yok. s. yok.	Yok. s. 31
mufred	مفرد	MBTS	2. mec. Bir tâne, eşsiz, benzersiz (şey veya kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1143
mufteris	مفترس	MBTS	2. mec. Vahşî, zâlim.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1145
mukibb	مكبّ	MBTS	2. mec. Bir şeyin üzerine çok düşen, olması, elde edilmesi için çok uğraşan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1277
mulk	ملك	MBTS	4. mec. Ülke, âlem, diyar, dünya.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1461
multehif	ملتهف	MBTS	2. mec. İç yanan, çok üzgün, pek kederli.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1393
munkḳaş	منقش	MBTS	2. mec. İşlenmiş, nakşedilmiş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1550
munḥasif	منخسف	MBTS	3. mec. Daha iyisi yanında göze çarpmayan, dikkat çekmeyen, sönük, silik.	Yok. s. yok.	Yok. s. 405
munkesir	منكسر	MBTS	2. mec. Gücenmiş, kırgın.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1307

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
murevvic	مروج	MBTS	2. mec. (Düşünce, görüş vb. için) Destekleyen, taraftar olan, yayan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 666
muslimān	مسلمان	MBTS	3. mec. Özü sözüne uygun, dürüst, ahlâklî.	Yok. s. yok.	Yok. s. 776
mustezill	مستظل	MBTS	2. mec. Birinin koruması altına girmiş, himâyesine sığınmış olan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 957
muşterî	مشتري	MBTS	3. mec. İstekli kimse, tâlip.	Yok. s. yok.	Yok. s. 821
mutehâddir	متخدر	MBTS	2. mec. Nâmuslu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 383
mutelevvin	متلون	MBTS	3. mec. Çabuk fikir değiştiren, döneke, kararsız, sebatısız.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1400
muzmin	مزمین	MBTS	2. mec. Ne zamâna kadar devam edeceği bilinmeyen, bir çözüm getirilmemiş olan, kronik.	Uzun süreli. s. yok.	Kronik. s. 710
nağdîne	نقدينه	MBTS	2. mec. Değerli varlık, kıymetli mal.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1548
nağş	نقش	MBTS	4. mec. Görünüş, sûret.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1550
nâr	نار	MBTS	3. mec. Ateş gibi yakan duygu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1568
nefsâniyyet	نفسانیت	MBTS	2. mec. Kin, garaz, öfke.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1542
nehc	نهج	MBTS	2. mec. Yol, usûl, tarz, minval, tarik.	Yok. s. yok.	Açık düz doğru ve geniş yol. s. 1563
nusğ	نسغ	MBTS	2. mec. Hayat veren unsur, besleyici ana madde.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1510
nüve	نوه	MBTS	2. mec. Öz, esas.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1574
râcil	راجل	MBTS	2. mec. Bilgisiz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 583
râ'î	راعى	MBTS	2. mec. Bir memleketin, bir toplumun yöneticisi.	Yok. s. yok.	Bir işin idaresini üzerine alan. Vali. Hakim vs. İdareci. s. 624
revâc	رواج	MBTS	2. mec. İtibar, değer, kıymet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 666
rûh	روح	MBTS	3. mec. Duygu, his.	Yok. s. yok.	Yok. s. 668
ruṭûbet	رطوبة	MBTS	3. mec. Mal çokluğu, zenginlik.	Yok. s. yok.	Yok. s. 617
ru'yâ	رؤيا	MBTS	2. mec. Gerçekleşmesi mümkün olmadığı halde olması çok istenen şey, hayal, ümit.	Yok. s. yok.	Yok. s. 675
şadağa	صدقة	MBTS	4. mec. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Bahsedilen şeyden lutfen verilen ufak bir pay.	Yok. s. yok.	Yok. s. 861
şaff	صف	MBTS	3. mec. Aynı düşünce ve menfaatler etrâfında birleşen kimselerin meydana getirdiği topluluk, grup.	Yok. s. yok.	Sıra olmuş topluluk. Sınıf. s. 870

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
şafvet	صفوت	MBTS	2. mec. Kurnazlığa aklı ermeme, kolayca aldatılabilme, saflık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 872
şahn	صحن	MBTS	7. mec. Bir olayın, bir hususun görüldüğü, cereyan ettiği yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 857
şakib	ثاقب	MBTS	3. mec. İçe işleyen, etkili, nâfiz, müessir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 177
şakîl	ثقیل	MBTS	2. mec. Sıkıntı veren, bunaltan, bunaltıcı.	Ağır, sıkıntı veren. s. yok.	Skıntı veren, zahmetli kişi. s. 178
şanem	صنم	MBTS	2. mec. Çok güzel kimse, dilber, mahbûbe.	Yok. s. yok.	Yok. s. 882
şarrâf	صراف	MBTS	2. mec. Bir şeyden iyi anlayan, o şeyin ehli olan kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 865
saṭḥî	سطحی	MBTS	2. mec. Derinliği olmayan, derine inmeyen, yüzeyde kalan, yüzeysel, sıg.	Yok. s. yok.	Yok. s. 754
şahîfe	صحیفه	MBTS	3. mec. Olayların zaman içinde yer alan safhalarından her biri.	Yok. s. yok.	Yok. s. 857
şayrefî	صيرفي	MBTS	2. mec. Ufak tefek oyunlarla istediğini elde etmeyi başaran, her işin kolayını bilen, açıkgoz, kurnaz kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 865
sebîl	سبیل	MBTS	4. mec. Bolluğundan dolayı herkese su gibi bedâva dağıtılan veya çok ucuza satılan şeyler için kullanılır .	Yok. s. yok.	Çare. Umumi su içme yeri. s. 734
sefine	سفینه	MBTS	2. mec. Çeşitli konuları içine alan ansiklopedik mâhiyette eser.	Yok. s. yok.	Yok. s. 761
sehḥâre	سحاره	MBTS	2. mec. Büyüleyici bir güzelliğe sâhip kadın.	Yok. s. yok.	Yok. s. 740
şemer	ثمر	MBTS	2. mec. Semere, mahsul, ürün, verim.	Yok. s. yok.	Netice. Mahsûl. s. 182
şemere	ثمره	MBTS	3. mec. Beklenen sonuç, netice.	Yok. s. yok.	Netice. s. 182
seviyye	سويه	MBTS	2. mec. Bir kimsenin fikir, bilgi, görgü, değer, refah vb. bakımlardan bulunduğu, toplum içindeki başkalarına göre olan derecesi, mertebe, düzey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 798
seyyâle	سياله	MBTS	3. mec. Bir yeri veya kimseyi baskısı altına alan, kendini kuvvetle hissettiren maddî veya mânevî tesir, dalga.	Yok. s. yok.	Yok. s. 802
silâḥ	سلاح	MBTS	2. mec. Hücum ve savunmada kullanılan bilgi, tecrübe, göz yaşı vb. her şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 770
silk	سلك	MBTS	3. mec. Düzen, tertip.	Yok. s. yok.	Yok. s. 774
siyâset	سياسة	MBTS	3. mec. Amacına ulaşmak için şartların gerektirdiği gibi davranma, karşısındakinin hoşuna gidecek tarzda davranarak işini yürütme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 795
şudâ	صداع	MBTS	2. mec. Sıkıntı, rahatsızlık, huzursuzluk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 860

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
sukūṭ	سقوط	MBTS	2. mec. Daha aşağı derecelere, mertebelere inme, seviye kaybetme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 764
şulbiyyet	صلبيت	MBTS	2. mec. Katı kalplilik, duygusuzluk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 874
şalābet	صلايت	MBTS	2. mec. Katı yürekli, duygusuz (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 874
şulb	صلب	MBTS	2. mec. Döl, nesil, zürriyet.	Yok. s. yok.	Nesil. Zürriyet. s. 874
şūret	صورت	MBTS	2. mec. Asık yüzlülük, somurtkanlık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 885
suveydā'	سويداء	MBTS	2. mec. Kalpte gizlenen günah.	Yok. s. yok.	Yok. s. 794
şemmām	شمام	MBTS	2. mec. Ufak tefek sevimli kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 839
şemmāme	شمامه	MBTS	2. mec. Ufak tefek kimse, şamama.	Yok. s. yok.	Yok. s. 839
şemme	شمة	MBTS	2. mec. Çok az miktar, zerre miktârı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 839
şeyṭān	شيطان	MBTS	2. mec. Karakterinde kibir, azamet, hîle vb. kötü sıfatlar hâkim olan, azgın, habis, şerir kimse.	Yok. s. yok.	Haktan uzak kimse. Azgın şerir kimse. Bir çeşit pis yılan. s. 823
şî'r	شعر	MBTS	3. mec. Gönüle ve hayâle hitap eden, insanda güzellik duygusu ve heyecan uyandıran şey, görünüş, oluş vb.	Yok. s. yok.	Yok. s. 825
taḥlîl	تحليل	MBTS	2. mec. (Bir mesele, fikir, hareket veya sözü) Öğelerine ayırarak inceleme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 337
taḡdīs	تقديم	MBTS	3. mec. Büyük kabul etme, ululama, tâzim etme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1204
ṭarîḳ	طريق	MBTS	2. mec. Tâkip edilen yol, usûl.	Yok. s. yok.	Yok. s. 923
ṭarrār	طرار	MBTS	2. sıf. mec. Gönül çalan, insanın aklını başından alan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 919
tebrîd	تبريد	MBTS	2. mec. Aradaki ilişkiyi soğuk duruma getirme, arayı açma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 86
tecellî	تجلى	MBTS	2. mec. Kader, tâlih.	Yok. s. yok.	Yok. s. 236
telvîṣ	تلويث	MBTS	2. mec. Berbat etme, iğrenç duruma getirme, mülevves kılma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1396
temyîz	تميز	MBTS	6. mec. Lekelenmemiş, saf.	Bulaşık olmayan. s. yok.	Yok. s. 1471
temvîh	تمويه	MBTS	3. mec. Haksız olanı haklı gibi gösterme, eğriye doğru süsü verme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1470
tenebbuh	تنبيه	MBTS	2. mec. Gafletten kurtulup kendine gelme, aklını başına toplama.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1480
tenvîr	تنوير	MBTS	2. mec. Aydınlatma, bilgilendirme.	Işıklandırma. s. yok.	Yok. s. 1570
tercemān	ترجمان	MBTS	2. mec. Bir şeyi anlatmaya yardımcı olan vâsıta veya kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 151

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
terennum	ترنم	MBTS	4. mec. Anlatma, ifâde etme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 659
tereşşuh	ترشح	MBTS	2. mec. Dışarı vurup varlığını belli etme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 607
tertîb	ترتيب	MBTS	5. mec. Hile, düzen.	Yok. s. yok.	Yok. s. 572
teshîr	تسحیر	MBTS	2. mec. Kuvvetli bir tesirle kendine bağlama, büyülenmiş duruma getirme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 740
tevîd	تولید	MBTS	2. mec. Gözünü açma, gafletten kurtulma, uyanıklık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1682
teyakkuz	تیقظ	MBTS	2. mec. Gözünü açma, gafletten kurtulma, uyanıklık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1693
tiïesm	طلسم	MBTS	3. mec. Bir şeyin insan üzerinde bıraktığı, onu şiddetle hükmü altına alacak kadar kuvvetli tesir, büyü, sihir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 932
tiryāk	ترياق	MBTS	3. mec. Derde devâ, en etkili çâre.	Yok. s. yok.	Yok. s. 154
ṭulū	طلوع	MBTS	2. mec. Meydana çıkma, doğma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 933
‘übüdiyyet	عبودیت	MBTS	2. mec. Aşırı derecede bağılılık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 962
ufîḡ	افق	MBTS	2. mec. Bir kimsenin düşünce ve görüş gücü, anlayış ve kavrayış alanı, ihâta.	Yok. s. yok.	Yok. s. 38
‘uḡde	عقدہ	MBTS	2. mec. Halli güç iş, çözülmesi zor mesele.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1028
‘uḡm	عقم	MBTS	2. mec. Semeresizlik, verimsizlik.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1032
‘uḡr	عقر	MBTS	2. mec. Sonuç vermeme.	Yok. s. yok.	Kısırlık, veimsizlik. s. 1029
‘uḡûbet	عقوبت	MBTS	3. sıf. ve i. mec. Çok çirkin (kimse veya şey).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1027
a‘ver	عور	MBTS	2. mec. Bir şeyden mahrum kalmış olan, o şeye sâhip olmayan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1064
‘uşāre	عصارہ	MBTS	3. mec. Besleyici, hayat verici öz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1010
uṣûl	اصول	MBTS	5. mec. Biçim, tarz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 35
‘uzviyyet	عضویت	MBTS	2. mec. Çeşitli organlardan meydana gelmiş bütün.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1016
umm	ام	MBTS	2. mec. Kaynak, asıl, menşee.	Yok. s. yok.	Bir şeyin aslı. s. 48
ummehât	امہات	MBTS	2. mec. Asıl ve esas olan şeyler, kaynaklar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 48
vādî	وادی	MBTS	3. mec. Alan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1644

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Mecaz Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Mecaz Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
vāriş	وارث	MBTS	2. mec. Kendisinden önce olan şeylerden nasip alan kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1645
vedā'	وداع	MBTS	2. mec. Ayrılık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1643
vus'at	وسعت	MBTS	3. mec. Güç, kudret.	Yok. s. yok.	Kuvvet. s. 1654
yābis	يابس	MBTS	3. mec. Derinliği, heyecânı olmayan, duygudan yoksun, kuru.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1690
yehūdī	يهودى	MBTS	3. mec. Cimri.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1616
yed	يد	MBTS	2. mec. Güç, kudret.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1601
zamīr	ضمير	MBTS	2. mec. Kalp, gönül.	Yok. s. yok.	Yok. s. 904
zāviye	زاوية	MBTS	5. mec. Bakış açısı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 722
zevvāk	ذواق	MBTS	3. mec. Zevkine düşkün, zevk ehli (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 555
zill	ظل	MBTS	2. mec. Himâye, sâhip çıkma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 956
zimām	زمام	MBTS	2. mec. Yönetim, idâre.	Yok. s. yok.	Yok. s. 709
zirve	ذروه	MBTS	2. mec. En üstün seviye.	Doruk, tepe, en üst aşama. s. yok.	Yok. s. 544

4.2. Argo(laşmış) Olanların Karşılaştırılması

Tablo 4.2 Argo(laşmış) Olanların Karşılaştırılması (*Türkçe Sözlük-TS, Misalli Büyük Türkçe Sözlük-MBTS ve Büyük Argo Sözlük-BAS*'teki maddeler kendi içlerinde alfabetik olarak sıralanmıştır.)

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
abdāl	ابدال	TS	2.ünl. tkz. argo. Küçümseme ve azarlama bildiren bir seslenme sözü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 78
cila'	جلاء	TS	5.argo. Sert içkiden sonra içilen hafif içki.	Yok. s. yok.	Yok. s. 236
cins	جنس	TS	4. sf. argo. Garip, tuhaf.	Yok. s. yok.	Yok. s. 246
da'vā	دعوى	TS	5.argo. Sevgili , flört; metres.	Yok. s. yok.	Yok. s. 496
dukkān	دكان	TS	3.argo. kumarhane.	Yok. s. yok.	Yok. s. 506
eşnāf	اصناف	TS	3.argo. Kötü yola sapmış kadın.	Yok. s. yok.	Yok. s. 882
funduḡ	فندق	TS	3.argo. Hileli zar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1181
fustuḡ	فستق	TS	2.argo. Güzel, gösterişli kadın.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1156
ḥāfiḡ	حافظ	TS	2.argo. Bir şeyi anlamında ezberleyen kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 323
ḥarbī	حربى	TS	3. sf. argo. Temiz, hilesiz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 287
ḥikāye	حكاية	TS	2.argo. Asıl olmayan söz, olay.	Yok. s. yok.	Yok. s. 332
ḡafeş	قفص	TS	5.argo. Hapishane.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1249
ḡindīl	قندیل	TS	3.argo. Çok sarhoş.	Çok sarhoş. s. yok.	Yok. s. 1263
keyf	كيف	TS	7. Argo. Esrar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1340
ma'den	معدن	TS	5.argo. uyuşturucu, esrari erion.	Yok. s. yok.	Yok. s. 979
māl	مال	TS	5.argo. Esrar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1469
tāmm	تام	TS	8. a. argo Amerikan doları.	Yok. s. yok.	Yok. s. 161
tekye	تكية	TS	3. argo Esrar içilen üdtü kapılı yer. 4. argo Hapishane.	Yok. s. yok.	Yok. s. 157
'anzerūt	عنزروت	MBTS	2. argo. Rakı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1055

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
beyāz	بياض	MBTS	4. argo. Eroin.	Yok. s. yok.	Yok. s. 143
eşnāf	اصناف	MBTS	2. argo. Kötü yola sapmış kimse. (özellikle kadın).	Yok. s. yok.	Yok. s. 882
fustuḡ	فستق	MBTS	3. argo. Çok güzel genç kız veya kadın.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1156
fetīl	فتيل	MBTS	10. argo. Çok sarhoş kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1130
ḥicāmet	حجامة	MBTS	2. argo. Kesici bir âletle yaralama.	Yok. s. yok.	Yok. s. 276
ḥāfız	حافظ	MBTS	3. argo. Anlamadan ezberleyen kimse, ezberci.	Yok. s. yok.	Kur'an-ı ezberleyen. Pek çok hadis ezberleyen. s. 323
ḥabb	حب	MBTS	2. argo. Bir çiğnemlik afyon.	1. mec. Bir içimlik afyon. s. yok.	Yok. s. 264
ḥarbi	حربي	MBTS	3. szf argo. Doğru, hilesiz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 287
ḥaybe	خيبة	MBTS	1. argo. Bedâva, beleş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 458
ḥalāl	حلال	MBTS	argo. 3. (Beğenilen bir durum karşısında) Bravo, aferin.	Yok. s. yok.	Yok. s. 337
ḡā'ide	قاعده	MBTS	5. argo. Kıç.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1267
kenīf	كنيف	MBTS	2. argo. Çok pis, çok berbat kimse.	Pis, berbat. s. yok.	Yok. s. 1332
keyf	كيف	MBTS	6. argo. Esrar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1340
kuffe	كوفه	MBTS	2. argo. Kalçalar, kıç.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1337
leylā	ليلي	MBTS	1. argo. Tatlı sarhoş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1403
mā fihi	مافي	MBTS	1. argo. Yok, bitti, kalmadı.	1. mec. Yok kalmadı.s. yok.	Yok. s. yok.
māl	مال	MBTS	5. argo.Kötü kadın, fâhişe, sermâye.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1469
maşlahat	مصلحت	MBTS	4. argo. Erkeklik organı.	Erkeklik organı. s. yok.	Yok. s. 875
miṭraḡ	مطراق	MBTS	4. argo. Alay, eğlence, şaka [Kâmus-ı Türkî'de bulunmayan bu anlam son dönemde ortaya çıkmıştır ve asıl anlamla ilişkisi belli değildir].	Eğlence, gülünç. s. yok.	Yok. s. 923
mevvāl	موال	MBTS	2. argo. Yalan söylemek, kandırmaya çalışmak, bir kimseyi uydurma, mânâsız ve can sıkıcı sözlerle oyalamak.	Yalan, uydurma söz. s. yok.	Yok. 1469
mu'āmele	معامله	MBTS	6. argo. Cinsel ilişki.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1051

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
muşterî	مشتري	MBTS	4. argo. Uygunuz bir kadınla para karşılığında berâber olmak isteyen erkek.	Yok. s. yok.	Yok. s. 821
şa'bân	شعبان	MBTS	2. argo. Bön, budala, şaşkın kimse [Kelime erkek adı olarak da kullanılmış ve anlam kaymasıyla bu mânâyı kazanmıştır].	Aptal, alık, budala. s. yok.	Yok. s. 824
tâqa	طاقه	MBTS	2. argo. Genellikle eskimiş, kırık dökük, fakat hâlâ işe yarayan otomobil vb. taşıt.	Yok. s. yok.	Yok. s. 947
tañana	طنطنه	MBTS	2. argo. İleri geri konuşma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 941
tekye	تكيه	MBTS	3. argo. Kumar oynanan, esrar çekilen yer, içinde bu işlerin yapıldığı kahvehâne.	Yok. s. yok.	Yok. s. 157
temyîz	تميز	MBTS	7. i. argo. Poker.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1471
'acâ'ib	عجائب	BAS	1. argo. Pek çok, iyice.	Yok. s. yok.	Yok. s. 971
'acūr	عجور	BAS	1.argo. 1.Şirret. 2. Münasebetsiz (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 972
Ahmed Çavuş	احمد جاش	BAS	1. argo. (Polis için) Rüşvet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 340-258
'akreb	عقرب	BAS	1. argo. Polis memuru.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1030
âlât	الات	BAS	1. argo. Erkeklik organı, penis.	Yok. s. yok.	Yok. s. 59
âlet	آلت	BAS	1.argo. Erkeklik organı, penis. (Çoğul biçimde) Erkeklik organı ve husyeler. (Çoğul biçimde) Erkeklik organı ve husyalar. parasını alanı gece öldürdü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 59
allâh	الله	BAS	1. argo. En iyi, en üstün kişi" anlamında kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 44
'amele	عمله	BAS	1. argo. kılıksız kimse. 2. Modası geçmiş giyimli kimse. 3. Parasız, züğürt kalmış erkek travesti ya da transseksüel. 4. Parasız, züğürt müşteri.	Yok. s. yok.	Hırsızlık ve hiyanet gibi çirkin iş. s. 1050
'ameliyyât	عمليات	BAS	1. argo. Çok dövme, iyice dövme. 2. (Karakolda) 2. Polisin sanığa dayak atması.	Yok. s. yok.	Yok. s. yok.
'arab	عرب	BAS	1. argo. Baht, şans. Bk, Arabı gülmek, - - uyanmak, -- kırık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 984
'aşere	عشره	BAS	1. argo. "Hz. Muhamed'in cennete gireceklerini daha yaşarlarken muştuladığı on kişi") (Esrarkeşler arasında) Esrar nargilesinin bedelini paylaşmada bir yöntem: "İlk nargileden sonra ocakçı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1006
bâkîlâ	بقيل	BAS	1. argo. Fal, bakı; bakla falı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 119

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
baṭṭāniyye	بطانيه	BAS	1. argo. . Fahişe, oruspu. 2. Özellikle otellerde çalışan fahişe.	Yok. s. yok.	Yok. s. 111
bilā	بلا	BAS	1. argo. parasız, bedava.	Yok. s. yok.	Yok. s. 129
beyāz	بياض	BAS	1. argo. Eroin.	Yok. s. yok.	Yok. s. 143
bulbul	بلبل	BAS	1. argo.Maymuncuk. 2. (Aktif eşcinsel erkek için) Sevilen kişi, oğlan, mahbub.	Yok. s. yok.	Yok. s. 123
cāmī	جامع	BAS	1. argo. Çok kalabalık yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 240
cenāze	جنازه	BAS	1. argo. Yavaş davranışlı ağır hareketli kimse; miskin. 2. Sevk edilen kaçak eşya uyuşturucu madde.	Yok. s. yok.	Yok. s. 246
cebhe	جبهه	BAS	1. argo. Önden görünüm; özellikle göğüsler, memeler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 193
cerīme	جریمه	BAS	1. argo. Fiyat, eder.	Yok. s. yok.	Yok. s. 213
cezā	جزاء	BAS	1. argo. Lokanta, bar vb. Yerlerde, yenilen içilenin bedeli, hesap.	Yok. s. yok.	Yok. s. 218
cilā	جلاء	BAS	1. argo. Sert bir içkiden sonra içilen daha hafif içki. 2. Bir uyuşturucu kullandıktan sonra yenilen şey (örneğin esrar tüzeine baklava) "Cila: Esrar içtikten sonra içilen şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 236
cumhūriyyet	جمهوريه	BAS	1. argo. Kâğıt bir liralık; bir liralık kaime.	Yok. s. yok.	Yok. s. 243
curre	جرعه	BAS	1. argo. Esrar çekilen kabak. 2.Esrar içmeye yarayan gereç. 3.(Sigarada) Çekilen son nefes. 4.(İçkide) İçilen son yudum. Kalan son yudum. Kalan son yudum. 5.Anus, makat. CÜRA diye de kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 212
cull	جول	BAS	1. argo. Giysi, giyecek. 2.Ten.	Yok. s. yok.	Yok. s. 259
da'vā	دعوى	BAS	1. argo. Sevgili, flört; metres.	Yok. s. yok.	Yok. s. 496
ṭabl	طبل	BAS	1. argo. Kalçalar, kıç. 2. "Aptal, duyarsız" gibi anlamlarda hakaret sözü olarak da kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 914
dukkān	دكان	BAS	1. argo. Randevu evi, Genelev. 2.Kuaförhane. 3. (Erkek için) Pantolonun ön açıklığı; düğme, fermuar yeri.	Yok. s. yok.	Yok. s. 506
emānet	امانت	BAS	1. argo. Silah. Tabanca. Bıçak. 2. Erkeklik organı, penis.	Yok. s. yok.	Yok. s. 50
enāyī	انانی	BAS	1. argo. Aptal, bön, kolay aldatılabilen (kimse). 2. (Oyunda, kumarda) İyi bilmediği için için ya da hileyi anlayamadığından	Fazla bön, avanak. s. yok.	Yok. s. 52

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
			sürekli kaybeden (kimse). Silah. Tabanca. Bıçak. 2. Erkeklik organı, penis.		
esmer	اسمر	BAS	1. argo. Anus, makat.	Yok. s. yok.	Yok. s. 778
eşnâf	اصناف	BAS	1. argo. Fahişe, orospu. 2. Muhabbet tellah, fuhuş aracı, pezevenk. 3. Edilgin eşcinsel erkek. 4. Profesyonel kumarbaz, gezgin kumarbaz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 882
evliyâ	اولياء	BAS	1. argo. Çok içkili kimse, aşırı sarhoş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1684
eżân	اذان	BAS	1. argo. Horoz sesi, horoz ötüşü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 21
fāre	فاره	BAS	1. argo. Yaşça, gövdece küçük kimse. 2. Hırsız; özellikle belirli bir yere dadanıp hep orada iş gören hırsız.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1185
felek	فالک	BAS	1. argo. Kambur (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1179
fiskiyye	فسقيه	BAS	1. argo. Erkeklik organı, penis. 2. (Öğrenciler, derste) Gülme krizine tutlma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1158
fustuk	فستق	BAS	1. argo. Akıl, zeka, düşünme yetisi. Güzel (kız kadın). 2. Hoş, iyi (insan). 3. Dişilik organı, vagina.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1156
fetk	فتق	BAS	1. argo. Can sıkıcı, sinir bozucu (şey, kimse, durum). 2. Can sıkılmış, sinirlenmiş (kimse). 3. Çok küçük erkeklik organı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1129
fetîl	فتيل	BAS	1. argo. Çok sarhoş. 2. Çok sinirli, pek öfkelenmiş. Ayr. bk. FİTİL AÇMA. 3. Saklanmış bir köşeye gizlenmiş para.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1130
kāfir	كافر	BAS	1. argo. Kasap.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1316
kebeş	كبش	BAS	1. argo. Aptal, salak, bön.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1280
ğubār	غبار	BAS	1. argo. Esrar; toz halindeki esrar. KUBAR diye kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1077
ḥabībe	حببيه	BAS	1. argo. Azık, yemek, Bk. HABE.	Yok. s. yok.	Yok. s. 264
hacāmet	هجمات	BAS	1. argo.) (Kesici bir araçla) Yaralama.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1585
ḥācc	حج	BAS	1. argo. Riyal Suudi Arabistan parası.	Yok. s. yok.	Yok. s. 273
ḥacīm	هجم	BAS	1. argo. "azizim, dostum, arkadaşım" anlamında kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1585
ḥāfız	حافظ	BAS	1. argo. 1. argo. Kabadayılık törelerini bilmeyen, yabancı (kimse). 2. Aptal, sersem, saf. 3. Ezberci (öğrenci). 4. Edilgin eşcinsel	Yok. s. yok.	Yok. s. 323

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
			(erkek). 5.Eşcinsellere aracılık eden erkek; puşt.		
halak	هلاک	BAS	1. argo. Anus, makat. 2. Edilgin eşcinsel erkek.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1607
ḥammāl	حمل	BAS	1. argo. En ucuz, en düşük nitelikli şarap. 2. (Kaçakçılıkta) Kurye; taşıyıcı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 345
ḥamza	حمزه	BAS	1. argo. Gammaz, muhbir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 342
ḥabb	حب	BAS	1. argo. Sümük. Parmakla oynanan sümük. 2. Bir çiğnemlik afyon. 3. Uyuşturucu niteliği olan herhangi bir ilaç drajesi.	1. mec. Bir içimlik afyon. s. yok.	Yok. s. 264
habbāz	خباز	BAS	1. argo. Yiyecek. Ganimet. 2. Ele geçirme, elde etme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 374
ḥarbī	حربی	BAS	1.argo. Doğru, yalansız (söz). 2. Uygun, hilesiz (iş, durum, kumar). 3. Hakiki, sahte olmayan (şey). 4. zf. Hilesiz, doğru.	Yok. s. yok.	Yok. s. 286
ḥarb	حرب	BAS	1. argo. İskambil, tavla vb. Oyun.	Yok. s. yok.	Yok. s. 287
ḥāṣṣ	خاص	BAS	1. argo. Altın, 24 ayar altın lira, BEYKOZ da. Denir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 432
ḥasbī	حسبی	BAS	1. argo. "Karagözcü argosunda gizli manasına gelen bir kelime.	Yok. s. yok.	Yok. s. 302
ḥātem	خاتم	BAS	1. argo. Başvezir, sadrazam. 2. "Karagözcü argosunda zil mânâsına gelen bir kelime.	Yok. s. yok.	Yok. s. 378
hevā	هواء	BAS	1. argo. Kötü, olumsuz, işe yaramaz (sonuç, durum). 2. zf. Bir edimi, bir eylemi olumsuzlamak için kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1619
hevā'ī	هوائی	BAS	1.argo. Hileli, cıvalı (zar, bardut zarı).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1619
ḥayālet	خیالت	BAS	1. argo. Çok sarhoş kimse. Kendisinden geçecek kadar esrik kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 462
ḥaybe	خبیه	BAS	1. argo. Yararsız, anlamsız (şey). 2. Bedava, parasız, beleş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 458
ḥayriyye	خیریه	BAS	1. argo. Erkeklik organı, penis.	Yok. s. yok.	Yok. s. 459
ḥalāl	حلال	BAS	1. argo. Beğenilen bir davranış karşısında "aferin, bravo" anlamında kullanılır	Yok. s. yok.	Yok. s. 337
ḥiyār	خیار	BAS	1. argo. Görgüsüz, kaba saba (kimse). 2. Değersiz, niteliksiz (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 458
ḥikāye	حکایه	BAS	1. argo. Yalan, gerçek dışı olay. 2. Kişinin çok ilgi duyduğu nesne ya da kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 332
hindī	هندی	BAS	1. argo. Kolay aldanan kimse, enayi; şaşkın.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1613

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
i'dām	اعدام	BAS	1. argo. Birisine, bir suçu karşılığında verilen hapis yıl ve günüyle belirtilirken kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 978
ifāde	افاده	BAS	1. argo. Herhangi bir edim iş. 2. Cinsel ilişki, birleşme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1184
iftirā	افتراء	BAS	1. argo. Cenazevi görevlileri ve hamkümmlar arasında "hırsızlık" suçu anlamında, alay yolu kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1128
istikbāl	استقبال	BAS	1.argo.Kalçalar, kış.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1195
ka'be	كعبه	BAS	1. argo. Meyhane. Esrar içilen kahvehane, meyhane vb. Yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1313
qabza	قبضه	BAS	1. argo. Bir avuç esrar; beş-altı içimlik esrar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1194
qatā'if	قضايف	BAS	1. argo. Hoş, güzel, alımlı kız (genç kadın) 2. Sınıfta kalmış, döneke, gedikli öğrenci.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1238
qafā'	قفاء	BAS	1. argo. Değeri on olan kâğıtlar; vale, kız, papaz, onlu. 2. Lira, 1 lira, 10 lira. 3. Bin lira. 4. Erkeklik organının başı, haşefe. 5. s. (Kafadar)'dan kış, olarak Anlayışlı, halden bilir. 6. Salak, bön kimse. 7. İçkinin, özellikle uyuşturucu maddelerin kişide yarattığı esrime, esrime derecesi. 8. İyi, hoş, olumlu (Kişi, yer, durum).	Anlam kabiliyeti, zeka. s. yok.	Yok. s. 1250
qafaş	قفص	BAS	1. argo. Hile, dalavere, tuzak. 2. Yalan. 3. Cezaevi, hapishane. 4. Tevkif evi, tutuk evi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1249
qā'ide	قاعدة	BAS	1. argo. Kış.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1245
qalem	قلم	BAS	1. argo. Erkeklik organı, penis.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1256
kāmil	كامل	BAS	1. argo. Esrar, içilen errar. (KĀMİL BEY de denir.) 2. Saf, toy kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1328
kindil	قندیل	BAS	1. argo. Çok esirmiş, aşırı sarhoş (kimse) KÖR KANDİL diye de söylenir.	Çok sarhoş. s. yok.	Yok. s. 1263
qaranful	قرنفیل	BAS	1. argo. Makat anus. 2. Cesaret.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1223
qasşāb	قصاب	BAS	1. argo. Kama bıçak vb. Araçları çok iyi kullanılan kabadayı. 2. Çok sert futbol oynayan çok faul yapan oyuncu. 3. Başka şoförler üzerinde korku yaratan aracını çok sert ve riskli süren şoför.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1232
gā'ib	غائب	BAS	1. argo. Mahvolmuş yok olmuş ölü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1119
kaime	قائمه	BAS	1. argo. Lira kâğıt para. T.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1271

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
kebābiyye	كبابيه	BAS	1.argo. İçilip atılmış sigara; sigara üzmariti.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1277
kebāb	كباب	BAS	1. argo. Rahat kolay (iş edim, eylem).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1277
kefen	كفن	BAS	1. argo. (Futbolda) Kolay, beleş (gol). 2. i. Kâğıt para. 3. Başkalarından yararlanmayı (örneğin sigara almayı) alışkanlık edinmiş (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1319
kenef	كنف	BAS	1. argo. Hep kötülük düşünen (kimse); kötü niyetli (kişi). 2. Temizlik kurallarına uymayan, pis (kimse).	Pis, berbat. s. yok.	Yok. s. 132
keyf	كيف	BAS	1. argo. Esrar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1340
ḥinnā	حناء	BAS	1. argo. Esrar, toz esrar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 353
ķirbe	قربه	BAS	1. Çok içen, çok içmiş, sarhoş kimse. 2. Şişman; karnı çok şişkin kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1211
ķirmizī	قرمزی	BAS	1. argo. Aybaşı, âdet durumundaki (kız, kadın).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1222
hetir	هتير	BAS	1. argo. Yalan uyduruk düzmece aslı esası olmayan (söz haber vb).	Uydurma söz, yalan. s. yok.	Yalan söz. s. 1581
kıtır-bom	کتيربوم	BAS	1. argo. Yalan palavra temelsiz söz haber vb.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1284
ķumāş	قماش	BAS	1. argo. Telefon yoluyla bağlantı kuran fahişe; telekız.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1258
ġurābiyye	قرابيه	BAS	1. argo. Genç, güzel, çekici. 2. argo. Ten rengi açık, tüysüz (oğlan, genç erkek).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1211
ķuşūr	قصور	BAS	1. argo. Erkeklik organının ucunda bulunan sünnet derisi sünnet edilerek alınacak bölüm gulfe.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1234
kure	كره	BAS	1. argo. Göğüs, meme. 2. Kalçalar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1299
lāl	لال	BAS	1. argo. Dişilik organı vagina.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1399
leblab	لبلاب	BAS	1. argo. Mermi tabanca tüfek kurşunu. 2. Anus makat. 3. (1990larda) Küçük boyutlu bakır bin lira.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1346
liḥam	لحام	BAS	1. argo. Cinsel ilişki	Yok. s. yok.	Yok. s. 1359
luķme	لقمه	BAS	1. argo. Anus, makat (Özellikle edilgin eşcinsel erkekte.)	Yok. s. yok.	Yok. s. 1384
ḥulķūm	حلقوم	BAS	1. argo. Öok güzel insan. 2. Çok kolay ve elverişli (iş edim vb).	Yok. s. yok.	Yok. s. 336
mā-ba'd	مابعد	BAS	1. argo. Kıç kalçalar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 113

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
ma'din	معدين	BAS	1. argo. Parası bol (kimse). 2. Kolayca para sağlanan, çıkar elde edilebilen (kimse, yer, kuruluş). 3. Değersiz (kimse). 4. Beceriksiz (kimse). 5. Eroin.	Yok. s. yok.	Yok. s. 979
māfihi	مافي	BAS	1. argo. Yok bulunmaz kalmadı anlamında söylenir.	Yok, kalmadı. s. yok.	Yok. s. 1188
maḥalle	محله	BAS	1. argo. Bölüm; birbirine yakın kişilerin yataklarının oluşturduğu kısım.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1415
maḥbūbe	محبوبه	BAS	1. argo. Yaz mevsimi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 264
maḥbūb	محبوب	BAS	1. argo. Sevilen erkek, oğlan.	Yok. s. yok.	Sevilen. Sevgili. s. 264
makara	مكره	BAS	1. argo. Alay gırgır. Sürekli tekrarlanan ve birbirini izleyerek çoğulan alay gırgır kahkaha.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1454
miķaṣṣ	مقصص	BAS	1. argo. İşaret parmağı ile orta armak arasına alıp hefiçe kıştırarak sevgi gösterisinde bulunma. 2. (İki kişi) Birisine iki yönden hile yapma. –Hile, düzen, oyun. 3. Aynı döviz türüne, aynı anda merkez Bnkasının verdiği değer ile serbest piyasanın (Tahtakale'nin) verdiği değer arasındaki fark. 4. em. "Sus, sesini kes, yeter" anlamlarında söylenir.		Yok. s. 1235
māl	مال	BAS	1. argo. Güzel kız, kadın, oğlan; özellikle cilveli, işveli, hafifmeşrep kız ya da kadın. 2. Orosu, fahişe. 3. (İnsanda) Bacak, kalça, göğüs; cinsel organlar. 4. Kaçak madde niteliği taşıyan erion silah tabanca vb.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1469
māmelek	ممالك	BAS	1. argo. (Kadında kızda) Göğüsler, kalçalar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1461
manzara	منظره	BAS	1. argo. Durum, mal, vaziyet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1530
mu'āraza	معارضة	BAS	1. argo. Tartışma, çekişme; kavga gürültü.	Alaşmazlık, çekişme, kavga. s. yok.	Yok. s. 990
marīz	مريض	BAS	1. argo. Dayak atma, dövme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1427
meşel	مثل	BAS	1. argo. Asılsız, uydurma, yalan söz, haber.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1411
maşlahat	مصلحت	BAS	1. argo. Erkeklik organı, penis.	Erkeklik organı. s. yok.	Yok. s. 875
miṭraḳ	مطراق	BAS	1. argo. Eğlenceli, neşeli (nesne, kimse, olay). 2. Alay şaka, eğlence.	Eğlenceli, gülünç. s. yok.	Yok. s. 923
mevvāl	موال	BAS,	1. argo. Yalan, inandırıcı olmayan, uyduruk söz; boş laf, haber vb.	Yalan, uydurma söz. s. yok.	Yok. s. 1684
mekān	مكان	BAS	1. argo. Yasadışı işlerin döndüğü yer, özellikle kumarhane.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1455

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
mekteb	مكتب	BAS	1. argo. Satış, satma eylemi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1283
muhammed	محمد	BAS	1. argo. Yüz liralık banknot.	Yok. s. yok.	Yok. s. 341
memleket	مملكة	BAS	1. argo. İstanbul kentinin Beyoğlu semti.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1461
menzül	منزل	BAS	1. argo. Esrar; uyuşturucu madde. MENZUL diye de söylenir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1505
merdâne	مردانه	BAS	1. argo. Falaka; karakolda, tutukevinde işkence yapmak için kullanılan falaka. Eşanl. KURU TEMİZLEME.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1424
mihrāb	محراب	BAS	1. argo. Göğüs, memeler. 2. Ayak, ayak dibi. (Sevilen kimseinin dizi dibi).	Yok. s. yok.	Yok. s. 287
millet	ملت	BAS	1. argo. İlgili olduğu kişiler, aile, arkadaş, çevresi vb. 2. İnsan kalabalığı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1462
minder	مندر	BAS	1. argo. Kahvehanede kumarhanede oyunun gerçekleştiği masa sehpa örtü vb. Oyuncu kısmı minderde parasını bilir (Kemal Tahir Esir Şehrin Mahpusu).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1498
mu‘āmele	معامله	BAS	1. argo. Cinsel ilişki. 2. Kişinin cinsel ilişkideki tutumu, becerileri, yetenekleri. 3. Esrar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1051
maḥabbet	محبت	BAS	1. argo. Müebbet, ölene kadar.	Yok. s. yok.	Lezzetli ve sevindirici şeye meyil. Sevme. Sevgi. s. 264
muhācir	مهاجر	BAS	1. argo. Yüksek kaliteli (afyon).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1583
maslak	مسلك	BAS	1. argo. Erkeklik organı, penis.	Yok. s. yok.	Yok. s. 774
mufred	مفردات	BAS	1. argo. Erkeklik organı, penis. Ayr. bk. MEFRED BABA.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1143
mulāyim	ملانم	BAS	1. argo. Efemine. Edilgin eşcinsel (erkek).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1456
musta‘mel	مستعمل	BAS	1. argo. Kendisini cinsel bakımdan çok kullanmış (kadın, fahişe). 2. argo. Edilgin eşcinsel (erkek).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1051
müteahhit	متعهد	BAS	1. argo. Pezevenk fuhuş aracı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1061
nağme	نغمه	BAS	1. argo. Konuşma, söyleme, söz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1537
‘anḳā’	عنقاء	BAS	1. argo. Cinsel ilişki. Ayr. bk. NAKKA.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1057
naḳṣ	نقش	BAS	1. argo. Yüzdeki öğeler; kaş, göz, gamze vb.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1550

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
naql	نقل	BAS	1. argo. (Esrarlı sigara içen iki kişi çift) Dumanı birbirine ağızdan ağıza aktarmak.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1553
naqqāb	نقاب	BAS	1. argo. Edilgin eşcinsel (erkek). 2. "Yok, hiç" anlamlarında da kullanılır.	Yok. s. yok.	yok. s. 1546
na'nā'	نعناع	BAS	1. argo. Esrar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1535
nefes	نفس	BAS	1. argo. Esrar; sigara içine konularak ya da nargile yahut KABAK (BK.) araçlarıyla içilen esrar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1541
netice	نتیجه	BAS	1. argo. Kalçalar, kıç.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1481
nuқта	نقطه	BAS	1. argo. Çocuk, küçük çocuk; ufaklık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1551
'umr	عمر	BAS	1. argo. Para; dönem dönem, 10 lira 100 lira, 1000 lira anlamında söylenmiştir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1048
'uṣr	عشر	BAS	1. argo. (Kabadayı çevrelerinde) Aynî olarak toplanan haraç.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1005
saқаt	سقط	BAS	1.argo. Hile, dalavere.	Yok. s. yok.	İşe yaramaz şey. s. 764
şamed	صمد	BAS	1. argo. Bir tür uyuşturucu ilaç Rohypnol.	Yok. s. yok.	Yok. s. 879
sebi	سبی	BAS	1. argo. Kardeş kardeşim anlamında bir hitap sözcüğü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 734
sefer	سفر	BAS	1. argo. Cinsel ilişki; bir kez cinsel ilişkide bulunma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 759
sehm	سهم	BAS	1. argo. Kaçakçılık vb. İşlerde birkaç örgüt ya da kimsenin ortaklaşması; işte pay sahibi, kâr ve zarar ortak olması.	Yok. s. yok.	Yok. s. 791
şifr	صفر	BAS	1. argo. Anus, makat.	Yok. s. yok.	Yok. s. 869
şubyān	صبیان	BAS	1.argo. Çocuk küçük yaştaki kimse yeni yetme. SÜBÜŞ de denir.	Yok. s. yok.	Bebek. Çocuk. s. 856
sultān	سلطان	BAS	1. argo. Reşat altını, Reşat lirası. 2. Ayr. bk. ŞAŞAL.	Yok. s. yok.	Yok. s. 772
şūret	صورت	BAS	1.argo. Resimli iskambil kağıdı: Vale kız ya da papaz. BAS,2641. argo. Reşat altını, Reşat lirası. 2. Ayr. bk. ŞAŞAL.	Yok. s. yok.	Yok. s. 885
şa'bān	شعبان	BAS	1. argo. Bön; budala; görgüsüz.	Aptal, alık, budala. s. yok.	Yok. s. 824
şellāfe	شلافه	BAS	1. argo. Fahişe, orospu. 2. Özellikle küçük yaştaki fahişe.	Yok. s. yok.	Yok. s. 836
şerī'at	شریعت	BAS	1. argo. Kabadayılığın, gangsterliğin uyduğu kurallar bütünü; racon düzeni. 2.RACON (bk.) kesen kabadayı topluluğu; bir anlaşmazlığı çözen gangster kurulu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 818

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
şey'	شيء	BAS	1. argo. Edilgin eşcinsel erkek. 2. Cinsel organ.	Yok. s. yok.	Yok. s. 851
şeytân	شیطان	BAS	1. argo. Baht, talih, şans.	Yok. s. yok.	Yok. s. 823
şirret	شرت	BAS	1. argo. Saldırgan, şirret.	Yok. s. yok.	Yok. s. 816
şurb	شرب	BAS	1. argo. 2. Kolay. Ayr. bk. ŞURUPÇU.	Yok. s. yok.	Yok. s. 814
tabağ	طبق	BAS	1. argo. (Kadında, kızda) Kaşık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 914
tâlib	طلبه	BAS	1. argo. Kodein içeren uyuşturucu ilaç.	Yok. s. yok.	Yok. s. 930
tâmm	تام	BAS	1. argo. Dolar, amerikan para birimi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 160
tañtana	طنطنه	BAS	1. argo. Anlamsız, yararsız, boş söz. 2. İleri geri kouşma. 3. (Sesle, sözle) Gürültü, vaveyla. 4. Abartılı konuşan, laf kalabalığı yapan, lafazan kimse.	Yok. s. yok.	Çıngırdama, gürültü. Gizli kelim. s. 941
ta'rîz	تعريض	BAS	1. argo. Aşk, sevdâ.	Yok. s. yok.	Yok. s. 989
tâs	طاس	BAS	1. argo. Kalçalar, kıç.	Yok. s. yok.	Yok. s. 945
tavîle	طاولة	BAS	1. argo. Aşevi, lokanta.	Yok. s. yok.	Yok. s. 948
tâ'ûs	طاوس	BAS	1. argo. Kusmuk, gasiyan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 945
tâ'ife	طائفة	BAS	1. argo. Herhangi bir kimse. 2. Belirli bir topluluğa, çeteye bağlı kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 946
tekye	تكيه	BAS	1. argo. Kumarhane. 2. Khavehane, özellikle esrarkeş kahverengisi. 3. Mahpushane.	Yok. s. yok.	Yok. s. 157
temyîz	تمييز	BAS	1. argo. Parasız, züğürt (kimse). 2. Özellikle, kumar oynayarak bütün parasını yitirmiş (kimse). 3. Ölmüş (kimse), ölü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1471
tertîb	ترتيب	BAS	1. argo. Askerlikte, bir er diğerine, özellikle adını bilmediği birisine hitap ederken kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 573
tesbîh	تسبيح	BAS	1. argo. Erkeklik organı, penis.	Yok. s. yok.	Yok. s. 730
tuhfe	تحفه	BAS	1. argo. Silahlı hırsızlık. Hırsızlık; özellikle geceleri ve, işyeri soyma. 2. Çaba harcanmadan elde edilen çıkar, kolayca sağlanmaış menfaat.	Yok. s. yok.	Yok. s. 150

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Argo Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça İkinci Sözlükte Bu Argo Anlamı Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
tüccār	تجار	BAS	1. argo. "Karagözcü argosunda Çengi karakterine verilen ad." 2. Fahişe. 3. Muhabbet tellalı, aracı, pezevenk.	Yok. s. yok.	Meyhaneci. İçki satan. s. 149
suķūt	سقوط	BAS	1. argo. "Sus" anlamında kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 764
vālide	والده	BAS	1. argo. Hamam külhanı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1682
yākūt	ياقوت	BAS	1. argo. Bir tür uyuşturucu madde, metamfetamin.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1693
zakķūm	زقوم	BAS	1. argo. Uyuşturucu hap.	Yok. s. yok.	Yok. s. 700
zarf	ظرف	BAS	1. argo. Bir tür dolandırıcılıkta kullanılan aracın (cüzdan vb.) adı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 954
zevāl	زوال	BAS	1. argo. Durumu acıklı (kimse), zavallı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 721
zekāvet	ذكاوت	BAS	1. argo. Anlayışı kıt, zekâ bakımından gelişmemiş kimselere karşı alay yollu kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 548
Zekeriya	ذكريا	BAS	1. argo. Erkeklik organı, penis. 2. Aptal, bön (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 547
zelzele	زلزله	BAS	1. argo. Birbirine, özlem çekmiş iki kişinin cinsel birleşmesini, gerdek gecesi sevgişmesini nitelemek için kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 705
zıbık	زبك	BAS	1. argo. Yapay erkeklik organı, dildo.	Yok. s. yok.	Yok. s. 701
zihnī	ذهنى	BAS	1. argo. Düşüncesiz, akılsız kimseler için, alay yollu kullanılır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 554
sıfır	صفر	BAS	1. argo. Sıfır; hiçbir değeri olmayan (not, nesne, kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 869
zulāl	زالال	BAS	1. argo. Dudak, sevgilinin dudağı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 705
zurefā	ظرفاء	BAS	1. argo. Eşcinsel kız ya da kadın, seveci. ZURAFa, ZŪRAFa denir.	Yok. s. yok.	Yok. s. 954

4.3. Teşmil, Hakaret, Alay, Kaba, Teklifsiz Konuşma vb. Şeklinde Nitelendirilenlerin Karşılaştırılması

Tablo 4.3 Teşmil, Hakaret, Alay, Kaba, Teklifsiz Konuşma Vb. Şeklinde Nitelendirilenlerin Karşılaştırılması (Türkçe Sözlük-TS, Misalli Büyük Türkçe Sözlük-MBTS ve Büyük Argo Sözlük-BAS'teki maddeler kendi içlerinde alfabetik olarak sıralanmıştır.)

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
abrāş	ابراش	TS	5.hlk. çilli çopur yüzlü, gözleri açık renk olan (kimse). 6.hlk. tüysüz yerlerinde görülen uyuza benzer hastalık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 88
'acar	عجار	TS	3.hlk.yeni.	Yok. s. yok.	Yok. s. 972
ādem	ادم	TS	9.hlk. eş, koca.	Eş, koca. s. yok.	Yok. s. 19
'a' ile	عائله	TS	4.hlk. eş, karı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1067
aḥres	اخرس	TS	hlk. 1. Dilsiz (kimse).	Yok. s. yok.	Var. s. 392
'āşık	عاشق	TS	4.tkz. dalgın kalender kimse, 5. ünl. tkz. "Ahbap, arkadaş" anlamında kullanılan seslenme sözü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1007
'avret	عورت	TS	hlk. 1.Kadın.	Kadın, eş, karı. s. yok.	Kadın. s. 1064
bedel	بدل	TS	6.hlk. Bir ücreti karşılığında çalışan kimse.	Yok. s. yok.	1. Karşılık. s. 78
bereket	بركت	TS	2.hlk. Yağmur.	Yok. s. yok.	Yok. s. 92
billūr	بلور	TS	4. hlk. Koç yumurtası.	Yok. s. yok.	1.İri ve cesur adam. s. 125
cāhil	جاهل	TS	3.hlk. Deneysiz, genç, toy (delikanlı veya kız).	Yok. s. yok.	Yok. s. 252
cebbār	جبار	TS	2.sf. hlk. Becerikli, açık göz (kadın).	Yok. s. yok.	Yok. s. 191
cūl	جول	TS	4.tkz. Giyim, giyisi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 259
dār + dunyā	داردنيا	TS	hlk. Dünya, yeryüzü.	Yok. s. yok.	
deyyūş	ديوث	TS	deyyūş hkr. 1.Karısının veya kendisine çok yakın bir kadının iffetsizliğine göz yuman (kimse).	Bir kadının iffetsizliğine göz yuman kimse. s. yok.	Yok. s. 532
efkār	افكار	TS	2.tkz. Tasa, kaygı.	s. yok.	Yok. s. 1174
ehl	اهل	TS	3.hlk. Karı kocadan her biri, eş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 57
elvān	الوان	TS	2.sf. hlk. Türlü renklerde olan.	Renkler, türlü türlü. s. yok.	Yok. s. 1400

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
ḥalt	حلت	ST	2.tkz. Uygunsuz söz söyleme, uygunsuz iş yapma. 3.tkz. Uygun olmayan, beğenilmeyen şey.	Uygunsuz söz söyleme. s. yok.	Yok. s. 433
ḥarūn	حرون	TS	hık. 1.Bir şeyden huylanıp yürümeyen, geri giden (hayvan).	Yok. s. yok.	Yok. s. 297
ḥiyāt	خياط	TS	1.hık. Genellikle köy ve kasaba evlerinde, üstü kapalı, bir veya birkaç yanı açık sofa. 2. Avlu. 3. Balkon. 4. Sundurma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 460
ḥayvān	حيوان	TS	3.hkr. Kızılan bir kimseye söylenen bir söz. 4.hık. At, eşek, katır gibi türlü hizmetlerinde kullanılan yaratık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 369
ḥarīf	حريف	TS	2.tkz. Adam.	Yok. s. yok.	Yok. s. 294
ubne	ابنه	TS	1. hkr. Edilgin eş cinsel erkek, homoseksüel. 2. ünl. hkr. Kızgınlıkla söylenen bir söz.	Eş cinsel ilişkide pasif erkek. s. yok.	Yok. s. 6
iḥtiyār	اختيار	TS	4. a. tkz. Baba veya anne.	Yok. s. yok.	Yok. s. 458
‘illet	علت	TS	4. sf tkz. Kızdıran, sinirlendiren (şey veya kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1042
intizār	انتظار	TS	2. hık. İlenme, beddua, inkisar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1531
kāfir	كافر	TS	4. hık. Genellikle müslüman olmayanlara verilen ad.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1316
ḫavvād	قواد	TS	hkr. Pezevenk.	Yok. s. yok.	Pezevenklik yapan. s. 1267
kenīf	كنيف	TS	hık. Tuvalet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1332
ḫirba	قربه	TS	3.hık. Çocuklarda karın şişmesiyle beliren bir hastalık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1211
ḫurāḍa	قراده	TS	hık. 1. İşe yaramaz, yıpranmış, eskimiş, bozulmuş (eşya). 2. Gelişmemiş, cılız.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1212
ḫurbān	قربان	TS	2. ünl. hık. İçtenliği belirten bir seslenme sözü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1211
kursī	كرسى	TS	3. hık. Sandalye.	Sandalye. s. yok.	Sandalye. s. 1300
ma‘den	معدن	ST	6. tkz. Kolay ve iyi kazanç sağlayan iş veya parası elinden kolaylık alınan kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 979
maḥkeme	محكمة	TS	2. hık. Yargılama.	Yok. s. yok.	Yok. s. 332
māl	مال	TS	6.kaba. Orospu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1469
maḥbūs	محبوس	TS	hık. 3. Cezaevi.	Yok. s. yok.	Hapishane. s. 265

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
marāza	مرضه	TS	hlk. 1.Hastalık. 2. Anlaşmazlık, çekişme, kavga.	Anlaşmazlık, çekişme, kavga. s. yok.	Yok. s. 1427
maşhara	مسخره	TS	4. hkr. Şerefsiz, onursuz, haysiyetsiz, rezil (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 743
ma'şūm	معصوم	TS	3. hlk. Küçük çocuk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1012
mārid	مارد	TS	2. sf hlk. Uğursuz.	İnatçı. s. yok.	Azgın. Haddi aşan. s. 1424
mişmiş	مشمش	TS	hlk. Kayısı veya zerdali.	Yok. s. yok.	Zerdali. Kayısı. s. 1440
millet	ملت	TS	3. hlk. Benzer özellikleri olan topluluk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1462
muḥanneş	مخنث	TS	hlk. Alçak, korkak, namert.	Yok. s. yok.	Kadın gibi davranan. s. 447
mudāhane	مداهنه	TS	hlk. Yaranmaya, iyi görünmeye çalışma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 524
musā'id	مساعد	TS	2. tkz. Flört etmeye hazır olan, kolayca flört edebilen (kadın).	Yok. s. yok.	Yok. s. 755
nevr	نور	TS	hlk. Yüzün rengi, bet beniz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1570
nisbet	نسبت	TS	4. hlk. Birini üzme için veya inat olsun diye yapılan iş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1507
nuḳṭa	نقطه	TS	6. mec. Sınır, derece, radde.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1551
raḥmet	رحمت	TS	2. hlk. Yağmur.	Yok. s. yok.	Yok. s. 588
zāt + cenb	ذات الجنب	TS	hlk. Zatülcenp.	Yok. s. yok.	Bir sam. Zatü'l-cenb. Göğüs zarı iltihabı (Tıb). s. 536
sebīl	سبيل	TS	3. hlk. Meyan kökü şerbetini bir hayır için dağıtma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 734
şifat	صفت	TS	3. hlk. Yüz, kılık ve dış görünüş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 870
semīd	سميت	TS	3. hlk. İnce bulgur, düğürcük.	Yok. s. yok.	Yok. s. 777
sufre	صفرة	TS	5. hlk. Anüs.	Yok. s. yok.	Yok. s. 869
şūret	صورت	TS	5. hlk. Resim, fotoğraf.	Yok. s. yok.	Yok. s. 885
şevḳ	شوق	TS	hlk. Işık.	Yok. s. yok.	Gönül arzusu. Arzu, iştihak. s. 846
tābūt	تابوت	TS	2. hlk. İçine yumurta konan uzun sandık.	Yok. s. yok.	Sandık. s. 147
tamām	تمام	TS	5. e. tkz. Evet.	1. Evet. s. yok.	Yok. s. 161
taşvīr	تصوير	TS	3. hlk. Resim.	1. Resim. s. yok.	Suret. Resim. s. 885
teḳā'ud	تعاقد	TS	2. hlk. Emekli.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1028

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
telef	تلف	TS	2. hlk. Boş yere harcama, yıpratma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 158
temşil	تمثيل	TS	3. e. hlk. Söz gelişi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1410
teşrih	تشریح	TS	3. hlk. İskelet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 815
tiḥl	طفل	TS	3. hlk. Zayıf, ufak tefek.	Yok. s. yok.	Yok. s. 929
‘ukūbet	عقبت	TS	2. sf. hlk. Çok çirkin.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1027
rub‘	ربع	TS	hlk. 1. Arşının sekizde biri uzunluğundaki ölçü. 2. hlk. Bir şeyin dörtte biri, çeyrek.	Yok. s. yok.	Yok. s. 570
yā + hū	ياهو	TS	1. tkz. "Hey, bana bak, baksana" anlamında bir seslenme sözü.	'Hey bana bak, baksana' anlamında. s. yok.	Yok. s. yok.
zāhir	ظاهر	TS	3. zf. hlk. Kuşkusuz, elbette, şüphesiz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 959
zerāfe	زرافه	TS	2. hlk. Bir boncuk oyası türü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 692
āblak	أبلاق	MBTS	2.halk ağzı. Şişman, hantal, abullabut, geniş irisi.	Yok. s. yok.	Yok. s. 127
āfāḥ	أفاق	MBTS	2. teşmil. Her taraf, teraf, çevre.	Yok. s. yok.	Yer. Kenar. Yan. s. 38
ağyār	اغيار	MBTS	halk ağzı. Bir köyün bütün köylüye âit olan ortak yerinde, merâsında, yaylasında hakkı bulunmayan kimse. [Tekil anlamında kullanılır].	Yok. s. yok.	Yok. 1120
aḥres	أخرس	MBTS	halk ağzı. Dilsiz, ahres.	Yok. s. yok.	Yok. s. 392
‘aḳīm	عقيم	MBTS	3. teşmil. Neticesiz, sonu olmayan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1032
‘arab	عرب	MBTS	4. teşmil. Derisi zenci gibi siyah renkli olan kimse. 7. sıf. teşmil. Koyu esmer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 984
‘arefe	عرفة	MBTS	2. teşmil. Önemli bir gün veya olaydan önceki gün veya zaman.	Yok. s. yok.	Yok. s. 991
aşl	أصل	MBTS	15. halk ağzı. Mensup olduğu yer ve soy bakımından, aslen.	Yok. s. yok.	Kök. Asalet. Orijinal. s. 35
‘aşıde	عصيدة	MBTS	2. halk ağzı Nişasta, yağ ve şekerle yapılan bir tatlı, suluca un helvası.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1010
‘asker	عسكر	MBTS	2. teşmil. Ordu.	Yok. s. yok.	Ordu. s. 1003
‘ayyūḳ	عويق	MBTS	2. teşmil. Göğün en yüksek noktası.	Göğün en yüksek yeri, bir takım yıldızın	Yok. s. 1067

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
				en parlak yıldızı. s. yok.	
bāb-‘ālī	باب عالی	MBTS	2.teşmil. (Son iki asırda) Osmanlı hükümet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 137-1067
baḳḳāl	بقال	MBTS	2. teşmil. Bu maddelerin satıldığı dükkân.	Yok. s. yok.	Yok. s. 119
bālīg	بالغ	MBTS	3. teşmil. Olgunluğa, kemâle eren, kâmil.	Yok. s. yok.	Yok. s. 127
belediyye	بلديه	MBTS	2. teşmil. Bu yönetimin çalıştığı binâ.	Yok. s. yok.	Yok. s. 124
buḥrân	بحران	MBTS	3. teşmil. Olayların zor ve tehlikeli bir durum almasından doğan genel sıkıntı, kriz.	Yok. s. yok.	Kriz. Koma. s. 72
cebbār	جبار	MBTS	2. halk ağzı. Çok becerikli, cerbezeli, tuttuğu şeyi koparan (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 191
cuḡrāfiyā	جغرافيا	MBTS	2. teşmil. Toprak parçası, yer, memleket.	Yok. s. yok.	Yok. s. 225
cuzām	جذام	MBTS	2. halk ağzı. Cüzam hastalığı.	Yok. s. yok.	Cüzâm hastalığı. s. 205
daḳīka	دقيقة	MBTS	2. teşmil. An, lahza, zaman.	Yok. s. yok.	Yok. s. 504
Dâru'n-nedve	دار الندوة	MBTS	2. teşmil. Nikaf ve fesat yuvası hâline gelmiş yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1500
dāu'ş-şila	داء صله	MBTS	2. teşmil. Hasret.	Yok. s. yok.	Yok. s. 524
da'vā	دعوى	MBTS	3. teşmil. Anlaşmazlık, mücâdele.	Yok. s. yok.	Yok. s. 496
debbe	ديه	MBTS	Halk ağzı. Yağ ve bal gibi şeyleri taşımakla kullanılan, kulplu, karınlı, dibi yuvarlak, ağzı dar ve kapaklı bakır kap, bir nevi bakraç.	Yok. s. yok.	Yağ küpü vs. Kum yığını. s. 466
deccāl	دجال	MBTS	2. teşmil. Yalancı, sahtekâr kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 472 (Ahir zamanda ortaya çıkacak yalancı, melûn.)
ders	درس	MBTS	4. teşmil. Öğretim, okuma, okutma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 485
devr	دور	MBTS	8. teşmil. Zaman.	zaman parçası. s. yok.	Yok. s. 527
diyet	ديت	MBTS	2. teşmil. Bir şeyin karşılığı olarak ödenmek zorunda kalınan şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 533
eczā	اجزاء	MBTS	3. teşmil. İlaç. 4. halk ağzı. Kibrit, kapsül vb. şeylerin ucundaki	Yok. s. yok.	Yok. s. 215

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
			yanıcı kısım.		
edvār	ادوار	MBTS	3. teşmil. Müsikî.	Yok. s. yok.	Yok. s. 527
emānet	امانت	MBTS	3. teşmil. Allah'ın insanlara bir gün geri almak üzere verdiği can [Kelimenin bu anlamı deyim niteliğindeki bâzı söyleyişlerde meydana çıkmaktadır].	Yok. s. yok.	Yok. s. 50
erba'în	اربعين	MBTS	3. halk ağzı. İmam kırkı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 569
esāret	اسارت	MBTS	2. teşmil. Birinin veya bir durumun hükmü ve buyruğu altında bulunma, boyunduruk altında olma, kölelik, kulluk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 794
eşîr	اثير	MBTS	2. sf. teşmil. Yok denecek kadar hafif, hissedilmeyecek derecede, uçucu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 11
eṭrāf	اطراف	MBTS	3. teşmil. Bir kimsenin devamlı ilişkide bulunduğu insanlar, çevre, muhit.	Yok. s. yok.	Yok. s. 921
evrād	اوراد	MBTS	2. teşmil. Her zaman söylenen, tekrarlanan sözler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1646
ezān	اذان	MBTS	2. halk ağzı. Anlam daralmasıyla) Akşam namazı vakit, akşam.	Yok. s. yok.	Yok. s. 21
ezelî	ازلى	MBTS	2. teşmil. Ezelden beri devam ediyormuş gibi eski olan, çok eski.	Yok. s. yok.	Yok. s. 29
fākîr	فقير	MBTS	3. teşmil. Zavallı, âciz, biçâre (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1172
farz	فرض	MBTS	2. teşmil. Şart ve gerekli olan şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1148
felsefe	فلسفه	MBTS	4. teşmil. Olaylara bakış tarzı, dünya görüşü, bir şey hakkındaki düşünce.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1177
fenn	فن	MBTS	4. teşmil. Hünere, mârifet, sanat.	Yok. s. yok.	Sanat. s. 1182
ferş	فرش	MBTS	4. teşmil. Yeryüzü. Karşıtı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1146
fetret	فترت	MBTS	4. teşmil. İki olay arasındaki zaman.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1128
fetvā	فتوى	MBTS	2. teşmil. Yapılan veya yapılacak bir şeyi tasdik etme, müsaade, izin.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1131
feylesüf	فیلسوف	MBTS	2. sf. teşmil. Olaylara kendine has bir görüşte ve hoş görü ile bakan kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1177
fezā	فضاء	MBTS	3. teşmil. Gök, gökyüzü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1166

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
fidye	فديه	MBTS	1. halk ağzı. Kurtulmalık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1140
fırāk	فراق	MBTS	2. teşmil. Hüzün, teessür, mahzunluk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1153
ġarbiyyūn	غربيون	MBTS	2. teşmil. Batıya özenen, batı taraftan olan kimseler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1086
ġarb	غرب	MBTS	3. teşmil. Avrupa.	Yok. s. yok.	Avrupa. s. 1085
kāfir	كافر	MBTS	2. teşmil. Dinsiz kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1316
ġayr	غير	MBTS	halk ağzı. Artık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1120
ḥabbe	حبه	MBTS	2. teşmil. En ufak şey, zerre.	Yok. s. yok.	Yok. s. 264
ḥabeş	حبش	MBTS	3. teşmil. Teni çok koyu esmer renkte olan kimse.	Yok. s. yok.	Siyah ırktan bir cins. s. 266
hāle	هاله	MBTS	2. teşmil. Bir nesnenin etrafını çevreleyen daire biçimindeki şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1622
ḥabs	حبس	MBTS	3. teşmil. Hapsedilmiş kimse, tutuklu, mahpus.	Yok. s. yok.	Hapis yeri. Hapishane. s. 265
ḥarāc	خراج	MBTS	2. teşmil. Zor kullanarak zorbalıkla alınan para.	Yok. s. yok.	Yok. s. 390
ḥarām	حرام	MBTS	3. teşmil. Yasak, doğru olmayan, hak olmayan (şey).	Yok. s. yok.	Yok. s. 296
ḥasret	حسرت	MBTS	2. halk ağzı. Özlenen şey veya kimse.	Çok kuvvetli özlem. s. yok.	Yok. s. 303
ḥātem	خاتم	MBTS	3. teşmil. Son, en son, sonuncu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 378
ḥavārī	حواری	MBTS	2. teşmil. Dâvâ sahibi büyük bir zatın, bir fikir adamının yardımcısı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 356
ḥazīne	خزينة	MBTS	2. teşmil. Bunların saklandığı yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 403
ḥazīne	خزنه	MBTS	1. halk ağzı. Hazine. 2. Su deposu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 402
ḥalāl	حلال	MBTS	2. i. halk ağzı. Nikahlı eş.	Amaç, gaye, maksat. s. yok.	Yok. s. 337
ḥiyānet	خيانت	MBTS	2. halk ağzı. Karşısındakine eziyet eden, sözünde durmayan, vefâsız.	Yok. s. yok.	Yok. s. 457
ḥuld	خلد	MBTS	2. teşmil. Cennet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 431
ḥukūmet	حکومت	MBTS	4. teşmil. Devlet.	Yok. s. yok.	Devlet. s. 332
‘ibādu’llāh	عباد الله	MBTS	2. zf. halk ağzı. Pek çok.	Yok. s. yok.	Yok. s. 44-961
‘ibret	عبرت	MBTS	2. halk ağzı. Acâyip, şaşılabacak kadar tuhaf kimse veya şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 963

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
idāre	اداره	MBTS	5. teşmil. Bir kuruluşun işlerini yürüten heyet ve teşkilât.	Yok. s. yok.	Yok. s. 526
imām	امام	MBTS	8. teşmil. Önde bulunan kimse, lider, önder, başkan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 48
imzā'	امضاء	MBTS	2. teşmil. (Bir yazara, bir eser meydana getiren kimseye âit) İsim.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1444
işbāt	اثبات	MBTS	3. halk ağzı. Ortaya konan açık ve kuvvetli delil, tanıt, hüccet.	Yok. s. yok.	Delil. Tekit. s. 168
i'tikāf	اعتكاف	MBTS	2. teşmil. Bir yere çekilip ortalıkta görünmeme, dünyâdan elini eteğini çekme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1035
ka'be	كعبة	MBTS	2. teşmil. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Mukaddes sayılan yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1313
kābūs	كابوس		2. teşmil. Etkisi insanın bütün benliğini kaplayan sıkıntılı, dehşet verici hal.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1280
ķabz	قبضه	MBTS	3. teşmil. Pençe.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1194
ķaīfe	قطيفه	MBTS	3. teşmil. Yumuşak ve parlak.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1243
ķafā'	قفا	MBTS	2. teşmil. Düşünce tarzı, görüş, zihniyet.	Anlama kabiliyeti, zeka. s. yok.	Yok. s. 1250
ķāfile	قافلة	MBTS	2. teşmil. Topluluk, takım, grup, güruh.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1250
kāfir	كافر	MBTS	6. halk ağzı. Müslüman olmayanlara genel olarak verilen ad.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1316
ķaht	قحط	MBTS	2. teşmil. Azlık, kıtlık, yokluk.	Yok. s. yok.	Kıtlık. Bir şeyin hayrının azlığı. s. 1201
ķalem	قلم	MBTS	9. teşmil. Yazar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1256
ķānūn	قانون	MBTS	3. teşmil. Bir toplumda uyulması gereken kural, usûl, nizam.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1265
ķašaba	قصبه	MBTS	2. teşmil. Bir kasabada oturanlar, kasaba halkı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1232
ķašb	قصاب	MBTS	2. teşmil. Bu etlerin satıldığı dükkân, kasap dükkânı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1232
ķatar	قطر	MBTS	3. teşmil. Dizi, sıra.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1240
ķavl	قول	MBTS	3. teşmil. Bir sözle bildirilen fikir, düşünce, hüküm.		Yok. s. 1270
ķavs	قوس	MBTS	4. teşmil. Kaş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1268
ķayşer	قيصر	MBTS	2. teşmil. Hükümdar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1234

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
keffâret	كفّارت	MBTS	2. teşmil. Bir hatânın, bir kabahatin affı için ödenen karşılık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1317
kelec	كليج	MBTS	1. halk ağzı. Güzel, yakışıklı (kimse).	Çok güzel, çok yakışıklı. s. yok.	Kerim ve cesur. s. 1321
kerâmet	كرامت	MBTS	2. teşmil. Çok isâbetli söz ve davranış, ermişçesine söylenen söz veya yapılan şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1303
kible	قبيله	MBTS	2. teşmil. (Türkiye’de) Kâbe’nin bulunduğu taraf, güney.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1196
kîrâṭ	قيراط	MBTS	2. teşmil. Değer, seviye, nitelik, vasıf.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1217
kiyâmet	قيامت	MBTS	2. teşmil. Gürültülü karışıklık, kaynaşma, gürültü, patırtı, velvele.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1271
ḳubbe	قبّه	MBTS	2. teşmil. Gökyüzü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1192
ḳülenc	قلونج	MBTS	2. halk ağzı. Sırtta iki omuz arasındaki bölge.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1270
ḳurbân	قربان	MBTS	5. ünl. halk ağzı. Seslenme sözü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1211
kulfet	كلفت	MBTS	4. halk ağzı. Çoluk çocuk, ev halkı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1323
kursî	كرسى	MBTS	8. halk ağzı. İskemle, üzerine oturulacak şey.	Sandalye. s. yok.	İskemle. Sandalye. Profesörün üniversitede makamı. s. 1300
la’l	لعل	MBTS	6. teşmil. (Dîvan edebiyâtında) Sevgilinin kırmızı dudağı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1374
la’net	لعنت	MBTS	3. sıf. halk ağzı. Kötü, berbat, uğursuz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1375
mā-beyn	مابين	MBTS	4. teşmil. târih. Pâdişah sarayı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1406
maḥall	محله	MBTS	2. teşmil. Bir mahallede oturanlar, mahalle halkı, mahalleli.	Yok. s. yok.	Yok. s. 338
maḥbûs	محبوس	MBTS	3. halk ağzı. Hapishâne.	Yok. s. yok.	Yok. s. 265
maḥrem	محرم	MBTS	4. teşmil. Bir kimsenin sırlarını bilecek derecede yakını ve samîmî dostu olan kimse, sırdaş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 296
maḥşûlât	محصولات	MBTS	3. teşmil. Elde edilen, meydana gelen, hâsıl olan şeyler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 314
mencenîḳ	منجنیق	MBTS	2. teşmil. Uçak gemilerinden uçakların kalkmasını kolaylaştırmak için ânî olarak hızlanmalarını sağlayan fırlatma tertîbâtı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1463
maraż	مرض	MBTS	3. halk ağzı. Sara nöbeti. 4. sıf. halk ağzı. Çevresindekileri rahatsız edecek derecede huysuz ve titiz olan (kimse).	Yok. s. yok.	Yok. s. 1427
maşel	مثال	MBTS	3. teşmil. Boş, uydurma, yalan söz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1410

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
ma'şüm	معصوم	MBTS	4. halk ağzı. Suç ve günah işlemesi düşünölemeyecek kadar küçük olan çocuk, sabı.	Yok. s. yok.	Hata yapmaz. s. 1012
memleket	مملكة	MBTS	5. teşmil. Bir ölkede yaşayan insanların tamâmı, memleket halkı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1461
merîd	مرید	MBTS	2. halk ağzı. Uğursuz kimse.	İnatçı. s. yok.	Kötölükte ısrar eden şerli. s. 1425
mescid	مسجد	MBTS	2. teşmil. Câmî.	Cami. s. yok.	Cami. s. 736
meşîme	مشیمه	MBTS	3. teşmil. Bir şeyin ortaya çıktığı, zuhûra geldiği, doğduğu yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 851
mevlâ	مولا	MBTS	4. teşmil. Bir kimseyi koruyan, onun terbiyesinden, iş ve davranışlarından sorumlu olan kimse, velî.	Yok. s. yok.	Var. s. 1684.
meydân	میدان	MBTS	4. teşmil. (İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak) Bir şeyin, bir husûsun ortaya dököldüğü, cereyan ettiği yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1471
mezmûr	مزامیر	MBTS	2. teşmil. İlahîler, nağmeler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 707
mezbele	مزبله	MBTS	2. teşmil. Kötü, bayağı, aşağılık nesne, hal, durum.	Yok. s. yok.	Yok. s. 684
mi'de	معدة	MBTS	2. teşmil. Karın bölgesi, karın.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1447
mihekk	محك	MBTS	2. teşmil. Bir kimse veya nesnenin değerini ölçmeye, anlamaya yarayan şey, ölçü, mîyar, mîzan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 330.
mihver	محور	MBTS	2. teşmil. Bir konuda çevresinde dönölüp dolaşılan en önemli nokta, öz, esas, ağırlık merkezi.	Yok. s. yok.	Dingil. s. 356
mi'râc	معراج	MBTS	2. teşmil. Yükselme, yükseliş.	Yok. s. yok.	Yok. s. 985
mîrâş	ميراث	MBTS	3. teşmil. Bir nesle atalarından kalan maddî-mânevî şey.	Yok. s. yok.	Var. s. 1645
mubâh	مباح	MBTS	2. teşmil. Durum öyle gerektirdiği için yapılmasında sakınca olmayan (şey).	Yok. s. yok.	Yok. s. 138
mu'cize	معجزة	MBTS	2. teşmil. İnanılması, anlaşılması, açıklanması çok güç olan, akla sığmayan, akıl almaz iş ve durum.	Yok. s. yok.	Yok. s. 973
muħarriş	مخرش	MBTS	2. teşmil. Tedirgin eden ve rahatsızlık veren.	Yok. s. yok.	Yok. s. 393
muħâṭara	مخاطره	MBTS	2. teşmil. Zarar, ziyan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 420
muħaṭṭaṭ	مخطط	MBTS	2. teşmil. Üstüne yiv açılmış, yivli.	Yok. s. yok.	Yok. s. 421
muşâra'a	مصارعة	MBTS	2. teşmil. Mücâdele, didişme, savaşıma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 864

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
mubāreze	مبارزه	MBTS	3. teşmil. Kavga, mücâdele.	Yok. s. yok.	Yok. s. 87
mubâriz	مبارز	MBTS	2. teşmil. Herhangi bir konuda muhâlifîyle mücâdele eden, mücâdeleye girişen kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 87
mu'essese	مؤسسة	MBTS	3. teşmil. Bir kurumun bulunduğu binâ, tesis.	Yok. s. yok.	Kurum. s. 31
murîd	مرید	MBTS	2. teşmil. Çırak, çömez, öğrenci.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1425
naķarât	نقرات	MBTS	3. teşmil. Dâima tekrarlanan aynı sözler, âdeta dilde persenk hâline gelen söyleyişler.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1549
nebe'ân	نعيان	MBTS	2. teşmil. Çıkma, kaynaklanma, neşet etme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1479
nebî	نبی	MBTS	2. teşmil. Hz. Muhammed.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1476
nefes	نفس	MBTS	4. teşmil. Soluk alıp veren canlı varlık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1542
nevâşî	نواصي	MBTS	2. teşmil. Bir cemiyetin ileri gelenleri.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1571
nisâ'yye	نسائية	MBTS	2. teşmil. Hastahânelerde kadın hastalıkları bölümü.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1512
nişâb	نصاب	MBTS	4. teşmil. Sermâye, mal.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1520
nevbet	نوبت	MBTS	5. halk ağzı. Sıtma.	Yok. s. yok.	Musibet. Felâket. Afet. s. 1568
nûr	نور	MBTS	3. teşmil. Âlemi aydınlatıcı olduğu için Kur'ân-ı Kerim ve Hz. Muhammed hakkında kullanılmıştır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1570
rahmet	رحمت	MBTS	2. halk ağzı. Yağmur.	Yok. s. yok.	Yok. s. 588
re'âyâ	رعايا	MBTS	3. teşmil. Hristiyan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 625
ribâţ	رباط	MBTS	5. teşmil. Tekke, hankah.	Yok. s. yok.	Tekke. s. 568
riyâzat	رياضت	MBTS	2. teşmil. Perhiz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 671
rûh	روح	MBTS	6. teşmil. Hayal ürünü varlık, cin.	Yok. s. yok.	Yok. s. 668
Rûm	روم	MBTS	4. teşmil. Anadolu.	Yok. s. yok.	Yok. s. 674
sâ'at	ساعت	MBTS	3. teşmil. Vakit, zaman.	Yok. s. yok.	Yok. s. 796
şabâh	صبح	MBTS	2. teşmil. Güneşin doğmasından öğleye kadar olan zaman.	Yok. s. yok.	Yok. s. 853
şahñ	صحن	MBTS	6. teşmil. Tiyatro.	Yok. s. yok.	Yok. s. 857

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
sehūr	سحور	MBTS	2. teşmil. Bu yemeğin yenildiği zaman.	Yok. s. yok.	Yok. s. 740
saltanet	سلطنت	MBTS	2. teşmil. Bolluk, zenginlik, şatafatlı ve gösterişli yaşayış, debdebe, dârat.	Yok. s. yok.	Yok. s. 772
selîka	سليقة	MBTS	3. teşmil. Konuşma tarzı, ifâde.	Yok. s. yok.	Yok. s. 774
semâ'	سماء	MBTS	5. teşmil. Bir şeyin kendi varlığı içindeki uçsuz bucaksız genişliği [Bu anlamda kelime isim tamlamaları içinde yer alır.	Yok. s. yok.	Yok. s. 783
sevâb	ثواب	MBTS	2. teşmil. Böyle bir mükâfat kazandıracak hayırlı iş ve davranış.	Yok. s. yok.	Yok. s. 185
şifât	صفت	MBTS	3. halk ağzı. Yüz, surat.	Yok. s. yok.	Yok. s. 870
şifr	صفر	MBTS	2. teşmil. Hiçbir değer ifâde etmeyen şey.	Yok. s. yok.	Yok. s. 869
sirr	سر	MBTS	5. teşmil. Bir iş veya şeyin yeterli bilgi, tecrübe, yetenek, bâzan da sezgi gerektiren en zor yanı, inceliği, püf noktası.	Yok. s. yok.	Yok. s. 751
sihr	سحر	MBTS	2. teşmil. Karşı konulmaz çekicilik, güçlü etki, kuvvetli câzibe.	Yok. s. yok.	Yok. s. 740
siyâsî	سياسي	MBTS	2. teşmil. Şartların gerektirdiği şekilde, duruma göre olan.	Yok. s. yok.	Yok. s. 795
şufre	صفرة	MBTS	2. teşmil. Yemek.	Yok. s. yok.	Yok. s. 869
zuḳāk	زقاق	MBTS	2. teşmil. Kapıları aynı yola açılan ev ve dükkân sâkinlerinin tamâmı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 699
şâhika	شاهقه	MBTS	2. teşmil. En yüksek nokta, zirve.	Yok. s. yok.	Yok. s. 843
şâ'ir	شاعر	MBTS	2. teşmil. Yaratılışında güzellikleri görme, sırlı mânâlara erme ve geniş hayal kurma yeteneği olan kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 825
şark	شرق	MBTS	3. teşmil. Asya ülkeleri.	Yok. s. yok.	Yok. s. 819
şarkî	شرقي	MBTS	3. teşmil. Mûsikî parçası.	Ezgi, müzik parçası, melodi. s. yok.	Yok. s. 819
şa'ş'a	شعشعه	MBTS	2. teşmil. Gösteriş, debdebe.	Görkem, gösteriş. s. yok.	Yok. s. 826
şevḳ	شوق	MBTS	Halk ağzı. Işık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 846
şeffâf	شفاف	MBTS	2. teşmil. Berrak, lekesiz.	Yok. s. yok.	Yok. s. 829
şehvet	شهوت	MBTS	2. teşmil. Ölçüyü aşan şiddetli arzu, şiddetli istek.	Yok. s. yok.	Şiddetli arzu. s. 843
şer'	شرع	MBTS	2. teşmil. Kânun.	Yok. s. yok.	Yok. s. 817

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anlamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
ṭabīat	طبیعت	MBTS	6. teşmil. Güzeli seçebilme, ayırabilme melekesi, zevk.	Yok. s. yok.	Yok. s. 913
taḳvā	تقوى	MBTS	3. sıf. halk ağzı. kısaltma yoluyla. Takvā sāhibi kimse, müttaki, ehl-i takvā.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1272
taḳvīm	تقويم	MBTS	3. teşmil. Bir işin gelişme safhalarını zamâna bağlı olarak gösteren program.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1271
ṭā'ife	طائفة	MBTS	2. halk ağzı. Ev halkı, akrabâ, hısım, yandaş vb. bir kimsenin yanında olanlar.	Yok. s. yok.	Yok. s. 946
tedāvī	تداوى	MBTS	2. teşmil. Aksayan bir şeyi düzeltme, ıslâh etme.	Yok. s. yok.	Yok. s. 532
tehvīn	تهوين	MBTS	2. teşmil. (Fiyat için) Ucuzlatma.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1618
teḳā'ud	تقاعد	MBTS	2. sıf. ve i. halk ağzı. Emekli.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1028
temşīl	تمثيل	MBTS	9. halk ağzı. zf. Söz gelişi, meselâ.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1410
tertib	ترتيب	MBTS	11. halk ağzı. Aynı dönemde askerlik yapanlardan her biri.	Yok. s. yok.	Yok. s. 573
teşrīḥ	تشریح	MBTS	4. halk ağzı. İskelet.	Yok. s. yok.	Yok. s. 815
ṭifl	طفل	MBTS	2. teşmil. Toy, tecrübesiz kimse.	Yok. s. yok.	Yok. s. 929
tūfān	طوفان	MBTS	2. teşmil. Çok şiddetli yağmur ve fırtına.	Yok. s. yok.	Çok fazla yağan yağmur. s. 947
ṭufeylī	طفیلی	MBTS	2. teşmil. Sonradan eklenen, sığıntı.	Yok. s. yok.	Yok. s. 929
ṭūr	طور	MBTS	2. teşmil. İlâhî feyiz ve tecellilerin müşâhede edildiği yer.	Yok. s. yok.	Yok. s. 944
uḥrā	اخرى	MBTS	2. teşmil. Öteki dünya, âhiret.	Yok. s. yok.	Yok. s. 17
uḥuvvet	اخوت	MBTS	2. teşmil. Dostluk, bağlılık.	Yok. s. yok.	Yok. s. 17
uṣūl	اصول	MBTS	8. sıf. halk ağzı. (Boy için) Ölçülere uygun, ince uzun, mütenâsip.	Yok. s. yok.	Yok. s. 35
'unuḳ	عنق	MBTS	halk ağzı. Boğaz, gırtlak.	Boğaz, gırtlak, imik. s. yok.	Yok. s. 1056
va'z	وعظ	MBTS	2. teşmil. Öğüt, nasihat.	Yok. s. yok.	Öğüt vermek. s. 1668
vartā	ورطه	MBTS	2. teşmil. Tehlikeli durum.	Tehlikeli durum. s. yok.	Tehlikeli yer. s. 1647
verem	ورم	MBTS	2. sıf. ve i. halk ağzı. Bu hastalığa tutulmuş olan (kimse), veremli.	Yok. s. yok.	Yok. s. 1649

MADDE (Yeni Harfle)	Madde (Eski Harfle)	Tespit Edildiği Sözlük (Kısaltmayla)	Tespit Edilen Anlamı	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su	Arapça Birinci Sözlükte Bu Anamlardan ve Kullanımlardan Biri Var mı? Nasıl anlam verilmiş ve sayfa no'su
ya' nī	يعنى	MBTS	2. zf. halk ağzı. Sözün kıyası, senin anlayacağın.	Yok. s. yok.	Yok. s. yok.
zafer	ظفر	MBTS	2. teşmil. Büyük gayret ve emek neticesinde elde edilen başarılı sonuç.	Yok. s. yok.	İsteddiği işte zafere erişen. s. 955
zevk	ذوق	MBTS	4. teşmil. Eğlence.	Yok. s. yok.	Yok. s. 555
zeyt	زيت	MBTS	2. teşmil. Yağ.	Yok. s. yok.	Yağ. s. 722
zibl	زبل	MBTS	halk ağzı. Süprütü, çöp.	Yok. s. yok.	Yok. s. 683
ziyâret	زيارت	MBTS	2. halk ağzı. kısa. Gidilmesi, duâ edilmesi sevap sayılmış ve âdet hâline gelmiş kutsal yer, ziyâretgâh.	Yok. s. yok.	Yok. s. 718
zülûbiye	زلابية	MBTS	1. Halk ağzı Pekmez veya bal karıştırılarak yapılan bir çeşit tatlı.	Yok. s. yok.	Bir çeşit tatlı. Zelbiye helvası. (Gözleme tavada yapılır.) s. 702
zumurrud	زمررد	MBTS	3. sıf. teşmil. Yeşil.	Yok. s. yok.	Yok. s. 707

SONUÇ

Eski zamanlardan beri Türkiye Türkçesine Arapçadan, Farsçadan, Yunancadan ve pek çok dillerden alıntı olarak kelime girmektedir. Ama İslamiyet'in kutsal kitabı Kur'an-ı Kerim'in dili Arapça olduğu için, aşağı yukarı 10. yüzyıldan itibaren Müslümanlığı kabul eden Türklerin diline Arapçadan binlerce kelime girmiştir. Hatta bugün TDK'nin Türkçe Sözlüğü'nde altı bin civarda Arapçasözcük bulunmaktadır. Bu sayının Osmanlı Türkçesi döneminde şimdikinden çok daha fazla olduğu Osmanlı Türkçesi sözlüklerinden açıkça anlaşılmaktadır.

Diğer bir konu da şudur: Yaklaşık bin yıllık süreçte Türkçede, bu alıntı kelimelerde, eğer Türkçenin ses yapısına aykırılık taşıyorlarsa, ses değişiklikleri meydana gelmiştir: Sözcüğü Arapça sözcüklerin sonunda, Türkçenin kurallarına uymayacak şekilde iki ünsüz bulunuyorsa bunlarda ünlü türemesi meydana gelmiştir (zıkr > zikir, ilm > ilim, hüzn > hüzn vb. gibi). Veyahut, Türkçe küçük ünlü uyumu kuralına uymayan Arapça veya Farsça alıntı kelimelerde benzeşme ses olayı sonucunda değişimler vuku bulmuştur (Ar. müdür > müdür, Ar. kürsî > kürsü, Ar. Rüşdî > Rüştü, Far. bârgîr > beygir, Far. nerdübân > merdiven vb. gibi).

Türkçedeki Arapça alıntı kelimelerde (ve tabii ki diğer kökenli alıntılarda da) ses değişikliklerinin yanı sıra anlam değişimleri de meydana gelebilmektedir. Bu anlam değişimlerinin birisi mecazlaşma, diğeri de argolaşmadır. Biz bu çalışmada Arapça alıntılardaki mecazlaşma ve argolaşma konularını araştırıp bunları tek tek tespit ettik ve bunların anlamlarını ve şahitlerini de yer aldıkları sözlüklerden saptadık. Sonra bunları iki adet modern Arapça sözlükle karşılaştırdık. Türkçe'de argolaşan veya argolaşmayan Arapça alıntı kelimeleri ve de mecazlaşan veya mecazlaşmayan Arapça alıntı kelimeleri aşağıda sıraladık. Türkiye Türkçesindeki Arapça kökenli alıntısözcüklerde gerçekleşen argolaşma ve mecazlaşmanın modern Arapça sözlüklerle karşılaştırılması sonucunda şu veriler tespit edilmiştir:

Hem Arapçada hem Türkçede mecaz anlam taşıyan Arapça alıntı kelimelerin sayısı 90. Türkçede mecaz anlam kazanan Arapça alıntı kelimelerin sayısı: 535.

Hem Arapçada hem Türkçede argo anlam taşıyan Arapça alıntı kelimelerin sayısı: 27. Türkçede argo anlam kazanan Arapça alıntı kelimelerin sayısı: 209.

Hem Arapçada hem Türkçede “Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka ve Teşmil” anlamı taşıyan Arapça alıntı kelimelerin sayısı: 49. Türkçede “Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka ve Teşmil” anlam kazanan Arapça alıntı kelimelerin sayısı: 286.

Bu tespitler ışığında, bugün Türkçedeki Arapça kökenli alıntı kelimelerde görülen “mecaz, argo, teklifsiz konuşma, hakaret, halk ağzı, kaba konuşma, şaka yollu ve teşmil” anlamlarının çoğunun Arapçada bulunmuyorken bunların Türkçedeki aşağı yukarı bin yıllık maceraları süresince bu anlamları kazanmış olduğunu söyleyebiliriz.

Hem Arapçada Hem Türkçede Mecaz Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Mecaz Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
adi	akamet
afet	aksi
alamet	akraba
basit	alem
bedel	âlem
cevher	alet
cife	amel
cinayet	ayar
dünya	babıali
ezeli	basar
fersah	bedevi
feveran	beşerî
firavun	budala
habis	bukalemun
hamur	cani
harın	cehennem
hasis	cehennemî
hınzır	cellat
ifrit	cenabet
iştah	cephpe
kafa	cereyan
kahpe	cila
kalp	cin
kalp	daire
kayıt	dakik
kuvvet	darbe
mahşer	dava
marazi	deccal
mazlum	demevi
meddah	ders
miyar	devlet
muharrik	dikkat
mütevellit	din
saf	divan
sulp	diyar
sülale	dolap
şehvet	dükkân
şeytan	edebiyat
tam	esaret
tasfiye	esir
temayül	esnaf
tiryaki	fakir
tufan	farz
zabit	fatih
zirve	felç
adem	fukara
ağniyâ	garip
a'kab	gurup
âli	hâl
asam	halife

Hem Arapçada Hem Türkçede Mecaz Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Mecaz Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
bâkire	halita
bakkam	hamasi
basir	hararet
belâgat	harika
belâgat	havai
cîfe	havari
firavun	havsala
hal	hayalet
half	hayati
harun	hayvan
hedef	hazine
hınzır	hazret
hizber	hedef
iblis	hediye
ifrit	helak
kafa	helal
kalıp	herif
kalp	hisse
kıtmir	hukuk
kisve	hücre
mahbes	hücum
mahşer	ibadullah
merzuk	idman
mevsim	ihata
muharrik	ilaç
mücevvef	ilahi
müzmin	ilim
nehc	illet
râî	iman
sakil	imza
semer	inhina
sulp	inkisar
şeytan	insan
temiz	intihar
tenvir	irfan
tılsım	isim
ukm	isnat
üm	istikrar
vüs'at	işgal
zirve	itidal
	kader
	kâfir
	kâfur
	kale
	kalem
	kalıp
	kallavi
	kasap
	kebab
	keyfi
	kible
	kılıf
	kırat
	kırba
	kıvam
	kıyamet
	kitabı
	kumaş
	kumkuma

Hem Arapçada Hem Türkçede Mecaz Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Mecaz Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	kurban
	kutup
	laklak
	leziz
	lezzet
	lokma
	lütfe
	mabat
	mabet
	mabude
	macera
	maddiyet
	maden
	mahdut
	mahkûm
	mahsul
	mahsulat
	makas
	makul
	makûs
	mal
	malum
	maneviyat
	manzara
	maraz
	maymun
	mecra
	mecruh
	melek
	melez
	melun
	memba
	merasim
	merhem
	merkez
	mesafe
	meşale
	mevsim
	meyil
	mezbele
	mezhep
	mıknatıs
	mide
	mihenk
	mihrap
	miras
	molla
	muadele
	muallak
	muamma
	muazzam
	muhakeme
	muharebe
	muhit
	muhrik
	muhtar
	muhteri
	munis
	munkabız

Hem Arapçada Hem Türkçede Mecaz Anlam TaşıyanArapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Mecaz Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	musibet
	musiki
	mübah
	müessese
	münkesir
	müsademe
	müstağni
	mütevehhim
	nabız
	nafiz
	nağme
	nakarat
	nakıs
	nakış
	nefes
	nekahet
	nesiç
	nimet
	nurani
	nüfuz
	ömür
	papağan
	rakik
	reaya
	rebabi
	reddimiras
	ruh
	rüya
	sabit
	sahip
	sahne
	sakat
	saltanat
	sandalye
	sanem
	sayfa
	sel
	semere
	sıfır
	siftah
	silah
	sirayet
	soytarı
	sultan
	sunı
	surat
	suret
	süveyda
	şafak
	şair
	şavk
	şebeke
	şerh
	şiddet
	şiiir
	şürekâ
	tabut
	takip
	takiye

Hem Arapçada Hem Türkçede Mecaz Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Mecaz Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	takvim
	tamam
	tamir
	tarihî
	tasvir
	taun
	tazyik
	tedavi
	tefessüh
	temiz
	temsil
	tenvir
	terennüm
	tertip
	teshir
	teşvik
	tevilt
	tıfil
	tılsım
	ufuk
	uful
	ukde
	vahşi
	vakit
	veliaht
	zaaf
	zahirî
	zaviye
	zayıf
	zevk
	zıkkım
	âbâ
	abus
	a'dâ
	âdem
	afârit
	âfet
	ağyar
	ahvel
	akâmet
	akârib
	akis
	akrep
	aksisedâ
	âlet
	alil
	âmentü
	âraf
	arap
	ar'ar
	arus
	âşık
	ayar
	baid
	barid
	basar
	berrek
	berzah
	besmele

Hem Arapçada Hem Türkçede Mecaz Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Mecaz Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	beynünet
	bettullah
	bızâât
	bisat
	bukalemun
	bürûdet
	câhil
	câni
	cehennem
	cennet
	cereyan
	cevher
	cezzar
	cırboğa
	cilve
	cinâyet
	cudam
	dal
	darebe
	ders
	deveran
	ebter
	ecvef
	eczâ
	edebiyat
	ef'î
	enf
	esir
	esnaf
	etfal
	fakir
	fen
	fevt
	fürce
	galeyan
	ganîmet
	garik
	garp
	gâvur
	gayyâ
	gazal
	gazanfer
	gurup
	habl
	hamle
	hamur
	harâret
	haşarat
	havsala
	hayl
	hayvan
	hazım
	hazîne
	hemec
	hendese
	hirbâ
	hizâ
	hudut
	hukuk

Hem Arapçada Hem Türkçede Mecaz Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Mecaz Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	hummâ
	ictinâ
	iflâs
	iklim
	iksir
	ilâç
	ilâhî
	illet
	intıfâ
	istizlâl
	iş'al
	işmam
	itfâ
	ivicac
	kalp
	kasap
	kayıt
	kebab
	kevser
	kible
	kimyâ
	kulp
	kumkuma
	kurban
	kutup
	küfür
	levha
	lucce
	mâbet
	mâbüde
	mâbut
	mâden
	mahmum
	mahsul
	mâkûs
	mal
	âneviyun
	mânia
	manzara
	mârifet
	mas'ad
	maymun
	mazlûm
	meclâ
	mecrâ
	mecruh
	medar
	meddücezir
	medenî
	meflûç
	mehd
	me'kel
	melek
	menâbi
	menâhic
	menzil
	merhem
	merkez
	mesâfe

Hem Arapçada Hem Türkçede Mecaz Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Mecaz Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	meshuf
	meşa'le
	mevki
	meydan
	meyl
	meyyal
	mezlaka
	mîde
	mihrak
	mihrap
	mîmârî
	minhac
	mîyar
	muakkat
	muallak
	muamma
	muarrâ
	mûcize
	muhârebe
	muhit
	muhrik
	muhteri
	muhterik
	mûnis
	munkabız
	munsab
	muntafî
	muntalık
	mûsikî
	u'vec
	muzlim
	mübâşir
	mücessem
	müessese
	müfret
	müfteris
	mükib
	mülk
	mültehif
	münkkaş
	münhasif
	münkesir
	mürevviç
	müsliman
	müstazıl
	müşteri
	mütehaddir
	mütelevvin
	nakdîne
	nakış
	iâr
	nefsâniyet
	nûsg
	nûve
	râcil
	revaç
	ruh
	rutûbet
	rüyâ

Hem Arapçada Hem Türkçede Mecaz Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Mecaz Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	sadaka
	saf
	saffet
	sahne
	sâkıp
	sanem
	sarra
	sathî
	sayfa
	sayref
	sebil
	sefine
	schhâre
	semere
	seviye
	seyyâle
	silâh
	silk
	siyâset
	sudâ
	sukut
	sulbiyet
	sulp
	surat
	süveydâ
	şamama
	şemâme
	şemme
	şîr
	tahlil
	takdis
	tarik
	tarrar
	tebrid
	tecellî
	telvis
	temvih
	tenebbüh
	tercüman
	terennüm
	tereşşuh
	tertip
	teshir
	tevlit
	teyakkuz
	tiryak
	tulû
	ubûdiyet
	ufuk
	ukde
	ukm
	ukûbet
	ûr
	usâre
	usûl
	uzviyet
	ümmehat
	vâdî
	vâris

Hem Arapçada Hem Türkçede Mecaz Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Mecaz Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	yâbis
	yahûdi
	yed
	zamir
	zâviye
	zevvak
	zıl
	zimam

Hem Arapçada Hem Türkçede Argo Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Argo Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
hafız	aptal
hap	cila
kenef	cin
mâfiş	dava
maslahat	dükkân
matrak	esnaf
maval	findık
şâban	fistik
amele	hafız
enayi	harbi
hap	hikâye
kafa	kandil
kandil	keyif
kenef	maden
kıtır	makas
mafiş	mal
mahbup	tam
maraza	tekke
maslahat	anzarot
matrak	beyaz
maval	esnaf
muhabbet	fistik
sakat	fitil
subiş	hacamat
şaban	harbi
tantana	haybe
tüccar	helâl
	kâide
	keyif
	küfe
	leylâ
	mal
	muâmele
	müşteri
	taka
	tantana
	tekke
	temiz
	acayip
	acur
	Ahmed Çavuş
	akrep
	alât
	alet
	allah
	ameliyat
	arap

Hem Arapçada Hem Türkçede Argo Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Argo Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	aşere
	bakla
	battaniye
	beleş
	beyaz
	bülbül
	camî
	cenaze
	cephes
	cereme
	ceza
	cila
	cumhuriyet
	cura
	çul
	dava
	davul
	dükân
	emanet
	esmer
	esnaf
	evliya
	ezan
	fare
	felek
	fiskiye
	fistik
	fitk
	fitil
	gâvur
	gebeş
	cubar
	habibe
	hacamat
	hacı
	hacım
	hafız
	halak
	hamal
	hamza
	hapaz
	harbi
	harp
	has
	hasbi
	hatem
	hava
	havai
	hayalet
	haybe
	hayri
	helal
	hıyar
	hikâye
	hindi
	idam
	ifade
	iftira
	istikbal

Hem Arapçada Hem Türkçede Argo Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Argo Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	kâbe
	kabza
	kadayıf
	kafes
	kaide
	kalem
	kâmil
	karanfil
	kasap
	kayıp
	kayma
	kebabiye
	kebab
	kefen
	keyif
	kına
	kırba
	kırmızı
	kıtır-bom
	kumaş
	kurabiye
	kusur
	küre
	lâl
	leblebi
	lehim
	lokma
	lokum
	mabat
	maden
	mahalle
	mahbube
	makara
	makas
	mal
	mamelek
	manzara
	mariz
	masal
	mekân
	mekepe
	memet
	memleket
	mensul
	merdane
	mihrap
	millet
	minder
	muamele
	muhacir
	musluk
	müfred
	mülayim
	müstamel
	mütayit
	nağme
	naka
	nakış
	nakil

Hem Arapçada Hem Türkçede Argo Anlam Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede Argo Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	nakka
	nane
	nefes
	netice
	nokta
	ömür
	öşür
	samet
	sebi
	sefer
	sehem
	sıfır
	sultan
	surat
	şellafe
	şeriat
	şey
	şeytan
	şil
	şurup
	tabak
	talebe
	tam
	tariz
	tas
	tavla
	tavus
	tayfa
	tekke
	temiz
	tertip
	tespih
	tufa
	uskut
	valde
	yakut
	zakkum
	zarf
	zavzav
	zekâvet
	Zekeriya
	zelzele
	zıbık
	zihni
	zöfür
	zülâl
	zürefa

Hem Arapçada Hem Türkçede “Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka ve Teşmil” Anlamı Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede “Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka ve Teşmil” Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
avrat	abraş
adam	acar
billur	aile
deyyus	ahraz
elvan	âşık
halt	bereket
ibne	cahil
kavat	cebbar
kürsü	çul
mapus	darıdünya
maraza	efkâr
meret	ehil
mışmış	harın
satıcan	hayat
şavk	hayvan
tabut	herif
tasvir	ihtiyar
yahu	illet
âfak	intizar
asıl	kâfir
ayyuk	kenef
buhran	kırba
cudam	kurada
debe	kurban
devir	maden
fen	mahkeme
garp	mal
hapis	maskara
hasret	masum
hükûmet	millet
ispat	muhannet
kafa	müdana
kaht	müsait
kulunuç	nevîr
kürsü	nispet
meret	nokta
mescit	rahmet
mihver	sebil
nöbet	sıfat
ribat	simit
şarkı	sofra
şâşaa	surat
şehvet	tamam
tüfan	tekaüt
uhrâ	telef
ümük	temsîl
vaaz	teşrih
varta	tıfıl
zülbiye	ukubet
	urup
	zahir
	zûrafa
	ablak
	ağyar
	ahras
	akim
	arap

Hem Arapçada Hem Türkçede “Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka ve Teşmil” Anlamı Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede “Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka ve Teşmil” Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	arife
	asîde
	asker
	bâbîâlî
	bakkal
	bâliğ
	belediye
	cebbar
	coğrafya
	dakika
	dârünnedeve
	dâüssıla
	dâvâ
	deccal
	ders
	diyet
	eczâ
	edvar
	emânet
	erbain
	esâret
	esîr
	etraf
	evrat
	ezan
	ezelî
	fakir
	farz
	felsefe
	ferş
	fetret
	fetvâ
	feylesof
	fezâ
	fidye
	firak
	garbiyun
	gâvur
	gayrı
	habbe
	habeş
	hâle
	haraç
	haram
	hâtem
	havârî
	hazîne
	hazne
	helâl
	hıyânet
	huld
	ibâdullah
	İbret
	idâre
	imam
	imzâ
	îtikâf
	kâbe

Hem Arapçada Hem Türkçede “Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka ve Teşmil” Anlamı Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede “Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka ve Teşmil” Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	Kâbus
	kabza
	kadife
	kâfile
	kâfir
	kalem
	kânun
	kasaba
	kasap
	katar
	kavil
	kavis
	kayser
	kefâret
	kerâmet
	kible
	kırat
	kıyâmet
	kubbe
	kulunuç
	kurban
	külfet
	lâl
	lânet
	mâbeyin
	mahalle
	mahpus
	mahrem
	mahsûlât
	mancınık
	maraz
	masal
	mâsum
	memleket
	meşîme
	mevlâ
	meydan
	mezâmir
	mezbele
	mîde
	mihenk
	mîraç
	mîras
	mubah
	mûcize
	muharriş
	muhâtara
	huhattat
	musâraa
	mübâreze
	mübâriz
	müessese
	mûrit
	nakarat
	nebean
	nebî
	nefes
	nevâs

Hem Arapçada Hem Türkçede “Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka ve Teşmil” Anlamı Taşıyan Arapça Alıntı Kelimeler	Türkçede “Tkz., Hkr., Hlk, Kaba, Şaka ve Teşmil” Anlam Kazanan Arapça Alıntı Kelimeler
	nisâiye
	nisap
	nur
	rahmet
	reâyâ
	riyâzet
	ruh
	Rum
	saat
	sabah
	sahne
	sahur
	saltanat
	selika
	semâ
	sevap
	sıfat
	sıfır
	sır
	sihir
	siyâsî
	sofra
	sokak
	şâhika
	şâir
	şavk
	şeffaf
	şer'
	tabiat
	takvâ
	takvim
	tayfa
	tedâvi
	tehvin
	tekâüt
	temsîl
	tertip
	teşrih
	tıfıl
	tur
	uhuvvet
	usûl
	verem
	yâni
	zafer
	zevk
	zeyt
	zibil
	ziyâret
	zümürt

KAYNAKÇA

- Aksan, D. (2009). *Anlambilimi Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*, Ankara: Engin Yayınevi.
- Aktunç, H. (2002). *Büyük Argo Sözlüğü*, 6. Baskı, s. 9. Yapı Kredi Yayınları. İstanbul.
- Ana Britanicca, *Genel Kültür Ansiklopedisi*, c. 2, Konya.
- Arslan, M. (2009). *Argo Kitabı*. İstanbul: Kitabevi.
- Ayverdi, İ. (2005). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul.
- Bingölçe, F. (2001). *Kadın Argosu Sözlüğü*. İstanbul: YKY.
- Çitil, H. (2009). *Sait Faik Abasıyanık'ın Hikâyelerinde Argo, Deyim ve atasözlerinin İncelenmesi*. s. 6. Konya
- Dilçin, C. (1992). *Mecaz Anlam*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Hazar, M. (2013a). Türkiye Türkiyeindeki Anlam Bilimi Bibliyografyası, *Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmalar Dergisi*, (TÜRÜK).
- Hazar, M. ve Tahran, O. (2013b). *Türk Anlam Bilimi Terimleri Sözlüğü*, Konya: Eğitim Yayınevi.
- Hazar, M. (2014). *Türkçe Sözlük Anlambilimi-1*, Eğitim Yayınevi, Konya
- Kabaklı, A. (2002). *Türk Edebiyatı*, Türk Edebiyatı Vakıf Yayınları, İstanbul.
- Kocakaplan, İ. (2007). *Açıklamalı Edebi Sanatlar*, Türk Edebiyatı Vakıf Yayınları, İstanbul.
- Özsoy, B. S. (2005). *Mecaz Önemi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Pierre, G. (1999). *Anlambilim*, s. 7-8, Baskı, Matbaa 70, İstanbul.
- Türk Dil Kurumu, www.tdk.gov.tr
- TDK Türkçe Sözlük (2008). Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, E. (2010). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Sürecinde Mecazlar*, İstanbul.

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Ayman MOHAMED YOUSİF ELHUSSEİN
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Dr. Halil Osman Erkek Lisesi, Al Doim.
Lisans Diploması	Kuran-ı Kerim ve İslami İlimler Üniversitesi Diller Fakültesi Türkoloji Bölümü, Omdurman
Yabancı Dil / Diller	Arapça, İngilizce

